

מחבר: רבינו יוסף קארו

תרומת הדשן

חיברו ויסדו
חד מרבוואתא קמאי דפקיעי שמייהו, הגאון הנורא

רבינו ישראל זלה"ה

אשר שמו נודע בשערים ומכונה בין האשכנזים בשם רבי איסרלאן.
תלמיד רבינו עוזר משלעזיא תלמיד תלמידו של מהר"ם מרוטנבורק ז"ל.

רבינו הכית יוסף בתשובותיו לאה"ע סי' מ' הפליג לעשות יקר וכבוד לרבינו מהרי"א ז"ל בעל תה"ד
וכתב שהרא"ם תופס דבריו כמרגלויות עיי"ש. ורבינו מהרש"ם בתשובותיו לאה"ע סי' קנ"ה וקנ"ז
ובחר"ם סי' קכ"ג כתב שמורו הגדול רבינו יוסף מאימאצק ז"ל היה מחשיב דברי מהרי"א כדברי
הרא"ש ז"ל. עכ"ל.

ז"ל הגאון מ' מלאכי הכהן בספרו הבהיר יד מלאכי הרב בעל תה"ד הוא עצמו סדר שאלותיו ולא
ששאלוהו אחרים כן כתבו הש"ך ביו"ד סי' קנ"ו והמ"ו שם סי' שכ"ה ודרב בתי כהונה עיי"ש. וז"ל
הגאון חיד"א ז"ל הרב מהרי"א חובר שו"ת תרומת הרשן ואינם הלכה למעשה רק הרב עצמו עלה
ונסתמ"ק ופתח בתשובה כ"כ הש"ך ביו"ד סי' קצ"ו והבית שמואל באה"ע סי' ק"ל ובעל שער אפרים
בתשובותיו סי' ס"ב וכו'. עוד כתב וז"ל וידענו ספי השמועה מהרב החסיד בנו של הרב שער אפרים
שרויה לו לדרב תרומת הרשן קבלה מעשיות ובעת צרה וצוקה הפליא לעשות והציל לישראל בתכמתו
עכ"ל. ז"ע.

חלק שני פסקים וכתבים

נדפסו ראשונה בווניאקה שנת [פטר] לפ"ק ותניה ג"כ שם שנת [ש"ן] לפ"ק ותליטות בפולדא שנת [תקל"ח] לפ"ק ורביעית בסדילקאוו שנת
[תקנ"ה] לפ"ק. ולף משני דפוסים האחרונים אשר לא נאמרו בהם כלל כי טוב נעדרו ג"כ מציאותם ואין להשיגם כלל ורכים מסאווים ומשמוקקים
להטת מזיו אורו. ע"כ נדפס כעת מהדשן ביתר עילת מהרש"ם שנת [ת"ע] ומה"ו [ש"ו] אשר מה שחשד זה גילה זה:
ועוד בהקנים רבים ובהסרת הטיטות אשר עלו בכל הדפוסות עד סיום והכל בעיני תקיפת מאוד

עיי דרד אהרן וואלדען נ"י.

ווארשא

שנת הרימי את הדשן, ומזכה לכם-קחו לפ"ק
ברפוס הרבני מ"ה נתן שריפטויסער נ"י

СЕФЕРЪ ТЕРУМАТЪ ГАДЕШЕНЪ

T. E.

хорошеніе праха

ВАРШАВА 1882

מפתחות רחלק שני

א מי שמתקן אשתו אם לדרך להמתין שלשה רגלים או שני רגלים :
 ב דין אי ר"ס וי"כ איקור רגלים לענין שלשה רגלים אחר מיתת
 אשתו : ג מי שאין לו מי שיטמשו :
 ד דין מה ביו"ט א' ולא אשתו : ה דין טהרה המה ביו"ט :
 ו דין סיכא דמיני וקראין יעקב בעיר אחת וכנויים יעקל איך
 לכתוב בנט ובכל זה המלא דין שני יוסף בן שמעון :
 ז אם לא נכתב בנט כהן או לוי :
 ח דין כל שום והניכס בלויז מקום ומדינה כותבין אותו :
 ט דין הניכס ממקום עמידה : י דין לכתוב סימן בנט :
 יא דין גט שדילג בו מאתים בזמן הגט ובכל זה המלא דין שאר
 מוקדמין ומאחרים : יב דין כינוי אשה בנט : יג דין גט מוקדם :
 יד דין חלוק לכתוב גרשון גרשם ואותן חלוקים :
 טו דין טופס הרשאה על שליח בנט :
 טז דין לכתוב כינויים בהרשאה על הגט כתיבין של איש ואשה :
 יז דין כינויין של הרשאה לשליח של גט :
 יח דין לכתוב שם בנט ירחמיאל או היאך מחזיק את עצמו ובכלל
 זה המלא שמות הכתובים בקרא וטוויין שאינן כתובים :
 יט כבא דין גט שדילג בו מאתים ונשאת כבר האשה קודם שטרדע :
 כב דין כהנים שאינם רואים לעלות לדוכן מתי חוזרין לבס"כ :
 כג דין מגילה שפרשיותיה פתוחות :
 כד דין שלא ללאת בפתח או בשער שרואים לישא את המת דרך
 אותו פתח או שער : כה דין שאלת שלם כשים מה בעיר :
 כו דין שיעורי כותבת גרוגרת בי"ט כותב :
 כז דין מנידת ספרי פסולים לכומרים :
 כח דין לומר שמו מפארים בר"ס כשאל בשבת :
 כט דין הבא על אחות אשתו והיא אשה איש ואח"כ מתה אשתו
 ומת בעל אחות אשתו אם מותר לישאה :
 ל דין אם ינטל המרה באוחז : לא דין היפוך שבוטע דאורייתא :
 לב דין שבוטע דרבין כשמשפין לים או יוכל הכובע לומר אין
 ראוני רק ששבע לי שבוטע קלס וגם אי איני רואה לי שבע רק
 שבוטע קלס : לג דין כלה קטנה שנשאת שלא במקום שאביה שם :
 לד דין נשים שנמלטו מהגזירה ובעליהן נשארו בהגזירה על איזה
 עדות יש לסמוך להסיר הנשים לישא לאחרים :
 לה דין מיפך שבוטע דאורייתא :
 לו דין היאך נוסקים להשביע מי שהייב שבוטע דאורייתא :
 לז דין אשה שאמרה בני זה מומר הוא :
 לח דין אמירה הרב לבעל לזנות לסופר ולעדים :
 לט דין כינוי מעגד"ל ודין שמירה שמריסו אליה אליהו :
 מ טעם קריאת הגט אחר הנתינה :
 מא טעם הניחה לחתום עדים על הגט :
 מב דין נתינת גט מומר על ידי שליח להולכה היאך עושין :
 מג דין גט לקבלה מאת המשומר : מד דין נתינת גט לאשתו המשומדת :
 מה דין לורה האותיות שבגט :
 מו דין נתינת גט לארוסה קטנה על ידי אביה היאך כותבין אותו
 נוכח או נסתר :
 מז דין אשה שמאלה דם ואינה יודעת אם בל מן המקור או מכה
 אחרת : מח דין שיעור פדיון הבן :
 מט דין גילוי מילתא באמירה האב לבתו קטנה קבלי קדושיך :
 נ דין אם לריך האב עדים כשאומר לבתו לאי וקבלי קדושיך :
 נא דין מה שנהגו לישא אשה חוץ שלשה רגלים אחר מיתת אשתו :
 נב דין יסובים שחלקו ביניהם אתרוג אחד וכל ישוב מברך בפני
 עצמו על החיובות של אתרוג : נג דין אם מכחה על הדקות :
 נד היאך מליים עשה זסוב בזכוב :
 נה דין מי שמחלל שבת והלך חוץ לחתום :
 נו דין אם מרחיאים הסיווק ביום שבת שהוא יום שני למילתו :
 נז דין חולה להספיל בשכיבה שאינו יכול לעמוד מחמת הליו :
 נח דין מי שנשבע בנקיטת חפץ שבה לגרש את אשתו :
 נט דין אם יש לומר אשתי וקדיש כשעבר זמן המנחה ולא הספיל
 מנחה ורואים להספיל ערבית :
 ס דין מי שחלל שבת בשעת הדליקה וגם כרכיב חוץ לחתום :

א דין איזה טוב יותר להשקות ארבעים ימים או שני ימים
 ולילות ראשית :
 אב קטן שקלל את אביו בקטנותו ובגדלותו ראה לקבל השובה וגם
 הצידי עדות שקר בקטנותו ורואה לקבל השובה בגדלותו :
 אג דין חלוק בתי דינין שבדיו"ס :
 אד דין לולך הסובע אחר הנחשב ולעכב ממון הנחשב במקום שהוא
 שם : אה דין מי הם ששייכים לקהילה חוץ בר"ד שלהם :
 אז דין בשב שגמלה ולא הודה וגמלה שניה :
 בא דין קידושי אשה כשים לאיש כתב כומרים עליה :
 אב דין אשה שאינה בת בנים ויודעת ואינה מקיימת :
 אג דין קניות ספרים שהובאו מן הגזירה מנדי"ס לאו :
 אד דין ספר תורה שנמלא עשית בשעת קריאתה אם להוציא אחרת :
 אה דין ספר תורה שרגלי הקו"ף והסו"ף נוגעים :
 אז דין אם מותר לתקן הסו"ף בשבס של ד' אוחיות :
 אב דין פסק של מהר"ם ומהר"ר יוסע על דבר הקשר שחשקו מהר"ם :
 אג דין סבלנות אי שייך ביה קידושין או בלחם פנים שייך :
 אד דין גביית כתובה מנכסים מועטים שנחרבו אחר מיתת האב :
 אה דין ללוח כבד בתמור עם תבשיל אחר :
 אז דין בשב ששהה שלשה ימים ולא נתקן :
 אב דין בדיקה אשה בז' יקיים עד מקום שהשמש דם :
 אג דין תפילת ערבית יותר משעה ורביעית קודם הלילה :
 אד דין אם י"ל תחינה ביום ו' כשהחזן בבס"כ :
 אה דין על המילה שאינה בבס"כ אם יש לומר פיוטי בשבת בבס"כ :
 אז דין כ"ד חדשים לסיווק אי בעינן מלאים :
 אב כשהשופט אמר יהודי פלוני לים לי לתפוס אותך והיחודי כופר :
 אג דין מי שיש בידו ממון שנפל לראובן מיעקב אביו ואמר
 הנפקד אביך יעקב חייב לי והעכב את הממון לי :
 אד דין שטר שדכמות מתי חייבים ליתן לשדכן :
 אה דין לוואה שכיב מרע ואשתו חודיה לו שכן הוא ושם ממון של
 בניו ואחר כך בלח לגבות כחובתה מאלוהו ממון ובלוחם
 השוכס המלא כמה היעקוס לוחה שכיב מרע בין בניו ובין האלמנה :
 אז דין מי שמבקש לדחות את חבירו ולומר לענין למרחקים דבר
 קטן : אה דין עליית לעיר הקדש ירושלים :
 אב דין אשה שנלחמה לגבות כחובתה ונכתב כחובתה יותר ממנה
 המדינה ואחד מהעדים על הכתובה פסול לעדות מחמת קורבה ג
 צ דין אשה שהיא אלמנה וגרושה איך כותבים הכתובה :
 צא דין לב כשנמלא בעוף דבוק כשהוא שלם :
 צב דין אשה שנחפשה על נפשה מחמת גניבה אי מותרת לבעלה :
 צג דין ס"ח שנכתבו ג' אוחיות חוץ לדף וכן נמלא בזמה מקומות :
 צד דין חסן הבא בשבת של עניים שוערה מה מפטירים :
 צה דין מלורע שנכנס לבית הכנסת מה דיו :
 צז דין אם מותר לדרוש במכשפים :
 צח דין ירקות מבושלות בקדירה חולבה והגיסו בה צקף בשב :
 צט דין חזר הכבד שלא נוטל הקרום ונחשבל עם שאר בשב :
 ד א דין לוואה שכיב מרע אפטרופוס של היחומים אי מסימן ובכלל
 זה הכתובה המלא דין חוזר ומלוה ודין עד נגד עד :
 דא דין אם יש להזכיר השם במודים דרבנן :
 דב קא בשיש חתונה יחיד החוזר הסדרה איזה הפערה יחזור :
 דג קב אשה אליהו הנביא או אשה ריב"ל אי מותר לישא לאחר :
 דד קב מחבתה של חלב החת הקדירה של בשב כמה שיעור הרחק :
 דה קד דין לייש"טובג על ישראל : קה אם מותר למרוע נוא' מאוחות חיות :
 דו קו לחם שלם ובו דבוק פרוסה אם לריך להפרידו לגמרי :
 דז קז אם רשאי לדבר בחוס"מ בין תפילין לתפילין :
 דח קח לפי טעם סמ"ג מכח ב' עדים מי שמתו אחיו מחמת מילה
 אם יענה תפילין בשבת :
 דט קט מי שסיים ברכהו בשעה שהקהל עונים אמן אחר ברכת ש"ך
 אם יש לו ג"כ לענות עמסה :
 דא קי החזן כשמחזיר התפלה אם אומר שומע תפלה :
 דב קיא אי הלכה כרבינא לקולא :

מפתחות לחלק שני

ב

קרב אם מותר ליתן לכומרים וולעד"ר ווי"ש :
 קרב פשט של ובכולו צעי דלודי ליה :
 קרב פשט למאי אילטיריך לכתוב וימה עד ואונן וכן וימה נדב
 ואביסוא : קבו מי שקדם על מים וסבור שהוא יין :
 קבו וי"ט עמי של גליות אחאי לא השיב תפלה לבטלם כיון דלאו
 בקיאוין : קיז בר"ם מחי אומרים מלבד עולת החדש :
 קיה סדר של על הטאים שאנו אומרים ביום"כ :
 קיש כשקורין אותו לס"ת לחיוב פחה עולה מפחה המגדל :
 קב מי שפסע תפלין ודעו להחזירם מיד אם לריך לברך :
 קבא מי שסויד או סגג ולא בירך על עליה ותפלין ביום עד
 אחר תפלה ערביה ועדיין יום אם יש לו לברך :
 קכב פשט בחלפס הוך הלכות שמחות מנתייבא לאשאל ולא מגנב
 שכל סגוב כאלו שופך דמים ועובד ע"ז ומגלה עריות :
 קכג המשכרים ללמוד היאך נוהג עם הכרכה :
 קכה ראוין שנתן לשמעון מקצת חוב ואח"כ פערו המושל :
 קכו קבו קבה דין רב שדר בעיר ואח"כ בא רב אחר לדור עם מה
 דינו עם המלאה השובס מהר"א ומורי הגאון מוסר"י ומסר"א :
 קכז קל דין בכור ספק עם המלאה שאלה וחסובה :
 קלא דין ברכה שסחיינו על הפירות קירש"ן ואמרי"ן :
 קלב דין נשים בשעת נידהו ככניסתן לביס"ג :
 קלג דין שיעור גערה : קלד דין אם יכנס לבס"ג כסליחות ביום א' :
 קלה דין מי שאמר לחבירו תכזב כמו מוזר עד שחברר :
 קלו דין עשן הדיר אי מלי חבירו לעכב :
 קלז דין מי שמגרש וקדא עמו בן דן ונמלא בכחובה וכתב עם אחר :
 קלט דין אשה ספק מגורשה ואח"כ נאבד האישה וסתירה רב אחד :
 קמ דין ברכה כשאוין בלא עשרה :
 קמא היאך לשער ידחק אומת מגידן מהגוף :
 קמב דין חביבה גע ברועטורג ועם נהרות ואיז נהרות כותבים
 בגט ועם מוקס האשם ועמידה :
 קמג דין אי כותבין הכי את מותרת לכל אדם בשעת אחת :
 קמד דין מכיס מי שאין לו אלא חובות ואינו יכול להוציא מהם :
 קמה דין מלס כפולה : קמו דין בריית חייב למלוה :
 קמז דין כביסה שקין לקמה של מלוה :
 קמח דין הליכה קמה מן הרחיים :
 קמט דין דביקה הקרמים סמוך לפסח : קן דין הגעלה :
 קנא דין הגעלה כלים גישמעל"ט : קנב דין הגעלה מדוכה :
 קנג דין מי ששסה בע"ש ולא התפלל מנחה עד שקבל הכבוד שבת :
 קנד דין הקשות באכזעוה שבת לשחק החימוק :
 קנה דין שיחה בעולם שבת : קנו דין נכרים שלדו על עיירות שבת :
 קנז דין פסילה שלא הוכנסה :
 קנח דין היכא דכבו הנהרות בסוכה שבת :
 קנח דין אחרוג וולוב שאול :
 קס דין חובת אכילה בסוכה לילה ראשונה ושנייה :
 קסא דין אשה שנאבד בעלה :
 קסב דין פשרה אפערופסוס בין יתומים קטנים :
 קסג דין לגור ולסחרים לקיים הפשרה :
 קסד דין חטא שנמאלח בתרעולת כפסח אם לריך לשורפה . ודין
 חמץ ווקאס בנחתו טעם לפגם : קסה דין שטר של אשכנז :
 קסו דין ספק בכור כסמה שזולד מנחמה חולבת :
 קסז דין בכור מנחמה חולבת :
 קסח דין אי כיופיין לכהן לקבל בכור כסמה :
 קסט דין ספק בכור שנלרס אונן :
 קע דין להשלים פרשיות של וי"ט שמו"ח :
 קסא דין אם מותר למחוק שמות טכתיבים בסדורים וסן נרשמיין
 שני יודיין וי"ו על גביהן :
 קעב קשיא בדברי הסמ"ג בדיומי שניות :
 קעג דין איש ואשה שסעמידו קסוח לנדקס שיטעו גירושין אם
 חייב מי שמתכב :
 קעד כחב מנחמה קבלה סרב על פרגס אחד שסכניסו לחיוב המס
 והלואות העירויים :

קעה דין להגיד עדות שלא צפני בעל דין כשהוא אינו אלמא :
 קעז דין עדות שלא צפני האלם :
 קעז דין רב והקסל שהסכימו לחזור השוחטים וגמלוה ולא עשו :
 קעח דין על מויקה חבירו אם לריכס להמתין אפי' בשנה שפוטס
 וכ"א ר"ד מותר על חדשי הלכנס :
 קעט דין אורח דל"ם של קשר תפלין אי ברעווע או בקשר :
 קפ דין המתענה ג' ימים ולילות רלופים מחי יתפלל עיניו :
 קפא דין כשאין אדם בבית הכנסת שודע לקרות בס"ת בדקדוק
 מה יעשו עם הקריאה :
 קפב דין עלם שגנב וחזר ונתרפא אי בעיין שיתרפא לגמרי אי לא :
 קפג דין שיעור אומת הגידין :
 קפד דין מי שמתנה עם אביו והניח לכתוב גט באוחו שימיי ססס :
 קפה אמאי כותבין הגט דמיתקריא בא' בסוף :
 קפו דין חכשיל שנמלא בחובו ב' קארטן תוך הפסח :
 קפז דין יין שנחכשל בכלי חמץ איך לנהוג עם שתייתו כפסח וגם
 אם ליקח יין מבושל לד' טוסות :
 קפח שם ידידים איך לכתוב אותו בגט חיבה אחת או שתי חיבות :
 קפט דין חומץ שמלאו אותו בקנקן חמץ קודם הפסח אם מותר
 להסתפק ממנו :
 קצ דין יבמה שהיחה חולה ואינה יכולה לעמוד וחללס מיושבת :
 קצא דין אם יש לשנות בשר אחרים או שאר בשר ג' ימים בלי
 ניקור ואח"כ לנקרו ולאוכלו ללוי :
 קצב דין מי שישבע אם יעשה דבר פלוני או הוא דלס להמיר
 אם מחירים לו :
 קצג דין אם הונה דבר מוקלה על איזס חפץ קודם ח' ימים או
 יותר אם מותר להסיריו :
 קצד מי שמתענה ג' ימים ולילות ומתחיל במו"ש איך יעשה עם
 הסנדלס :
 קצה מי ששכח עירובי תפליין אם יכול לערב ביומא קמא על תנאי :
 קצו דין אם נשבר חבית של יין בשבת אם מותר לשאוב יותר
 מללורך היום : קצז דין גט מומר ששינה עם אביו :
 קצה השובה על קשיא במדרכי פ"ק דב"ב :
 קצט השובה על קשיא במדרכי פרק מי שמת :
 ר השובה על קשיא במדרכי פרק השואל :
 רא דין מי שכתב ידו ותסא חתימתו מעיד עלי כק' עדים :
 רב תשובה על קשיא מאשירי פ"ק דסנהדרין דמשמע דסחרי אסדרי :
 רג על הנכרים שילאו להשביע סיודי בשם בגליי הרשע אם יש כאן
 שום איסור :
 רד ש"ל שנירך בבית הכנסת בורה מיני בשמים אם יכול לחזור
 ולברך לבני ביחו :
 רה אם יש להחמין לשוחט על שמוטת קנה :
 רו על הסטר שכתוב בו וכל הא דלעיל עשינו בקנין גמור ולא כתוב
 בו במנא דקשר : רו דין לא קבעינא זמנא ביומי דייסין :
 רח דין הנחבל מחבירו 'אי מסימן בשבועה :
 רט דין החובע חבירו בעד מסירה ויש לו עד אחד :
 רי סמויק חבירו ודחשו בשעת שמוכבים הבימה כבוענא רבא :
 ריא דין מי שנתן גט לאשה ואח"כ קרא ערער ואמרה שלא הניח
 לכתוב עם המוכהק שלו וכונתו סיה לרמות את אשתו :
 ריב דין ראוין שטוילא ש"ר על שמעון ומנאל שקר :
 ריג דין מרגליות אין בו אונאס :
 ריד דין מי שנמאל שקרן בשבועה דאורייתא אי יכולים להשיבו
 עם טובי ראשי הקהל לגלות לו עסקי הקסל :
 רטו דין אשה עיתים חלומס לקבל גטה :
 רטז דין שני ושלישי אם יש חשש איסור לחלוץ לפניסם :
 ריז דין מי ששבע חבירו מחמת אחר אם יכול להעמיד ערב על
 סרשאס בשאין הרשעס בידו כלל :
 ריח ריש רב דין אשה שנאבד בעלה ועדותיה :
 רכא דין אשה שנאבד בעלה והעיד עליו אחד מן הדיקים .
 רכב דין אשה כסן שילא עליה עם ביש :
 רכג רבר דין אשה שנחעלס בעלה :

רבה דין אי שרי לשנות הכלוקות שבארון הקודש לפחים כס"ח : רבו דין מי שנתן למשדכה שלו קוירז"ן או שאר דבר אי חשיב קדושין : רבו קשיא על פש"י נבי יחזיקים : רבה דיקדוקי כגט : רבט דין השבעת נשים על כחובתן כשאינן עדי קיום על הכתובה : רל דין מי שטרע בשטר חוב חבירו והביאו לגמר ונדר לו חבירו חלק מן החוב אי קני אי לא קני : רלא דין אשה שמאסרה מודעת שלא מחלס לאלת עם בעלס ממקום אביה : רלב דין השבעת נשים שלא נחקיימה הכתובה : רלג דין פדיון הבן שאירע בשבה : רלד דין שאירע אם נתן המעות לכסן בע"ש והחזירם כהסן : רלה דין אם נתן הבן לכסן אם ילא ידי פדיון בו : רלו דין מי ששבע לנשים אי יכולים לפוסלו לשבעה מכאן ואילך : רלז דין מה שרגילים לומר פלוני תלמידי בשביל שלמד בישיבתו ואפשר שהרב שמע חידושים ממנו יותר ממה שהוא שמע מן הרב : רלח דין אם תלמיד רבאי לחלק על רבו בשים לו ראיות ברורות נגד דעת הרב : רלט קשיא במרדכי פרק סדר ופ"ק דעירובין אהדדי : רמ ארמ מנעל של חליטה : רמא אם יש כח ביד הרבנים להקל בדבר שהחמירו גאונים כשים ראיה להיפך : רמב דין אם כותבין כנוי האשה שבלשון בוס"ס כגון ורייד"א וועסל"א : רמג דין אם יכולים בני הישיבה לטוף חבריהם כל ימות השנה שיטערו ד' או ה' למלאות מיין : רמד דין כבוד שחחק זנבו עד כמה חשיב מוס קבוע : רמה דין אם ילא באכילה מרור בקלה אחד עם העלין אי חשיב נדוים : רמו דין אם יוכל לחזור להסתכל היכא דאיכא פלוגתא דרבנן ומהא ומאי לחזור משום הולאי שיתפלל אדם כל היום :

רמו אחס טוב יותר לכתוב בגט אלא פלוני בן פלוני העומד היום כאן וכל שום וחתיכה או אלא פלוני בן פלוני וכל שום וחתיכה העומד כו' :

רמז דין אם משביעין ליום שלא פקדוהו בטענות שמה : רמט דין בשר שקבל טעם מחלב ונאסר וטוב נגע חס בבשר אחר : רן דין קרוב ונדרהק אי יחוששין לכחזילה לדברי יודא לעיני גיטין וקידושין. ודין אי מיקרי דיעבד היכא שגשאת ועדיין לא נבעלה : רנא דין עיר הנקראת בלשון אשכנזי ובלשון בעמ"י נשמה קלת היאך כותבין בגט : רנב דין מקאת מדינה שעשו תקנות ואחרים אינם רואים לקבל עליהם : רנג דין הרב שגזר על התלמיד לקיים תקנותיו והתלמיד אמר אי אפשר לי לקיימם : רנד דין המורשה שקבל בחרם למקום פלוני לדין והמשלה טוען דכנסה הוא לו : רנה דין הרב שרואה לעשות דינא לנפשים : רנו דין איש שיש לו אשה מומרת ורואה לישא אחרת : רנז דין מי שקורא לחבירו כמו ממוז : רנח שלא לפסול שום ב"ד לסדור ב"ד : רנט דין הדם שטעם אי נפקין בים בלולב : רס רסא דין אשה הסופרת בפקדון אחר מיתה בעלה : רסב דין יבם ויבמה שצאו לחלוק בנכסים : רסג דין אב שהפסד בנכסי המת בנו ואינו רואה ליתנם וזעק שהוא קודם ליוצאי יריבו : רסד דין הלוקח שאר החזין עם החולץ : רסה דין החובע עליבזו על אשר השדו במסירה : רסז דין מי שגשחנה שמו מחמת חולי איך כותבין בגט : רסז דין נכסים המותרים על הכתובה אם יש לאחי יבם גם כן קלק כהם :

השמות המפתחות מחלק ראשון

שמה כשים חירוס על העיר והוטל על הקהל להעמיד שומרים להחזיק בדקי העיר אם גובון לפי ממון או לפי נפשות : שמו מנסג כשבא מושל סוף העיר שזריכין היבדים להשאיל לו מלעות ושיומתי דערסא וגם לריכין ליתן לו מעט מעות האין גובין אותן העולים :

דיני אפטרופוס ויתומים

שמו אם מועיל מעמד שלשחן בממון יתומים ע"י האפטרופוס לעובת היתומים :

שמו מי שהוליא הולאות על יתומים קטנים לדרך פרנסתם שלא בלואת ב"ד אם חייבים הם לפדוע או לא :

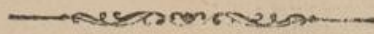
שמו ראובן ואשה היו להם בנים קטנים ובעת הגזירה נטמעו לבין הגברים ומת ראובן ואשה ואח"כ מת אבי האשה ובאו יורשיו ליטול הירושה ואחי ראובן בא ואמר כי הוא רואה להיות אפטרופוס היתומין בני אחיו כי הירושה להם היא ואולי יטעו לדת האמת הדין עם מי :

דיני טהנת שביב טרע

שן ראובן אום מחמת מיתה שינתן מנכסיו לבת בנו כ' ליערל לקנות

שגג נשים מריבות על מקומות בב"ס שלהם ואחת הביאה ב' נשים שהמקומות שלה והאחרת הביאה עד ח' שהמקומות שלה איזה עדות עדיף :

רשן אחד בקש את חבירו להיות מורשה שלו ונדרשה לו באופן שאם יזכה בדין יתן לו דבר מה שיראה . ושוב רואה המורשה להעיד בדבר שתלה בו זכות לזה אם חשיב כגונע בעדות :

סימן א שלומך יגאל לחדא אכובי האלוף מהר"ר משה י"ז אשר דרשתי היאך יש לנוכח בני שמחה אשתו אי ערי לישא אחרת אחר שני רגלים כרבי יודא או כרבנן לאחר שלשה כיון דאיכא פלוגתא דרבנן אמר ק"ל. דע לך נראה דק"ל כרבנן דפסק הרמב"ם וסמ"ג וכן בהשבות ריב"ז א' ממש בחור חשונה המיומן שהשיב לרבינו שמשון אחיו באריכות מאד ברוב זס. ומתשובה שיהי מוכח להדיא דלי ס"ל דעממא הוא כדי שיטכח אהבה הראשונה כדכתיב אשירי א"כ אינו מטעם אבילות וליכא למימר הכא הלכה כדברי המיקל בהבל ולפ"ז ודאי הלכה כדברים וכתב שם ריב"ז א' מטעם זס פי' ר"ת ועיקר. וכתב נמי דכן פסק רבינו חננאל ורב אלפס דהלכה כרבנן ורב אלפס מייחיו ירושלמי דפ' החולץ דקאמר כרבנן ואם כן לא שבקינן כל הני וזולתין בחד סהם תוס' ואשירי וכו' דאיכא למימר דהנאו סהם תוס' לאו תוס' דר"י איוון דכתיב בתרייכו ודברי האשירי סתורים מויה וביה דאיכו סדר הטעם כדפי' ר"ת לעיל ואפ"ם פוסק כר"י. וסברא רחבה היא כדמוכח בהשבות לעיל דכיון דאין הטעם משום אבילות ליכא למימר הלכה כדברי המיקל בהבל:

סימן ב ולפי זס נראה נמי דלא אמר ר"ה וי"כ כרגלים הואיל ואין הטעם משום אבילות אלא משום שכחה אין סברא כלל לאחשבי ר"ה וי"כ כרגלים דזמן קרובים וכו' דמיס סגוראים הם ולא נהנו לשמחה כמו רגלים ואיכא למימר הא דפסקו שטולים לרגלים היינו משום דע"כ ס"ל דהטעם משום אבילות מדפסקו כר"י וכבר כתבתי דאין נראה דק"ל הכי וסמ"ק המסופק אם עולה אם לאו דמסקפא ליה עממא מאי היא:

סימן ג ובהאי דאין לו מי שיטמנו כתבו השבות דלעיל להדיא דאפי' אם הוא עשיר ויש לו משרתים די מ"מ אם אין בתי או כלתו אהו שיטמנו בהפיפת הראש ובכיוצא בגדים שאין ראוי לו להסתמש בחלוצות כה"ג אז ערי. והרבה חילוקים כתבו בחוקן השבות ע"ש אם בידך מיומן עם כל השבות:

סימן ד מה ביו"ט ראשון ולא אשתאי נראה דיש לנוכח כדברי הרמב"ם וסמ"ג ומכר"ם ואשירי ומרדכי דקוברין אהו ע"י עממין כדפירש המרדכי בפ' חולין וכן המנהג:

סימן ה אמנם מה שפירשו הסו"ם דמטערין על ידי נכדים מלאו פס השובה נכריות דמטערין ע"י ישראל וכן השיב פה מהר"ר שלום ונראה דכן יש לנוכח לטור על גבי נסר וקנס שאין לחוש להחיות. ונראה דכיו כבוד המת בכס"ג עפי מע"י נכרי כדאיתא במרדכי פ' חולין דאפי' הכולא למת אין כבודו ע"י נכרים כל שכן אם יטעוהו הנכרים. הקטן והלעזר שבישראל:

סימן ו לחשיב מלחמה עשרה ומרבה המשנה שלום אין קץ אכובי עמיתי מהר"ר מאיר י"ז על דבר הגט שהבטל נקרא ברוב בן יעקב הלוי וכיוונו של רבי יעקב יעק"ל ויש עוד איש אחר בעיר ושמו ברוב בן יעקב סכסן ושמו של אותו יעקב לא נחשב יעק"ל ומסתפקא לכו אי לריך לכתוב ברוב בן יעקב המכונה יעק"ל. י"ל דיעקב ליעק"ל לא כנוי הוא ואינו אלא קאור השם ועדיף מילתא חקי"ן בנימין בוגמ"י שכתב המרדכי וסמ"ק שאין כותבין אותו ואע"ג דכתב אשירי דנוהגין בהשכחו לכתוב וכל שום וחיותה מפני חמיכה הנכרים שמכנין בן ישראל קרובין ללשון עברי משמע קאם דסבירא בחיכה הקרובה כהך דלעיל שרצונו לכלול אותו במוסה וכל שום וחיותה ומעשה במקום דלא כתבו משמע דלריכה לכתוב כהדיא. י"ל דלעולם לא פליג אהך חמיכות דלעיל כגון יחזק הקי"ן אלא יש לומר דאשירי כגון יחזקאל קהי"ל פתחים להר"י מרדכי עשרה"ל חיים קה"ר כה"י אלו סכנויים קרובים ג"כ ללשון עברי אכל מ"מ איש ממש קאור ללשון כגון יעקב יעק"ל יחזק הקי"ן דחד מולא איוון ומזה אין להאריך יותר דאפי' הנכרים רגילין להקרות בשם המוכנה יעקב ומכנין עממין יעק"ל ואין כאן שום עשות כלל אך כמדומה דיעקב ספיקא שלכם משום דיש עוד אחד בעיר ששמו ברוב בן יעקב והיה בדעתכם לכתוב כיוי זס להפריש נראה לי ודאי אי

[תרומת הדשן ח"ב] ב"ת

לאו אחד כסן או לוי שפיר קאמריהון אכל כיון דממגרש לוי והשני כסן יש לנו הפרש די צום דכ"ד מקומות נקראים כהנים לויים ולא בניעין וטענות ולשון בני אדם. וכסדיא איתא בפ' גט פשוט בשני יוסף בן שמעון כינר יעשה ישלשו ואם היו משולשים יכתבו סימן אם היו מוכומים יכתבו כסן אלמא יש הפרש די בכסן וה"ס בלוי. וא"ה דמשמעות התנא משמע דסימנין עדיף להפריש מלוי או כסן מדקתע תחילה אלא משום דסימנים דהיינו גון וארוך ושחור ועב וכס"ג אפשר הם בכל בני אדם וכסן לא אפשר אלא בזרע אהרן ואפילו אה"ל עדיף סימנים מ"מ וכול לומר היינו בימיכה שלא היו רגילים לכתוב הכסן אם לא להפריש מדקאמר יכתבו ולא קאמר אם האחד כסן יש כאן היכר אכל אהו רגילין לכתוב לעולם כסן וכן הלוי וא"כ אפילו היה כתב המכונה יעק"ל מ"מ לריך לכתוב הלוי וחרתי ל"ל. וכן ראיתי בגרסה השוכה שהשיב מה"ר אברהם קלוזנער והוכיח ממחיתין דלעיל דכיומי סמנאים לא היו רגילין לכתוב הכסן רק להפריש וה"ד י"ל די הוא בהפרש הלוי וה"ל לכתוב המכונה יעק"ל וכן הסכימו לדעתיה מהר"ם ומכר"י ברונא ויותר יודעי דה י"ז וש"ס. נאם הקטן והלעזר שבישראל. ועוד אומר הגאון אם המגרש ישראל והשני כסן או לוי א"ל לכתוב שום הפרש אע"פ שמחוך הגט לא יכיר שום הפרש:

סימן ז ועוד אומר דבזמן הזה אם לא נכתב הכסן בגט אומר לו מהר"ר אליעזר בן מהר"ל שאומר מהר"ר יעק"ל מוי"ה שיש לו לפוסלו אפילו בימי האמוראים כדאיתא פרק שני דכתובות אין מעלין משטרות ליוחסין משמע שכתבו בשטרות הכסן:

סימן ח אומר מורי הגאון ז"ל פס בנישט"ט נסג השר לכתוב כל שום וחיותה וכן הגדולים שלפניו נהגו כן וסוף אחריהם אכל בשטייר"ן ובמערהר"ן ובפולין ובהג"ר לא נהגו לכתוב וכן מקדם באושטריי"ך לא נהגו לכתוב:

סימן ט ועוד שאין שייך לכתוב שום וחיותה ממקום סעמידה כיון שאין כותבין מקום הלידה או מקום הדידה אלא בגליל העליון לכך אין כותבין שום וחיותה אחר שם המקום:

סימן י במחיתין פרק גט פשוט משמע דכיומי התנאים לא כתבו כסן ומשמע דסימן עדיף לכתוב יותר מכסן ומיחו לדידן דכתבין כסן בלאו הכי אין לריך לכתוב כסן סימן וכן משמע בחוספות פרק כל הגט:

סימן יא תכתב ותחכם בשנס טובה אהם וכל חנך י"ז אכובי גברא רבא מהר"ר משה י"ז על שאלתך אשר שאלתי מדבר הגט שסדרת אהם בנעמד ועל פי חבירך ונשאלה הגט ממקומו למדינת מרק"א ונתן הגט שם לאשה על פי אדם חשוב ואחר הנתינה כמה ימים ומלא בגט הסוף שכתב קיומו בטעות וכן כתוב שנת חמשה אלפים ושבע עשרה לביראתה עולם ודלג ומאחיס והאשה עדיין לא נשאה וכתבת ובקשתי לדקדק בכל היכולת אם יש להסיר ולהכשיר גט זס. וכתבת כמה ראיות להסיר לכל הפחות אחרי שכבר נתן הגט ויאלה שם גרוסה על האשה דע אכובי אף כי עתה ימים נוראים ימי תעניות מכל מקום פיתחי לבי וחזרתי על כל יודי לרדים ואלו אפרין דאיתחזקו לן מידמן להחמיר ולא להקל כמו שאבאר בדרך קצרה ואכובי אל תכבד לךך ואל תחוש אם תסיה לשיגה צפה המון עם כי כל אשר בו מעט דעה ובינה לא יחשוב לך לשום פחיתות דלאו מלחא דתליא בטעות הדעת אלא שמדקך שום טען לפיכך שסחמו עיניכם נכ עיני הסוף אדם חשוב שסדר נתינת הגט וקרא אותו פעמים ואפילו דבר שתלוי בקבלה ולא בסברא אמרינן בפ"ק דגיטין אכנו כל מאן דלא ידע הא דרבי יחזק לאו גברא רבא מזה אין להאריך יותר שהרי אפילו אם היינו מתירין לך מ"מ לא תוכל להמלט מנגסה דעלמא שלא דקדקתם כראוי. עיקר ראיותך אשר

כתבת

כחבת מתשובת הר"ם שכתור אה"ע נ"ל דאין ראיים משם דהאם
 הו דברי הגט סותרים אלו את אלו כדמסיים שם להדיא
 בהשורה ולכך הואיל ומוכה טעות סופר מיניה וביה מוקמינן
 הטעות בטעות בעיבור החדש אבל כל היכא שאין שום הוכחה
 מתוך הגט עצמו לא תלינן בטעות סופר הואיל ומה שכתוב
 לפיכך אין בו שום טעות והי משום דידוע לנו מבחון לפי רוב
 השנים דע"כ דילוג טעות יש כאן נראה דלא דמי למוכה מיניה
 וביה. וזו נראה דאדרבה גרע מה"ט דטעמא דאין כותבין כיוויין
 בגיטין ושם הנקבות וכל שום וחניכה הכל להודיע שזה האיש
 ולא אחר גירש האשה הזאת וסגט הזה של זאת האשה וגם
 ר"ת הנהיג שלא לכתוב וכל שום וחניכה משום דאיכא למוחש
 דלמא ליה ליה שום חניכה ויסברו העולם שהוא איש אחר שגירש
 א"כ כ"ד נמי יש לפסול מטעם זיכברו העולם גט זה נכתב
 קודם מאתים שנה ובא ליד האשה הזאת ולקחתו כדי להגרש בו
 וסכוא חשש ליתא כלל בהסוא נדון דהשבות אשירי בלא טעות
 בדרישי וסחיא דאח דילג לבדיחה עולם או אם לא כתב כלל
 האלפים או גם המאות לא כתב ליתא להא חששא משום דרגילות
 היא למשק כלל ולכתוב פרטא כדאמר בהדיא בגמרא וליכא
 למטעי אבל כס"ג אין רגילות למכתב כלל אלפים ולדג מאות
 ולחזור ולכתוב פרטא יסברו בודאי קודם מאתים נכתב והסחיא
 דדילג לבדיחה עולם מוכח הטעות מיניה וביה. וזו נראה
 מדכתב אשירי בשם ר"י שאם דילג לבדיחה עולם כשר משום
 דתלינן בדילוג הכופרים דמסתמא לא שניה וכתב אה"כ והי
 לא כתב כלל רק הפרט נמי כשר ומייתי ראיה אחריתי ע"ז
 מתלמודא ולמאי אלטרין הראיים אמאי לא אמרינן בפשיטותא
 דתלינן בטעות סופר דמסתמא לא נכתב שטר זה לפי כמה
 אלפים לפי סברתא אלא ע"כ כל היכא שכתוב זמן לפיכך
 כהלכה אלא יודעים מבחון שאינו מכון לא תלינן בטעות
 הסופר אה"כ רגילות הוא למשק כללי ולכתוב פרטי כדמייתי
 ראיה מתלמודא. וזו דבמדרי [דבני] רייו"ס דע"ז כתב על שדילג
 חרבע ולא כתב אלא אלפים ומסתמא ג"כ פרט המאות והשנים
 והכסירו א"י בדיעבד וכתב דא"ג דהיה לומר מיעוט אלפים
 שנים וא"כ יתס מוקדמת מ"מ מולא כתב אלפיים בשני יודין
 אין לפרש אלפיים הא קמן דאי היינו יכולין לפרש אלפיים לא הוה
 מכשר אה"ע דע"כ ידעינן מבחון דלא לפי אלפיים נכתב וע"כ
 היינו טעמא דכל היכא דזמן כתוב לפיכך כהלכה לא תלינן בטעות
 כדלעיל. אשר כחבת מהנכות מיימוני לשון ספר התרומה הוא
 וראיתי בסה"ס ומזכיר שם יפה דר"ל שלא כתב השע מאות
 ולא האלפים כלל רק שנה ששים ואין לדקדק כלל מדשינה מלשון
 האשירי לאו בני הדרי שנו וכתבו. וגם אשר כתבת להקל
 בגיטין משום עיגונא עפי מבטרות חיליה לא חקילו רבין
 אלא בעדים ושלוהים והיינו כדי שתוכל למלא בקל להגרש
 דלא התענן אם ילך בעלה למדינה הים אבל בכשר פסולין
 ומקראות חיליה להקל שהרי כתב האשירי ממש בסוף הלכות
 גיטין שרבו הדקדוקים בגיטין ובקל לטעות אלמא מחמירין
 ביה טובא. ואשר כתבת להקל בזמן הגט האידגא בזמן הזה
 לרבי יוחנן משום דסחוס' מיישבין אותו בשני דחיקי תמימי
 דהשבת חלת שני דחוספתא דחיקי וזו לדידך מאי פריך
 תלמודא ר"ל מ"ע לא אמר כרבי יוחנן זימא משום דבטי
 לשנוי גם בזמן הזה כדמשמע בבדיחה אי הוה דוחק לר'
 יוחנן אין לריי להאריך מזה דחיליה לן יתמי דיתמי לשווי דברי
 סחוס' דחוקים. בא"ז דסוסדרין מייתי דר"ת ועוד שני גלוים
 עמו פסלו שטר שכתב בו כ"ד והיה כ"ב כהסחיא דהשבות
 אשירי מזה לא כהא לאסור יש לך א"י גדול ע"ש טעם הדברים
 ואין בידי אותו ספר :

סימן יב אשר כחבת מסערייין פשיטא לי דהיינו כמו
 ילחק חקין ומה בכך אם ישחכה שם שרה רגילות
 הוא כיוויין כאלו ישחכו שם המוכק בנשים שאין קורין
 אותן לקרות בחוק. ומוקי תמיחין דשגשג גיטין פסולין כרבי
 חיר ולא אמרינן בהו כל המגסה דאיכא חד מנייהו אין בו זמן :

סימן יג והסחיא דהשבות אשירי דכתב האשה שנהגרסה בגט
 מוקדם כגון מס"ע לנ"ט אין קדושין מאחר תופסין
 בה באבן העזר כתב נמי להסחיא השבות וכן כחבתי למס"ד אלה
 י"ז מאותה השבות כאשר תראה בהשקפה שאני שולח לכם
 ואין תראה דהרמב"ם נמי מודה במוקדם כס"ג שהקדים יום
 הכתיבה דסתמא כתב מוקדם ומאוחר אינו אלא פסול וטעמא
 דאשירי נראה דסבר כדברי הסוספות פ' איזו נשך דכשטרי
 מוקדם לא גבי אפילו מבני חורין משמע דכמו הספא בעלמא
 הוא מ"מ לא קשיא מיניה לנדון דידן שהרי כמה חילוקים יש
 דלא מקרי מוקדם כס"ג. ואותו חילוק שכתבת לי דאי חשיבין
 למפרע לשום שקודם מאתים שנה לא נתכוון הימים בחדש ליום
 השביעי אף אינו הלקחו בו בזמן שהשבתו למס"ד אבל הלא לא
 סלקא לן אליבא דהילכתא דליהו משום הכי מוכח מתוכו דרובא
 דרובא לא ידעינן חושבנא :

סימן יד ובשם גרסום שכתב גרשון נראה דאם הוה ידוע
 ששמו גרסום וכתב גרשון לא הוה גט כלל ולא דמי
 כלל לילחק חקין כי גרסום וגרשון שני שמות הן אבל חקין
 הכיוויי לילחק אבל גרשון אין שייך כלל לעשות אותו כיוויי לגרסום
 כיון דהאי שם כתוב והאי נמי שם כתוב כי גרשון בן לוי נכתב
 בכל התורה כולה גרשון וגרסום בן משה גרסום. אמנם נכתב לי
 מנורדנבור"ג שאותה האשה עדיין לא נשאת א"כ ודאי לכתחלה לא
 תנשא אפילו לא אפשר אה"כ ע"י עדות ששמו גרשון אבל אם
 תסברר ששמו גרסום הוה נראה אפילו אם נשאת הלא וכל
 הדרכים האלו בה דבשינה שמו ושמה אפילו חכמים מודו וכן
 כתב הרמב"ם דאינו גט כלל. ומה שחלקת משום דמאי הוה לה
 למיעבד עשה בזמניו הלא ידעת דפסק רב אלפס ע"פ מייתי
 אשירי דמסקנא דלא אמר מאי ה"ל למעבד אפילו נשאת ע"פ שנים
 עדים דאזכור גמורה היא וכל הדרכים האלו בה :

סימן טו ומה שחממה עלי בטעום ההרשאה שאני כותב
 ממש לשון סמ"ק דלא כתב וכשיגיע גט זה לידה
 וכתבת דאפשר הסופר דלגו בסמ"ק והבאת ראיה מהשבות
 אשירי שכתב בו אותו וסח יתיר ממה שחממה עלי הפלא ופלא
 לי עליך לומר דכל סמ"ק שנתפסו בכל נפוצה הגולה תדלג
 בכך ולא כונס בחד מן מיד שום למדן בעולם ועוד אמאי לא
 דייקת באבן העזר דכתב עופם ההרשאה משום תשובת הרא"ש
 ממש בסמ"ק והסחיא השובה שכתבת מונס לא סודר הרא"ש היא
 אלא ששיב לאחר שכתבה ובאותה הרשאה כתב גם כן שהקיס
 לשליח חרבע אמות קרקע בחלרו וכי נכתבו נס אלו הכי הא ודאי
 מיימוני לא שמענו כך. ודע לך כי זה עשה שלשים שנה בחילת
 קביעותי לשבת במרפור"ק שלא מהר"א ז"ל מאוישפור"ק למדינת
 קערנטין וכתב להר"י לרפתי שישב שם בחלות זמן לסדר נחיותו
 וכתב לו שכל הגט וההרשאות היו מסודרים כמו שקבל מהרב
 הגדול מוהר"י מולין ז"ל והר"י הנ"ל נעל רשות ממני לסדר
 נחיות הגט וכתבתי לו שישלח לי הגט וההרשאה כדי לידע
 סידור הרב הגדול וכן עשה ומלאחי וסח ההרשאה בסמ"ק ובאשר
 חכמי כותב ועל דא חיי סומך עפי מעל מהסגס וסדורכה ונראה
 טעם וסברא דכל מה שמוכל למעט ההרשאה עפי עדיף משום
 דאיכא למוחש שמה יאדע קלוק מרוב הכתיבה ומחבטל השליחות
 והכי אמרינן בריש גיטין אחי למגויים ומה בכך אי גזייה ומחבטל
 השליחות אלא משום עיגונא חשו להכי :

סימן טז ומה שכתבת למה לא כתבתי הכיוויים ממש בהרשאה
 כמו שכתבת בגט וגם כיוויין לשליח תמימה
 גדולה הלא כתבתי כיוויין טולן להצטל ולהשקם ופתי העתקות
 בידי עדיין פה מעידות כזה :

סימן יז והכיוויין לשליח מדעת לא כתבתי דאין לריי כלל
 דאפי' אם היו לפיכך שני יוסף בן שמעון מה בכך
 אם זהו השליח או חבירו רוב ישראלים קשרים הם לשליחות מה
 שאין כן כיוויי בעל ונראה דאם אחר הוא לא יוכל לגרש את
 זאת האשה שאינה אשתו וק"ל :

סימן יח ושם ידמחיל דע כי שאלתיסו פעמים אם שמו כך
 ידעתי

סימן יב אשר כחבת מסערייין פשיטא לי דהיינו כמו
 ילחק חקין ומה בכך אם ישחכה שם שרה רגילות
 הוא כיוויין כאלו ישחכו שם המוכק בנשים שאין קורין
 אותן לקרות בחוק. ומוקי תמיחין דשגשג גיטין פסולין כרבי
 חיר ולא אמרינן בהו כל המגסה דאיכא חד מנייהו אין בו זמן :

סימן יג והסחיא דהשבות אשירי דכתב האשה שנהגרסה בגט
 מוקדם כגון מס"ע לנ"ט אין קדושין מאחר תופסין
 בה באבן העזר כתב נמי להסחיא השבות וכן כחבתי למס"ד אלה
 י"ז מאותה השבות כאשר תראה בהשקפה שאני שולח לכם
 ואין תראה דהרמב"ם נמי מודה במוקדם כס"ג שהקדים יום
 הכתיבה דסתמא כתב מוקדם ומאוחר אינו אלא פסול וטעמא
 דאשירי נראה דסבר כדברי הסוספות פ' איזו נשך דכשטרי
 מוקדם לא גבי אפילו מבני חורין משמע דכמו הספא בעלמא
 הוא מ"מ לא קשיא מיניה לנדון דידן שהרי כמה חילוקים יש
 דלא מקרי מוקדם כס"ג. ואותו חילוק שכתבת לי דאי חשיבין
 למפרע לשום שקודם מאתים שנה לא נתכוון הימים בחדש ליום
 השביעי אף אינו הלקחו בו בזמן שהשבתו למס"ד אבל הלא לא
 סלקא לן אליבא דהילכתא דליהו משום הכי מוכח מתוכו דרובא
 דרובא לא ידעינן חושבנא :

סימן יד ובשם גרסום שכתב גרשון נראה דאם הוה ידוע
 ששמו גרסום וכתב גרשון לא הוה גט כלל ולא דמי
 כלל לילחק חקין כי גרסום וגרשון שני שמות הן אבל חקין
 הכיוויי לילחק אבל גרשון אין שייך כלל לעשות אותו כיוויי לגרסום
 כיון דהאי שם כתוב והאי נמי שם כתוב כי גרשון בן לוי נכתב
 בכל התורה כולה גרשון וגרסום בן משה גרסום. אמנם נכתב לי
 מנורדנבור"ג שאותה האשה עדיין לא נשאת א"כ ודאי לכתחלה לא
 תנשא אפילו לא אפשר אה"כ ע"י עדות ששמו גרשון אבל אם
 תסברר ששמו גרסום הוה נראה אפילו אם נשאת הלא וכל
 הדרכים האלו בה דבשינה שמו ושמה אפילו חכמים מודו וכן
 כתב הרמב"ם דאינו גט כלל. ומה שחלקת משום דמאי הוה לה
 למיעבד עשה בזמניו הלא ידעת דפסק רב אלפס ע"פ מייתי
 אשירי דמסקנא דלא אמר מאי ה"ל למעבד אפילו נשאת ע"פ שנים
 עדים דאזכור גמורה היא וכל הדרכים האלו בה :

סימן טו ומה שחממה עלי בטעום ההרשאה שאני כותב
 ממש לשון סמ"ק דלא כתב וכשיגיע גט זה לידה
 וכתבת דאפשר הסופר דלגו בסמ"ק והבאת ראיה מהשבות
 אשירי שכתב בו אותו וסח יתיר ממה שחממה עלי הפלא ופלא
 לי עליך לומר דכל סמ"ק שנתפסו בכל נפוצה הגולה תדלג
 בכך ולא כונס בחד מן מיד שום למדן בעולם ועוד אמאי לא
 דייקת באבן העזר דכתב עופם ההרשאה משום תשובת הרא"ש
 ממש בסמ"ק והסחיא השובה שכתבת מונס לא סודר הרא"ש היא
 אלא ששיב לאחר שכתבה ובאותה הרשאה כתב גם כן שהקיס
 לשליח חרבע אמות קרקע בחלרו וכי נכתבו נס אלו הכי הא ודאי
 מיימוני לא שמענו כך. ודע לך כי זה עשה שלשים שנה בחילת
 קביעותי לשבת במרפור"ק שלא מהר"א ז"ל מאוישפור"ק למדינת
 קערנטין וכתב להר"י לרפתי שישב שם בחלות זמן לסדר נחיותו
 וכתב לו שכל הגט וההרשאות היו מסודרים כמו שקבל מהרב
 הגדול מוהר"י מולין ז"ל והר"י הנ"ל נעל רשות ממני לסדר
 נחיות הגט וכתבתי לו שישלח לי הגט וההרשאה כדי לידע
 סידור הרב הגדול וכן עשה ומלאחי וסח ההרשאה בסמ"ק ובאשר
 חכמי כותב ועל דא חיי סומך עפי מעל מהסגס וסדורכה ונראה
 טעם וסברא דכל מה שמוכל למעט ההרשאה עפי עדיף משום
 דאיכא למוחש שמה יאדע קלוק מרוב הכתיבה ומחבטל השליחות
 והכי אמרינן בריש גיטין אחי למגויים ומה בכך אי גזייה ומחבטל
 השליחות אלא משום עיגונא חשו להכי :

סימן טז ומה שכתבת למה לא כתבתי הכיוויים ממש בהרשאה
 כמו שכתבת בגט וגם כיוויין לשליח תמימה
 גדולה הלא כתבתי כיוויין טולן להצטל ולהשקם ופתי העתקות
 בידי עדיין פה מעידות כזה :

סימן יז והכיוויין לשליח מדעת לא כתבתי דאין לריי כלל
 דאפי' אם היו לפיכך שני יוסף בן שמעון מה בכך
 אם זהו השליח או חבירו רוב ישראלים קשרים הם לשליחות מה
 שאין כן כיוויי בעל ונראה דאם אחר הוא לא יוכל לגרש את
 זאת האשה שאינה אשתו וק"ל :

סימן יח ושם ידמחיל דע כי שאלתיסו פעמים אם שמו כך
 ידעתי

ידעתי שלא ימלא בכתיבה רק ירחמאל ואומרים להדיא ששמו ירחמאל ודחק בלשנו חסדיק וכן העידו עליו מיודעיו ששמו שפלה לקרות בחורש בשם ירחמאל וכאז אשירי פ' השולח דכסה חליה מילתא דאין לנו אלא שם שמחיק בו לפינו ומה בכך אם לא נמלא בכחובים רק בלא יוד אשכחן נמי אופכה שם נחמני ימלא בכחובים אבל נחמן לא נמלא כלל ואפ"ס אשכחן כמה אמוראים נקראו נחמן ואפשר על ידי שניו שם בחולי נקרא כך אחד מאבותיו ירחמאל לסימן טוב ולאמר ירחם אותי אל וכן נחמן ר"ל מנחם לכל וק"ל. נאם הקטן והאעיר שבישראל :

דכא ע"כ טעו דלא ידעו זמן הכתיבה דבדואי אלו ידעו לא היו עדים על מסורה גט זה שנכתב בטעות והאין יפקו קלא וק"ל ואע"ג שמכשרין כתב שיכול לזייף על ידי עידי מסירה אפילו אחר כמה שנים לרבי יוחנן דק"ל כותים היינו משום דתנאי מדבר דכרי אינטי וידעו עדים שמזדייק ולכך לא היישין דלמא תנאי כוס בים חייפתים אבל בני"ד דהזיוף והסקר מוזמן לפינו לא מכשרין כלל על ידי עידי מסירה דאל"כ שינה שמו ושמה נמי מכשרין על ידי מסירה משום דאינו ידעי דזאת האשה נתגרשה מזה האיש ולא שמענו שום פה להסיר זה. נאם הקטן והאעיר שבישראל :

סימן יט שלמך יבגה לחדא אסובי עמיחי האלוף מהר"ד אלים י"ו על דבר הגט שכתוב בו האלפים ודינא סמאות וחזר וכאז פרט השנים כבר אורע מעשה כה"ל מה"ר משה מהל"ה ודרשני על כס והסבתי לו כאשר תראה העתק אות באת למעלה גם על האי עובדא דקמן נדרשתי כבר לפני ה' שבועות ממחר"ע וממחר"ד וראב"ק ומחר"י איינש"ט והסבתי אליהם על כס גם כן מועתקת לך אות באת ושם תראה שלא הזקקתי רק גט אחר כשר ותשב אז תחת בעלה השני וכחבתי ראיות על כס וגם אחר כך מלאחי במיימוני שכל כה"ג אינו אלא פסול אבל לא כתב עליו שאינו גט תורתו כך היא שזריכה גט אחר כשר והפסח תחת בעלה ע"ש. והנה דקדקתי בדבריך ובשקלא וטרא דידך וכמעט רובם יתיישבו מתוך תשובתי למחר"ס מהל"ה כאשר מובן בקל לאיש נכון ומיועד כמון. אמנם מקצת דברים חדשת שזריך להשיב עליהם מה שכחתי דלמקדמם זה ליכא למיחש לא לחפוי ולא לפירי לפי רוב השנים המוקדמים שכן הרבה וסרבה יותר משנת האשה והאיש הגט עמך אם כן מוקדם בשפ"ח נמי כה"ג אמאי יפסול למאי חיישה שמה יבגה מוקדם אלף שנים והאין יערקו בשטר זה ממשעבדי הלא המלוה והלוה לא היו עדיין בעולם לא הן ולא אבות אבותיו וכו"ה אין הכי נמי דכשר אם כן אמאי אשטריך רבי יצחק לביבא ראיה דאם לא כתב אלא אפשר קטן לבריאת עולם דכשר משום דחלין דספרא שביק לכללי וכאז פרטי כדאיתא בספר הסדרומה ובאשירי ובסגסות מיימוני חיפוק"ליה דאין לפוסלו דע"כ לא מני למיערף מומן הכתוב שהוא קודם לזנות מלוה ולוה כמו אלפים שנים אלא ע"כ לא פלוג רבנן במוקדמין דהוי כי חובא ואיעולא שאם הקדום י' שנים פסול וסקדום אלף שנים כשר. ואשר כחבה דאין להאמין לעדים שהתמו הגט שזכו כנגט שנתן לאחת האשה המיטי טובא דאפילו הוי איסור קל דרבנן כמו יין נסך וכו' אין אנו לריבין להאמין לשני עדים לאסור לא אשכחן דמאי למימר איני מאמינך אלא בעד אחד אבל שנים אם יבאחו לידי מיתה חמורה לא יאסרו את אשתו ואי משום דימא הואיל והתמו על גט זה אין נאמנים עליו עליו לפוסלו דלא משוו נפשיהו רשעים ופסולים שחתמו על גט מוקדם אין לומר הכי כלל דלאו רשעים ופסולים בו שמוטעין הוי בודאי שברי רוב והסופר ע"כ טעו גם כן וכל היכא דאיכא למימר טועים הם לאו פסולים הם כדאיתא באשירי פ' איזו נשך אשטרי חוב המוקדמין דאמר דעטו בשמות המלך. גם שם כתוב בשם הסוספות דסברי דשטרי המוקדמין פסולין לגמרי אפילו לנכות בו מצני חורין דליכא למיחש למידי אלתא חספא בעלתא הוא. וכן נמלא בתשובה מאשירי ובאבן העזר איתא נמי לסיחא תשובה באשה אחת שקבלה גט בזמן ס"ט לפרט וכתב הסופר ג"ט לפרט וקבלה אותה אשה קידושין ע"י גט זה וכאז אשירי דא"ל גט משני לפי שלא תפסו בו קידושין לפי שהגט מהרהשון לא הוה גט כל עיקר ואע"ג דאומר הוה דהרמב"ם הקול וכאז דאינו פסול אלא מדרבנן בחומרה דעריה ריגילין למיזל בחר המחמיר. ואשר כחבה משום דאיכא עדי מסירה משום הכי ליכא למיחש למידי דאיכא אשקי לקלא כדאיתא באשירי פ"ק דיטעין וריבין לעולם לאחיי ראיה בין לעיני זות בין לעיני פירי אימה מטא גיטא לידה כמבאר באשירי ובפרש"י ע"כ לא קי"ל כי האין שנינו דה"כ אין מוקדם פסול בנט כלל לידן דס"ל דעדי מסירה כרתי דלעולם לריבין לעידי מסירה ותו דהך מוקדם לא מני למימר דעדי מסירה אפקא לקלא דלא נקן ביום הכתיבה הכי

סימן כ ריחו יחוחים. משיב דברים נוחים. הלא הוא עמוחי מחוחי מה"ר יונה י"ו. על דבריך בענין הגט שדינג בו ומאחים אני אשינך ואלך בקרבה אשר השבת לי דמאי דאיתא ראייה דלא אמרינן כדון דידן תלא וכל הדרכים האלו הם אלתא דפסול דיעבד דהים נכתב במורה וסיה במערב איכא מרבוותא סבירא דלא ראייה לומר דק"ל בהנשו דרבוותא ובשינוי קמא אלא דעתי הים לאחיי ראייה דלא תימא דלא יתכן לומר כלל דפסול דיעבד לא תלא לשוק. ומעשה מכל לומר דבני"ד דחומרא יחידתא היא קת"כ ע"י מודו דלא תלא אמת הוא כי כך היא דעתי ויותר האדרכי למחר"י י"ו מזה כי הוא האריך ג"כ יותר מסתמא יראה לך. ואשר כחבה דנראה לך חומרא גמורה מתוך הראיה שכתב מן הכתובה שדינג בס הרבעה ולא כתב רק אלפים יפה כחבה שלפי השפט הוכחה רווחה היא. אמנם אי בעינן לדוק קלפ"י יש לדחות וימא דהכא בני"ד איכא למימר דהאי ספרא דיוקא הוא ולא רצה לכתוב אלא פרטא ולא כללא ורצה לכתוב שנת שש עשרה לבריאת עולם והיה נראה לו דמחוי לגמרי כשקרא דשנת שש עשרה לבריאת עולם לא הוה שום תורה בעולם דלא הוה אפשר כלל דנתן גט באתו פרק לכך כתב לכל הפחות האלפים דלא ליסוי למחוי לגמרי כשקרא יאע"ג דאין לא סבירא לן הכי דהא כתב רבי יצחק דאפילו לא כתב אלא הפרט הקטן דהיינו השנים הפחותים ממאה כשר ואפילו אם היה כתב גם סמאות בלא אלפים אחי לא הוי חורה בעולם מ"מ מכל לומר דהאי ספרא כוס דייק הכי כדאיתא בהנ"ס פ"ק דע"ז דקאמרינן ספרא דוקימא הוה וכאז משנה שמלכו בעולם ואע"ג דאנו לא סבירא לן למכתב הכי ותו דבני"ד הים ללדד קת"כ להקל משום דלמד שנינו באשירי פרק שני וכן איתא קת"כ בחוספות לשם דכל גיטין שאין נמכרין הים דלא פסול בכו מוקדם ואע"פ שדמיתי יפה לך קולא כמו שתמלא בהעתק תשובתי שכתבתי למ"ר אלים י"ו מ"מ אין הדחיה ברורה לגמרי ואפשר חד לך קולא לסיחא סעד לשאר לדין להסירה ונתי נמי דלא נסמוך עליה להסיר בלא גט שני אבל למימר תלא וכל הדרכים האלו טלי האי לא מחמירין. וכדי למשקל ולצטרי במיני דאורייתא אשינך גם על מה שכתב דע"כ הרמב"ם לא כוונר כשינוי קמא דלא תלא תלא מדכתב דאם לא קראוהו קודם הכתיבה ונעלתו ורקתו לאור דספק מגורשת היא וא"כ מספק תלא וכויהם ספק ממזרים נראה דאין להוכיח כלל דכוונר הרמב"ם דלא כשינוי קמא דכבר ידעינן דהרמב"ם כתב כל פסקיו רק מסוגיות החלמוד לפי פשוטו ולא מתוך הסדוקים כמו החוספות ושאר גאונים ולכך דקדק בלשנו לכתוב שאם נעלתו ורקתו לאור דספק מגורשת היא דווקא כה"ג דאינו יודע כלל אם נקן לה גט מעולם כרי זה ספק מגורשת דסבגל עלמו אע"ג דקאמר גט כשר הוא אינו לא מסימן כלל דאין דבר שבערוס פחות משנים אבל היכא דלא קראוהו לא קודם כתיבה ולא אחר כתיבה ולאחר כן נמלא גט כהכחו ביד האשה לא תלא כלל ואע"ג דלא לריך גט אחר אפילו דיעבד וסיהו דפרק האשה רבס הכי דייקין כדדייק באשירי ובחוספות לפי שנינו קמא דוקא נמלא שובר ביד האשה אבל נמלא גט לאחר זמן בידה לא תלא ולא דייקין כדדייק במדרכי ובסנ"ס במיימוני בשם ספר הסדרומה דעמא דנמלא שובר ביד האשה סא נעלתו ורקתו לא תלא דכ"ג סבר הרמב"ם הלא. וליכא לאקשויי אמאי לא דייקין הכי

הכי כיון דלא בעינן לאוקמי דעיילי לבי תרי ואיכא למימר דהלפי י"ל בלא דיוקא כוי הכי למימר דלכך נקט ההגא נמלא שובר ביד האבא לאשמועינן סא נמלא לאחר זמן גט ביד האבא אפילו לא קראוהו כלל לא האל ואע"ג דאפילו בדיעבד לא הישא מדאזעריך לאשמועינן דלא האל אבל אי הגא זרקאו לאור ליכא למידק כולי האי וק"ל. ואל תשיג עלי מדקדוקי התוספות והש"ע בגמרא כי כבר התיבא דהרמב"ם אינו כותב פסקיו אלא מן הפעם דאם יקשה עליו דקדוקים מן התלמוד הוא מיישבם ועשה חילוקים ברואו. נאם הקטן והלעזר שבישראל :

סימן בא שלום רב לאהב חורס בולגיא דהורא אהובי עמיהי מהר"ר ישראל. על דבריך בענין הגט אשיבך אחד אחד פעמים בחרוסה ופעמים בקאריס וחאל בהא שכתבתי דאין נראה להתמיר גט זה שדילג בו מאתיס דמשום הכי האל מזה ומזה וכל הדרכים האלו הם ובהאזי מוסהיא במזרח וכהב במערב ומלא קראו את הגט דפ' שני. דע לך דלא הוה רצוני לומר כלל דבהגוה שגטע גיטין ק"ל הכי כי איך יתכן לי להכריע בימי פגוהא דרבנותא כמאן ק"ל לא מייסוין לכו אלא לראייה זו דלא יומא דלא השכחן פסול בדיעבד דלא אמרינן האל וכל הדרכים האלו הם דלא אשכחן כהא למאן דאית ליס אס כן חומרא דב"ד י"ל דכ"ע מודו בה דלא האל משום דאיכא כמה דקדוקים להקל כמו שכתב לי מה"ר משה י"ז ואס דחיתי אותו היינו להתמיר ולהת גט אבל להתמיר כולי האי דנימא האל לא ברירא לן דחיותו כל כך. ואשר כתבת לי דיש לה בניס ומחוך כך ראיית לומר דאין להצריכה גט שני שלא להוויא לעז אין מראה כלל דלא אשכחן דחייסין ללעז בניס אלא היכא דאמרינן האל כהסיא דפ' שני דיבמות ופ' בשרא דיגיטין זמנין אמרי רבין לא האל כו' אבל אי מארבינא גט שני יוכא לעז דאמרי רבין לרווחא דמילתא החמירו אבל להוויא מתהא בעלז ודאי איכא למיחש ללעז דאי לאו דה"ל לרבין שששא גמורס לא כוי אמרי רבין האל דנראה דשגטע גיטין ודאי אפי' שאו ויש לה בניס והפער לתקן ע"י גט אחר מזקינא לגט אחר דהא קמי רב דפסוליס סן ורב נמי הו"ל לאשמועינן דה"ל גט אחר אס יש לה בניס וכ"ש שלא האל. ותו הגט עלמך דמאי חיות דחיותם ללעז בניס חילודיס כבר ולא נצריכה גט שני אדרבה יחושם ללעז בניס שילדו אחר כך בשביל גט ראשון שנמלא בו פסול אפילו בדיעבד היכא דליכא בניס ומסברא זו לא דמיא נמי כלל להסיא דפ' בשרא דקדושין דאין מתקין אשת איש על היחוד שלא להוויא לעז על בניה משום דהתם לא מתקנין ולא מכשרין מידי במלקיות כי הכא דמכשרין לגמרי מכאן ולהבא וק"ל. אמנם בהא שכתבת היכא דלא אפשר גט שני אי אמרינן האל נראה דלא האל כואיל וסחומרא בנדון דידן לא ברירא לן לגמרי דהא אפי' בפסול גמור כתב הרמב"ם ככה"ג דלא אפשר לתקן דלא האל בעל כרחו ואס יש לה בניס אפילו מדעתו שהוא בותק אל וויא ואע"ג דכתב בפרק שביעי דהיכא דלא אומר בפני נכתב ובפני נחתם ואבד הגט כריז כי ספק מנורשא ובכל מקום שכתב ספק מגורשא ס"ל דהאל סהוא פסול דלא בפני נכתב ובפני נחתם גרע משום דאיכא למימר ליופא כדמתלק. באשירי פ' בשרא אדברי רב האי ורב אלפס והתוס' דפ"ק ס"ל נמי חילוק זה לפי האי נמי דפירש דתיבד יעשה שאס נשאת לא האל ואפילו לפירוש ר"ח דפסק כרבי מאיר דכל המשנה הוולד ממזר נראה דר' מאיר גופיה לאו בכל הפסוליס כבר הכי דאס לא כן תקשי לשנוייא קמא דפרק שני דסבר דהיכא דלא קראוהו פסול בדיעבד ולאפ"ס לא האל אס כן מתניסין דהוצרך דמוקמינן לה כרבי מאיר דקאמר עלה פרק האבא רבס דאיבעיא ליה לקרוי גיטא ח"כ ע"כ איירי בדלא קראוהו מאי איריא בדמלא שובר ביד האבא אפילו הגט נמי הוא נמלא בו פסול ולרבי מאיר כל המשנה כו' ובתוספות פרק בשרא דניעין בשם תשובת רש"י. נאם הקטן והלעזר שבישראל :

סימן בר שלומך יסגא לחדא אהובי מה"ר אהרן י"ז אשר דרשתי על אשר מחמירין כההים שלא ללאת בשערי החירות וסעיר ושער בית הקברות עד שעבר המת חוזה לאותן שערים ופחחים משום דסוף עומאה ללאת כדתנן בפ' קמא דהלכות המת בבית כו' ובפ' קמא ובפרק בשרא דביאס ובפרק סדר מייסוי לה האל דיש ברירא לב"ה ולב"ש אין ברירא ובכתב מקרוב גא מנהג סוד דע כי לא מקרוב בל כי זה הוא קרוב לרבעים שנס שסיס יוס הועד בארפ"ט וסוי שס ס' וקריס מה"ר איכ"ל מה"ר ליפמ"ן מה"ר רח"ן מה"ר ריחוק"ס מה"ר אברס"ס כ"ך ז"ל ושם נתחדשו אלו הדברים כך סיגד לי באגר"א וגם נמלא פה אליו בנימוקי שנתחדשו לפני שאירי מה"ר שלום שכתב שמה"ר מאיר ס"ל אסר לכהים בווי"נא שולאו דרך שער העיר שסוף המת ללאת שס עד לאחר שעבר המת חוזה אבל כהב ג"כ שמה"ר שלום ז"ל לא השט לאסר זה וכן נראה נמי דלא נהגו לומר בגבוליו צוה ונראה הפעם כיון דרש"י פירש בפ' סדר דמס שעתא הפתח שסוף העומאה ללאת שס אף ע"פ שאינו תחת האהל של מת הלכס לנמשה מסיני הוא ואין טעם בדבר וכל לומר כיון דמילתא בלא טעמא הוא הכי דלא לויסוף עלה וימא דכך היא הלכס דוקא בראוה פתח שמוציאין אותו תחילה מתוך האהל אל חוץ האירי הואיל ובראוה ויחיה נעטר האהל יאמרו על האהל הלכס שראוה פתח יעמא ולא מתאן ואיך ואין לתמוס על חילוק זה. וכעין זה תיבא בתוספתא על אורח משנה פתח גדול ופתח קטן חשב לטולאו בפתח קטן עסור אס הגדול ויש לי פרישות על המשניות דסדר טהרות. ופירוש בנא זו כגון שיש שער גדול ובה פתח קטן וסאחר אין פותחין רק לסוסים ולגמליס אבל בני אדם הוכנסים והיוצאים אין פותחים להס אלא פתח קטן

לאחר שקרא החזן כהנים וגם במדרכי דידן מייחי סהוא לשון דהר"ר יעקב משפיר"א אבל לא סייס שיחזרו לאחר שקרא החזן כהנים וגם באשירי מייחי גס בפרק בשרא דמגילה סהיא דירושלמי דרבי אליעזר נפק לברא ופי' באשירי הפעם דנפק לברא כדי שלא יהיה בבית הכנסת בשעה שהחזן קורא כהנים שאז הוה עובר בשעה כשלא יעלה כשקורא כהנים משמע שלאחר כשקרא כהנים אין לו קפידא אס הוא בבית הכנסת והפעם דאין נכנסין עד אחר ברכת כהנים משום דאמרינן בפרק אלו נאמרין אמר ריב"ל כל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בג' עשס רב אומר אף חוששין שמא בן גרושה וכן חליה ואל פליגי כאן שעולה לפרקים כו' ונראה דאע"ג דמפרש תלמודא דרב איירי כגון שאינו עולה אפילו לפרקים מ"מ כיון דחייס תלמודא לפגס כהונס משום הכי נוהגים ככהנים סלסול בעלמאן שלא ליכנס כל פעם שהכהנים מצרכים כדי שלא יתשבו עליסן שסן פגומים ע"כ השיב מורי למחר"ס מוי"ך :

סימן בג ואשר כתבת ממגילה שיש בה פרישות פתוחות אי כשרה לדעת מהר"ם בשם רבינו חס דכתב דיש למגילה כל דין ספר תורה וספר תורה פסול אס עשה הסהומס פתוחה וריות לתק דשמא מסר"ס ורבינו חס לא רצו לומר רק לכתחילה יעשה כל פרשיותסן סחומות משום דקרא אגרת תמיכתי עליך מיין לך לבדות טעמי הלכות מלכך ולפרש דברי הגאונים חוץ ממשמעות דאינו כילי שיש לה כל דין ספר תורה חוץ מדבר אחד וכילי נמי סך דפרשיותסן סחומות כדדייכו משמע בפשיטות דבכך מילתא נמי אית לה דין ספר תורה אפילו בדיעבד ואתה הפרש דלאו דוקא הוא ולא קאמר אלא לכתחילה משום דקראת אגרת ויך סברא לא מתרית היא כלל דסחומס נמי פרשס נקראת ככולה תלמודא ולטעמא דידך הוה לעשות סמגילה לכתחילה בלי שום פרשס והפסק כדי שיהא כמו אגרת כדאיחא בפגס"ס במיימון דיש נוהגים שלא להפסיק בקריאותה בין פסוק לפסוק משום דקראת אגרת אמנסי יש מקילין דמאי אמאי דכתב בבגס"ס במיימון דאין כל דין ספר תורה למגילה מוסהיא דאותיות מטוטטשות ומקורעות אמנסי סמסדריס ומדקדוקים במאות יש להס לקיים דברי רבינו חס ומחר"ס וסליס. נאם הקטן והלעזר שבישראל :

סימן כד שלומך יסגא לחדא אהובי מה"ר אהרן י"ז אשר דרשתי על אשר מחמירין כההים שלא ללאת בשערי החירות וסעיר ושער בית הקברות עד שעבר המת חוזה לאותן שערים ופחחים משום דסוף עומאה ללאת כדתנן בפ' קמא דהלכות המת בבית כו' ובפ' קמא ובפרק בשרא דביאס ובפרק סדר מייסוי לה האל דיש ברירא לב"ה ולב"ש אין ברירא ובכתב מקרוב גא מנהג סוד דע כי לא מקרוב בל כי זה הוא קרוב לרבעים שנס שסיס יוס הועד בארפ"ט וסוי שס ס' וקריס מה"ר איכ"ל מה"ר ליפמ"ן מה"ר רח"ן מה"ר ריחוק"ס מה"ר אברס"ס כ"ך ז"ל ושם נתחדשו אלו הדברים כך סיגד לי באגר"א וגם נמלא פה אליו בנימוקי שנתחדשו לפני שאירי מה"ר שלום שכתב שמה"ר מאיר ס"ל אסר לכהים בווי"נא שולאו דרך שער העיר שסוף המת ללאת שס עד לאחר שעבר המת חוזה אבל כהב ג"כ שמה"ר שלום ז"ל לא השט לאסר זה וכן נראה נמי דלא נהגו לומר בגבוליו צוה ונראה הפעם כיון דרש"י פירש בפ' סדר דמס שעתא הפתח שסוף העומאה ללאת שס אף ע"פ שאינו תחת האהל של מת הלכס לנמשה מסיני הוא ואין טעם בדבר וכל לומר כיון דמילתא בלא טעמא הוא הכי דלא לויסוף עלה וימא דכך היא הלכס דוקא בראוה פתח שמוציאין אותו תחילה מתוך האהל אל חוץ האירי הואיל ובראוה ויחיה נעטר האהל יאמרו על האהל הלכס שראוה פתח יעמא ולא מתאן ואיך ואין לתמוס על חילוק זה. וכעין זה תיבא בתוספתא על אורח משנה פתח גדול ופתח קטן חשב לטולאו בפתח קטן עסור אס הגדול ויש לי פרישות על המשניות דסדר טהרות. ופירוש בנא זו כגון שיש שער גדול ובה פתח קטן וסאחר אין פותחין רק לסוסים ולגמליס אבל בני אדם הוכנסים והיוצאים אין פותחים להס אלא פתח קטן

קטן ואם חשב להוילא אותו נפתח קטן טבור השער כא קמן דא"ג דכמת עובר דרך תקרת השער הגדול אע"כ טבור היינו כעין שחלקתי ומס"ד שלום ז"ל חלק בעיני אחר אין לי פנאי להאריך. וחו דמאן לימא לן דרך עומאה דסופו ללאח כוי עומאה שגזיר מגלח עליה ובסמ"ק מסיק דהיה חוספתא מתרלת היא דעל עומאה שאין סמיר מגלח עליה אין כהן מוזכר עליה ודלא כמו שכתבו החוספת פ"ק דכתובות בשם ר"ה דשבתה היא אמנם עיין באשירי בכלכות עומאה משמע דכהן מוזכר כה"ג ע"ש דאפשר יש לחלק מ"מ הואיל ורבנן קשישי חשבו לאיסור זה חלילה להפליג דבריהם והסתמירין כמותם לשמות מנסה המקיל נמי לאו שפיר דמי. אמנם להחמיר בזיה של לרוק הדיו נראה דיפה כתבת דאין להחמיר בו כלל דלדרכה אוחו פחה צא לעמאלה אה האלה ואמרינן אין דיון ק"ו מהלכה ואע"ג דרש"י פרק קמא דביא פ' דגזירה דרבנן היא וכן בפי' המשניות פרק שלישי דהלכות נמי פ' דגזירה דרבנן על הפתחים פרק בהרא פ' לסדיא דהלכה למשה מסויי הוא וכן מוכח שם בגמ' לסדיא ומ"מ אפי' אי גזירה דרבנן נראה דמכל סקן יש לחלק דלא גזרו חכמים אלא נפתח הראשון שבו מוילא המת לאויר העולם ועיין באשירי בכלכות עומאה ותמלא מפורש ק"ה דין זה :

סימן כה אשר כתבת משאלת שלום בבית הקברות. בספר חסידים נמלא דאין שואלין בשלום כשים שם מת

בעיר עד לאחר הקבורה וכתוב דלאפשר פרק ואלו מגלחין קרוב לבסוף כחז דאין שואלין בשלום בבית הקברות כשים שם מת ובשאלין שם מת שואלין ברחוק ארבע אמות מן הקברות. ולא ידעתי מה ראוך לומר ככה דנדון דיון ככפר קטן מם עיין כפר קטן לכאן :

סימן כו שישרי גרוגרות החוספות פ' חלון כתבו בפשיטות

דמוכה פ' המלניע דגרוגרת יותר גדול מכיפה ויפי הקושיא שמקטין שם החוספות לא יתנה גרוגרת אלא כמו שליט זילה והזילה היא שני זחים כדמוכה מפ' בהרא דיומא ומפרק אמרו לו כל זה תמלא בפ' חלון לשי מסקנת החוס' כהם גרוגרת גדול מכיפה והכיף דכתב המיימוני דכותבת מעט פחות מכיפה ובגמ' פ' אמרו לו איתא דמיתבת היא שני זחים דהיינו זכילה איתא ס' חסם להדיא לדברי רב זבד כמו המיימוני ולמד שזויה כי סודי נייכו כותבת כסה וזילה. ואם הקטן האעיר שבישראל :

סימן כח נראה שנסה שחל בשבת מורי דודי זקין רוב פעמים לא שינה לומר שמו מפארים ביום ראשון

ואינו זוכר רק פעם אחת ששינה. ואם הקטן והאעיר שבישראל :

סימן כט שלומך יסגא לחדא חסובי עמיתי האלף מה"ר אליה יו"א.

אשר שאלתי על אחד שבא על א"א והיה אחות אשתו ומהם אשה גם אח"כ בעל האשה מת אי אסורס מעטש שנאכסר לבעלה כיא דבלא"ס אסורה לו יפה דקדקה. אמנם דלגבי נכרי דעלה קאי אשירי סיה לחלק שפיר דנכרי ודאי חשיב בלאו הכי אסור ולא שייכא לו כלל דסא אינו צחורה קדושין לגמרי וסבי מחלק כמת דוכתין בין עריות דיש לטן קדושין בדוכחא אחרינא ובין נכרי דלית ליה קדושין בדוכחא אחריני כלל. אמנם דקדקתי במסכת סוטה כהיה דמייתי אשירי ממקנין ע"י נכרי דאשאר עריות נמי קאמר הכי מקנין ע"י כל עריות שנחורה ופריך נמי פשיטא ומשני כמו גבי נכרי דמתו דהימא לא נאכסר לבעלה משום דלא שייכי בו ונטמא לבעל כיון דנלאו הכי אסורה לו אלמא לפי דעם האשירי דייק מהתם דשרי לנכרי הבעל הוא דין דאיכא למידק מהתם נמי דשריא לאחד מן העריות הבעל. אך חימא הוא שסו"ס פרק קמא דכתובות בדבור ולדרוש דכתבו בשם ריב"ס דאסורה לנכרי הבעל וכי לא ידעי בגמ' דמסכת סוטה כל עיקר וגם הגליון לשם דמתיר מטעם דנכרי המתגייר קטן שגולד דמי מם נאכסר לו ברהיית האשירי ע"כ חו"ק סיה להס דבדב אין לי פנאי להאריך. אמנם נראה לחלק בין אחות אשה לנכרי המתגייר דלגבי אחות אשה שייך שפיר שנאכסר לבעל באה תמות אשתו אבל גבי נכרי לא שייך לומר באה יתגייר דמתגייר גופא אחרינא הוא ולהכי מהכי סגרה הנכרי

[תרומת הדשן ח"ב] **גימל**

דקטן שגולד דמי. וכה דקאמר סקס צוועט דעריות לא נאכסר לבעל משום דנלאו הכי אסורס לו לא קאי אאחות אשה (לבעל) אלא אשאר עריות שאין להם היתר ואין זה דוחק כמבואר למדין אבל מה שחלק דמיתס השיבס ממילא בלא מעשה לא משמע הכי כלל פרק שני דקדושין הכי את מקודשת לי אחר שאגבייר לאחר שתמות אחוקך דחשיב אחות אשה מחוסר מעשה וגם ר"ה המקשה דלאו (בידו) [כ"י מחוסר] חשוב. ואם הקטן והאעיר שבישראל :

סימן ד שלומך יסגא לחדא חסובי עמיתי מוסר"ר יודא אשר דרשתי אה ופלה סמרה באוחא אי נכנין לסעריף או לאו. דע דנראה לנהוג איסור דכדברי סו"ס ורמב"ם ומסר"ם כבג"ס במיימוני ואשירי וכחז אשירי אע"ג דיש עופות שאין לטן מרס דתולדותם כך היא אין ללמוד מהם לשפות אחרים אמנם יש ללחך הכבוד אה יש בה טעם מרס דכתב רב"ז"ה נראה דאפילו לדיון יש לשמוך על כסה. ואם הקטן והאעיר שבישראל :

סימן לא ירחיב ס' לך מכל דוחקך ויעריך לחם חוקך חסובי

עמיתי מסר"ר פנחס אשר דרשתי אי נכנין לספק שבעט דאורייתא דע לך כי שאלתי מפי מסר"ר אגשיל מרפ"ק שקבל ממסור"ר שלום דלא נכנין לספק שבעט דאורייתא ונראה דקבלה זו יסרה וסמכה היא שהרי כתובס פ' שבעט דריינים ופ' זה בורר משמע מדבריהם דס"ל דלית הילכתא כמר בר רב אשי ומייתי נמי ס' דס"ל הכי וכל דבריהם דברי קבלה סס וכן ר"ה פסק דלא כמר בר רב אשי במס' שבעט במיפק שבעט וחזורי מחנה ככו ס' כלו הפך לבן אלתא דווקני הוא כהא וכן כבג"ס במיימון פרק ראשון דטוען ונטען מייתי כמה גאונים דפסקו דלא כמר בר רב אשי במיפק שבעט ומסיק דכן נהגו מהר"ם דלא מפכינן בדאורייתא :

סימן לב ואכתי יש להסתפק בשבעט דרבנן חוץ משבעט

היסה דבעי האקובי הפלא ומספכינן לה לכ"ע אי מצי השובע לומר לא בעינא מייך באקובי הפלא כדי שלא יכסנו עליו שבעט חמורה. אמנם נראה דודאי מצי למימר הכי ומ"ע לא יכא רבאי למחול על דיוו הא איתא פרק זה בורר סיה חייב שבעט לחבירו ואומר לו דור לי בחיי ראשך רבי מאיר אומר יכול לחזור בו והכמים אומרים אינו יכול לחזור בו אלמא רשאי לקבל מצבעתו. ונראה דאפילו לאחר שהפכו עליו מצי למימר שבעט אחס שבעט קלה או חיי אשכנע אותה שבעט קלה דמ"ע לא הא אכתי סבריהם ביד הנחבע ולא יפסיד כלום מנראשונה ולא דמי לכא דמייתי אשירי צסוף שבעט דאם יתחייב שבעט ונראה שמגלגלין עליו וחזר ואמר סריני משלם דחייב לשלם כל מה שרואים לגלגל או ישבע ויגלגלו עליו דהתם סיה השובע נפסד בשאר הסביעות אה ישלם לו הבעט ראשונה ולא ישבע ונראין סדבריהם שבעטיל כך רואה לשלם כדי שלא יסא לריך לישבע על שאר הסביעות אבל נכ"ד דהנחבע לא מפסיד לגרע במידי דעדיין סבריהם בידו דודאי מצי לחזור בהפכו לכ"ע דאדעתא דשבעט חמורה אפיך ולא אדעתא דשבעט קלה א"כ מה טעם סיה שלא יכא רשאי. ואשר כתבת מרבותיו של רמב"ם דסברי דשבעט ופול מצי למימר שבעט אהס ותיפטר אשירי פרק סכותב גבי הא דקאמר אי פיקח הוא מייתי לידי שבעט דאורייתא לא כתב וסבר הכי ומוכה סהס דאפי' אי טוען סריני כשאר חובע שמשביעין סיהת אפי' סבי אין יכול לספק על חבירו דאם לא כן אכתי הוא נפקותא לענין זה בין שבעט דאורייתא דהתם לא מצי לאפוכי שבעט במידי אבל דרבנן מספכינן כבג"ס וסו"ס פרק שבעט דריינין נמי נחלקו בשם הגאונים כבג"ס ע"ש. ובלאו הכי אין כנדון דומה לראייה למדקדק דכאא איכא למימר דלא שני משום מספחי דמשבעט חמורה שניהפכה עליו ולכן חוזר ורואה שבעט קלה אבל סהס למה לא יכא רשאי להאמין לחבירו יותר ממנו לא סבתי אריכתך בפסק מסר"ם על שבעט סיהס צבעט דרייניס דמסר"ם ודאי מצי סובר דלא בעינן נקיטת ספק שבעט חייב סיהס וכה דלא קאמר איכא ביניינו הא יש לומר דכתב אשירי פ' שבעט דרייניס דלא ר"ל איכא ביניינו בגוף השבעט אלא דרייניס סיולאים ממנו פ"ש. עוד הארכת דאקובי הפלא שייכי נמי

נמי בשאר שבועות דרבנן לא ידענא מאי קאמרת דמשכחינא נמי שבועת דרבנן כגון פוגם שטריו ועד אחד מעידו שסוף פרוע ע"י גייבס וגזילס :

סימן לג

מה ששולחין סבלת קטנות חוץ לעיר לחופת והאב אינו כולך עמסה וגם אינו אומר להדיא לבהו אלא וקבלי קדושיך נראה דודאי הוא שפיר טפי לעשות כסלכתי להדיא אכן יש לומר דאין קפידא טולי האי דלחומרא דר"א אין לחוש כל כך דרוב בגאונים בעלי התוס' לא סברי כוותיה וכן מלאהי השוכס ישיה דמהר"ם כחב שעשה בעלמו מעשה בנחו סקענה ואומר לה לאי וקבלי קדושיך . ואי מבוס דלא קאמרי להדיא נראה האיל ואיכא עדים טובא בדברי שמשלחה לחופתה כדי להפקדש אע"ג דלא אומר כמאן דאמר דמי בקידושין וראיה מהא דארליייה ארלי קמים ושתק וכן היה מדבר עמה על עסקי קידושין ויביב לה בשתיקה:

סימן לד

על אודות הנשים ידענא כי נשים הקדושים מאושתערייך זק"ל הותרו על פי נכרים ועל פי האנוסות לא שמעתי כל כך מפסקתין בדבר דודאי יפה כתבת דדוקא ששמע מקומטריסין גיפייכו אין משיאין את אשתו משום דאיכא דהעלילו ודנו עידי לחחוקי סקרייכו שהרגו כדון כדפירש רש"י אבל שאר נכרים לא ורש"י הרמב"ם דאם לא בן אחאי נקט ההוא סבי שמו מקומטריסין של אוס"ע ליחתי שמע מן הנכרים איש פלוני מת איש פלוני נכרג בקומטריסין של אוס"ע . נאם הקטן והצטיר שבישראל :

סימן לה

הכתב ותחתם לשם טובה אכזבי הר"ד אברהם מנדל וי"א אשר דקדקת לסתור השך במוסף שבועת דאורייתא לפי שכתב במרדכי דעמא דבר כרז גרסם אל תתמה על זה כמה פעמים אשכחן דכתבו החיבורים דהיינו הכי ואכן לא נכגיין בן במרדכי פ' אלו עריפות דטובגין מין בניינו לא בטל כרש"י ואכן לא נכגיין הכי אלא כדכתב בסמ"ג דנכגיין כר"ת ונא"י כתב דהגו באשכחן ביום ראשון של סליחות להפלה תפלת תענית ורוב היצור מתענין ואין נוכגיין הכי ואני הבאתי ממונה מהר"ם והלקת ודחיה בקש דבוא עלמו נוסג בן אבל לא כתב דהמנהג בן גם אכזבי לא קבלתי שאומר השך דמנהג בכל מקום בן אלא שהוא נוסג בן מפי רבותיו ועל דא יש לסמוך דכל דבריו היו מדוקדקים בקבלה מרבותיו ואחא תביא לי ראיה מאומה כהני דהוו תלמידים אלו ואין להאריך יותר מזה :

סימן לו

בשבועת דאורייתא אנו נוכגיין בנבוליו ליטבע על הכודלות למסים שהיא שבועת כעין דאורייתא שבועת השותפין שנשבע וישים ידו על הספר חורה כשהיא מונחת לפניו אבל אינו נוטלו בזרועו כמו שכתב ופסק מהר"א פעם אחת לאחרין בשבועת כנגד העד שיטול הנשבע ספר חורה בזרועו אין אנו נוכגיין אלא כדלעיל אפילו בשבועת דאורייתא ובשאר שבועות כגון אשה שנשבע אינה משימה ידה על הספר חורה רק על ספר אחר :

סימן לז

קלוי מזרועי קלוי מלאשי ולא אוכל להאריך בחדשי לוחש אשר כנפשי מחוהני אלוסי מס"ד יונס יל"ו אהך פלוגתא דפגל ועדס ששלחה לי ע"י ליו"א לכחוב ולבאר דעתי אהסוא עובדא בישא דע לך כי עד כיום יוס ב' פרשה ויחי לא דאיחי ולא קריתי אפילו אחד ממכתבך לעתים ל"ע חולי ועמס אבא בקרס ואומר אני דמלתא דפשיטא היא דאין האשה נאמנת על בנה שהוא מאוש אחר וממזר הוא כלל וכלל כי בן כתב הרמב"ם להדיא בפרק ע"ו דאיסורי ביאה דלא האמינה חורה אלא לאב וכן נראה להוכיח יפה מן התלמוד דאמרינן בפ' עשרה יוחסין ג' נאמיים על הבכור אביו ואמו וחיה חיה לאלתר ואמו כל שבעה ואביו לעולם שנא' יכירונו לאחרים מכאן ח"ד יודא בפשיטות דהאם אינה נאמנת לאחר שבעה למידי דאפי' אח"ל דדוקא לבכורה קאי מה בכך הא פירשו התוס' פ' החולץ דלא ילפינן לרבי יודא דנאמן על בנו שהוא ממזר אלא מכא הא דהאמינה לו חורה על הבכורה ע"ש בגיגי בתרא דהוס' והיה דכתב רמב"ם בבבוא פירקא ר"ל בחוששין לרבניה ויהא הבן אסור בקרבות אוחס פלונית ואם אומרם שהוא בן ממזר אינה נאמנת להיות ודאי ממזר אלא ספק ממזר לא קשיא מידי דהסוא פסקא הוא על תלמוד בפ' עשרה

יוחסין דפסק רבא הלכתא כאבא שאיל שהיה קורא לשחוקי בדוקי ומפרש תלמודא שבדוקים את אמו אם אמרה לכשר נבעלתי נאמנת ואחא כתב רמב"ם דל"ל דחוששין לרבניה כואיל ואמרו חכמים בדוקים את אמו אלמא הילא מילתא דביבורה וסעטס סהס כיון דשתוקי לא ידעיין אבוס מאן יסו בדוקין את אמו כיון דאיכא ריעותא ושור שחוט לפינוי אבל אשת איש שילדה ובעלה עמס במדינה דליכא ריעותא ושור שחוט לפינוי פשיטא דרבני האם לאו מילתא נינוכו לנמרי ע"ש במיימוני סמלא בודאי דקאי אשתוקי ומעמס אין אנו לריכין לתרץ כה"ג בפסקים ובסורלות. ומה שסקבס מהר"א לרבי"א ודלא להוכיח מאיה דתנן פרק עשרה יוחסין רבי יודא אומר נאמיים מדנקט נאמיים בלשון רבים משמע ליה דתרווייכו כל אחד בפני עצמו נאמיים לאו דוקא הוא כדמשמע לכאורה מפ"י רש"י דפירש בפתח"ו דרבי יודא ארישא נמי פליג כדליף בגמ' עכ"ל משמע דפשיטות דר"ל שלא האמר תרווייכו בעינן אלא ברוב נמי נמי סגי כדמציא בריתא וז"ל פירש רש"י מהכא מ"מ ליכא לדיוקא דטפי קהא אשכחן פ' מלוה הילא דאמר רבא גר דן את חבירו דבר חורה ואם היכה אותו מישראל הן אפי' ישראל ולענין הילאס עד שיכה אביו ואמו מישראל ורבה נקט להדיא אביו ואמו ע"כ לריכין לפירש דנקט אמו לומר דבאמו לחודיה לא סגי כלומר לריך אביו ואמו ה"נ ר"ל נאמיים לריכין שיהיה להעיד אביו ואמו אבל אמו לחודיה לא סגי וק"ל . מכל סלין נראה דליח דין וליח דין דנאמנת לעדות על ככה שהוא מאמיס אחר הואיל ולא כלך בעלם למדינת סיס אפי' שהיו העם מרגימס אחרים לא היישיין לה כדכתב הרמב"ם להדיא . אמנת המיכה על מהר"י ישראל שכתב שאפילו פרוזה ביותר אין חוששין לבנים משום ממזרות רק לכסונה דלא מוכח הכי כל עיקר במיימוני דמשמע בפשיטות סהס דאפסול ממזרת קאי וקאי כי בעינא מפורשת היא במוס' סוטס פ' ארוסה ופי' רש"י שם בהדיא דלישראל קאי וע"ש דנשארס כביעה בחיקו ומיניה כתב רמב"ם פסק שלו . ומה שכתבת מן המרדכי דכתב פ' אלמנה לכה"ג דמי שנאפס עם האשה ואומרם שקדשה בביאה לריכס גט ואם אינו מודה לה ישבע שבועת הסורס שלא הוצק לה מעולם ואינה לריכס גט דע לך דמרדכי בני אושתערייך ליחא להאי פוסקא בטוס מקום ואי לא דמספספא מחבירי ייחתי אומר דפוסק תמוס הוא בכמה אפי' חדא אמאי לריכס גט כל עיקר הא ע"כ היירי דלא ראו עדים ביאה מדנשבע שלא הוצק לה והמקדש בלא עדים אפילו שיהיה מודים אין חוששין לקדושין ואי משום דראו עדים סיחוד סה קי"ל בפ' הוצק דלא אמרינן סן סן עדי יחוד סן סן עדי ביאה אלא בנתגרסה מן הנישואין שלבו גם כה ואפילו נתגרסה מן האירוסין לא כל שכן פוים דעלמא ותו כיון דשויח נפסס החיכס דאיסורא הילך מלי להחירס בשבועתו . ועוד שבועת זו לא ידענא מה טיבס הא אמרינן פ' הסואר בקדושין עד אחד בהכחשה מי מסימן לעיין קידושין לפירוש רש"י דאפי' היא עלמס מכחשת העד מסימן דאין עד אחד קס אלא לשבועס והכא לא שיהיב שבועת אהביעס קידושין . וכ"ת מדרבנן הא אמרינן בפ"ק דב"מ דלא מתקני רבנן שבועת אלא כעין דאורייתא ואנ"ד נמי ייחא בפשיטות דלא משביעין כלל לפגל דכתב במרדכי דב"מ בשם רביו שמחה דלא נתקנס שבועת הוסס אמילתא דאיסורא כגון נכח לי ואפי' למהר"ם דסבר דנתקנס שבועת הוסס אאיסורא י"ל דדוקא איסורא דעיקר מונח נכח וכ"ג אבל איסורא דנפקא מיניה ממונא איכא למימר דבסא כ"ע מודו דלא נתקנס עלה ופו דמאן לימא לן דתק"ח לזון בניו כשסן קטני קטנים וממזרים ומאן שיהיב להעמידם אפטרופוס לקטן על מזונותיו ולפי עעוס ראשונה שכתבת דלא תק"ח לזון הממזרים יתיישבו דברי הגאון מהר"ו ס"ל דהסס פנויה היתה כדמוכה בסוף דברי מהר"ם וק"ל . ומעמס אני אומר שכל המרגיל לשונו ומפיק שום לעו על האיש פגל מחוייב הוא שיטכנו נחש ורואיו ומתחו על העמוד וייסרסו חיי גבור שנומס וגחלי רחמים . נאם הקטן והצטיר שבישראל :

סימן לח

מורי הגאון סיס מודקדק לומר עד שהוא כשר לדעסו בין בכתיבה בין בחתימה שיש יאמר בכתיבה לחודיה אולי יהיה שום ספק בחתימה ואי עשה הסופר שליחתו כדאיחא בתוס'

בחוס' פ' המקבל נדונו כותבין ונותנין אפילו ק' פעמים וכן באשירי ע"ג ומסתמא ה"ה לעדים ג"כ ואולי אחר שיחתמו יראו שום נדונו ככתובים מה שלא ראו קודם שיחתמו:

סימן לט ועוד אומר מורי הגאון ד"ש לכתוב מנהח המכונה מענדיל שנקרא לגמרי בשם אחר דאביו של מהר"ר משם מענדל קראו אוחו מנוח אכן אמר מהר"י ברונ"ה דמהר"ר טעב"ל לא היה לכתוב המכונה ואמר דקבלה נידו כן ממהר"א. דין שני יב"ש הנזכר בפ' ג"פ ובפ' המגדש. ועוד אומר מורי ד"ש לכתוב שמריה ולא שמריכו. ועוד אומר דאם לא נודע אם כמו אליה או אליהו שיש לכתוב אליהו כי ברוב מקומות נכתב אליהו לבד ב"ה מקומות נכתב אליה:

סימן מ מה שנסגו לקרוע הגט שמעתי ממורי הגאון בשם מהר"ל הטעם שלא יבא ליד האשה והבא לזנות כחובתה אבל מורי אומר דשמא זה הטעם הוא כדאיתא פ' המקבל דבשעת הגזירה הולכו לקרוע אע"ג דהאידנא הגזירה בטל מ"מ נהגו לקרוע ככתחלה וכן מצינו בתקיעת שופר שנהגו לקרוע אחר הקריאה משום גזירה ואע"ג דהגזירה בטל המנהג לא בטל:

סימן מא מה שנסגו עמה לחתום עדים בגט אע"ג דהלכה כר"א דאומר דעדיי מסירה כרתיו ואין העדים חותמין על הגט אלא מפני תקיעת ועשה אין הגט עומד לראייה שהרי קרעין בגט מיד אחר הכתיבה וראה למורי הגאון הטעם משום דמוקמינן כמה סתמי משניות ובריינות כר"מ יש לנו ללאת ידי ספק ולהקטו ג"כ לדברי ר"מ וכעין זה מצינו בהמגדש דהתקנו בגטא מן יומא דקן וכו' לאפקי מר"י ואע"ג דהלכה כר"י יש לנו להכשיר הגט גם אליבא דחכמים וכן פירש"י אע"ג דהלכה כר"י בעינן לאפקי מפלוגתא שיהא בגט כפי ואל יא שום פסול במשפחת ישראל: **סימן מב** שמעתי בשם מהר"ל ז"ל דהאסור לעשות גט להולכה כשמגדש מומר משום דודאי מבטל שליח כשישמע דלריך לקבל שלא לבטל אפי' לפי אותן דיעות דל"ה הרשאה לגמרי ה"מ בישראל דמקיים מילי דרבנן דרב מנגיד אמאן דמבטל כו' וכן אומר שכן נוהג מהר"ל ז"ל. אמנם מורי הגאון ז"ל עשה שליח להולכה והיה משביע את המומר בקללות הארורות בהורה שיבאו על ראשו אם יבטל הגט וקודם שעשה השליח להולכה היה מוכח לו לאשה אותו גט ע"י אוחו שליח ואומר המומר לשליח וזה בגט זה לאשתי פלונית ואח"כ עשה אוחו שליח להולכה ודוקא שליח לקבלה קודם אבל אלו עשה השליח להולכה קודם ואח"כ לקבלה נמלא שהיה מבטל כח השליחות וכ"כ מורי בחדושי: **סימן מג** ועוד אומר מורי שאם בלחה האשה ובקשה בני אדם לפתוח המומר ליתן לה גט ופגע בו אחר ובקש אותו עד שפיתחו ליתן כהא דודאי יש די בקבלה לחודים הואיל וגלחה דעתה וכעין זה כתב האשירי פ"ב דגיטין שאם גילה דעתו לשדכן כו' וכ"כ להדיא בא"ז בחשוכה משום ר"ש ומשום א"ז אביו דלאו דוקא שדכן אלא אפילו איש דעלמא:

סימן מד מי שנחנך גט לאשתו מומרם כשרה לישא אשה אחרת כמנהג אושערי"ך ואנשים וכדכתב בא"ז לפי דעתי המנהג שאינם לריבין גט אחר את חזרת לדת יסודית. מורי הגאון כתב בספרו זה הדין:

סימן מה ש"ן ועי"ן שנגט וי"ד תבד"י ושעל האל"ף אם אינם מוגעים אבל כחוצות כל כך בקירוב סמוכים שהסיוק קורא האות יפה בלי גמגום יש קפידה או לא. יראה לכאורה מוכח מתוך דברי הגאונים ד"ש קפידה בב"ג אפי' לעכב שהרי כתב בא"ז וז"ל ונריך לכתוב כתיבה גסה ולא משי"ע ואפי' קולו של י"ד מעכב בגט עכ"ל ובהגה"ה הגדולה במיימון בסל"ת כתב ח"ל והנה מורי רבינו ש"י פסל לי הפילין כו' עד ותדע שעל מקלחו שאינו תמונה ומחוכרת תמוה חכמים והולכרו לדרשן ע"כ הגה"ה במיימון הרי כתבו כהדין כנ"ד לא גרע מקולו של י"ד ובקולו של י"ד פסל א"ז בגט וא"ל אדרבה מדלא פסל ליה מהר"ם אלא משום דכתיב וכתבם כתיבה תמה ולא שבורה ופסוקה וגי גט לא בעי כתיבה תמה כדאיתא פ"ב דגיטין בחוס' אשירי ומרדכי ומהאי טעמא

מכשרין בגט שאינו מוקף גויל ואע"ג דתפילין ומזוזות פסולין ואפי' לדברי ס"ת דפסל אינו מוקף גויל בגט לא פסל ליה משום דבעינן כתיבה תמה אלא משום דלא מקרי אית דלא ידעין כיצד האות כלם כדמפרש הס"ח כהדין משא"כ כנ"ד דמכרת האות אפי' לחיוב כדפריש"ה ר"ל דמהר"ם הרי טעמי קאמר וכך ר"ל חדא דלא גרע מקולו של י"ד ובעינן לכתוב האותיות כמו שניחנו לנו מסימי שיכיו כל האותיות מחוברים גוף אחד חוץ מן הס"א והקו"ף דלדרשא אחיא ודאיתא פ' הקומץ רבה ופ' הנוגה ועוד אפי' אי כוס קולו ש"י לא משכב כהא מוכב כתפילין משום דבעינן כתיבה תמה ולא שבורה ופ"ז בגט נהי דמשום כתיבה תמה לא מפסיל מ"מ פסול מטעם ראשון דבעינן לכתוב האותיות כמו שנמסרו לנו מסימי וס"מ באשירי דכתב בסוף גיטין בסדר כתיבה הגט וז"ל ויזכר שירחיק רגל הס"א דלמחך דלא לשחמט כי חוכא וכל רגל הס"א לריך להרחיק כדאיתא פ' הקומץ מ"ע שלי כו' אלא הס"א דלמחך לריך יותר ע"כ נראה דר"ל דלריך לזכר שירחיקו יותר. והשתא נראה דע"כ סובר אשירי דפסול דבעינן דאם הדביק רגל דשאר הס"א דלא לה"ה מה לריך לפרש דלריך להרחיק יותר כה"ה דלמחך יומא דלעולם דא"ל אלא כשאר הס"א ואפי"ה שפיר מזהיר הלמודא טפי עליה משום דפסול אפי' דביעבד אי אחא בעל ומערער אפי' לדברי רב האי ובעל הטיטור כדאיתא באשירי אלא ע"כ תלמוד לומר דאפי' בשאר הס"א פסול דביעבד אם הדביק הנפרדים ס"ה נמי אם הים מפירד אותן שדיים להיות נדבקים. אכן בחוס' פ' המגדש משמע איפכא דכתבו שם וז"ל ולורי וי"ו פ' שמה א"ל להאריך אלא כלומר שלא יעשה קצרה ששהא נראה וי"ד וכן רגל הס"א דלמחך שמה א"ל להרחיק אלא שלא יתחבר בגט ושמא לריך להאריך כו"ו ולהרחיק רגל הס"א שלא יעשו העולם. וזה ונהגו להאריך ולקרחיק ומימי ודאי אין הגט פסול אם לא האריך והרחיק יותר מדאי ע"כ. והשתא לפי מאי דקאמרי מעיקרא ר"ל דתלמודא כה"ה דלמחך רק שלא יתחבר מאי איריא כה"ה א טולחו נמי בעינן שכי אי ס"ל הדביק הנפרדים פסול אלא ע"כ אין קפידה לכה"פ לעכב וגם כמדותה שלא נהגו לפסול בקולו של י"ד אם חסרים הם מטעם בגט ואע"ג דכתב בא"ז כהדין דמעכב אפשר דר"ל קולו של י"ד לפירש"י פ' הקומץ דהוא רגל ימיו וס"ג מיימי א"ז כה"ה תפילין פירש"י ג"כ לפסק הלכה כמו אידך פירושיו ועוד האריך וסוף דבריו הואיל ונמלא ראיות לכאן ולכאן נכון להחמיר ולהסיר דאפי' דיעבד לבי נוקפי משום דעעות בגט מביא לידי מנזרות ואף כי אשירי כתב כה"ה ס"ה שאם לא הדביק אלו יודי"ן באותיותיו נשתין לזרקן אלמא דפסול משום שימי אות ולא מטעם כתיבה תמה א"כ בגט נמי יש קפידה ע"כ כתב מורי הגאון ז"ל:

סימן מז מודעת זהה לכל על דבר הגט ססדר מהר"ר משה מהל"א י"ו לגדליה בן שלמה נדרש בו ארוסחו דבורה בת גדליה שעדיין קטנה ונתגרסה בו ע"י אביה וכתב הגט כמנהג שאר גיטין בדרך נוכח כנפי המתגרסה כגון ופעריה ותרוכית יסויי לויי איה ארוסתי כו' כמו בשאר גט היתתן לשליח לקבלה ודרשמי מהר"ם ה"ל ע"כ ככה עתה לאחר שתתן הגט וכתב לי שהיה מסובך קודם כתיבתו ונחיתוהו אל לכתבו כך ושפסח הוא וחבריו בני סמכא בכל מקום בתלמוד ובפסקי הגאונים ונמלא לו וחבריו לפי כל הדקדוקים שאין לכתבו אלא כמנהג הגט שתתן ע"י שליח האשה לקבלה דכ"ע מורו דכותבין אוחו בלשון נוכח כלפי האשה ועמד מאן דהוא וערער וקרא תגר על הגט ואומר דדינא לכתוב בלשון נוכח כלפי האב הואיל ולידו נתן הגט. ונריך לכתוב ותרוכית ארוסתי בתך פלונית וכן בכל מקום הגט שכתוב נוכח האשה לריך לשנות נוכח האב ול"ד לשליח האשה דהתם האשה היא עיקר והשליח אינו אלא מכהא אבל האב בבחו הוא עיקר אפילו בנערה וכ"ש בקטנה דלדעת מקלח רבנותא ד"ה אביה ולא היא. ועתה את אשר עמדי על עיני גט זה איני נוחב ונראה לפי הדת והלכה דיפה כיון מהר"ם ה"ל וחבריו ססדרו והניחו לכתוב הגט בלשון הוה בדרך נוכח כלפי האשה כמו בשאר הגט היתתן ע"י שליח האשה לקבלה ואין לשנות גבי האב וראייתו מפרק התקבל דקאמר הים במאי קמיפלגי רבין סברי יד יחרתא רבי ליה רתמנא ור"י סבר דידה במקום אביה לאו כלום היא הוה

וכנס נראה דבין לפירש"י ופסק רב אלפס שם דסברי דכ"ע מורו בקטנה דאביה ולא היא בין לאידך פירש"י דיש יד קטנה אליבא דרבנן שני הפירושים מפרשי הגמ' כמבואר שם באשירי ומוכח בלשון התלמוד לכל הפירושים דיד אביה דידה היא דקאמר יד יתירה רבי ליה רחמנא הא קמן דלדידה זכא ככתוב וכן מפורש באשירי בהירא וז"ל כשתינת קטנה לא הוה לה כ"א יד האב וכשנעשית נערה ניוחסף לה יד עממה עם יד אביה וכ"כ באידך פירושים וז"ל יד יתירה זכא ליה רחמנא היינו שכוסיף לה יד האב ע"י עממה וכיון דמוכח דיד אביה דידה הוא ח"כ ודאי שפיר דמי למיכתב בלשון נוכח כלפי הבת המהגרת שהרי מה שנתן נכח ליד אביה כאלו נתמו לידם דידו לדידה זכי ליה רחמנא וכיון כיד הפערופא לגבי יתומים דידו יד יתומים הוה לענין לתופס לג"כ כדכתב אשירי בפ"ק דב"מ הסם נמי חט"ג דיד יתומים לגבי הפערופים לאו כלום הוא מ"מ ידו אינו חלל לידו. עוד נראה לדקדק ק"ת מדקאמר התלמוד יד יתירה זכי לה רחמנא ולא קאמר עוד יד אחרת זכי לה רחמנא דהו"ל משמע דתרווקה יד אביה אם תרצה זכא היא גידה לגמרי בלי כח יד אביה ומדלא קאמר הכי ע"כ לא תרווקה יד אביה והלא ידה עדיין נכח יד אביה וזכו שלא חוכל לעבות עליה כדמסיק בפ' האיש מקדש והשפחא מר נימא דכשהוא נותן נכח ליד אביה לריך לכתוב נוכח כלפי דידה וא"כ תרווקה כח יד האב וא"ל דא"ל בענין אחר כואיל זכא לה רחמנא בידה של עממה מ"מ לר"י לא הו"ל לריך למימר תלמודא דכמוקם יד אביה דידה לאו כלום היא נימא לעולם דהיא כלום חלל לא היא כ"כ להתרווק יד אביה ולכך ח"א ביד עממה חט"ג כשנתנו ליד אביה אינו נוכח ג"כ חלל כלפי דידה וא"כ לא היתה תרווקה במידי חלל דיש לה זכות לקבל ולכך ז"ל לר"י דאפי' לזכות בעלמא ליתא. ואם נאמר דדעת המערכת דהואיל ואשכחן גבי שטר קדושין בתר מקודשתה לי בתר מוארסותה לי ה"כ גבי גט משום דאיתיהם יתיהם לכוויה לאו מלתא היא דתלמוד מפורש הוא בפ' האיש מקדש דסובר ר"י מהלוקה לענין גירושין חלל לענין קידושין ד"ה אביה ולא היא ומפורש הסם טעמא דר"י בתרי גוויי ובאשירי פ' התקבל מפורש נמי טעמא לר"י ומסיק בפ' הא"מ דלוחו ר"ל בני מדרשא ככרובי וילאס ויתיה ויהא דאשגח ביה חלל כל חבורתה טולה כר"י ומכאן טעמא דר"י נראה לחלק שפיר ג"כ בג"ד בין קדושין לגירושין. וכל סלון נראה דשפיר עבדו מהר"ם וחבריו שכתבו נע"ז בלשון נוכח כלפי הבת המהגרת וכשר הדבר ותעשה כן לכתלה ולמעורר מחיר גזירת הקדמונים ר"ת והרבה גדולים שהיו בימיו שהחרימו חרם חמור שלא להוליא שום גט על גט לאחר שיתן ואומר אפי' כי פורץ גדר זכי ישכחו נחש ויהא מוחזק לי למוחרם גמור מאן דהוא ואיך שהוא שמו המוליא ומחזיק וכל בית ישראל יהיו נקיים. נאם סקטן והלעיר שבישראל :

סימן מז כתב ותחת לשם עובד אהובי הר"ר יוסע יצ"ו. דע לך על דבר טרסה אשהך נהתי לבי וקראתי אלי עמייתי מהר"ר יוזמ"ן כ"ן ומהר"ר אייזיק לוי וסקלטו וטרינו דבדר ומה שעלתה בידיו אכתוב לך. אשר כתבת שיש לך סוכה שיש לה עהרה אך שאין ידוע אם מולאה דם ודאי חד עד לחוד לא מהני דבהדיא כתב במרדכי דבעינן דידעת שהמכה מולאה דם אז חולה במכה חלל אי לא ידעת לא חט"פ שהיא אומרת שבודאי יש לה מכה. אמנם בעבודת דין מלאה ב' לדין להחיר ולטיר חדא כמו שכתבת שכ"ז שהיא בודקת בכל הסורים וסדקים אינה מולאה אותן כחמים ושערות דקות בזה המקום נראה דר"ל במקום אחד מאלה לעולם ח"כ אם אורו מקום בלדין ק"ת יש סברה לטיר דמוכח דמן הלדין מן המכה בא דלכאורה פשה הסדר לשרודור באמצע פרוזודר הוא ובדיקה שפופרת אומר תנא דברייתא אם נמלא דם בראשה של מכהול בידוע שהוא מן המקור ואם לא בידוע שהוא מן הלדיים משמע שאם ידוע שנמלא ללדיים מהר"ם וא"כ בג"ד שבשום פעם אינה מולאה רק במקום אחד מן הלדיים מהר"ם וכתב דלאו מן הסדר בא חלל מן המכה שבלדין וכ"ש אם מרגשה בשעת בדיקה כשהיא נוגעת בלד מקום שהוא כואב לה ק"ת ובשאר חורין וסדקין אינה מרגשת באב כלל שיש סוכה שמן המכה

בא. עוד כתב במרדכי שהיא ברייהא הרואה דם מחמת חשמים דתנו בם ואם יש לה וסח חולה בוסח פי' ואם יש לה וסח זמן קבוע שהיא רואה נדה חולה בוסחה שיכולה לומר שהיא שהיא רואה עסור הוא דעדיין לא הגיע וסחה ופולה במכה טו' אלמא דס"ל דאין. אורח בא אלא בזמן מהני דטולין במכה מה שאין טולין בלא זכ וסחה אחס כחבת שלאשחך יש לה וסח כסגון וכדרך כששים ח"כ מועיל ג"כ להחיר ולטיר חט"ג דרש"י פי' סברייתא בע"א מ"מ וכל לדרך דיעות במרדכי ג"כ לשאר לדין לכן נר' אי איתכחו לכל הני לדין לעיל אשר הוכחה לעיל חוכל לסמוך עליהו להחזיקה לך עטורס ועל המיעד קשה לסמוך חדא כי מה תעשה כמה שלא בא בדרך שערות ועוד דלא נראה כלל דמועיל אם לא נימחו טולן. גם אשר כתבת דר"ל דספיקא דרבנן היא כואיל ותמיד רואה היא בלא הרגשה אין סברה לעולם לומר הרגשה עד הוא אין נראה דרואה מחמת חשמים נמי אין מרגשה דאי מרגשה דנפתח הסדר שפיעטא דעממה חלל אמרינן מרגשה שום הוא חט"ג דכל פעם בלא חשמים אינה רואה כלום בלא הרגשה וחשיב ליה ספיקא דאורייתא. אשר כתבת דסומקין חספק ספיקא חפי' הויהא דאפשר לברר ע"י בדיקה נראה דודאי סומקין כדמוכח בזה דהחיר ר"ת בזאב שכתב לעור מכה ס"ס ור"י נמי הוה סתיר מכה ס"ס חלל דסבר כיון דספק הרגשון הוא דאורייתא וגם הוא דבר שבמנין לא בטל הא לאו הכי משום הא דאפשר לבדוק לא הוה אורח והתוס' פסקו חפי' טו' דרוסה יש לה בדיקה :

סימן מח ושיעור פדיון הבן שמשתי שמהר"י מול"א ז"ל שיער בערך שני זהובים רייו"ס. נאם סקטן והלעיר שבישראל :

סימן מט אהובי מהר"ר אשר שאלתי אי מהני לכתלה גלוי מלתא בזה דאומר אדם לכתו קטנה לאי וקבלי קדושין וסבחת רחום מהכחו תרי דהוה שחו חמרה חוטי יאפי דבדיעבד מהני גלוי מלתא להא ח"כ נימא דלכתלה נמי לא מחזורי לן דברין דח"כ מאי מספקת דלא חסיו ג"מ הא מסקינן הסם להדיא דמהני לגבי המקדש דפריך ודילמא ארזיי ארזיי קמי' ושתיק כדפירש אשירי יע"ש חלל משום דאיכא למימר דאדרבה מדמינן להאי דהאב לבחו לג"מ בניטין דק"ל כאביי דלאו מלתא היא ובמקדש איכא טעמא דזכין לאדם שלא בפניו וחייה מעטס שליחות אחריו וא"כ מתי רחום בהאס מהסיח דהוטי יאפי דמהני כשנתרס האב חט"כ דילמא הסם נתרס להדיא ובפירוש ולכך מהני דאמרינן תחלה הקדושין ארעמא דהכי נתנו שאם יתרס האב הסם מקודשת חלל לעולם גילידיעסיה ל"מ כמו בניטין חזנס נראה אחרי דאשירי כתב בתחלה דבריו בפ"ק בזה דאומר אדם לבחו קטנה טו' ויתרין מה קמ"ל דר"י שפיעטא במקדשים ומסיק דקמ"ל דאורו כח זכות שזכחה לו חורה שיכול לקדש את בחו אורו כח זכות יכול לתת לבחו קטנה שיקדש ארעמא וא"כ דאיכא למימר דאורו נתינת כח זכות לריך לטיות להדיא ולא בגילוי דעתא כמו שוויה שליחות דחל בקל יותר ממוסרת כחו וזכותו דמוכח דביני כהרש"ם ואש"ג דאשירי מסיים בדברו דהבס מהקדשת בשליחות האב הא כתב נמי כך בתחלה ולריכוח לקיים שניהם לכל הפחות לכתלה :

סימן נ ואשר שאלת אם לריך עדים בואמר האב לבחו שחמלא ותקבל קדושין לא ידענא מאי חבשי לך הא פוסק מהר"ם בהדיא שלריך עדים בשליח קבלת קדושין כמו בגירושין שנתמנה שליח ובסמ"ק מחמיר טובא בשליח לקבלה ח"כ אמאי חספק אדעתך לסקל בקטנה מכ"ש בגדולס דמתמירין בזה כרמב"ם ומשום חומרת ח"א אין מביטין ראש בפלונתא דרבוותא :

סימן נא והסיח דנסגו העולם היתר לישא אשה חוץ ג' רגלים בתשובה בניימון ממש בסוף הסבובת תמלא חסובת ריזב"א שחשיב לחציו ולדד עובא לסתיר וע"ש. ומ"ש בפשיטות דסלכס כר"י דסגי בב' רגלים לא ח"ל הכי דרמב"ם וסמ"ק וכן בתשובת ריזב"א דלעיל מייחי דר"ה ורב אלפס פסקו כרבנן ויראה דסומקין העולם אלוותס לדין שלדד ריזב"א להסחיר. נאם סקטן והלעיר שבישראל :

סימן נב שלומך רבא מן שמיא לבחירתא דאחליא . עינא דמיא חייל . גברא דהכורא מעליא . אסובי עמימי מהר"ר ישראל י"ז ע"ש כל הגלויים ח"ק שלי"ט . אשר שאלתי על עובדא המיטה דאיתעביד מקרוב בסמוך לך שהיו כמה ישובים שלא היה להם רק אחרונא ח' למזוזא בנהו וסיחה להם שעת הדחק שלא היו יכולים להוציא להם יותר וסיו דוליס כל הישובים ללאח י"ח ועמדו וחתכו האחרונא האחת לכמה חתיכות ושלאו לכל ישוב חתיכה אחת וקודם שהגיע מקלח חתיכות ליש ישובים כבר נלעמקו ונתמעטו לפחות מכביזא ואף עפ"כ ברכו עליהם ביום ראשון ודרשתי אי שפיר דמי למיעבד הכי הלכא למעשה ולפ"ד לא כשר הדבר ולא העשה כן וגם לא שמעת כס"ג עד כס . דע לך עמימי כי גם בעיני הרואה תמוה הוה ולא שפירא באגפאי ואבאר לך סברתי וטעמי על ככה בדרך קצרה ונראה דלע"ג דראבי"ה ופ"ד במרדכי פסקו דחסר ושאר פסולין בשעת הדחק מנכרין עליהם אפי' ביום הראשון נראה לדיכא למיגמר נד"ד מהתם מחרי טעמי חדא דהא דשריין בשעת הדחק חסר ושאר פסולין איכא למימר שטייט דווקא חסרון ופסול הנעשה מאליו ופולין ומנכרים עליו בשעת הדחק ולא חיישינן דחפוק מיניה חורבא לשמא אחרינא דאיכא רווחא דלחי נמי למישק בחסר או בפסול משום דודאי לא שביק כבר ושלם ויכול חסר או פסול כדאיתא באשירי האי טעמא דברי הראב"ד היבט ולא ונראה טעם הדבר דלא שביק משום דמסבר אנפשיה שלא הוה חסרו חלה מפני הדחק ודמי קלח לדיעבד ואע"ג דשריין ליה לברך עליו לכתחלה אבל אי שריין ליה לכתחילה לחסר ולחוקך איתו אחרונא כדי לברך על אותה חתיכה איכא למיחש לחורבא דחסר או לאו דאין פסול כלל באחרונא חסר לא שרו רבנן כ"כ לכתחלה גמור . וכ"מ מנא תימרא דיש חילוק בין האי לכתחלה לאידך לכתחילה נראה ראייה דומה לנ"ד מהא דאיתא בשמעתא קמייא דגטין דקאמר אי מסיחא ס"ל דיעבד קמ"ל משום ימירה דאפילו לכתחלה דקאמריה סמוכין וס"ל משמע לכתחלה כהניא דאין השומר לריך כו' . ומתהללים דתלמודא ר"ל דיעבד כגון שלא ראה כתיבה בעט וחתמתו כדי שיוכל לומר בפ"ג ובפ"ד קמ"ל דל"ג . ונראה דהתם נמי משום ס"ט הוא דס"ד דלריך לראות דחי לא מנכרתא ליה אחי למימר דודאי ח"ל כ"כ לומר בפ"ג אפי' במד"ה מדרשינן כולי האי בא"י אפילו לכתחלה גמור או לא ס"ט תקשה לן מאי אינעריך לאשמעינן משום ימירה דא"ל אפי' נראה אמאי ניכסך אדעתין כיון דהנא דתהיין לו לכתחלה וא"ל לומר בפ"ג אלמא קיס לנו לרבנן דגמירי ושכיחא ופ"ג אמאי אינעריך לראות כדי לומר אע"כ משום ס"ט דלכתחלה גמור הוא ונתי נמי דמסיק התם דא"ל כלל איכא למימר דהכא בנ"ד חיישינן עפי לחורבא וק"ל . ותו נראה לחלק דל"ד נד"ד לחסר דר"ח דשריין ביו"ט עי ובשעת הדחק דהסו"א חסר איירי שחתך ממנו או שחתך ממנו אפי' לכתחלה כדי לאוכלו ולטבול בו ומינה ששאר כדי ללאת בו י"ח כס"ג כבר משום דשירי מזוזא הוא כדאשכחן נמי כס"ג דלכ"ה פ"ג כשר בדיעבד גרדומי הכלת וגרדומי אובז משום דנשתאר מן הכשר ונראה קלח כוכחה דדוקא משום ס"ט הוא דל"כ מאי טעמייהו דא"ל ואשירי דפסלי כל הפסולים ביו"ט שני חוץ מחסר ואע"ג דדייקין לה מתלמודא קשה לתלמודא גופיה מאי טעמא סה נראה וזווסבר לכל שאין מום גדול באחרונא ממה שהוא עבור ומחסר אע"כ היינו טעמא משום דשירי מזוזא הוא ובא מן הכשר אבל ניי שבא לחתוך מן האחרונא חתיכה אחת ורואה לברך על אותה היתה לאו שירי מזוזא מיקרי אלא חתיכה אחרונא מיקרי וס"ה שבאין מחתלה לחתיכה לחתיכות ולחלק ביניהם כגון חתיכות אחרונא מקריין ולא אשכחן מזוזא דכס"ג כבר וק"ל . ואף א"ל דאין הראיות ברורות לגמרי מ"מ הרואה המיטה זאת לשתיר וכתוב בהגה"ה במיימון בס' ת"ח שאסור להחיר דבר התמוה לרבים וכ"ש אם נלעמקו החתיכות לפחות מכשיעור דהיה ודאי אסור דכל פחות מכשיעור כאלו אינו הוא וא"ל ראייה לזה . הא דכתבת דר"י חולק וסובר דאין להשיר אחרונא הפסול אפילו בשעת הדחק נראה שאינו חולק אלא שדמה אותה ראייה אבל מ"מ סבר דיש לדקדק להשיר מהא

דקאמר רבנן אין שעת הדחק ראייה כדמסיים באשירי ע"ס ונראה דדברי הסו"מ הוא איתו סיומא עד וכ"כ ס"ר ישעיה דכשר אם יש . נאם הקטן והלעיר שבישראל :

סימן נג שלומך יסגל לחדא אסובי מהר"ר משה י"ז אשר שאלתי על מי שגדר ללדקה באסמכתא כגון שאומר אם לא אעשה או אם אעשה דבר פלוני אמן כך וכך ללדקה ושאלת אי אזלין בחר דעת מהר"ם שפוסק בהפוכה פ' שור פגח ד' וס' ופ' בני סעור במרדכי דמהי אסמכתא ללדקה או אי אזלין בחר דעת מהר"ח דפסק בהגה"ה באשירי פ' ז"ב ופסק דלא מהי וכן הן דברי הסו"מ הן כן דברי מהר"ה מ"מ נראה דסוגיא דעלמא בחר מהר"ם אזיל כהאי מילתא ונפשיטות דרך ומנהג הוא שהגבאים חובעים על"מי שמעמיד על עמזו ככס"ג קנסות ללדקה וכן יש בידי תשובת ס"ד יעקב כ"ך מנודע"הויון על אחד שחולק העמידו ע"ע קנסות ללדקה אם לא יעשו גירושין ונפשיטו וכתב עלה ופטר אותו מתביעת הגבאין מטעם אחר משמע בפשיטות דחי לא הוה ס"ט הים מחייבים . ואף כי הרמב"ם ואף תשובת הגאון סברי כהר"ם כדאיתא במרדכי פ' ד' וס' דלעיל אבל מטעם זס אין חייב משום דמיזיל לחומרא בפלוגתא דרבוותא בנידי דקס דפ' מי שמת בני תלמודא הקדים נכסיו הפקיד נכסיו חלק נכסיו לעניים וכו' תיק"ו ופסק בנ"ז התם דלאוקי ממונא בחזקת מריה ולא זכו עניים והקדש כיון דסלקו בחיק"ו וכו"ש בפלוגתא דרבוותא ואשירי דפסק התם דזכו עניים היינו מטעם אחר כדמוכח התם :

סימן נד ואשר שאלת על מה שרגילין העולם ללוות זכב בזכב אע"ג דבגלויים פסקו דזכב הוא כפרי וא"כ הוה סאה בסאה כבר לפני זמן רב ודרשתי ג"כ על ככה והשבתי דחדא דההוא"ל לא סברי הכי עוד יש לחלק דכיון דבזמנינו רוב ב"א יש לן מטללין ברשותא דשום זכב ואם היו רואים למכרם בזול אי לן מודכן כהאי מתא מודכן במתא אחריתי וא"כ סוה כמו מי שלום סאה בסאה ויש לו מנות מזומנים דשרי משום דמ"ל הן מ"ל דמיסן כדאיתא בתום" ובהגה"ה ובאשירי פ' איזבו נקח משום דיוכל ליקח מיד חייטין עבור הדמים ס"ג יוכל למכור מיד המטללין עבור הסכב ואם יש לו רק זכב אחד יכול ללוות עליו כמה זכובים כמו סאה בסאה כדאיתא נמי התם ע"ש אבל גבי סאה בסאה לא מסני מטללין רק מזומנים דאין דרך לקנות פירות רק עבור מזומנים אבל דרך הוא למכור מטללין עבור זכובים . עוד טעם אחר לחלק יפה דאשירי פ' סוהב כחב דבבא דכספא טיבעא הוה לגבי זכב משום דאיסור חריף וגם חשיב אבל נחשת אע"ג דחריף הוא מ"מ הואיל ולא חשיב דדבבא הוה טיבעא לגביה וא"כ עכשיו בזמנינו שכל מטבעות כסף שהמה ברוב ארץ אשכנז פיהם ופולין רובם דרוכה דנחשת הן ומעט כסף בן ולא חשיבו כלל לגבי דבבא דליסווי אינו טיבעא ודבבא ספרי אבל בימי הגלויים ואפי' בימי החסופות ואפי' רק קודם מאה שנים הוה המטבעות כסף טובות מאד ורובן מכסף ומעט מערובת נחשת ואפשר בזמנים הסס נהגו איסור בדבר . נאם הקטן והלעיר שבישראל :

סימן נה שלומך יסגל לחדא אסובי הגביר מהר"ר יצחק הילג"בורג י"ז על דבר ר' שמואל הנרשם למעט במכתבך אשר שאלת עליו אשם על אשר חלל את השבט כדמבאר למעט הים הליע דברים רבים לפני וכלל דבריו שבשביל סכנת נפשות חזק לברוח משטע"דיל ואומר שבידו לבאר בעדות גמורה שכן הוא גם הראה לי עדות ע"א ושמו הלל בן מהר"ר משה ז"ל אינו מקויימת לי גם כתב בלשון אינו מכון יפה אך מוכן ונראה מהוח כתבו שבאותו הפרק שברח ר"ש משטע"דיל היתה ע"ס סכנה לברוח איש על נפשו ולפי כ"ל כן הים הענין נתי נמי שלא היתה סכנה מבוררת מ"מ פחד סכנה הים ולפ"ד אין להענישו כל כך בני דיותו היא שבת אלל סכנת נפשות אע"פ שאין סכנה מזומנת לפינוי אלא שיש לחוש שיבא לידי סכנה מותר לחלל שבת לכתחלה כדכתב בא"ז במ"ס שבת ובעירובין דמותר לכבות את הדליקה בזה"ל בשבת ומדמה לה לעיר הסמוכה לספר ע"ש מוכח דאין סכנה מזומנת כלל אלא פחד סכנה ומ"מ כי סיני דלא אחי ללולוי בחלול שבת דמותר כובא מחייבינן להסוקין

להזקיקו לכפרה. והנה יש בידינו כעתק מפסקי רמ"מ ז"ל על אשה אחת שהלכה חוץ לתחום בשבת וכתב שהיתה נרדפת וביה קלה אנוסה ושם שהתענה מ' יום אינם רלופים אלא ס' ב' בכל שבו עד שישלמו מ' יום וכתב עוד שם שאפי' הלכה שבת כה"ג אפי' בהבערה דהוי איסור דאורייתא די הים בכך כ"ס בג"ד דאפי' למאן דכונן תחומין די"ב מילין דאורייתא הן מ"מ אין כאן כרת ומיתה ב"ד כמו בהבערה דלא קי"ל לחלק יאחזה ואע"פ שהלך במקלו ובחרמילו וכו' ויאחזיקו וסביר וסביר כמה אמות בר"ס מ"מ אין כאן רק חילול דרבנן לדידן דל"ל ר"ס דאורייתא כל עיקר. אמנם נרפתי כל אלו גם את אשר זלזל באיסורי שבת לקבול לשלמות לזוהר שיעשה לו דין נעב באזהרה ממנו הפיך ודבר דבר שקלתי כל הני לאחד נגד רוב מלאכה ושמתו עליו כופר להשמות מ' יום כמבואר לעיל. נאם הקטן והלעזר שבישראל:

סימן נו שלומך יסגל לחדא אהובי ס"ר מנשה י"ו אשר שאלה את מרחלין קטן ביום השבת שהוא יום שני למילתו או יומא דוקא בשלישי מרחלין כדמשמע קלה לשון החיבורים דלא נקטו רק יום א' ויום ג' אמנם י"ל דנקטו יום א' דס"ל איתא בגמ' בשניו דרבא ובדרייתא דמיא כוונתה משום דמי להדיא לפני המילה והיה ודאי איירי ביום ראשון ואחרי שרש"י פי' להדיא פר"א ח"ל אלא א"א ס"ק נמי קאמר מרחלין בשני הימים ולא פליג ר"א אלא בשלישי ולשון שלך אינו בפירוש' שלנו. ולא תקשה לך מכאן היום דמאי לא כוילא חמה מנרתיקא בשני דה"כ תקשה לך ראשון גמיו דלכ"ע מרחלין וכן גבי שם למה לא באו עליהן להרוג בראשון אע"כ לריבין טעם אחר ליישבו. נאם הקטן והלעזר שבישראל:

סימן נו יוחנן י"ו דמסקא למד בחולה שאינו יכול לעמוד אם יתפלל בשכיבה או בישיבה וכתב דרש"י לא היה מתפלל בחליו רק ק"ש קרא והרמב"ם כתב דהחולה מתפלל בשכיבה על ידיו וסבירא לך דפליגי דרש"י סבר דאין מתפללין רק מעומד אין נראה כלל דליכא מאף דפליג דאנוס מלי להספלי מיושב כדמוכח פ' תפילה שהאר במתיתין בגמרא הים יושב בספינה ובעובדא דלוי ואזוה דשמואל ע"ש ונראה דרש"י (איירי דהי') הולך כ"כ שלא היה יכול לבין בהפילתו ובקריאת שמו שאין לריך לבין רק כפסוק ראשון קרא והרמב"ם איירי שאינו חולה כל כך וכן מוכח הסם:

סימן נח מי שנשבע בקיימת הפך שלא לגרש את אשתו או דבר ערוה או אי אמרה מאים עלי וכו"ג אין להחזיר דאשירי במסכת נדרים מיייתי נמי תשובת רב האי גאון כמו דמיייתי לה במרדכי וכתב עלה נמי דחומרא בעלמא הוא שהחזירו בגאונים ומסיק שבאילו הארלות ראה שהיו פרוצות ביותר בשבועות ואם לא יתירו להם לא יבקשו טוב החרם שהיו להסיר כל השבועות ועל דא יש לסמוך לזרז מלוה או לשאר אורז גדול. נאם הקטן והלעזר שבישראל:

סימן נט תתב ותתחם לשנה טובה אהובי ס"ר מנחם י"א הכה אהובי מה תעריחתי בשאלות שאיך לריך לשולחם כל כך למרחוק והלא ידעת כי ידי עליות למכתב. אך בקלרה אשיבך שאלתך הראשונות פשיעא שאין לריבין לומר אשירי וקדים הואיל וכבר עבר זמן המנחה אם כן היום כלה והולך לו שלא אמרו אשירי שלש פעמים ולא מלינו שיש השלומין לזה וכיון שלא אמרו אשירי על מה יאמרו קדים ואפילו אם מקלמם כבר התפללו בשבועות אין שייך לומר קדים בשבילם כיון שנתחדש יום אחר שהפסיקו להספלי. נאם הקטן והלעזר שבישראל:

סימן ס אריס בן אריס שמו לעולם יחיה ובשמת יונן אהובי עמיתי האלף ס"ר אברהם. אשר שאלה על דבר הדליקה גם ארזות הריביבה בשבת שאלתי את פי א"א הגאון וליזה לי להשיבך משמו הנה מחמת הדליקה אשר ילחא בשבת בעירכס והפרתם גומות והשויתם גומות ועתה אכנים ועפר יחד כמו בנין נראה לא"א י"ו שאיסור גמור הוא זאת מכמה עממים דהא על עסקי מומן הוא ולא דמי להא דכתב א"א פ' מי שהוליא דבזמן הים שאלו דרים בין הנכרים מותר לכבד הדליקה דמיו לעיר

הכמוכה לספר כאשר הנה שוללים וחוטפים היינו דוקא לכבוד הדליקה משום דעיקר החטופה והשלימה אשר בא בעבודה סכנה נפשות אוחס חטיפה בא מחמת כדליקה וכשמכבד הדליקה אינם יכולים לחטוף עוד אבל אותם שלא כבו הדליקה והפרו וכשוו גומות לא הקנו זיה שום דבר והסכנה במקומם עומדת ואדרבא כרבו סכנה בדבר זה בשלא ימלאו המון במזמן להם ולא נתן לדחות בדבר זה. ומו דליכא לעימד דדוקא דליקס הדין הא"א שהיה מלאכה שאינה ריבבה לגופה וקי"ל בר' שמעון כמו שפסקו הסו"ם וכמה גאונים אבל חפירה ובנין דהוי מלאכה דאורייתא איכא למימר דלא כותרה בשביל חשש סכנה כזה ע"כ נראה לא"א י"ו אותם בני שונטין אשר חללו שבת בהפירה ובשווי גומות ובטעמה שהוא כמו בנין יעטרטו להשמות הרבשים יום חוץ זמן כמו מ' מאייר עד ר"ה ושלא לחטול בשבת ולשחות יין כמו שכתוב בהשבת מהר"ם ז"ל גבי בא על נדה בשוגג' ונגס להא נדקה כל איש אשר חלל שיעור חטאת בדנקא ושיערו מור"ם ז"ל שהוא י"ח פשיטין ואם ירלה אדם לפחות מוקלח התעניות יתן עבוד כל יום י"ב פשיטין כאשר כתב מור"ם ג"כ בהשבתה לעיל ואע"ג דליכא דיעות הס דמהמירי טובא עכשו דהדורות תש כח יש להקל כדברי המיקל. גם כתב רא"ס ח"ל ואף איסור הבערה דאיסור דאורייתא די בהרבעים יום שלא רזופין דנגדף הקילו. ואשר כהפסקת אס יש לדחות התעניות עד לימי החורף נראה לאדוני אבי פשיעא דסיתר הוא לדחות דאפי' אס היה נדור ובה להשמות הים היה יכול לדחות. ואשר כתב מחמת הריביבה חוץ לתחום נראה לאדוני אבי אס היה סכ"ל בדבר איוס לריבין שום כפרה אבל אס אין סכ"ל כלל אז יעטרטו לפעוה ג"כ כמו שכתבתי לעיל על הדליקה כי כן כתב רא"ס על אשה שילאה חוץ לתחום ח"ל אשה שילאה חוץ לתחום חומין דרבנן ותתענה ארבעים יום אך לא רזופין רק ס"ב בכל שבו עד שישלמו ארבעים יום זה השיעור עלה ממש לזמן אשר כתב מהר"ם מעשרה דאייר עד ר"ס. נאם פתחיה בן הגדול שבישראל:

סימן סא מהר"ר יוחנן כ"ף אמר ששמת ממורי הגאון ז"ל ששני ימים ושתי לילות הים נראה לו להשוותם נגד אלו הארבעים יום. ועוד אמר מהר"י כ"ף ששמת ממורי ז"ל שטוב יותר לרכוב מחוץ לתחום מלהלך בגלג דשמוס בעל חיים לכ"ע דרבנן וכתבתי לו מאותם שליו כמה וכעס עליהם רבינו תם אף הולכי בגלג משמע דהולכי בגל קיל עפי מדקאמר אף בר':

סימן סב שלומך יסגל לחדא אהובי ס"ר מענדל י"ו אשר שאלתי על הקטן שקלל את אביו בינקותו בהיותו בן י"א שנה עוד עבר עבירה אחרת באותו פרק שהעיד ערוס שקר על איש כשר שנכד ודולה לקבל תשובה על כס. נראה דלקטן אפילו כשהגיע למינוך לאו בר עונש ואזכרה הוא כלל ועיקר אפילו שעה אחת קודם שהביא שתי שערות כדמוכה להדיא פ' ארבעה אחין דקאמר דאייתי שתי שערות בשבת ע"ש וצ"פ חרש נמי מוכח דאפילו עונש כל דהוא ליכא עליה מדאמר קטן אוכל כבילות אין ב"ד מלווין להפרישו ואי הוי עליו עונש ב"ד אמאי לא מחייבין להדיא אהיה דפ' חרש. וסא דאייתי קרא דאכרה סורס דלא ליספו דתם אהיה דפ' חרש. וסא דאייתי קרא דאכרה סורס דלא ליספו ליה בידים יש לומר הטעם דקפיד רחמנא שלא ירגיל אותו לעבוד עבירות וכשיגדל יבקש לימודו וצ"פ החובל נמי משמע להדיא באשירי דקטן שחבל או הויק פטור אפילו לכשיסיס גדול משום דלאו בר עונשין וליפינן הסם מי שאינו במשפטים איוו במזות וחקים אמנם צ"ג שם כתב דחייב לשלם לגשיגל. ונראה נמי אי דייקי תלמודא בכמה דוכתין דסימן רעה הוא לקטן שנעשו מכשולות מתחת ידו לכך נראה טוב הוא שיקבל איזס כפרה אפי איני רגיל כל כך להעריך כפרה וחסובה בעשקל וכדי סוף מס' ווייבש שעל פיו יעשה. וכן אותו שטובר על שבועתו שמשבש שלא לשחוק יקבל תשובה על פיו. וששאלת על האחין והאחיות איני משיבך דבר ביטן גונע הוא דריני ממונות וכן כהנו אבותינו ז"ל לבלתי השיב אפילו דרך תשובה ובאלה בעלמא. נאם הקטן והלעזר שבישראל:

(במקום אחר השיב לאהבו ולא לאחר):

סימן סג ציען אשר ראיתי מועתק אלי הסכמת סוקן המופלג מס"ר מאיר ס"ל אשר תולדותיו מאריך ריב"ו וידע כל שרשי דמים ומנהגים והסכמתו על ידו הרב הגדול מהר"א קלוזנער מווינ"א ומס"ר פסח מקרימו"א ונכדים לי דברים אמת שהחתימות ישורו ובפרט החתימות מס"ר פסח אינו מלוי כלל בהסו"א גלוי וידוע לי בצרור שהחתימה כך והסכמים הסו"א זקן הנ"ל וכח שכן שמע וקבל מן הקדמונים שלא להכריח כלל בני גליל שהחתימן אשר מעולם היו אנשי פס מלוי בתוכם תמיד קבולות תלמידי חכמים אנשי אמת שונאי בלע מ"מ כיון שהיה גם שם בגליל שהחתימן ב"ד לא הוה שום כח גם לקבולות שו"ס ובתי דיינים שלהם להכריחם לדון על פיהם ובבית דיינים. ומשמע ק"ח מתוך דבר הזקן הנ"ל דאפי' גערס ומיפס לא יעילו עליהם כל שכן ק"ו עתה בזמן הזה שיש שם ב"ד מומחה לרבים וקבולות ת"ח וכן ירבה שאין להכריחם כלל וכלל ואומר אני שהעובר על זה פורק גדר ובורס גבול שבגלו הראשונים ואין לשמוע אליו כלל וכלל כן אם יחיד הגוזר והמעניש כן אף אם רבים יסכימו על ככה לא יחול שום פוגם נחש ולא שום גזירה או חומרא ובעלין ומבטלין כן מעיקרן כגור או המעניש כתי הוא בכלל המנהגים אה חבירו שלא כדון והלמלא מלאהי יסוד מיסודי ארץ שהיו גלויי סוד לא מלאהי לבי לבנות ולסחור כל כך בעינין זה וכל שכן עתה אנכי נמנע לכתוב בדרך נדוי וגזירה אף בסמוך לי כל שכן כ"כ למרחקים אמנם מלך החיוב אשר נעטיתי לנאח בעקבי האלף ולרעות על משכנות הרועים אומר לי לבי ככל הכתוב למעלה. נאח הקטן והשעיר שבישראל :

סימן סד שלומך יסגא לחדא גברא רבא דלבוש מדיא ארבוני עמיא מסר"ר אליה אשר כתבה דהלכתא רוחא בישראל שהחובע לריך לילך אחר הנהגת דוכסי דאויניש איוון ערבאין בים מתוך כך ריזים לומר דשלא כדון עיכב לך אה שלך שבמקום אחר אלא היה לו ללכת אחריו לא כן הוא כי אשירי פ"ק דב"ק כחב בסדיא דדין גמור הוא אם אחד בא לב"ד ואומר פלוני חייב לי ויש לי ממון במקום ידוע וירא אהי שאם יבא לידו יבריא אותם ממנו שלא אוכל מאז להיות נפרע ממנו יכולין בית דין לעכב ולזווח הממון אם נראה בשייחס שיש לחוש לדברי החובע ונ"ד הדבר נמי ידוע שאם סי' לריך לילך אחריו לפראש אשר אהם לשם רב ומנהיג ואב"ד שהיה קשה וקשה להביא לדין אה"כ לדעתך ורלוין. והכיוא דהשבות מסר"ס על המלמד כו' ליכא למילף מייס לנ"ד דהתם איירי דרוס ראוין להוילא מעות המלמד מיד הכפק לידו ועל כס"ג ודאי אמרינן וכסי דאויניש איוון ערבאין ולא יחבע אלא הוה תחילה דאמרינן נמי בגמרא שהם פ' ג"פ הסו"א דיינא דנחית לנכסי דלוי אבל לזווח הממון במקומו ולעכבו עד אשר יעשה דין עבדין אה ערבי דדין ראוה שיש לזכך כדכתב אשירי לעיל. וכיון דהתעכב ממון כדון במקומו שהוא מונח אה"כ לרייסי לדין עליו במקומו דשרי ממון הנכבש מאז ק"ל ראיתי בכתבך שהשטת בחולי עוד לי שיטומא בלבי עליך על אשר כתבה חוזה דברים לסיוע לשאירי מסר"ס כאשר הוה עלי בעיני השוחט אה"פ שכבר נכתב לך משמי שמחלתי על ככה לגמרי ששם חוכו היה לך חילוס והם לי אחרי שאמרתי סלחתי ללקוט בלבי כעס והייתה אף דאנת ולא ידעת מה כי רבות תלוות ותרטעוונת נכתבו עליך אשירי החורס אשר בראותי אותם עמדי מרעיד וסודי כספק עלי למשחית ועתה הכני פוערס ונחבס אליך הדברים אהך משפטים עליה. הראשון אשר כתב כנגד הרב לורי"א שכתב להם כחצת וגזרת על אשה אביך ז"ל שהוילא כל אשר בידם מעבזון אחיך לחון ולא פנתה לגזירתך באשר החזיק יד הרב הנ"ל. אח"כ הוספם לגזור וכתבה שכל מי אשר לא יפנס יד גזירתך ולפונקך ראוין למסור אותו בעלמך למלכות כך כתב לי עתה הרב לורי"א. הפלא ופלא אה ימלא כן עליך עוד אחרת מסר"י ברוב"א יו"י כתב לי ויחד מפ"א קבול כל עליך אף נסגת אותו שלא כדה וכשורה ובפרט על אשר שמת לבך וחזרת אחר הסרשאה מאחרים כדי לזווח ולעכב ספריו בכה מלכות. השלישי קל מהשטים אשר מס"ר משה מסל"א יו"י כתב לי מקרוב שגזרת לשירו חרמות לתה לך ל' זכובים שגדרו לפדיון בת מס"ר פלעיאל ז"ל ולא הולרבו לך כי אחד פדאה מביאו ושלחת ידך לתפוס כל' זכובים לעלמך

מכת חרס ושמתא דידך דסיינו כמו דלנקט לכוכסא עד דשקל לגלומא ועל ב' הראשונים אי חזר אה"כ הוא ממאן גמרת או סברת לכוה סדרות סרבות של חורס בכה שלטוני סאוונות ובי עדיפת מנשיאי א"י דשוו רק מחוקק ולא שבע ולא היו רודים אה העם במקל כדאיתא בתוס' ובאשירי פ' ז"ב בשם ר"ח ואם העטוף באחד מהשבות הרא"ש שכתב זה שגזר על אחד לקיים דברי הפס"ד בקים אהך זכובים למלכות שוא הסיתוך בזה דהתם לאו לגורך עלמו גזר כי אם לקיים פס"ד לאחרים ועוד דלא רזס לשמוע לד"ת כל פיקר אבל בד"ז שהגזור רזס לייית דינא אלא שאינו רזס לשמוע לבע"ד עלמו מי יעלה ע"ד אפי' לגזס לי ולמסרו למלכות ח"ו אם כן יהיה דרכיך שדע כי לא חוכל לעמוד סהא נמסר ביד מבקשי נפשיך. גם טעריחתי להקיף אחי לכתוב ולסחור ולשבור אה דברייך אשר אין דעתי וח בזה כלל לכן חיקר דברי בעיניך וסרפס ידך ומכילא בזה ועשית לך שם נישבס ובחכמה ויטי באלה סחילתיך ולא בחקופות ומחוקות כי יסודות רעועות סמס ואחריתך כיום מר. ובבנין החמר הרע לטוב ויטן לשמחה לנו יומר. ושלום כנפש אהובך הקטן והשעיר שבישראל :

סימן סה כשבקשו קטלות קדש דלולמא ובראש מסר"ר ברוך יו"י. דינא קאמרי דכיון דיש לסס בית דין נסמך בעירס חול"ס שקבלו עליהם אינו דת ודין כל עיקר לכוף שום אדם מן הקטילס להוילא מבית דיינס לב"ד אחר ואפי' הוה ב"ד אחד שמוחק לסס לב"ד חשוב גדול יותר מבית דיינס כדמוכה במרדכי פ' זה בורר בססיה דרב סוגא ורב חסדא דלמא לים מאי ערמנא כו'. גם מה שכתבו קהילא קדישא ומנהגם הו' שכל סביבותיהם שהייכים לבית החיים שלהם יהיה דיינס ותורתם כמותם לעיני ב"ד דלכון גם בזה שפיר קאמרי וכן הוא מנהג בתי דיוני כדדומס לי בכל מקום. וכן קבלתי ממורי דודי הקדוש מסר"ר אהרן זק"ל הלכה למעשה שכן הוא מנהג בתי דיינים. נאח הקטן והשעיר שבישראל :

סימן סו על הכשר שממלא ולא הודה וממלא שנית לא ידענא למאי ייחוש לס אי יחוש שהמלא השני יבליע בתחילה לחלוחית דס שעליס עיני אשירי פ' כל הכשר בדיבור האריך שפירש דין מליחות בשר על גב בשר כתב שם דלון דרך המלה לסבליע דהם אלא לספליעו ולמחשו אליו ותו מעטס הויר כמו שכתבת ע"ש יתבאר לדין לססיר. נאח הקטן והשעיר שבישראל :

סימן סז שלום לכס ר' מרדכי ור' משלס ב"ד משה. קבלתי כתבכם מלדכס ובקארה אשיכס כי א"ל להאריך דבר זה כי דקדקתי בכל הכתבים ובכל העדויות עדויות הכשרים לסעוד ושאינן כשרים להעיד ולא מלאהי שום לשון קדושין לפי דת משה וישראל מה שנמלא במקצת כתבים ועדויות שרבי משה דבר והיחא לכתוב בלשון אשכנז ד"ש ע"ד הו"ע גיבור"ע מו"ט מר' זימלן אין לשון זה בלשון קידושין אפי' בלשון אשכנז כי מתי שמקבלין קנין ומשימין קנס על השדויון זה קורין בלשון אשכנז הייר"ט אבל הקדושוין קורין סכרים גמעסיל"ע ואם בחר לשווינו לך קורין גסיר"ט זה חיוון בל"ק אה"כ היה לריך יישואין ולא קידושין לבד כמו שהוכיח ר"ח בפ' נערה בפסק דנדוויית חתמים דלשון איחשוני הוא יישואין אבל קדושין קרי לים הקרובי דעסא. לא מלאהי יותר מזה :

סימן סח אשר שאלתי על אשה שיושבת סחה בעלה ואינה בת גנים ומודרת ואינה מקיימת ובעלה רזס לגרסה בלא כתובה דכיון מן היוזאחס בלא כתובה ומשמע מדברי מהר"ם דגם בזמנינו נוהג דין זה אלא שהיא עושנת דסויל ואינה בה גנים לא הפסידה כתובהה דעמאל דלודרת משום כלוי גנים וסרי היא אינה בת גנים או דילמא מלי למימר שמה היענה היא בשאר פורענות וילקס גם הוא עמס. לכאורס בלד הראשון ופס חלקת דכתי דייק מהר"ם במרדכי אהיכא דשובר הוא על החרס. אמנם נראה דיש לחלק ואיכא למימר דהיכא דאינה בת גנים מלי ענין אלו לא פשעת ודרת ולא קיימת הוי מתרחש לי יוסא כמו שפעס לאמנו שרס ע"ס וסכי אשכנז ממש בתלמודא דהיכא דמלי למימר לים דהוה לך למעבד מאי דמחייבת ולדידי הוי מתרחש יוסא מלי ענין כדאמרינן

בספר המדע פ' שמי דאם נפל דיו על השם מותר למוחקו דאילו מתכוין רק לחקן ורליתי לדמותו לזה גם כ"ד אך לא כדירא לי דאפשר דהתם איירי שנתעטעש האות לגמרי אבל כאן אינו מחוסר רק דקדוק אחד או יומא איפכא דהכא ח"ס למחוק רק הרגל שסוף נכתב בטעות ובגוף האות שנכתב האות בדין ח"ס יוגע ואם בדרבנן הסי' בשמות שכן נדבקין אין נראה עוב לחקן אותם. גאס הקטן והלעזר שבישראל :

סימן עג שלום ושלום אחרית ותקוה אהבה וחדוה לאהובי האלוף מהר"ר משה יל"ו ועמייתי הר"ר יוסעב ובכללם עמייתי הר"ר פנחס יל"ו מס מאד העמסתם עלי והערתם עלי דבריהם הגדלתם והפרכתם מאמרות עמוות ותשובות שלש על שלש שלשה על שלשה אשר העורר רב עלי עד מאד אמנם את אשר כתבתי לכם כבר מקרוב שלא יכדד עלי מלבאר לכם דעתי יפה בקן ובנרא כאשר כתבתו אלי פנים אל פנים דברי אלה הקיים לכם. ואבא בחילה בצורכם בתקון היסוד ואח"כ בעשיית הבנין דרך קצרה. כיסוד הוא שער קטן מה הוא ומה יהיה לפי הדם ודין. והבנין הוא היחך יסוד הקשר מכאן ולסבא בתשובה הפשטה ורואה אנכי וכן דעת הכל מוכרת שאם דת ודין שהשטר קטן והשטר ראוי להיות באשרו ובקיומו ח"כ ראוי וכתון הוא לי מאד לערב הפשטה בדרך מועט יותר לחפץ הר"ר המזכר למעלה מלהספך מהר"ם המזכר למעלה ואם יטו דת ודין שהשטר המזכר למעלה ראוי להכתב ולחן בו ממש מאז החערב הפשטה מועט יותר לחפץ מהר"ם המזכר למעלה מלהספך הר"ר הכ"ל. והנה דקדקתי ורליתי בדברי מהר"ם המזכר למעלה שלפי דעתו השטר המזכר למעלה בטל הוא ואין בו ממש בשביל ארבע פנים האחד רואה לומר שבתחילה ע"י אורם התמונה שחיי רואה לומר במוכח מחוץ שלא נתקשר זולתי לפניהם להר"ם המזכר על הר"ר יוסעב ולכ"ר יוסעב עלמו וכיון שהשטר הר"ם בטל הקשר והשלטי רואה לומר שמוכח מתוך השטר שהוא מועט ומשובש מיידי וזיה לכך אין בו ממש הרבועי ר"ל שהדבר יוכר וידוע שלא שפדד וקשר את עלמו בחרם אלא בשביל הר"ם ואומדנא דמוכח הוא לפי דעתו דלא נשתעבד ונתקשר אלא כל זמן שהר"ם קיים. מעתה אבאר דעתי עכ"פ ופנים על ראשון ראשון הפנים הראשון דר"ל דתחילה הקשר באונם הוא לפי שהיה לר"ך לבדו מפי"ר"ד ולא מלא לו מקום מנוחה זולתי בפז"א והאריך להסביר פנים דמתוך אונם זה נזקק להתקשר ודעתו דמ"ס לא חל החרם מעיקרא ורמז ראייה לדבר דאפי' בשביל קבלת טובה מלינו שנקרא שבעת אונם וסר"י השיב על כל זה ג"כ באריות מה שהשיב נראה דפנים הללו לא מחוורין לי כלל דבשביל כס"ג יתשב חרם או שבעת או נדר אונסין שהרי אף לפי דבריו לא היה אונם נפשיה שהרי היה יכול לקבוע דירתו בקל"ש או בעיר אחרת אלא אפשר אותן מקומות לא היו נכונים וראיין לשיבתו ולמחייטו ולמחייט בניו מ"מ לאו אונם נפשות הוא ולא דמי כלל הא דכתב מהר"ם בתשובתו שבמיימון השייכים לספר הפלאה ובמדרי ג"כ מאלף מקלחן כפ"ג דשבוטות ומקלחן פ' הניזקין דר"י היך אמאי לא חשיב שבעת שקבלו עליהם בערבות מואב שבעת משום דשבעת אונם הוא שהיו יראים פן לא יכניסם לארץ ישראל שהיו באים שישו גולים זה וזה פנמים לעקו וסיו מלניס מחמת רעב ופשיעא דכס"ג חשיב אונם נפשות ועשרא דגופא טובא ורליתי לדבר דהנביאים שבטוהו מאלף הקב"ה שחזר להם אותו חסד דכתיב זכרתי לך חסד נעורך אהבה כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה ודע ע"כ דכן הוא שהרי תיך ר"ה הדיא דפ' השולח דמתירין הגדר שלא בפני סיחומים אהא דקאמר בפ' ר"א בנדרים דאין מחוורין הגדר אלא בפניו וילף ממש ששבע ליתרו ומדקדקו ששבע לנכודולר דהתם עין להם טובה יתרו נתן בחו למשם בשביל ששבעה ונכודולר הויה לנדקיס פטור בשביל ששבעת כי היה מסור בידו להורגו והשחא אם בשביל קבלת טובה כ"ד חשיב שבעת אונם ח"כ אמאי הלא שבעת כל עיקר הלא היה בורח מחמת מרדין ויתרו ושיבו אליו ונתן לו בחו והויה ליה למחשבים

דחמדין פ' המקבל אהא דקאמר שמואל לא שנו אלא שזורעם ואכלה חנב אבל לא זרעה כלל מצי למימר סוה מהרתם ליה ניסא לא יבושו בעת רעם כו' ופריך עלה מרועם שפניה עדרו כו' ואמאי לימא נמי אי סוה התם מתקיים כי גם את הדוב גם את הארי כו' גם שאירע לרוד המלך ומשי כדאיתא התם אלמא דמני למימר סוה מהרתם לי ניסא הכי נמי מצי עיין סוה מתקיים כי הופלא מה' דבר וגו'. אמנם לא כדירא לי לחלק מ"ה אלא דהאידנא בלאו הכי אשום ונשיה פרוזים בנדרים לר"ך דקדוק הויעב להוליא אשה בלא כחובה משום נדרים אמנם דכתבתי דמני למיטען שמה תיעוש הוא בשאר פורעיות אין נראה כלל ושגגה היא בידך דאשירי כתב דאפי' אם אכלה דבר איסור חלב ודם אינה יאלה בלא כחובה ואת"ג דודאי איתנהו עושין מרובין על חלב ודם אין להאריך יותר מזה. דע לך שסוגד לי בנסתר איך קלקלה השורה נגדי בכתבך ואומרך דברים בעיני ההנגדות מהר"ם אלי לא קבלתי עליך ליטעא בישא אמנם אם היית עושה חתם ופסעה על דת נגדי וקילגא למטרפסאי על אשר אטמתי אזוי משמוע דיבה עליך מכמה מבקשי רעתך רבנים ותלמידים ובעלי בתים מ"מ אחרו חו"ל הנעלבים ואינם עולבים עליהם הכתוב אומר ואיכניו כאלה שמעם בנבחרו. גאס הקטן והלעזר שבישראל :

סימן סמ שלומך יגאל לחדא אהובי עמייתי הר"ר יוסעב יל"ו ע"ד הספרים מברעסל"א כבר כתבתי לך דקשה עני להתוך הדין דקמאי לא עבדו זיה עובדו ולא ירדו לדקדק ולנודד להשיטען ביד הקונים אותם מן הנכרים אפי' שכמה פעמים היו מפקקים בדבר וכמדומה לי שכבר כתבתי לך שסרב הגדול מהר"י מולין ז"ל לא ראה כלל לפסוק שזכרתי הקונים הספרים מלאשערי"ך לכבוש אותם מן היורשים אמנם להפרידך אשיב לך על דברך בדרך קצרה מה שרליתי לדמות לדיני סיקריקון נראה דלא דמי דהתם הסיקריקון היה בא לענות אותו קודם שנועל ממנו הקרקע וכיון דמחמת אונסו גמר ומקנה נמלא בסיחור בלא לידי הנכרים אבל בעובדא דידך וכן באשערי"ך היה פן לקחו הספרים דרך אופרית וגול כשאר ממון שלקחו מהם בגזל גם לא הזכירו הספרים שימחלו עליהם לפדיון נפשם היה ממש כגא מחמת חוב ומחמת אנפרית שר"ך להחזיר לרש"י בחרם ולר"י נראה כפסק דיניו גרשם כדאיתא באשירי ובהג"ה ס"ס פ' הכונס ע"ש אינו יודע בטוב סיבות הפדיון דבני ברעסל"א אבל לפי ששמעתי לא הוצרך לסמ מעולם שימחלו על ממונם שלקחו מהם כדי שימחוס פטורין וא"כ היך שייך לומר אבז אונסיה גמר ומקני. וסא דכתבת ושאלת אם אין ממון לבעלים עלמן אלא לבנו או לקרובי אם יש כאן תקנה כבר כתבתי הך מילתא לא דמיא לתקנתא דסיקריקון ולא ילפינן עליה מסיקריקון. ואשר כתבת כיון דידעין היורשים ולא פרו הספרים אמרינן מסתמא אחולי מחלי עליה מאן לימא לן דמחלי אחלי דילמא המחזיר ושכו עד שימכרו לכן בזול יותר וכדי שיראו הנכרים שלא יוכלו למכור ביוקר כל כך לא ריגולו הרבם לשלוח יד לגזול הספרים של יה דים וכעין זה תקנו חכמים פ' השולח. סוף דבר אינו אומר בענין זה לא חיוב ולא פטור בכללות אך אם הויה נדרש בפרטות בענין זה איש נגד חבירו בעטעם ותשובה אשים הדברים אל לבי לדון מהלכה כאשר יורוני מן שמים :

סימן ע וכו' רבי קשהר"ל עדיין לא בא הנה לתלמוד סומן סוה ורליתי מכתבך אשר כתבת לו משאלתך ואשיבך עליהם רליתי את דודי מורי הקדוש מהר"ר אהרן זק"ל שהורה הלכה למעשה בהדיא דתשובה בא"ז שאין לקרות בספר תורה אחרת אם נמלא עטות בקריאת התורה וכן אנו נוהגים אחריו :

סימן עא וס"ה דכרעיה דה"א וקו"ף נוגעים פכולם היא אפי' בדיעבד עד שיחקן כי כן כתב אשירי בהדיא בהלכות ס"ה כרעיה על דה"א וכתב עליה ג"כ דין קו"ף וע"ש :

סימן עב ואם מותר לחקן הסכ"ן שבשמות הקודש כבר נדרשתי ג"כ על ככה מאחרים. אונם השבתי בספיקא דנראה דשרי מהדיא דכתב בהג"ה קטנה במיימוני

למחשבים עפי לשבועת אונס ואם חשבוני תקשים לטעמים אמאי חלה שבועת דלדקיה הלא ההם ודאי אונס גמור דכרי סכנה נפש סוה אלא ע"כ עממא אחרינא הוא לא קשה מידי דלדרכה מקום דסוה אונס מבורר בלי ספק להריגה נפש חלה השבועה משום דאנב אונסין גמור ומקמי כהסיה דסיקריקון כדאיתא בהשבעה דלעיל ולא הקשה אמאי לא מקשה מסר"ם לנפשים מגזירה מליעתא דסיקריקון דלא סוה אונס מבורר כל כך ולהכי מתרץ נמי ההם בענין אחר. אבל גבי דקיה דסוה אונס מבורר לגמרי להריגה פשיטא דמתורץ סוה כרך עממא וק"ל. והענין השני שר"ל מסר"ם דמשום דנכתב בשטר אחי שיאמרו אלא שיעקור דירתו כי לא יהיה קשר אלא א"כ יאמרו שיהיה וכו' כנ"ש מה ונראה דלאו מילתא היא ענה זאת ונראה דודאי אם מלינו למימר דלא נתקשר א"כ יאמרו שיהיה כדבעי לפרש לקמן ובלשון סוה בלא לידו כבר העתקה אבל כיון דכתב כנ"ש או חתו כנ"ש א"כ דכיוצא בזה הכי בדבור אחר לא סהריקן משום הכי מה דכתב לעיל דמסר קראי אשכתן כס"ג וא"כ או אשה כי יהיה בעור בשרם וכו' וע"כ ר"ל ההם בעור של כל אחד ואחד וכן א"כ ואשה כי יעשו ויגמרו בזולתו אהפך כל אחד ואחד א"כ דכתב כלל אחר פרט כנ"ד אבל אי כתב בהחילה בלא או וכיוצא בדבור אחד כמו שבארתי לעיל שפיר הוי דייקן דוקא עד שיאמרו שיהיה ולא הוי דמי כלל לפלוגתא דרבי יהושע ור"ג דפליגי באביו ואמו קלל וכו' אביו ומה בנו מדמינן לפלוגתא שור ושה לא תשקטו וכו' השואל מדמינן לה וכו' יתאל ונכר או מה ופ"ג דשבועות ולסרע ולהטיב דהוי כולו לא כיוצא בדבור אחד דלא תשקטו על השבועים קאי ולא אשיר ושה ומס"ם פ"ג י"ג דמנו ללא החרום בשור וחמור אבל כל סיכא דכיוצא בדבור אחד כנ"ד ודאי דייקן עד שיעשו שיהיה וכו' מוכח בפ' בן סורר ומומר דתן סוה אביו ראה ואמו אינה רואה אמו ולא אביו אינו רואה ונעשה בן סורר ומומר סוה אביו חגר או גדם או א"כ או חרש כו' ודייק עלה בגמרא לימא דברים ככתבם כו' אבל לא דייק מידי ארישא דבעינן אביו ואמו לימא דלא כרבי יוחנן א"כ סיינו משום דהסך כיוצא בלאביו ואמו בדבור אחד ותפשו בו והוליו ואמרו. וכן פ' מי שמת דהניח רבי אומר מהלך לאכרן ומחלה לבניו משום דכתוב וסיהם לאסרן ולבניו ואכלוהו וילף מינה ההם לזוואות ולשטרות וליכא מאן דמסיק אדעתיה שיתפרש לאסרן או לבניו ואפילו לרבי יוחנן ויפסו כהן גדול ואנשי משמר דלכאורה הלכה כר' יוחנן דרבה סבר כווסיה פ' השואל ואביו כר' יאשיהו אלא סיינו עממא משום דכיוצא בדבור ואכלוהו במקום קדוש מ"מ ילף מינה ההם לזוואות ולשטרות משום דבדידה ולא שייך למימר או לזה או לזה ולא ילף מינה אלא דאמרין מחלה לזה ומחלה לזה בשוה קאמר. פנים השלישי שר"ל מסר"ם דהשטר משבוע מינה וביה וסמך דכיוונו ל"ל דר"ל משום דכל השטרות נכתבין בלשון עדים שמעידין בהתימתו שכן נתקשרו פלוני ופלוני וכן קבלו עליהם בהרש והתימות סן של עלמן סוכרים נקשרים וקבלו וסוה לכל ספחות לריך לכתוב בסוף וכל הדברים דלעיל קבלנו פלינו בהרש כמו שכתוב בשטר קשר גדול וכו"ג כוה קיימי התימות שפיר נראה דכאי גברא חוי למשדי כהאי הגרסא ויש לומר דהתע שטרס כהאי דהא כתיבה ותימות סכרי אהדדי דכתיבה משמע כאלו אחרים מעידים עליהם שכן נתקשרו וקבלו עליהם ובהתימתם סן עלמן חתומין כאלו מעידין על עלמן. ואין להביא ראיה דלא איתרע בכ"ג מסא דתנ"ך במס' שבועות הוה כפרצובול ובפ' השולח מייחתי לס דיינים חתומים למטה או העדים ומפרש תלמודא דסכי קאמר לא שניא כתיב בלשון דיינים ותימות עדים לא שניא כתיב בלשון עדים ותימות בלשון דיינים כשר ופי' רש"י כתיב בלשון דיינים ענו דכתבי במוטב כי דינא סוינא ותימות עדים אלא פלוני עד כתיב בלשון עדים דכתבו דוכן פתגמא דהוי באגפא ותימות דיינים אלא פלוני דיון דהתם נמי כתיבה ותימות מכתיב אהדדי ואפ"ס כשר. לא דמי כלל דהתם מ"מ בגוף המשפט לא מכתיב אהדדי דבין כך ובין כך מעידים שפלוני זה מסר שטרותיו

לאו דיינים אלא שהלשון משתני משא"כ כנ"ד דבגוף המשפט מכתיב אהדדי דהא כתיב באלו מעידים כדפרישית לעיל וכ"ש לפי' הסוה' דמפרשי בענין אחר כתיב בלשון דיינים ותימות עדים סהדיינים מוכרים בשטר או אין מוכרין בשטר דהתם לא סהדי אהדדי כמידי כמבואר התם ולדרכה ק"ח ראיה משם דכנ"ד לא איתכשר מולא מפרשי כתיב בלשון עדים דכתבו כי דינא סוי יתבא ואחא פלוני ומסר להם שטרותיו ותימות דיינים דכמו שפרש"ם ק"ח מילתא דפשיטא הוא כמבואר שם א"כ כנ"ג לא סוי כשר. ועם שהשיב הר"י דל שטרס מהכיה מ"מ מסר"ם בעלמו יודע שקבל לאו השבועה חדא שמסר"ם מכתיב בזה ואומר שלא קבל רק מה שהתם. ואפי' אם יודע לו שקבל מ"מ איה ליה מינו על כל טענותיו שהוא טוען שגדרו לו להחזיר אחר שתיים הו' שתיים לקבל עליו או להשקט מאיזה ענין שהוא נאמן במונו דאי בעי אימא לא קבלתי עלי כלום רק מה שהתמתי וידעתי שבטעות נכתב ולכן התמתי לכתוב. ומס' שהשיב עוד הר"י שבעל הבית כתבו לשטר לאו השבועה הוא כלל שאין קיום שטר אלא בהתימות והתימות לאו מבעלי בתים הם. הפנים רביעית שמסר"ם רואה לומר שלא קבל ושהעבד אלא בשביל כנ"ש ואומדנא דמוכח הוא שלא היה בדעתו מעולם להשקט אלא כל זמן שהוא קיים רואה אביו את דבריו בזה ולכן השטר משמע נמי הכי שכתב ראשית הדבר שנתרם כנ"ש ה"ל שידור מס"ר משה פה פוזר"א א"כ דכתב לכסף כי בהנאי זה נתרמו אלא י"ל דלא סהר כהכי לישנא קמא דריך סוה לכתוב נתרמו לפי שכבר כתב שיש כח ביד שיהיה אחד ואחד לומר לו לעקור דירתו ולכן ופ"ל שפיר לשון רבים אבל לעולם מלינו למימר דלא נתקשר אלא כל זמן שהכנ"ש קיים הן אם יהיה בעיר הן אם יהיה חוץ לעיר מ"מ סוה בידו להטיב ולהרע וכיון דמשמע מתוך הבלשון דאיתתא דכנ"ש נתקשר יש לדמוחו להא דאיתא במס' נדרים פ' ר"א אחר ר"מ יש דברים שסם כוולד ואינם כוולד ותכמים מודים לו קונם אשה שאני נושא מפני שאביה רע ואמרו לו מה או עשה חשובה א"ל הדרס ומפרש ההם דכיו כמפורש להדיא כל זמן שאביה רע ומסיק אצ"י שם דכיו סילכתא דר' יוחנן איתותב וכן פסק הרמב"ם וביאר יוסף באותו פ"ח דהלכות נדרים שאפי' לא פירש כלום בשביל מה מודר אלא שמוכח הדבר על איה דעת נדר ונמלא טעות בטל כנדר הוא הדין נמי אם מוכרס יפס על מנה מאי נדר אי נכרע דכיו כמפורש וכו' נמי מוכח בהשבעת מסר"ם במיימוני סמוכה להשבעה דלעיל דמקשה אהא דפ' מי שמת שכיב מרע שהקדים כל נכסיו וכו' אם עמד חזר או לאו אמאי לא אמרינן אמירתו לגבוה כמסירתו להדיעו והאריך יכול לחזור וסירך כיון דאומדנא הוא שלא הקדים אלא על מנה שאם יעמוד וחזור הוי כאלו פירש בתחילה הקדישו נכר וא"כ דאיתא סהם בגמרא דאומדנא דשכיב מרע לאו מוכח הוא לגמרי. ומעשה נראה ק"ו לנדר ותרם דהא לקמן לכ"ש אפי' הקדש טעות הקדש ואלו כנדר ושבועה לא אשכחן דפליגי ולכ"ס דין אחד להקדש ולנדרים כדאיתא פ' יש מוחלין ומציעא דלעיל הקדים כל נכסיו מהו שמעינן נמי דלא אמרינן בהקדש ונדרים סיכא דאיתא למימר הכי או הכי מיזיל להחמיר דלדרכה נמא אוקי מנוגה בחוקת מריס כדפסק א"ז וכן מוכח נמי בשגי' שם ולא כראב"ן דפסק במרדכי דהפק איסורא לחומרא ונראה דס"ס לענין בעל השטר על הסתחנות דאיהו לריך ראה להוליא מה לי ממון מה לי שטבוד וקשר וק"ל. והנה בארתי מכל הלון בסרי אפי' בהתימתם שהדין מטה ששטר קשר בטל הוא ולא יתקיים עוד כלל אמנם מפני שאנו מדמין לא נעשה מעשה ובעבור זה באתי לערב הספרים עם הדין וסני מברר לכם סוף יסיה כתב הקשר שיתחדש וכן תכתב ואות בלות בלי דיהוי כלל כאשר תראוהו רשום לפניכם בהתימותי. נאם הקטן והלעיר שבישראל :

סימן עד

שלומך יסנא אסובי עמיתו ס"ר פנחס יל"ו העמסתני בשאלתך ולולי רוב הספרותך לא פמית להשיב לך על סוף אמנם אנוא ק"ח בקלרס על כל דבר ודבר על הסבולות אני משיב לך כבר שמעת ממני שלדתי להקל ולסירי בסבולות משום דהוכחתי

רגילין החתמים ללא מצבכ"י קודם רשם כרי שיוכלו לומר וכו' רחום ורחמים :

סימן פא על המילה שאינם בבהכ"ל אלא בבית אחר אי אמרין ספויטים בבהכ"ל דע כי ידעתי שזקן מה"ר מאיר מבור"א ס"ל כששב בווי"א אמר חתימה בבהכ"ל ביום המילה אבל לא הלך לבהכ"ל של הקהל אל המילה דודי מורי הקדוש ז"ל היה רגיל לילך לבהכ"ל של הקהל אל המילה ולא אמר חתימה. מדברי שניסם נראה ללמוד היכה דאין הסיוק יומול בלאו"כ לא עבדין ולא שבקינן מידי בשביל המילה ואין סברה לומר דתפילת הליבור תהא נגדרת אחר המילה שבבית אחר וכו"ש פיוטים שבברכות דק"ש שבטורה חתירו הגאונים לומר פיוטים להפסיק בברכות ובטעם מועט דחוקין לה :

סימן פב הסיף הדשים מלאים לב"ד חדשים של חיוק דכתב במדריכי בשם מהר"ם דבעינן מלאים מלאחי אותם השונה מהר"ם בחשובות מדויקות של מהר"ם וכתב בחתים וז"ל כבר עשונו קמאי דקמאי רבותיו וקבעו בה מסמרות ויחד שלא תמוע דמניקס שמה בעלה דק"ל דלריך לסמתין כ"ד חודש חדשי הלכנס כסדרן ח' מלא וז' חסר כו' אמת כתב בסוף השבועה אי לא מסתפיה מחבריו לחלוק על רבותיו וחי נפש דעבדו בה עובדא הייתי אומר כד"ח מלאים בעינן להחמיר בו. ואזו אדרבנן קמאי סמכין אפי' בשנה פשוט נראה דכן המנהג כ"ש בשנה מעוברת דאין כאן מקום כלל להחמיר. נאספקטן והלעיר שבישראל :

סימן פג עליכם החיים והשלום אהובי עמיתו ס"ד מנשה שוח"י ובה"ר טעבל ש' ושאר מחותנים וגוסי ק"ק דקדומ' נח"י ובכללם ר' העט"ל ור' יוסף אד"ל. קבלתי הטענות ועדיות וזכיות ולא ראייתי בשום עדות שום אומדנא דמוכה כלל שהחבר הלל נתן המשפט על ר"י הכ"ל אך מה שילאו מפי השופט ומלבן כתבו וראיתו בעדים שאומר השופט להדיא שטעבל נתן לו בעלמו השופט ביום השבועה על יו"א וכבר כתבתי שגרה ומבורר לעינים שסודם שקר שהרי ביום השבועה היה כשנתפס בחתלה ומסחמא לא חדא אה"כ עליהם אחרת ומדברי ר' יודא נמי מוכח שקר היה דבר השופט שהן המשפט ביום השבועה ואין לחשוך אפי' רק שבדקים בכך ומדעת ליחא הו' נמי ליחא כמ"ש כבר וכן בחשובות המיימוני בשם ריב"ם אם עני תובע עשיר ויש כאן הפלגת עושר אל עוני שאין להעלות על הדעת שאין להשגיב העשיר שבעת היתה כ"ש שאין להלךרך לעשות נקיות ע"פ העכו"ם אשר פיהם דבר שוא וידבר הנרא' שאין להעלות על הדעת ואף כי מוכח מילחא קצת במה שהביא ר"י החן וע"א עמו לפני השופט להגיד לו על מה תובע ממנו הזהב וי"ג גדולים מחוך אותם שאלות והשובות של השופט ויוסף יכר שקר נחלש ויוסף לחא הקנס לשופט ע"מ להגיד לו מה שהגיד ולא תתמוסו שאנכי דן דינין כי האי כי כמא וכמא זמנין אחא לקדמנא ממש בעינן זה הרכס פעמים העידו השופטים לפני. נאס הקטן והלעיר שבישראל :

סימן פד שלומך יסגא לחדא אהובי מה"ר יודא יו"א השלוחה אלה לדרסה ע"כ אקאז על שאלתך שבין ראובן ושמעון שבה ראובן מחמת ירושת יעקב מורישו ושמעון משיב שמופס ממנו זם בשביל יחאק אבי יעקב שיהיה חייב לו והממונ בה ליעקב מאביו יחאק ומספקא לך אי אמרינן מנו דנראה דשפיר אמרינן מנו כס"ג דלא עדיף ראובן ממורישו יעקב דאלו היה יעקב קיים ותובע משמעון היה שמעון נאמן לומר אני תופס ממנו זם שאנכי חייב לך במקום אחר שחייב לי אביך שודשת אותו דכיון דק"ל דשעבודא דאורייתא ומלוא ע"פ גובה מן היורשים מן דינין היכה דאיכה עדים שלא פרע א"י אפי' היכה דליכה עדים שחייב או שלא פרע אי איח ליה מנו במקום עדים קאי. ואע"ג דבמדריכי פ"ק דב"מ כתב בחתלה דלא מני למתפס חפך אחד במקום מלוא ישנה יש לו עליו ומיית: ראייה על זה מירושלמי ומכמא דוכתי הו' כתב לבסוף בשם רבינו יואל ובשם רבני רענגשבורק דהלכה דוחת בישראל דיכול לתפוס כס"ג ל"ש מלוא ל"ש שקדון וכן מסיק במדריכי פ"ה המקבל וא"ח דכ"ג אין אמנו טוב דתו לו לומר אביך חייב לי דבעתה זו אין חבירו מכיר בשקרו ואלו עושן לסד"מ או פרעתי היה מכיר בשקרו. ר"י מוכיח

דאוכחתי דסבלותם אינו אלא חששא בעלמא ולא חזקה גמורה ולכך נתון לגדד להקל וכוין דמסיק תלמודא דבאתרא דמסבלי וסדר מקדשי לא חיישינן ובדורות שלנו אין רגילות כלל ומלל לקדם רק בשעת נישואין והחופה ולאחר נישואין לא שייך שגח סבלות א"כ ברור לן דכלל המדיות ומקומות שלנו סן אחרי דמסבלי וסדר מקדשי מ"מ לא ראייתי בפשיטות לסמוך ע"ז להסיר אלא א"כ איכה נמי זד אחר להסיר וכאן נראה נמי זד להסיר לפי דברי העד האחד שלא רשח לקבל מכה החתן אלא מכה האם או מכה השליח היו הוכחה שלא קבלה לשם קדושין וגם שלא תחקדשה כבר אע"ג דכתבתי בחשובתי שעל הסבלות דאיכה למיחש שמה מחמת כחופה עבדה דלא קבלה בעמטה היינו היכה דשחקת וסקיחה לקבל איש או אשה אחרת אבל כאן דהזיקה לומר בפירוש שלא תקבל מכה החתן אלא מכה אחר כולי האי לא תלינן בכחופה אלא שבדעתה היה לומר מקידושין אלא כך תהא הסבלות בשאלת אם היא אימרת כעד הוה ומכחשת דברי העד השני שהעיד שקבלה הקרענ"ל בעמטה בסתם מהימנא היא כדאיחא פרק האומר והסברה ע"א מי מהימן אפי' בקידושין גמורין כ"ש בחשש סבלות :

סימן עה ועל דבר גביית הכתובה מנכסים מועטים שנתרבו כבר ידעה אותה השוכה רבינו שמשון במדריכי פ"מ"ט בחשש שהייה לה בעלה רק ע' סאין חייטין וראה היאך מסיק ההם אע"פ שיש לי קצת לחלק לפי מנהג ממונ בנכסי יתומים ע"פ ב"ד מ"מ לא אכתוב גמר דעתי כלל לפסק הלכה בדיוני ממונות אלא א"כ בשתלה אלי בדרך טענה ותשובה :

סימן עו ואשר שאלת אי שרי לכתולה לאלות כד בתנור עם הנשיל למ"ד ריחא מילחא היא נראה דאין כאן בית מיוחד דכל דם כחוש הוא כדמוכה בהיחא דבי דוגי שמתננין בדם שף למעלה ואומר כל דבר כחוש לאו מילחא בריחיה דיליה כדאיחא להדיא פ"ב דאשילו בשך כשירה דאין טומאין עם נדלים היינו משום דאילי האי ומפטס האי וחחר האי ומפטס לאודך והאי חששא ליחא גבי דם הנבלע בכבוד וכו' דבר קלוש לא שייך ביה למימר תבשיל יפטס אותו וכו' דהללייה דרסה להוליך דם ולירד למטה מיד ואיך יתכן דחוש לריחיה בשעת שנוטף על הגחלים וסריח השולח מן הגחלים עשן הוא מקרי ולא ריח ובעוד שנבלע אינו מוליח ריח אין להאריך וסדר מוס הבלחא ראייה מכבדא תוחי בשרא :

סימן עז והיחא דמדריכי בשם רבינו יואל סלוי דבשר ששהה ג' ימים שלא יוקר דע כי קבלתי ממורי הקדוש ז"ל דלא נהיגו כר"י בהא דלא חיישינן לה ואח"כ מלאחי בחשובות אשירי דכתב דאין לחוש כלים על החלב מאחר שהוא אינו נבלע בכבוד וכו' איתא בחו"ס פ"ק דחולין גני הו' דלא להקף כסלי ע"ג בשרא ואחא סמכין וכתבתי בשערים שלי לפסק הלכה :

סימן עח הסיח דבדיקת אשם ב' נקיים עד מקום ששמש דע כבר שמועתי מדקדקין בזה אך בשאר חיבורים לא כתבו רק בדוקס יפס לחורין ולסדקין וכו' דא"ל לנשים כולי האי אין להחמיר עליהם ביוחר וסנה להם לישראל כו' :

סימן עט והסיח דהפלת ערבים שעה ורביעות קודם הלילה דכיינו פלג המנחה כבר הארכתי בזה השבועה בחתילה ספרי וישבתי קצת להאריך פלג המנחה לפי אורך הימים וגם הבאתי ראייה מאשירי בחתילה ברבות כתב ר"ס גאון לא היה יכול לעכב הציור שלא יתפללו תפ"ע וק"ש קודם זמנה והחוס' כתבו נמי סס דתפילה הקילו למעבד תרי קולי דסתרי אהדרי גם ידעתי כמה גדולים שהקילו בענין זה ואין למחות בציבור בענין זה ואפי' ת"ח המתפלל עומסם אם אינו פרוש בשאר מיולי דשמיא לא יפרוש מן הציבור :

סימן פ ואם י"ל חתימה ביום ו' בשחרית כשהחתן בבהכ"ל נראה דאין לומר שחנם הואיל ובאותו יום נכנס לחופה כולי ימנא חדא מלחא היא ומועד דיניה הוא וראיה מע"פ דא"א למנחא משום שחיעת פסחים אע"ג דאין פסחים אלא לאחר הלוח גם לאמר לי עמיתו מה"ר אייזק שוטהגין ברי"מ"וס אפי' ביום ס' :

מוכח מפ"ב דכחובות כהא דקאמר שד"ז של אביך היסד ולקחתי (ממך) [סימן פה] דאמרין כה"ג מנו כדאיתא במרדכי בהשבות מור"ם פרק ח"ה בהשבות אשר על ההגורס וביה נפש :

סימן פה ועל דבר השכונות נראה לפוס ריבועא דאין לך זכות להבזע. ומה שר"ת בא"ז דמתי שנתפיים גמר השדכן פעולתו הא"ז איירי להדיא היכא דאיתיה צפירות בע"מ שנתפיים לכוונתו וכיון שנתפיים גמר פעולתו אבל בסתמא אין מוהנין בגבוליו לנכות שום שכר שדמות אלא א"כ יגמרו הנהוין. בגליל העליון נוהגין לנכות מיד אחר שדמות הקנס משא"כ בגבוליו. נאם הקטן והלעזר שבישראל :

סימן פו עליכם החיים והשלום עמימי רבני מרפרו"ק י"ו והאלמנה מרת רעכל"ן. ע"ד ה' ליערע זמנע השלים של כסף שניד מרת קיל"א ואומרת מרת קיל"א שהח"ר משה ז"ל כשנתן הממון לידה אמר צפירות שהוא של שתי ילדיו שישן לו מאשתו בה מ' רחל וצירופה נפל לה הממון מזקנה דבר פשוט הוא שהממון היה רק של היתומים הנ"ל הואיל ומ' קיל"א הושלמה לך השלים נאמן אפי' בלא שבושה ל"ש השלים אשה ל"ש איש כדמוכח להדיא פ' ז"ב בהסיה איתתא דנפק טערא מתוהי ידע ואחרו החוב על האופס ששמו מיישטע"ר י"ד זכובים שאמר הח"ר משה החוב על שם של שתי ילדיו שישן מאשתו ראשונה ואשתו מ' רעכל"ן נהרסה ונודע להם כך העידו עידי הלוואה נראה דגם ממון זה ודאי ליחומים הנ"ל ואין למ' רעכל"ן בהחובות כלום בהן דכיון שאומר שהחוב הזה הוא של שתי ילדיו ולא אומר שהוא נתן להם במתנת ש"מ אלא שהודה שהוא שלסה וגם היא הודת לדבריו וא"כ ודאי אינה גובה כחובתה מן שתי הודים לבעלה שאינו שלו אלא של ילדיו דאין האשה גובה אלא מנכסי בעלה וכל ה"רדין דאמר להקל במתנת ש"מ לא שייכא כהא דכאן הודה ומסר דבריו שהחוב זה של ילדיו אמרינן מנכסים שנפלו להן מאת אמה נתקנתו והלא הח"ר משה ואשתו ע"ו החוב כאשר הודו שיהיה צבת הלוואה וא"כ אפי' אם ימלא שאין הששבון מכוון י"ד זכובים שישן פחות או יותר וצב או צ' און קפידא בך דלאו לא דקדק ופה אף שהזכיר הנכרי בסימנים ידועים ויכריעו. אף מה שטענה מ' רעכל"ן שרצתה לברר שהיא הלוואה המעוה לנכרי מידה מגדן שלה מה בכך הואיל וכודית שהוא של הילדים אמרינן דילמא אח"כ נתנו לילדים אותו חוב ונטלו ממון אחר במקומם הודלתה בע"ד כק' עדים דמו דהודתה ש"מ לאו כמתנה והוא גופיה במקום דלא קימא מתנה קימא הודתה היכא דמתכוין לזכותו של אותו פלוני שמודה שהממון שלו ובגון היכא דלא שייך לומר שהודה כדי להשביע א"ע כגון כ"ד דכל מי לדין איחנסו ביה ומ' רעכל"ן הודה לבעלה כמו שהודה א"כ אבדה זכות כחובתה בממון זה. אמנם מה שנתן לבנו ולבתו במתנת ש"מ דהיינו ללול קטן וכל השאר בלוואה ומסיים בלשון הזה ובאלו מחנות לא היתה מסרבת אשתו בדבר עכ"ל זה אינו מבואר ופה אם שאלוה בדבר והאמרה אינה מסרבת או ר"ל לא שאלה אלא ששמעה ושתקת ולא אמרה לא הן ולא לאו ונראה אם כה"ג הוא ששמעה ושתקת לא אבדה כחובתה מן דמור"ם פוסק להדיא במרדכי פ' י"ו דכחובת והנאי כחובת נגבין ממתנת ש"מ ואף בפנים חלקה ושתקת לא הפסידה כלום בשתיקה וא"ע"ג דהשבות ראב"ן פ' מ"ט מוכח איפכא דכתב דהיכא דלא מיתתה כששמעה הלוואה אבדה כחובתה וכל לומר דב"ד כ"ע מודו דשתיקתה לאו כנתרסה דמיא מדנתרסה בדברים הראשונים להדיא וכאן שתקת ולא אמרה להדיא שנתרסה אלמא שתיקתה לאו כנתרסה היה ואי משום דה"ר שמואל בן ה"ר ברוך פסק דמתנת ש"מ מפסיק מיד כחובתה. ונראה כיון דפסק ר"י דאינו מפסיק וכ"פ מור"ם בנמסר השבות פ' מ"ט ופי"ג ובפ' נערה דאינו מפסיק לא חיישנין להא דרבינו שמואל. ותו דאיכא למימר דכא דבר"ש לא איירי אלא במתנת ש"מ לאחרים אבל מתנת ש"מ שהוא לבניו ולבנותיו שכן יורשין גמורין אינו אלא כירושה וירושה ודאי אינו מפסיק כדכתב מור"ם בפ' נערה וי"ל דבר"ש מודה לו בכה"ג א"ע"ג דקתת משמע מדבריו דל"ל חילוק זה מ"מ למדקדק יש לו ליישב דמודה הוא במתנה לבניו ולפי"כ לא אשר לזה במתנת ש"מ ומתנת מיתת ביום

שני קודם מיתתו כל אותה לוואה אינו מפסיק כלום מידי כחובתה שהיה נכנסה ויואלה היסד אפשר שלא שמעה מה אומר וליוס ועל כל מה שהעידו הנשים אין אני דן עליהם דלאו בחזרת עדות יונסו אונס מה שהעיד הכר ר"ש על המקום שבבב"כ של האנשים שהיה של מ' רחל תמיהני אם לא נמלא עוד עד עמו מחושיני הקהל שיעיד ג"כ של מי הוא המקום ונראה שזה יעידו ב' עדים שהמקום הוא של מ' רחל לא היה להח"ר משה ז"ל חזקת בו דפשיטא דדרכה של המותו להשאיל לחתנו מקום בבב"כ של האנשים ולא שייך לומר כאן כלל מדלא מיתתה יש לו חזקת וק"ל. וא"כ המקום לניני מרת רחל ועל אותה רחל ועל אותו כתב שזוה הח"ר משה שילכו בניו ויקיימו אותו כתב נראה אחרי שאין הכתב לפנינו ואין אנו יודעין אם נתקן בהלכתה און לסמוך עליו כלל. נאם הקטן והלעזר שבישראל :

סימן פז שלומך יבגא לחדא אכובי עמימי הח"ר יהושע י"ו. מה שכתבת שיש שמבקשין הרבה פעמים דחיותה לעניו דיון כאשר הם נחבעין עבור דבר מועט משיבין לאמר נעטון למרחקים עבור זה ונמלא שהיה מוליא מאתים על מנה. אומר דמילתא דפשיטא דאין להניח להם לדחות ולענות דיון ע"י פענות הללו וכל כה"ג און לדין אלא מה שעיניו רואות וכס"ג אמרינן פ' ז"ב מי שמוסר בחבירו יוליא מנה על מנה :

סימן פח ומה שכתבת לי עוד ממעלייך לארץ לבי ולעיר הקדש שיבנה במהרה בימינו אי מלוא הוא עתה אפי' ח"ה הואיל ואין לנו בעמות קבון בחורים ות"מ לשם. דע לך דבדואי שבה גדול ומעלה יש לו לאדם חדר בא"י וכ"ש בעיר הקדש להועלת לעס"ב וגם לעס"ז אמנם שמענו כמה פעמים שיש לשם בני ברית מערביים נחשבים לרשעים גמורים מוסרים מפורסמים וחס עורדים ומבלבלים האשכנזים שחס שומרי תורה וגם כי המזונות דחוקים ומזומנמים לשם מאד והרווחים קשים מי יוכל לעמוד בכל זה מלבד גודל רשעת הישועאליים אשר לשם לכן כל איש ישער בעלמו בהשגת גופו וממוטו באיזה דרך יוכל לעמוד ביראת השם ובשמור מלתו כי זה כל האדם :

סימן פט מרן דבשמיא יהא בסעדתן ויהן ארבע לשיבון אכובי עמימי ה"ר אברהם מענדל י"ו וה"ר יהושע י"ו אשר דרשתי על דבר האשה שבאת לנכות כחובתה ושטר כחובת בידים וכחוב צו ג' מאות שו"ק ובחסה כל כחובת שבמדינה אין כחובין בהו רק ר' שו"ק ואין על הכחובת הזאת רק ע"א כשר והשני פסול מתנת קורבס אבל התנאים שצין אשה לבעלה עדיין הם קיימין בשטר שאין בו קיבין וכחוב בתנאים שקבל עליו בקנס גדול לכתוב לאשה הזאת ג' מאות שו"ק בהחובתה. מכל הנין נראה לכתוב קצת למיזל בחר אומדנות להגנות לה כל בג' מאות שו"ק און ב"ל כלל דהאי כחובת חספה בעלמא הוא דמזוייף מחובו הוא ואפילו מסר לה ייהלה באיפי סהדי כשרים כדאיתא בהדיא באשורי במס' מכות ובדמייתי דאיה מתלמודא להדיא דפ' ז"ב וא"כ במאי תגבה האשה הזאת ק' דוק"ט טותריה ובמס' קתנה און במעשה ב"ד לכן כיון דאינה מן הסנהגת או מן המיחוסת אלא שבאקראי לפי עושרה פסק לה לכתוב כחובתה יותר מן המנהג בגבולת אין זה לא תנאי ולא מעשה ב"ד כלל וא"ע"פ שיש אומדנות רבות שבדעתו היה עכ"פ לכתוב לה שלש מאות מ"מ לא קתנה האשה כלל ולא זכתה במה שבבטיחה לקיים לה לעשות ולא עשה בהכשר ואפי' אם היו עדים לפנינו מעידים שאמר הבעל סמוך למיתתו וכודס בפניהם שגדר וקיים לאשתו לכתוב לה ג' מאות כחובתה מ"מ לא קתנה וכתה האשה בזה הואיל ולא הודה לה לה שכתב לה כאשר הבטיח דבדברים בעלמא לא קיבין ולא מקיבין. ול"ד כלל להסוה דמשיד בגדלו מה שרעה בקטנו שילתסה בסימומא דתסה מהני עדות גרושים כסדי הריב דאורייתא א"ע"ג דאיתרע רובא קתת משום דאמרין גילוי מילתא דבתולה נשאת ויש לה תנאי ומעשה ב"ד דהוי כמו שטר כשר אבל כאן ב"ד התנאי וע"א הכשר החתום כחובתה ונלוה לא מוכיחים אלא שהמתת בן שכתובתה נכתבה ונתתה בקיבין ונלווי הבעל והא לא מהני מידי דודאי בפני אותם עדים החתומים קבל ג"כ קיבין והאי קיבין וחתומים לאו כלום היא

היא דקנין כזה ודאי לכתיבה עומד ודוקא אדעתא דכתיב נקנין קנין כדי לתקן והתקנתו לאו מילתא היא. והא דקנין לא בעי עדים כיוני בקנין מן המזכה לזוכה אבל קנין כה"ג שאינו אלא לחתום בשטר ככתובה כדי לגבות בו פשיעה ללא מילתא היא אלא ח"כ בעדים כשרים וק"ל. בלא"ס הרבה יש לחלק בסיי אומדנות דליכא למיסמך כולי האי עלייהו להפיקי ממון מחזקה יורשין:

סימן צ וחתם אביו סר"א אשר שאלה על האלמנה שנתת לשי ונתגרשה אם טהבין לה כתובה שלישיה ארמלתא ומתרכתא או מתרכתא לחודא פשיעה דכותבין מתרכתא לחודא לאורך הוא יותר מפני תקנת כתיב וארמלתא למאי אחיה ומתוך כן הים נראה ק"ת אפי' אי הוה גרושה מן הראשון ומן השני אלמנה אין כותבין רק מתרכתא:

סימן צא ואשר כתבה שמואלה דדרשות מסר"י מולי"ן על לב שוף שאין לומר כן שיש צורך כנגדו ס' א"כ א"כ סוף שלם כולו ראשו ורגלו כבר שמעתי חילוק זה ג"כ אבל לא בשם הגדול ז"ל ולא חשתי להחמיר דמסתמא הגדולים לא שיערו בלמאז כולי האי. וגם הבאתי ראיה מכה דמסירין הראש כאשר כתבתי ואע"פ שאינו ראיה גמורה זכר לדבר מיהא איכא נאם הקטן והלעזר שבישראל. ובהמכתב מאין לי ראיה שאין הקנין מועיל משום דלכתיבה עומד עיין במוס' ריש א"פ דדיבור מהנת שכ"ב מרע שכתוב בו קנין בדברי הריב"א על פי רשב"ם ימלא לך ממש כסנרא דידי דאמריין שאין דעוה שיגמור הקנין אלא ככתובה השטר ומסירתו והדבר ידוע שכל המקבל קנין על הכתיבה אין דעוה להקנות אלא ככתובה ככתובה ובמסירתה והאשה לא סמכה דעתה אלא ככתי. ומש שכתבה משום דכותבה דאירכסא היא או לא כנרא היא דכיון דקבל קנין על שנייה מחלה כה כתובה הראשונה דמסתמא לא בא לכתוב שתי כתובות מ"מ כבר כתבתי שהם היא מוחזקת בנכסים אינוי מנגרע כה כתובה כלל. זה הסיב לפעם שני ושוד האריך:

סימן צב שפתי כהן ישמרו דעה אביו מס"ד שמעון כ"ן אשר דרשתי על אשה אחת שנתפסה על נפשה מחמת גניבה וכוונה ע"י עניו שגנבה ובכן היתה הסכמת הכל שדחה להנחת ומ"מ ע"י פעולה הקהל כוליהו יליאות רבות שפדחה ושאלה אם מותרת היא לבעלה ישראל וכתבה דבכמ"ק כתב דע"י נפשה כגון ע"י גניבה כנ"ד אכורה אפי' לבעלה ישראל. יפה כתבה דכן כתב סמ"ק וכן כתבו הסו"ס פ' שני דכתובות וכן פי' רש"י ע"ס דחיישין שמה נהרית מחמת הללס וא"כ אכורה אפי' לבעלה ישראל וכ"כ סמ"ג בשם ר"י וכ"כ אשירי ומרדכי וכן סר"י דאורלי"ש מדיוקא דמהני' דכסוף בנ"א ע"י נפשות אכורה אפי' לבעלה ישראל לא ידענא שום גאון דכתב בעינין אחר זולתי הרמב"ם ואיך יתכן למשכך כל הני ולמיסמך אדרמב"ם לחודים. ואין נראה להסיר מטעם דעדיין לא היה נגמר דינה להדיגס אע"פ שהסכמת הכל היתה אחת דחה להנחת מ"מ לא נגמר ונפקס הדין בפליהס ופסק אשירי כדחוקים לגבי דר' וחתן דבעיין נגמר דינה להדיגס דנראה דכסוף קאי דווקא אנשי גבוי ורולחיס דמחמת פשע בעליהן מפקדין נשיס כדפי' רש"י להדיח שם ונראה דמש"ס בעי חוקי' נגמר דינה להדיגס דמקמי הכי לא מפקדי נשוחיס אבל היכא שהאשה נתפסה ע"י נפשות מחמת פשע דידס י"ל דלא בעיין נגמר דינה. אמנם מפ"י רש"י במתנותיו משמע ק"ת דאפי' משום פשע דינה בעיין נגמר דינה ע"י נפשות אכורה כדיון דעידות למות אף כולל לומר דרש"י אפירושא דגמרא קאי דמוקי אנשי רולחיס ור"ל יודות משום בעליהן. עוד היה ללד ק"ת להיתר מתשובת רביו שמה שבידי דכתב כ"מ שהיה סגורס לחזור ע"י פדיון מותרת וכן נמי אחרי שהקפל פעלו להיליה וכן עלתה בידס ימא דאיכא בעח על ככה ולא המליאה נפשה להטרות לזנות בשביל הללס נפשות דכבורס היא לינלל ע"י פדיון ושחדיס ואמת הוא שסוכריס באשכח אפי' בפליהס הים על הכספים אפי' ישראלית ומתפשים זכות בשביל שחדיס להילי ממות מ"מ לא מלאהי לבי להסיר מאדיון שהן נראין כמו סנרת החרס ע"כ שאל נא לרבתי' הקרובים אל כחלל המס יורו בנדון זה ובחשך יבארו דעתס אם חפץ אחת מאו להודיע בשלמות דבריהם אשיב לך ג"כ מהקנתה

דכל כה"ג יוח לבון דלומעיים לכל שיבה מכשרה:

סימן צג ואשר שאלה על הס"ת שמואלה כס ככמה מקומות שכותבין חוק לךף שלם אוחיות מתיבה גדולה בת שבע או בת שמונה וגם לפעמים מתיבה בת חמש אי שרי לקרות בה. נראה דאין להקפיד דיעבד שכבר יכתבה הס"ת אפי' כתיבה בת חמש דלכ"ע לא יכתוב דסגמ' וכל החיבורים כתבו בלשון לא יכתוב ולא קאמר לא יסיו כתיבים משמע דדוקא אסופר קאי שלכתחילה לא יכתוב כך וכ"כ באשירי להדיח לא יכתוב לכתחילה ואם יסיו מועיין לקרות בה אפי' כשיש אחרת כסירה יסיו פוגמים את זה והיו כמו דיעבד כדאיחא ציומא פרק ב"א לו דפריך וייתי ס"ת אחריו א"ר הוה משום פגמו של ראשון וס"ת אס לא יקרא בה כלל הוי פגס. ואע"ג דכתב אשירי בשם ר"ם אוחיות השם לריבין שסיו שלם בתוך השיטס מדנקט לריבין משמע אפי' דיעבד מזה לא קסס מיד. נאם הקטן והלעזר שבישראל:

סימן צד שלומך יסגא לחדא אביו עמיתו האלוף סר"ד טעמ"ל י"ו אשר דרשתי על חתן הכה שכתב של ענייס סוערס מס מפטירין. דע לך דכמוזמה לי כי מרדכי שלו חלוק בלשון משלם בספק זה לבון מרדכי שלו כך הוא וחתן שכל בשבת של רני עקרה יפטור שום אשים ובשבת של ענייס סוערס יתחילו רני עקרה ואם בא חתן בשבת של ענייס סוערס יפטירו שום אשים שכבר אומר ענייס סוערס דהפטרס דרני עקרה עכ"ל. בלשון דשכ"ר מגומגם מ"מ שמעיין מינס דלעולס דוחין הפטרס חלו מפני הפטרס דחתן מפני שום לסס תשלומין כל אחד בשבת של חנרתס. אמנם תמוס לי ק"ת על חתן הכה בשבת דרני עקרה ששביל כך יתחילו שתי שבתות מקודס שלא כסדר ולא חיישין להא דליכא כתובה דלא רמו ביה חנרת ודילמא סרדי כסו וממלא הפטירו שלא כדיון אבל איפכא שפיר דמי וק"ל. וכן נראה בודאי שלא כסו בארלינו להחיל רני עקרה בשבת דענייס סוערס בשביל שיבא חתן ברני עקרה אבל איפכא כסו כמוזמה לי ובלאו הכי ה' המוגס בכל אושטרייך כשהיס בא חתן אפי' בארבעס פרשיות או בר"ח שהיו מפטירין עס הפטרס הראויה לאותו שבת הפטרס דשום אשים מקלחס עד ישיש עליך אלוך והיו מדלגין מביא לניבא. ושמעתי שהקדמונים אמרו סא דאין מדלגין מניבא לניבא יסיו דוקא צימייס שכל ספייסס היו כותבים בגליון ולא ראו להאריך בגילס משום כבוד ליתור אבל האידנא דהפטרס שלו כותבין בקונטרס ואפשר לסיימן שימאל מהר מס שיריס וא"ל להפסיק בכדי שיפסיק המהורגמן שפיר דמי. ונראה דעס זס אינו מספיק רק לדברי רבתי' אפי' הטעם שאין מדלגין משום כבוד שלא יעמדו בשתיקה כדאיחא במרדכי אבל לפי רש"י דעענא משום שירוף הדעת אין ליישב הכי גם פס בנייט"ט לא ראו מוסיגין הראשונים לנסוג כמו באושטרייך אלא כשהיו בשני נביאים לא הפטירו רק באותו הפטרס הראויה לשבת לבד ונראה כשהן בניבא אחד כגון חלו הפטרס דרני וסערס וספטרס דשום אשים וגם הדילוג הוא מתחילתו לסופו דהפטרס דשום אשים כהר הרווייסו הוא בניבא אע"פ שהוא יותר מכדי שיפסיק המתורגמן יש לבחור אחילוק הקדמוני אושטרייך ויש להפטיר שתיסן רני עקרה או ענייס סוערס קודם ואח"כ שום אשים כוליס. נאם הקטן והלעזר שבישראל:

סימן צה שלומך רב לאביו שאירי מס"ד יעקב שי' אשר שאלתי כמה שראית בסמ"ג דמאורע כשנכנס לבס"ג עושה לו מחילה נכוס ברוח ד' אמות וכנס ראשון ואלא אחרון והבנת חלו דברים דמשום קדושת תפילה כן לריבין ולא משום טומאה כלל דאל"כ מנ"מ ציולא אחרון וכנס ראשון לא הבנת כשורה פי' משנה זו. אמנם דע כי יש לי פי' ר"י מסומפוט"ט מכל סדר לטרות ובדקתי במסכת נעיס פי"ג ומלאתי פי' משנה זו דאינה אלא מבוס טומאה ומוכח הים במשנה הסמוכה לס דהוקס טומאה דמאורע ממומלת מת ממוס גוויס במוקף למיד פחיל ובכלים שבתוך נור ורוס שבתוך הבית ולענין סאל דמאורע אם סכלי או האדם ברשות אחד מן המאורע וכמו מחילס מפסיק צינייס אע"ג דבאכל אחד ותקרה סבית מאסלת על שייסס עכורים

טורים האדם והכלים וכן לעמין ישיבת המורע נמי חלוקים
 הם דלגני מה לא בעינין שישיב העושה כמו באבן המנוגע. ומעשה
 אפרש לך משנהך דעושין לו מחילה גבוה עשרה כדי שפסקים
 בינו לבין העם שלא יעמאו לפי שהן ברשות אחד אע"ג דהתקרה
 מאסלה על כולן אין קפידא כדנארתי לעיל ומה שאריך רוחב
 ארבע היינו כשיעור גופו של אדם כשהוא יושב ומתפשט כדאיחא
 בעירובין. ונכנס ראשון ויולא אחרון היינו משום דאין המחילה
 מגעת עד הפחה ונמלא כשהים סולך מן הפחה עד המחילה לא
 הים דבר מפסיק בינו ובין העם ויעמאו ולכן נכנס ראשון ועדיין
 אין אדם שם עד הנישו תוך המחילה ויולא אחרון נמי מהאי
 טעמא כל זל דקדקתי מפי ר"י מהימפוג"ט :

סימן צו ואשר שאלת אם חולה מותר לדרוש במכשפים ובקסמים
 דע כי לא מלינו איסור מפורש בדבר דשואל אוב
 וידעויה דהזכירה תורה עליהם נראה דוקא אוב וידעויה דאיטון
 חמירי טפי ואין שאר מכשפים בכלל לחומרא והכי מוכח בשמעתא
 קמייחא דינמות דבעינן לחייב המכשף סקילה ולא ילפינן לה מכלל
 אוב וידעויה ולא אשכחן דהזכירה תורה לשואל שאינו עושה
 מעשה בעלמו כי אם בעינין אוב וידעויה. וא"כ הרי עובר לפני
 עור כו' אפי' שואל לנכרי לדברי ר' ישמעאל פ' ארבע מיתות
 דבני נח מוזכרין על הכסף נראה דלא ק"ל כו' ישמעאל דכולי
 תלמודא אמר דשבע מאות נלטו בני נח ועפי לא עיין פ' ארבע
 מיתות וריב"א ואשירי נמי פסקו דלא כחוקים דסבר בני נח מלוין
 על הסירוס וא"כ אין כאן רק איסור עשה דתמים תהיה כדכתב
 רמב"ם ע"ג נראה מדבריו דאין איסור ממש קאמר. נאם הקטן
 והלעיר שבישראל :

סימן צז כתב לשנה טובה שאירי מה"ר יודא על דבר
 סירקות המבטלות בקדירה חולבת בה יומא והגיהו
 בה בקף של בשר בה יומא ושמים מקוחות יפה מספקא לך אי
 אכרינן כדברי השערים אי פרינן כדברי אשירי. דע שאני מורה
 ונא לאיסור כדברי השערים וכ"כ בספר התרומה וכן כתבו
 הסוספות פירק כל הבשר והחמירו אדרבה יותר משערים וא"כ
 להאריך בזה :

סימן צח ואשר שאלת על חר הכבד שלא יעל הקרום ונתבטל
 עם שאר הבשר מי אמרינן חתיכה עולה נעשית
 נבילה וכחבת שהעידו לך שאכילי וסג לסקל בזה. דע כי המעידים
 טעו ושגו ותלו בי בזקי סריקי אדרבה כמה פעמים סוריתי הלכה
 למעשה לאיסור ולא רזיתי כלל לסמוך אהפסקת הקרום כ"א [דשארין]
 (דסערי) דבסמ"ק כתב דהנסי חרי שמוי דבוליא בהלבא סוס וגדי
 כחוש תרווייהו ליתנהו אלא כילכית בהלפס סוס וא"כ אולא לה
 טעמא דקרום מפסיק גם איכא למימר דלריך בדיקא אי מפחית
 הקרום כדאמרין פ"ק דחולין אידי דמשמש ידא דעבחה מפחית
 וכיון דימא דאפי' בתלייה אין לפסוק על הפסקת הקרום א"כ
 כ"ג בביטול דלא נסמוך אפי' לבי האי גזונא לשויה אותה שדבוק
 בם רחוקה מבליעה כמו האחרות. נאם הקטן והלעיר שבישראל :

סימן צט כאשר ברא לפני לדון מורעה של ה"ר יוסף בן ה"ר
 קובל"ך ורבי בירך אפטרופס של היתומה ל"א
 בת החיו ר' יחזקאל ז"ל ואנעלר של האפטרופס עמו ודנו על
 דבר האוואה שלום ה"ר קובל"ך מעינן נכסי היתומה בלואה
 שכיב מרע דמנו אפטר בראשונה דנו כי האפטרופא ר"א שלא
 נאמין לדבר ה"ר קובל"ך שהיתומה חייבת לו כמו שאמר ואם
 ונתן לזה כמה טעמים והעיקר בשביל כשגילה ה"ר קובל"ך
 לשמאיה נכסי היתומה כמו שהי שנים קודם פטירתו לא זכר כלום
 מחיובתה שחייבה לו היתומה. עוד על דבר האוואה שלום ה"ר
 קובל"ך ואמר אל בנו אבקשן שאם יודמן השם ליתומה זו ויווג
 נאם ויפס שתייה לה כל החיובא שהיא חייבת לך כי אם הייתי
 זוכה שהייתי משיאה הייתי נושא לה עוד יותר ור"א מורעה של
 ר' יוסף שאינה לוואה שכיב מרע אלא בקשה בעלמא והאפטרופא
 רוצה שהיא לוואה מעליה. עוד דנו על דבר תשלומי מזונות שאכלה
 היתומה עם ה"ר קובל"ך כמה שנים והביא ה"ר יוסף עדות

שלא אביו שיפלא אותו מנכסי היתומה והאפטרופא גם הוא
 הביא עדות שאדרבה יוכה אותו תשלומין בשכר המרחק כמבואר
 בעדות. הם פסקתי ביניהם כפי הגרסה בעיני ודל"י. הראשון
 נראה דלריכין להאמין לכל דבר קובל"ך בנכסי היתומה שהיו
 מסורין בידו בחזרת האפטרופא שמינהו אבי היתומים ומה שנתקף
 אליו ר' בירך על פי מעשה בדרך ריאו ופארה ולא נסתלקה בך
 מינוי אבי היתומה וקיי"ל אפטרופא שמינהו אבי יתומים לא בעי
 שבוטע ואפי' אי בעי שבוטע כמו אימים דעלמא דנאמן בשבוטע
 על מה שבידו מ"מ בנו כה"ג לא בעי אשחובעי שבוטע לא פקדני
 אבא דהא איה ליה סכרי דפקדינן שיהא חייבת כך ואין אדם
 מורש שבוטע ממון שהיב עליו שבוטע לבניו לא שייך כאן
 כדמבואר ל"א בפסקי הגאונים. ואין להוכיח שאינה חייבת לו מדלא
 גילה לשמאיה החיובה כמו שטען האפטרופא כיון דאיכא למימר
 כיון שהיה בדעתו שאם יזכה להשיאה סיס רוצה לנחול לה גם
 להוכיף לה מדיליה כמו שאמר בשעת לוואה א"כ לא אבה לשקר
 בשומא לחשוב חיובה שאינה ברורה לפחות בשביל הסכום בלאו
 הכי לא ברורה כלל שחיובה שאינה עומדת ליתבע מכו שפוחתין
 בשבילה הסכום מה אין להאריך. ואשר נסתפקת אם הבקשה
 לוואה או לאו נראה הדעה נטע דלוואה גמורה היא ומה שאמר
 בשלשן בקשה כדי לזרז ולקיים הדבר שישיאה בעין יפה ולא ע"י
 מריצה כאשר לבנו חפץ לנמרי דבר ואע"פ שאין ראה לדבר
 זכר לדבר הכתוב אמר קח נא את בך את יחידך וגו' ודרשו
 רבותינו אין נא אלא בקשה שאמר הקב"ה עמוד לי בזה שלא
 יאמרו הראשונים לא סיס בכן ממש אע"ג דמלוה גמורה היתה
 וכן ילף מיניה פ"ק דפסחים דרזיזים מקדימין למות מקרא
 דוישכח אברהם דכתוב גבי עקידה כדאיחא הסם בתוס'. וכו'
 דבמתנת שכיב מרע לא מלריכין לא לקון לוואה ולא לקון מתנה
 אלא אמירה בעלמא כדאמרין פ' השולח פלונית שפחתי עשה לי
 קורם רוח טופין את היורשין להחרה. מ"מ לא ברורה לי הני
 ראיות לאפוקי עלייהו ממון מחזקתיה אמירה אי בדידי הוי כי סך
 עובדא לא הייתי מחזיק בממון כזה כלל כי הייתי מושג לגזל
 יתומים שהרי הן כהקדש ביהמה מילי ואי לדיוי לייט ה"ר יוסף
 לא יבעל כלל מלות אביו הנכבד שאמר בשעת פטירתו אלא יעשה
 ממש כמו שאמר מתי שזדמן ויווג יפה ליתומה שהוא מקובל
 לרוב חכמי הקהל יתן לה כדמי החיובה בעין יפה וע"ד תשלומי
 מזונות כדי שלא יהא יחתי עדים מנחשין זו את זו אמירה דה"ר
 מושי"ל וה"ר טרוטשי"ל שמשו מפי ה"ר קובל"ך חזרה הלוואה
 שנית כאשר הוא מבואר בעדות ה"ר ערושטי"ל וכשחר הלוואה
 נמלך סוס וחשב גם תשלומי מזונות לכבוד נד שכת המרתף שאין
 אבילה חיווקות הואה מעלה ומוריד כ"כ בנית שהיו תמיד בה
 אולכוסין מרובים וא"כ בתר בהרא אזלינן בש"מ דקיי"ל דייחיקי מבטל
 דייחיקי וכאשר טוס ה"ר קובל"ך שכל החיובות כתובות בליטוי"ל
 נראה דמה שהוא ניכר כתיבת ר' משה בורבי"ו או כתיבת אנשים אחרים
 שלא היו בנוי"אשט"ט מזמן פטירה ה"ר קובל"ך עד סיום לריכה
 היתומה להאמין לר' יוסף בלתי שום שבוטע ואם נמלא עוד כתיבת יד
 אנשים אחרים שהם בנוי"אשט"ט לריך ר' יוסף לקבל בהרם שלא
 ישהנס כתב זה בידעמו אא"כ יש לו עדים מעידים שכתב בימי
 אביו ואז פטור חף מן החרם. הנראה לע"ד כתבתי. נאם הקטן
 והלעיר שבישראל :

(א) החיל לכתוב כ"ד תשובות שהשיב טורי לה"ר בנימין ב"ן י:
סימן ק במודים דרבנן אם יש הזכרת השם משום ס' זוקף
 כפופים נראה דיש בו הזכרת השם כמו שהוא כתוב
 בגמרא ובחבורים ובתפלות ואין להקפיד על זוקף כפופים ונראה
 דלא הקפידו חכמים על זה אלא בסוף ברכה ותדע דכתב בסג"ס
 במימוני וביסר חיבורים דנוסגין בר"ה ויו"כ לומר בכדיעם זכרנו
 ומי כמון ובכן ובכן וכן והמדקדקים זוקפים בסוף ברכה אלמא
 דלא קפדינן אלא אסוף ברכה שהרי כמה שמות יש כאן ובכנן
 ובתמלך ואמר נמי בתלמוד המלך משתא טרע בחילת י"ח טוב
 אינו זוקף עד גמר י"ח :

סימן

[תרומת הרשן ח"ב] ז"א

סימן קא כשיש חתונה יחיד החוזר הסדרה איזה הפערה הוא מחזיר ביום ששי שום אשים או הפערה דבוע אע"פ שאין חובה לחזור הפערה מ"מ מנסג יט . וראה דיש לו להפטר הפערה דבוע דמה שזכרנו לחזור הפערה היינו טעם כדי שידוע בכל השנה מה שמפטרין כמו שידועים מה שקורין בחורה ע"י שחזרין שמו"ם ואם היו חזרין שום א"כ אם יארעו הרבה חתונות בשנה שבת אחר שבת וכו' יחזרו בכל שבת שום אשים טורה זו למע א"כ להאריך מזה יותר :

סימן קב אשה חלילה כביא ז"ל או אשה ריב"ל אם יכולים לישא לאיש אחר כ"מ לדורות ג"כ אם יזכר אחד כמו הם . ומסתור עובדה דקאי חלילו בבית הקברות כו' משמע קלה לאיסור תמיכה טובא למע טרחה לשאל שאלה כוחה הלא ידעה דאיתא בפרק תימקום די"ב דברים שאלו אנשי אלכסנדריא אח ר' יוסע בן הנינא ובסן שלש דברים נורות אשהו של לוע מוס שמתמא בן השונות מכו שיטמא מהיס לעמיד לבא כו' ופשוטא לכן מה מתמא ואין גליב מלא מתמא מה מתמא ואין החיים מתמאין אע"פ שודאי אשהו של לוע מהם אלא שספקה לגוף אחר ובן השונות היה מה אלא חזר ויחי אע"פ אחר שאין מתמאין ס"ג י"ל אשה רעה האוסר ולא אשה מלאך שכולן רוחני ולא נופטי . ומה שהבאת ראיה ממה שעמד בבית הקברות דפשיטא דחלילו ז"ל שמר כל החורס טלה כדאיתא להדיא פ' מי שהויתאובו דאפי' תחומין דרבנן מנטר לכו :

סימן קג מחבת של חלב חמה הקדירה של בשר שכתב ברא"ש שזעם עולה ואוסר כמס שיעור הרחקה וכן מה שכתב המרדכי פ' גיד הכסף שאסור לשפוך שומן כשר לנר הדולק ויש בו שומן טריפס אי איירי דווקא על ידי נזוק ומבוס חיבור או בכל ענין וממה שיעור הרחקה הסוד דכתב ברא"ש במחבת של חלב נראה שיעור האם אין חיד סולדה בו בקדירה של בשר מחמת הזיעה אפי' אם היה הזיעה עולה אפי' טעה אמת אפי' שהיה אין איסור בדבר אם לא בהקדירה רוחמה בפני עצמה ונדע שכן מוכח פשיטא שהוליס בשר לייבש למעט מן הכירה שמבשלין עליה חלב תדיר אע"פ שהזיעה עולה מן הכבשול כל חלב האולי ואין חיד סולדה בבשר מחמת חום אמת זיעה אינה אוסרת כמו שראיתי בהג"ס ביש איסור ויהיה שהזיעה אוסרת ומייתי ראיה ממחבת מכשירין והשיבה זו איינס באשירי ולא בירה דיעה . והביא דמרדכי דכתב דאסור לבפוך לנר של חלב במרדכי שלנו ליתא ומאלו בתשובת הגה"ם מהר"י מולין ז"ל שהשיב למהר"ר אליעזר בן מה"ר נתן ז"ל שכתב שנים מרדכי ומלא פסק זה פ' כל הבשר וכתב הנאין בג"ל באותם תשובה דנראה לו שאין שייך נזוק בשאר איסורים אלא לגבי יין נסך והאריך בראיות וטעמים גם נראה לומר דלא שייך נזוק אלא לגבי יי"ג ולענין עומאה וטברה ומבוס דהיי מילי הולין בנגיעה ולא בנתינת טעם יי"ג אסור בנגע ועמא מני בנגע וטברה אשכחן מני ע"י מגע כוון בהשקט וע"י עירוב מקוואות בקליפת הסוב אבל שאר איסורין דלא הוו אלא בנתינת טעם אין נזוק אסור בהן וגדולה מזו אמרין גבי בני מחבת דחם מקלחו חם כולו ואע"פ פסקו רבותינו דלא אחר מוליך בליעתו ככולו קבלס ממורי דודי הקדוש מהר"ר אהרן ז"ל דהיי נסיגי והשקא ק"ו אפי' כלי מתכות דחבור גמור הוא יותר מן הקילוח דמשקין אפי' אינו מוליך בליעתו מלך זה ללך זה וב"ש האו ופסק המרדכי דלעיל אינו לפני שהייתי יכול לדקדק בו מה טעמו אבל אינו משום נזוק כל כך כהב טהון בג"ל בתשובה גם כן :

סימן קד ראובן נעשה ערב לשמעון מחמת הנכרי בקרן וריבית שכל עת שיחבט את שמעון יאכל עם כוס שקורין לייבט"ן ועם אומר ראובן הקרן אשרך והריבית לא אתן לך ושמעון משיב איני הוצע שום דבר רק אצילת הסוס כמ שנתקשרת ונדי חחה חוהם נכרי אי סוס נקיע בטובשים כו' אין מעשה לפנינו רק הדין איני חפץ לדעת . לא ידענא מאי קא מציעא לך כהא כיון דאסור ליקח ממנו ריבית גם הליישטוננא אסור להביל ממנו מכל מקום מאכילת הסוס דהריות לעלמו היינו נשך

והרביה ואפילו אם כהאס וריוח נכרי אחר מ"מ אסור כסדיא שפסקו כהסו' ויחר חבורים דאסור לומר לחבירו אלוהי לך מנס כדי שחפן ד' דיגרים לזקק :

סימן קה אם למרוט נזות לאחיות חיים אי דומה לגיזם כבשים או אי כוו לער בעלי חיים גם לחתוך לשון העוף כדי שידבר ואזנים וזכב מכלב כדי ליפוחו נראין הדברים דאין אסור משום לער בעלי חיים אם הוא עושה לאורכו ולתשמישו דלא נבראו כל הבריות רק לשמש את האדם כדאיתא פרק בתרא דקידושין ונדע דבפ' ב' דב"מ חשיב פריקס לער בעלי חיים וא"כ היאך מותר לתת משא כבד על בהמתו להוליכו ממקום למקום הא איכא לער בעלי חיים וכ"ס אין הכי נמי הא אמרין סהם דרבנן דר"י הגלילי סבדו דאפילו חחה משאו שאין יכול לעמוד בו חייב לפרוק וכו' ברש"י עסיקין ואמרין נמי פ' שמונה שרלים דאמר ר' יוסי הווא סיהסרס תרנגולתו יטול לברבלתו וסשהא תיפוק ליה דאסור משום לער בעלי חיים ואמרין נמי פ' אין דורשין אמרו ליה לבן זומא מכו לסרוסי כלבא משמע הלבוש דלכחילת קבטו וסשהא תוכל לומר דמשום לער בעלי חיים מותר . ואל תשיבני מהא דאמרין פ"ק דחולין מהא דר' פנחס בן יאיר עקרינא לכו איכא לער בעלי חיים דהסם לא קטעד לתשמישו וליפוחו אלא כדי שלא יציקו וסיהא כיוקא לא שכיחא כ"כ דמסתמא רבינו הקדוש לא סוס מגדל מזיק בחוך ביתו כדאיתא שיליה פ"ק דב"ק מנין שלא יגדל אדם כלב כו' ת"ל לא תשים דמים בביתך אלא דרבי פנחס בן יאיר מחוך רוב חסידותו סוס קפיד . ומחוך הלין ראיות סוס נראה קלה דליכא איסור בכס"ג אלא שהשולס זכרים ומנעיס ואפשר הטעם לפי שאינו רואה העולם [לכסוב] מדות אכזריות נגד הבריות שראים דילמא יקבלו עוגם על ככה כדאשכחן פ' הפועלים גבי רבינו הקדוש בהסוד עגלא דחלא לרישה כבנפיה דרבי אמר זיל לכך נולדת ואע"ג דהיחר גמור סוד לשחוע העיגל לאכילתו אפי"ה נענש וקבל יסורין על ככה . אח"כ הגידו לי שמנא כן בפסקי ר"י בפ"ק תעוד דליכא איסור לער בעלי חיים אפי"ה דאין לו ריוח וסיוני דלעיל :

סימן קו נהם שלם וכו' דבוק פרוסה איך לעשות לברכת המזיא אם טוב יותר לכניה בו מחובר שיכא הפת גדול או טוב לפרוס הפרוסה מן השלם כדי שיכא הככר שלם לברכת המזיא . לא נראה יפה דעתך אם הוא בענין זה כשי גלוסקאות הדבוקין יחד שנאפות ונדבקו בתור כך ומחך מן האחת וסשנייה נשארס שלימה כס"ג ודאי טוב יותר להספיד החתיכה מן השלימה כדי שיהא נראה שלימה ממה שניחנס דבוק בס כדי שיהא נראה גדולה דקי"ל שלימה קטנה עדיפא לענין ברסס מפשיקין גדולים :

סימן קי חפילין בחוס"מ לסמ"ק שכתב ועוב להייה בלא ברסס אותן סוסינן כן אם מדברים בין חפילין לחפילין נראה דאפי' שאין מברכין אסור להן לדבר ולהסוח בין חפילין לחפילין דאמרין במס' סוטה סה בין חפילין לחפילין עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה ואין הטעם דוקא משום דמביא עלמו לברסס שאינה נריסס לו אלא בלא זה יש עבירה להסיה כדמוכה באשירי פ' בתרא דראש השנה בתשובה המתחלת שאלו מקמייה רבא ריש מחיבתא וכן באשירי בהלכות דהא דמייסתי ירושלמי דמפרש טעמא אמאי חוזר עליה מעורכי המלחמה אהאי עבירה עפי מאחריו ע"ש . טיין פ' כיסוי הדם בתוס' ושם מוכח דאסור לדבר אפי' בלא טעם דמרסס בברסס וכן באשירי פ' כיסוי הדם משמע קלה כמו בחוספות :

סימן קיא לפי טעם סמ"ג מכה שני עדים מי שמתו אחיו מחמת מילס יחם חפילין בעת נראה דאין לחלק כלל בשביל טעם זה דמפרש כמ"ג דרך הגדה בעלמא ולא מחלקין משום איותו טעם כי הא דאמרין פ' המפלת אמרס תורס מילס לשמנה פרש"י אבל לא לשבעה ומפרש הטעם שלא יכיו הכל שמחים ואכיו ואמו עלזים פי' שהן אסורין בהשמיט המטה ולפי זה אם ילדה בזבז שלריכה ז' נקיים לאחר שבעת ימי לידה וכו' ס"ד שיכא סכן וימול להרבע עשר וכאלס רבות בתלמוד :

סימן קמז מי שמתפלל בלחש בעת ששליח ליבור חוזר ובעת שביים שליח ליבור ברכה שיש לענות אחרים אמן באותו פנים לא סיים היחיד תפלתו שהיה לו לענות אמן אך ערס שסיימו הקהל לומר אמן סיים תפלתו אם יוכל לענות ג"כ אמן. נראה דאם סיים תפלתו קודם שכלתה עניינת אמן מפי רוב הליבור יכול לענות אמן עמם דעניינת אמן מן הברכה היא כדליתא פ' שלשם שאכלו דקאמר תלמודא מ"ג מפי רוב השוין משום דלכתי לא כלתם ברכה ופרש"י דעניינת אמן נמי מן הברכה היא וכן שמעתי מפי מורי הקדוש מה"ר אהרן ז"ל שהקפיד על הכהנים שהיו עוקרים רגליהם קודם שסיימו הליבור לענות אמן אחר ברכה שיש שלום משום דלמדינת פ' אלו נאמרין שאין הכהנים רשאים לעקור רגליהם עד שסיים שליח ליבור ברכה שיש שלום והיה סובר דקודם אמן לא נכתיים הברכה כדלעיל :

סימן קי החזן כשמחזיר י"ח בקול רם קודם שהתחיל אם אומר שומע תפילה נראה ה' שפתי הפתח יש לו לש"י להחזיר ולומר משום דלמדינת פ"ק דברכות כיון דהקטור רבין כתפילה אריכתא דמי אבל שומע תפלה הואיל וכבר אמר קודם תפלתו אין לריך לחזור ולומר תפילה במנוחה ובמוסף מתמנה הוא סדין שמרית וערבית שלא אמרו בתפילה קודם תפילה עלמנו דלא מפלגי :

סימן קיא אשירי פ' גיד הכסף אומאי בישי ומזרקי פלוגי רב אחא ורבינא בכל התורה רב אחא לחומרא ורבינא לקולא והילכתא כרבינא בר מהי תלת דרב אחא לקולא ורבינא לחומרא והילכתא כרב אחא לקולא ולמה לא אמר בקיבור הלכה כרבתי המקיל. לא ידענא מאי קשה לך אשירי ליטעא דתלמודא נקט כדליתא להדיא הסם בגמרא ותלמודא גופיה לא קשה כלל אמאי לא נקט בקיבור דיש לומר דמ"ס מפרש דכל דוכתא דרב אחא לחומרא ורבינא לקולא כ"מ למירמי דידים אדוידים כסהיא דשילטי מס' שבת דפליגי במוקפה מתמת מילאום דרב אחא אוסר ורבינא שרי אי אשכחן שום דוכתא דוכתא דסבר להד מייביה איכא כדלשכתן כמה אמרתי דלירי בעמיני דמוקפה קשיא דידים אדוידים :

סימן קיג כשהייתי קטן שמעתי מדודי מהר"ך שהגיד לבחורים לפי הנראה משם מה"ר זוסל"ן עשה לוי לרב אחד וא"ל הורש מחבירו ועשה גם כן הפרוש ממני תא אנמרך מה לריך רבה לומר ובכולי בעי דלכפריה ולא כבר אמר אין אדם מעיף דלשמעיין דחוקה גמורה היא וסמכין עלה מדלורייחא כמו חוקה אין אשה מניחה פניה בפני בעלה דסמכין עלה להחזיר אשה איש לעלמא ואח"כ אמר רבה ובכולי בעי דלכפרי' ובה דלא כפר ליה משום דאין אדם מעיף כו' אלא דאוס סברא בעלמא דאין אדם מעיף כו' מ"מ דחיוו סמנו משום אותו סברא דלמדינת. אין אדם עושן ברעון כדסהיא דחוקה הבתים בעובדא דרבה בר שרשום דאמר לקוחה היא בידי לא מליית אמרת כו' כדמפרשי הסוס' וכן באשירי ובמרדכי :

סימן קיד בני יודים עד ואונן וימת עד ואונן לפתוק לגמרי מער ואונן כמו כן אלה שמות בני אהרן כו' וימת נדב ואביהוא למס הוכרו מה נפקותא יש בהם. שאלם זו אינה לריבה אשי' בנות החילון דאם באנו ליישב כל הספוקים שבתורה שם כס"ג ומעין זה לא הסתפק לנו מגלת עפה. אמנם כך יש ליישב שפיר דמשום חיבת זרע יודא לפני המקום ב"ה שממם יאל כזר מלכות וכן משום חיבת זרע אהרן שממם יאל כהר כהונה כתוב בתורה לידתו ומיתתו של אותו זרע שאפילו שלא לארץ וכס"ג פרש"י בפרשת תולדות יתחק דיפס שיחת עבדי אבותיו לפני המקום ברוך הוא מחורתן של בנים ע"ש :

סימן קמו קידש על סמים וסבר שהוא יין אם יקדש על סוין שנית או די לו בברכה כס"ג אחרי שקידוש על סוין הוא דווקא דרבנן. כבר נעשה מעשה כס"ג ונשאלתי על כהם ואמרת בפשיטות דחומר יקדש שנית על סוין דמס בכך אם קידוש על סוין דרבנן הוא כמה מזה דרבנן כן ואנו מברכין עליהן ומחייבין בהו בלאו דלא תכור כו' ואנו אם תקע בראש השנה בעשות גאון בחקיעות שמעומד שאין לריך לחזור ולתקוע בדין

הואיל וכבר יאל ידי חובתו מן התורה בחקיעת שמושב ומהי איך אלא מדרבנן ה' ודאי ליכא מאן דקאמר סבי :

סימן קמז יום טוב של גלויות שהוא הול ואינו אלא מכה מכה החפילה שאנו עושין למה לא מייחז כשקרא להזכירו בלשון ימים טובים וזמנים לא ידעין מאי קאמר בהא דכיון שנה לשנות מנהג אבותינו אם כן מדרבנן קרויין ימים טובים מאי מייחז כשקרא איכא הכא דיש כח ביד חכמים לעשות יו"ט חול או חול יו"ט מאשר תקראו אותם קרי בים תקראו אחס :

סימן קיז בראש השנה מלבד עולת החודש ט' באייר מקום יש לאומרו קודם ומנחתה או אח"כ כי כמדומה שאין במקומינו כמו המנהג שכתוב במנהגי קלויזנע"ר וכל הנוסח מקודם ועד אחריו חפץ אני לידע כך שמעתי ממורי דודי הקדוש מהר"א ז"ל מתפלל במוסף בר"ס וכן אני נוהג מפי כבודך כאומר כו' עד ועשייתם עולה כו' ומנחתם. ונכתיבם כו' עד ושי שיערים לכפר ושי תמידין כהלכתן מלבד עולה החודש כו' אע"ג דבמנהגים וז"ל כתוב עולה החדש קודם ומנחתם נראה דלא אחי לאשמעיין אלא הזכרת הפסוקים שמוזכרין במוסף בראש השנה ולא לאשמעיין אח סדרן. ומתוך כך נראה דסדר דלעיל שפיר עפי לומר מלבד אחר ומנחתם דאי כיו אומר מלבד קודם או היום לריך לדלג במנחתם ושי תמידין כהלכתן משום דכבר הזכיר שי תמידין בפסוק מלבד דכתוב בים עולת התמיד ונכתיבם ומנחתם ונכתיבם כמשפטם שבו כלול שי תמידין והלכתן אבל כשאומר ומנחתם קודם אינו לריך לדלג בפסוק ומלבד עולת התמיד ומנחת' הואיל וכבר הזכיר ושי תמידין כהלכתן דקרא דכתוב הוא מזכיר מס שאין לומר כן במוסח דמנחתם. ומלאתי אח"כ דין זה בפירושו מן המחזור :

סימן קיח וכן חפץ אני לידע נוסח מן על העלמים ט' כך אני נוהג על העלמים שאנו חייבין עליהן עולה וע"ה שאנו חייבין עליהן העלמה וע"ה שאנו חייבין עליהן קרבן עולה ויורד וע"ה שאנו חייבין עליהם אשם ודאי ותלוי אלו רובם שאין לכפר על הסוגג וכך הוא מסודר בפרשת ויקרא. ושוב אומר ששוכנין על המזיד זה סדרן מכה מדרות מלקות ארבעים מיתם בידי שמים כרת וערידות ארבע מיתות בית דין החומר חומר אחרון דניחא עפי לפרט בתפילה חטא הקל מחטאים החמורים דלמדינת חזיק עלי איניש דמפרש חטאים :

סימן קיח בענייני לספר תורה על המגדל אם יש לעלות בפחה העומד במזרח או במערב וכן לירד מן המגדל. כך אני נוהג לעלות על המגדל בפחה שהוא לי בדרך קצרה במקומי בבית הכנסת ויורד אני מן המגדל בפחה אחר שהוא בדרך ארוכה לי עד מקומי כדלמדינת הכנסת לעזרה נכנס בקצרה ויואל בארוכה :

סימן קכ מי שפושט תפילין על מנת להחזירם מיד אם לריך לברך שנית בהחזרתו להניחם דלא גרע ממשמש או לא כיון דליכא היתא הדעת דבמשמש עלמו איכא מלה כמו גבי לץ. וראה דאין לריך לברך הואיל ודאם לחזור ולהניחם מיד בלי טוב היתא הדעת ודאיה מהא דכתב אשירי בהלכות ליתא דמי שפושט עליה זו וחזור ומתעטף עליה אחר לריך לברך וכתב הטעם משום דחייב לעשות ליתא בכל כדנדי משמע ה' חוזר ומתעטף באותו עליה אינו חוזר ומברך ודין עליה כדן תפילין דמיייתי הסם ראייה מברכת תפילין אברכת ליתא. והסויל דכל אימת דממשמשו בסן מברכין יש לומר דמייירי בהיסח הדעת חדע שהרי פירש אשירי בהלכות תפילין דליירי שמשמשו ממקומן ודאם להחזירן למקומן וע"כ היתה דעתו שהרי לריך למשמש בהו שלא יחזו ממקומן :

סימן קכא מי שהייר או שנג ולא בירך עליה או תפילין ביום עד אחר תפילת ערבית אם יניחם בלא ברכה או בברכה או לגמרי לא. איכא דעדיין הוא יום נראה דאינו מברך כלל לא לזיית ולא לתפילין אע"פ שעדיין יום וזיית דליכא קפידא אם מתעטף בלא ברכה מתעטף אפילו הוא לילה גמורה אבל תפילין שאסרו חכמים להניחם בלילה אסור ג"כ להניחם אחר תפילת ערבית הואיל ועשה לאותם שעה לילה בתפילתו תרי קולי לא עבדין וכתי פסק מהר"ם לעיין אבילות ב"מ שאין מוין לאחר תפילת ערבית

ערבים למקאת היום הואיל וכבר הסתללו חפילה של לילה ע"ש :
סימן קרב בחלפס סוף הלכות שמחות אין מושעין מסן כל
 דבר מאימתי המחילין להו למוות משנתיאשו
 לשאל אבל לא מנגב שכל הנוגב כאלו שופך דמים ועובד ע"ז ומגלה
 עריות כך הוא במרדכי איך הפשע. נראה לפרש מלבי דה"פ
 דאימתי מונין להו שבעה ושלשים משנתיאשו לשאל כלומר לאחר
 שנתיאשו מלבקש למלכות שיניחוהו לקבורה מונין אבל לא מלגנוב
 כך כתב הלשון באשורי גדול ובאשורי קטן מלגנוב ולא מנגב ור"ל
 שאם נתיאשו משאל אבל עדיין רענן לחזר וללדד אם יוכלו
 לגנוב אותו ולקוברו אין מנתימים למוות על זה כדמסיק בחלפס
 כל הנוגב כאלו שופך דמים ר"ל הרי נגב שבה במחמת חשבים
 ליה תורה כאלו שופך דמים ובע"ז כתיב ארור האיש אשר יעשה
 פסל ויש בסתר שנגב ומחביא פעולו וגילוי עריות הכל דרך גניבה
 הוא במסתרים וכדכתיב מים גונים ימתקו דדרשין אהבת איש
 פי' דאין מושעין מסן ומאימתי מונין לכן תמלא בפי' בחלפס קאת
 סותרים שם סדברים זה את זה :

סימן קרב המשכים ללמוד אם נוסג כמו האורה חיים משם
 הרא"ש או כמו שכתב הר"מ סוף פ' קמא דברכות
 במרדכי דשל החמול פוטר עד של שחרית אחרת וביאך מר נוסג .
 מורי דורי הקדוש מהר"ר אהרן הגיד לנו בישיבה שהוא היה
 נוסג לברך כשהיה משכים קודם אור היום וכן אני נוסג אחריו :
סימן קרב שלומך יסגל לחדא אחובי הר"ר בנימין כ"ץ
 שאילתך הגיעני ונערתהי לך להשיבך והף היה
 עלי לעורר כי זה יותר מירח ימים ששחתי בעיני ל"ע וקשה לי
 לראות ולדקדק בנמרא ופירש ותוספות ונחנינדים כי אם מעט
 ורוב אשר השבתי לך מבחון וסייתי קורא אל הכופר אשר לפני
 והוא כתב נפי ובו תדקדק מעלמך וגם חדרוש מפי אחרים בכל
 דברי אלה אם ימלאו נכוים וישעים וסדרתי אותם פרשיות פרשיות
 ונחתי ריח בין פרשם לפרשם על כל לשון שאילתך על כל אחת
 תשובתי תחסיס כחשך הראש הכתוב למעלה . נאם הקטן
 והלעיר שבישראל :

סימן קבה כתב לשם עובד אחובי עמיתי מהר"ר יוזמן
 כ"ץ שאלה אשר שאלתי שנסתפקה בדבר מתוך
 שתי תשובות דבפרק בחרא דב"ק במרדכי נראה דאין עיני
 אותן תשובות לנ"ד דלויכו מיירי בשותף חולק שלא לדעת חבירו
 ובשנועל את חבירו ולא שייכי לך מילתא ונראה דנ"ד בהא תליא
 אם בתחילה כשנתן ראוץ לשמעון העשר זכובים א"ל בשירות קבל
 אלו העשר זכובים לפרעון הקרן שלך שהיה בתחילה ועוד ישאלו
 לך העשרה זכובים בחוב הזקופה א"כ אחרי שיש אומדנא דמוכה
 שהמלך פטר הזקופה ולא הקרן הפסיד שמעון שהרי בירר לו
 ראוץ חלקו וסנה חלקו נפסד עם חלקו בזקופה אבל אם פרע לו
 בסמס העשר זכובים וחלקו משני חלקים שהיה לו בחוב שישאר
 לו עוד חלק שלישי מחמשה עשרה שלו אחרי שפסק מהר"ר בפרק
 ריביים שאפילו זקופה שעדיין לא הגיע זמן חשיב קרן יכול
 שמעון לומר העשר זכובים קבלתי בקרן זקופה בעיני זה שיהא
 לי עוד חלק בחוב דהיינו חמשה זכובים מתוך שלישים ואם אירע
 לנו הפסד אקבל לפי חשבון ואפילו אם בהדיא פטר המלך את
 הזקופה אני אומר כי אלו חמשה זכובים שלי עדיין מקרן שלי
 הראשון והזקופה כבר קבלתי ואידך אומר איפכא וחולקין לפי
 חשבון ונכלל הכל יחד ותו לא מיד . נאם הקטן והלעיר שבישראל :

סימן קבו שלומך יסגל לחדא אחובי ק"ק רענגנשפור"ק
 ותלמידים חבורא קדישא מסודענא לטיבותייכו
 שזה כמה ימים כתב לי מחותני פטיש החוק מהר"ר ישראל ברוג"א
 וקבל קדמונא שמהר"ר אגשיל נקט בלבו לזלוזי ביה באומרו
 שהוא לבדו ימלך בסשהמשו בכל מני דרבות בניעין ובחליטה
 בבוראות וכי האי גונא והעלה על לבו לדחות מהר"ר יצ"ו המיד
 היה חשובתי אליו שיהא כמחריש ויהא מן הסעלבים כי קייתי
 למרפא ע"י אנשי אמת רודפי דק ותוחלתי נכזה בי כי לא
 נשתנה הדבר למעלותא רק לגרועותא וסיון דחזין דהכי הוא לא
 מלינו למחזי בנשתיים ובחילותיה של מהר"ר ברוג"א דמסתפינא
 ראוסי

מעונת כדאיחא פ' השוכר את הפועלים בעודא דרב אליעזר בר
 שמעון ובשניל האמת וסדון והשלוס שלא ירבו המחלוקת אכתוב
 דעתי כיון דסקל לא בררו לכם מהר"ר ברוג"א ולא מהר"א ותרווייכו
 לריבים ליהן מסים ושולים כמו אחד מן הבעלי בתים אין לאחד
 מהם שום חזקה יותר מזה ואע"פ שמהר"א יצ"ו היה ברענגנשפור"ק
 קודם דירתו של מהר"ר יצ"ו ביה לא יפה כח חזקתו כיון שהקסל
 לא מינו אותו עליהם לא לראש ולא לקצין הרי הוא כאחד מן
 הבעלי בתים שדר בעיר ובא בעל בית אחר לגור אלו באתה
 בעיר לא יוכל בעל הבית הראשון לאמר כבר החזקתי כיון דבזמן
 הזה אין חרם ישב נוסג כדאיחא פ' לא יחפור ואי שייך בכרגא
 דהכא לא מני מעבד ביה אם רואה להיות שייך בכרגא דהכא
 כדאיחא במרדכי . וגדול מזה כתב האור זרוע וזה לשונו אם הוא
 תלמוד חכם ולריכין בני אדם לתורתו אפילו אם בא מממשלה אחרת
 שאין נותנין מס למושל בעיר הזאת לא מני מעבד עליהם ודאי
 חזקה כה"ג לא סמכים ר"ג מאור הגולה לאסור שום ישוב לה"ח
 ואפי' אם יש ת"ח אחר בעיר כי קאחא סופרים תרבה חכמה ואם
 אינו יודע להשתכר אלא לומד תמיד בני בעיר מאויים לעשות מלאכתו
 ואם הוא עשיר התורה פוטרנו ממס עכ"ל . הרי כתב בהסא אפי' אם
 יש ת"ח אחד בעיר ולא חולק בין אם בני העיר קבלו עליהם ת"ח
 הראשון לראש ולקצין בין אם לא קבלו עליהם אלא בכל ענין לא מני
 מעבדי ואם הוא עשיר התורה פוטרנו כ' אלמא שיש לה"ח שתי
 חזקה כמו לה"ח הראשון וכן ראינו בכמה מקומות שהיו שני
 רבנים דרים בעיר אחת ולא שמענו שהיה לזה חזקה יותר מזה
 בזו"א היה מהר"ם הלוי ז"ל ומהר"ו קלוזנער ז"ל בקרימז"א
 היה מהר"ד יבשה איגרא ומה"ר נחליפא בנורנבער"ק היה
 מה"ר ישראל ומה"ר קופילמן בנג"ץ היה מהר"ר רונקיל ומה"ר
 חודרום ואני למדתי בישיבה של מהר"ר רונקיל ולי שהיו מהר"ר
 מולי"ן לסושיב ישיבה לבד בנורנבער"ק אע"פ שהיה מהר"ר
 כ"ץ ז"ל כמה ימים ותיים קודם שבאתי לשם אבל לא ריאתי לקבל
 עלי . מהני עעמי שכתבתי נראה לי שיש חזקה למהר"ר ברוג"א
 כמו למהר"א בכל דבר ויכול מהר"ר ברוג"א לנסוג נשאלותו ברמיזה
 הן לקבוע ישיבה לעצמו הן ליתן גיעין וחיליות ולמורה הראות
 ולברך ברכת אירוסין ושואין ופוס אדם לא ימחה בידו ואשר יפסה
 לבבו לבתלי שמוע אלי הן בלענא הן בפרסטיא אחי חדרוש מעמו
 ואפקינא למילתא מראש מאורים ואחס תלמידי חסדו בעלמכס
 שלא תעברו על דברי אלה וגם הסיו זכירין בכבודי והסתגנו על
 נתיבות עולם חלקי אינו מתיר כל מס שתלמוד מחוייב לעשות
 ולקבל מרבו תעשו ותמימיני שאתם רואים וספקים היה לכם
 למשקל ולמטרה ולמעבד שלמס בניייהו דלא ליפוק חורבא מיניה
 ח"ו וכבר ראינו קטילות שנחברו מתוך מחלוקת רדפו לך בקשו
 שלום וש"ל שלום ישיב עליכם שלום כנפש אבונכם הקטן יעקב ווייל"א :

סימן קבח שלומכו יסגל לחדא עדי יקרה אס בישאל קהלא
 קדישא דרענגנשפור"ק אלייתא תרבה ומשכא אורך
 ימים השבעו . בהסתקת דלעיל מארץ לאשר נכתב לו בר מן דין
 ראוסי

ראוי שעתה חולדה עם בין השיש מה' אנשיל ובין עמיתי מה' ישראל י"ו נכסליה ושמומתי מה' דחינא דאסיק מהר"א י"ו ה"ל אדעתים וקעביד מעשה להפיל ולסוריד את מה' ישראל י"ו ה"ל ולשוויס כאלה מן החלמידיס למחות בידו לישב בישיבה לזון ולסודות איכס יעלה על לב ככה סלא נמשח בשמן זך דהשיש מהר"ך . ובשמן רען יפה פרי חואר מה' יעקב . ובשמן מדושן דמה' דוד הו"ד . גם משמתי ילקחי על ראשו כאשר ידעתיכו כדאי ראוי לכך בגמרא וסכרל ולמה יגרשו כמו ושמו ואי מטעם השנה גבול מהודענא לזון הקבלה שיש בידי שמעתי מפי הח"ר יונה במה"ר שלום השיש קרובי שאמר בשם אביו אני ואבותי ישבנו בישיבה לזון לסודות בנויא"שטט אס הוה בל אחר אללי להיות מנסיג כמוי לא הייתי מעבד ע"ו והוה תמיס מאין הרגלים שטועים המנהיגים השנה גבול בבס"ג ובשספרתי הדברים הללו למס"ר אנשיל מר"פורק אמר לי הזקן מה"ר מאיר ה"ל אמר כס"ג מי נתן או הוריש לי הגבול שלא ישיגו אחר עכ"ל הגדולים ז"ל . ונראה נמי דסמדרקק בסו"ס פרק לא יחפור ימלא משמועת עובד דאין כה ביד ס"ח זס למחות בחבירו שיקבע דירתו אללו ולקחת חורס חבר עיר וכן הוריתי למסר"י י"ו ה"ל בכוותו אללי בנוי"שטט כאשר מה"ר גד"על מאורג"בורק ראה לקבוע דירתו אליו לברג"א . וכ"כ דכל מה דאסרו חכמים שלא ירד איש לאומנו בידו להשיג גבולו ולהרחיק מהזיקו היינו דווקא בכל מידי דאית ביה פיקוח פרנסות ומיעוט רווחין וחוסר מחייתו אבל כס"ג דחד עביד שררותא דמחא ואיך קאחי למיעבד נמי שררותא דמחא כותיס ואין בזה חסרון כיס מאן לימא לן דאסור בבס"ג דכל חד וחד בעי למזכי בשכר פרנסו ישראל שהוא שכר שאין לו שיעור ולא דמי למי שהחזיק במאוס כמה שנים דמשמע מלבן מהר"ס במדכי פ' חז"ס דאית ליה בה חזקה שלא יוכל אחר לדחותו בכלים מנמס- דבאני הסס דרגילין לקנות חזקה כס"ג מן הכזור וליכנות דרקות ובקדישות על ככה להיות להס ולירדשיס לחוקס אבל כתר חורה ונכרתה דידה הוה כיה מונחת ונשקפת לכל מי שרוס לזכות בה ואי משום דיש פיקוח פרנסס בדבר מחמת הפרס שחפול לכיס המנהיגים מגיטין וחלילה וסשענת נשים ושכר ברכת אירוסין ונשואין וכס"ג כמס עלדקי על קיבול פרס זה אנו בושס ונעורה למאוס היתר לרובן והאיך נחזיק אותו כולי האי להשגיבו פרנסה ומחיס לבחלי ישיג אחר בהס . אין פלא להאריך יותר ובקולר אנוה להסכים בכל סוקק אשר כחב מופס הדור מהר"ו ופי כפיסו ידי כידו בעינין אשר כחב ממש באין בין ואחס אנשי חיל יראי אלהים אחכליית עם עליית חרדופו החדק והסגלס חפשיטו ידוכס לבזוט לא תחגודדו ולא חשימו קר"ח בין עיניכס . גדול השלוס שהוא כלי המחזיק את הכל וגם איי טיבז למסר"י י"ו ה"ל שיחוס לכבוד סוקן בכל מאי דלפטר ליה לסבולי והוה זס שלום על דיני ישראל . ואס הקטן והלעזר שבישראל :

סימן קכט חולדה מים מבארות עמוקים כל רז לא אנס ליה ועמו נמוקים הוא מה"ר ר"ג הגאון מסר"י י"ו .

נא ארוני יוריני נא מר על ספק ג' שעירים שולדו מב' עזים אחת ילדה וולד אחד ואחת ילדה שתי וולדות ולא חודע איזס וולד ראשון מן השנים והעזים הס של ה"ר מיישטר"ל לוי הוא בקשני לבחוב לך חובן סעינין וחמלייתו והנס עתה מקרוב כשסך למרפוק"ק בזמן החורף שעבד נתן העזים לנכרי ב"ח שלו לגדלם ולטפל בהס זמן סקין ובשעת שנתן לנכרי אמר הנכרי בפירוש אין אני מטפל בהס כ"א בשכר שיהיו הולדות שלי בבכרי וא"ל ר' מיישטר"ל אין אני מניח לך הולדות אך אחן לך דמיסן ואז אמר עוד הנכרי שלא ראה כלל כ"א בשכר הולדות ובכן סך ר' מיישטר"ל לדרבו והניח סעזים ביד הנכרי ואמר ר' מיישטר"ל שכונתו הוה להכריח הנכרי ליקח המעות ולהחזיר לו הולדות ולא הוה לו ספק בזס כי בודאי ובדור לו שיפוק אותו לכך עבד שהוא ב"ח שלו ולכך לזיס לחמוי בשעת הליכתו למכור הולדות לנכרי כדי להפקיעס מנכורה וחמוי הוה מתרשל ולא מכרס עד שיוולדו הולדות והעזים לא ילדו מקודם ברשותו אך היו חולבים כשלקחס וכססוגד ליה הכרז לזייתי

זיין

לר' מיישטר"ל שיחוקר נכרי שקנס מהס עד שיגידו לפ"ס אס ילדו קודם וכן עשה והגידו לו הנכרים שילדו מקודם וגם אמרו לו שס הנכרים אשר מכרו להס הגדייס הסס . ונא אמ"ך כבר יש לי ספק מכ"ת שיש להמוך על דברי הגאונים המחזיקים פרס מולבת סכא דנכרי מסל"ס ויוכר מתוך דבריו כן שלא לסבניה מקחו סכא דנכרי מה"ס ויכר וכו' והו העיקר דדרש ושאל מר אחר דבר זה אנשיס נחכוון או כס"ג וכו' והו העיקר דדרש ושאל מר אחר דבר זה אנשיס ונשים שבקיאין בדבר זה ואמרו שמתעלס לא שמשו שוס פרס שחלבה זמן ארוך קודם ללידה הרבה חלב כמו בעד ב' או ג' פשיטין וא"כ בהמות שלנו חלוקות סס משלהס בעינין זס עכ"ל אך קרתי . ונא אדוני גם אליו הנכרים ססל"ס כדבארתי למר ואין לומר שכיוונו להשגיבו מהקס שכרי לא השגיבו בשעת המקח ומסמחלא לא שייך למימר דלהשגיבו מקחו קמכוון אס לא מה שמשגיבו בשעת המקח ועוד יוכר קאת שסחמת אחס שהרי הגידו לו שמות הנכרים אשר מכרו לו הגדייס לכך אין דרך שמשקרין בדבר שאפשר קאת לבדר דאס הוה מכיר הנכרים הוה שואל את פיהס . אך לפי הנראה שמעתי ממר על פס ששמע שהוא קאת דרך סעזים להיות מולבות קודם שיוולדו לכן מסתפיקא אס יתיר מר מנח טעמים וסכרות אלו אך יבאר לי מר אס יש להחיר מטעס זה מאחר שהנכרי עומד בדבורו מחחילה ועד סוף שלא ראה ליתן לו הולדות ואפי' עתה כשחזר רבי מיישטר"ל אמר שברור לו שיוכל לסלקו בזוי מ"מ כל כמה דלא מסלק ליה שיעבוד דנכרי על הולדות הוא ודומס קאת לבהמות ארמונא דפפור מן הכטורס אע"ג דמלי מסלק בו' . ועוד יש לכיח קאת ראייה מן הויר"ד שכחב מאס כרמב"ס ז"ל המקבל לאן ברזל מן הנכרי בדמיס קאיבים ופוסק עמו שיהיס השכר ביניסם ואס פחתו פחתו לישראל כו' עד יראה שר"ל שאין לנכרי חלק כלל בולדות אלא שנותן לו חלק הריח בדמיס אש"ס מה שילדו הולדות פטורין ומה שילדו ולדי וולדות חייבין עכ"ל וכל זס נמלא במשאה בכבורס . הרי שכחב אע"פ שאין לנכרי חלק בולדות ולא בהס שילדו הולדות מ"מ ולדי ולדות פטורין מטעס דפירש הסס הואיל ואס לא ימלא הנכרי מעות לגבות ממנו יבנה מן הולדות והו יד נכרי באמנע א"כ ה"ס כנ"ד איפכא שנתן ישראל לנכרי אס לא ימלא הנכרי מעות לגבות שכר טיפולו שיגבס מן הולדות שסס ברשותו . וא"ל דשאני כחא משום דהוא ב"ח שלו וא"כ כבר יש בידו של הנכרי מעות לגבות מהס דר' מיישטר"ל אמר לי דידוע לו דלא הוה מלי לסלקו מן הולדות רק במעות מזומיניס כי אותה סחויבס שיש לו על הנכרי אינו שלו בלבד אך ק"ל בהס זכס הנכרי באיתו שיעבוד הרי ר' מיישטר"ל לא נחכוון להקנות לנכרי אלא הולדות אי דמי הולדות והולדות לא היו בשולס וכ"כ הגאונים אס יקנה לנכרי אחן העבד אין הקינן חל לפי שאין העבד בשולס ובפרט לגש"י דפי' דמעוט קנות בנכרי לא מועיל כלום שהרי לא נקן לו הנכרי מעות אס לא שנאמר דהואלח טיפולו הוא במקום מעות . ועוד יבאר לי מר אס יש להחיר הב' בכורות מעז האחת מטעס ס"ס שמא זס לא ילא ראשון אס חמ"ל דינא ראשון מן המרדכי פכ"ס . אך קאת ל"ל דוחק בזו דמ"ע דמ"ד דחלב פוער משום דרוב בהמות אינכס מולבות אה"כ יולדות וא"כ סכל שס חד ספיקא הוא שמא כבר בכרה חס לא ילא ראשון או שמא י"ל הואיל דספיקא אחת מנח רוב ומיעוט מקרי שפיר ב' ספיקות וכ"ס הלא ר"י ל"ל ס"ס היכא דספק ראשון דאורייתא כפ"ק דביילס ובסמ"ק במאוס שלא לאכול עריפס ובסמ"ג במאוס שלא חשביל ובא"י ובגמ"ס באשירי ס"פ ג"ה ובשערי דורה . הו ליחא דדוקא דספק הראשון עומד פ"א כפ"ע דאלו הו בוותדאות כרת הו ספיקא אשס חלוי ולסכי לא מועיל מה שנחערב אה"כ דומיא דביילס וסכי משמע לשון סמ"ג ולבן א"י והגס"ה דאשירי אבל כס"ג דמעולס לא נחברר חד ספיקא זולת סעייה איכא ס"ס ובאשירי פנ"ה איכא דדיעות גורמות הכרז בין לאיסור בין להיתר בסמ"ק לא חשיבא ליה ס"ס כס"ג כיון דב' ספיקות מענין א' במאוס שלא לאטיל בשכר בחלב ע"ס ובפנ"ס איכא דבכס"ג איכא ס"ס מפרק סתערובת פ"ס . מיסו נראה אפי' ס"ל לר"י דלא הו ס"ס מ"מ איכא לאדר להיתירא

לסיחורא כיון שסיחא חולבת ואע"ג דמהר"ם פסק כר"ם דחלב אינה פוער היכא דאיכא עוד ספיקא אחת מודה ר"ת שכרי טעמא דר"ת משום דחייסין למיעוט לחומרא לר"ת כיון שהחזקה מסמיך למיעוט ומיכו למיעוט דמיעוט לכ"ע לא חייש וסבא מכה ספיקא איכא אייחור המועט והו"ל רובא דרובא ודאי רובא עדיף מרובא וחזקה דחשיב ליה רבא ס"ס פ' בתרא דיבמות וכו"ג בסמ"ג מוכח דס"ס עדיף מרוב דכ"ס אפי' דבר שבמינין וצריא בעי להחיר :

סימן קד

תרב הללח ויפיש לך שלמא אחובי עמיחי הס"ד יומ"ן כ"ץ יל"ו. ע"ד ספיקי בכורות אשיבך ראשון כאשר כהנת וקבלת ממני שיש לקבל בפרה חולבת שילדה אח"כ להוציא הולד מספיקא דכבוד לפום אשר אחידע לי מפומא דלויכוי עובא דפרות שלמו לאו אורחייכו כל עיקר להיות חולבת אח"כ יולדות ואפ"ס לא הוי סמיכין אהך טעמא לחודא אלא היכא דאיכא בהדס נכרי מסל"ם ונראה דלא אכיון להשביח מקחו כן הדבר שך אני מודה וכו'. אמנם מעיזים דרשתי כבר דרגילות הוא קלה שכן חולבות קודם שילדו לא הוי סמיכין אשהיחא דלעיל ויפה אחסן וצ"ח מה שקבלת ממני בזה ע"כ לא צריא לי כלל להחיר הוי ספיקי בכורות דעיים מס"ע דחולבות היו ואטעמא דנכרי מסל"ם לא מלאה לבי לסמוך עלם לחודים ואע"ג דמשמע שפיר באשתי פ"ג דבכורות דהא דלא מהמינין נכרי מסל"ם ה"ע משום דחלין להשביח מקחו קמטוין הא איכא דמוכה מלהא דלא איכוון לכך מהימן מ"מ צו"ד כתוב סהם מסל"ם לא סמיכין עליה וכו' דאמר פ' הגזול בתרא דהין מסל"ם כשר במיילי דאורייתא אלא בעדות אשה בלבד וז"ע בדבר. ואשר כהנת אי יש להחיר מטעם דנכרי הוה ועמד דיבורים ע"ז דהיו מטפל בכו אלא ע"מ שיהיו הולדות עממן שלו ולא דמיכן וכו' ה"ל הטוב שבדבר הזה כמו שאבאר אח"כ. אבל ה"ם שאף אם הים נשאר ברזו של מיישער"ל שיתן לו דמיין אפ"ס כל כמה דלא מסלק ליה שיעבודא דנכרי עילויס וידו באמנע ודמיח אוהו לבסמות ארנונא דפסק רב אלפס כאיכא דאמרי ופטורה אפי' מני מסלק ליה לא דמי דהסם הארנונא מועיל רק על הולדות עממן אלא שך הוא דבר המלך ודחו שכל מי שיראה לתת דמיין יקבל במקום הולדות ולכך סבר דכל כמה דלא סילק ליה ידו שייכא בנזיל כנ"ד דלפי תומו של מיישער"ל לא הו"ל לנכרי מעולם שותפות בולדות כלל רק שרריך לתת לו דמיין איכא למימר דכה"ג לא מקרי יד נכרי באמנע. ואשר הבאה ראייה ממקבל ז"ב מן הנכרי דכתב וי"ד דמוכה מדברי רמב"ם ואפילו אין לנכרי חלק בולדות רק בשכר ודיוח מן הדמים ואפ"ס פטורין הוה מתמיחין דבכורות מייחי לה תלמודא פ' ח"ג ומסיק רבא סהם דטעמא הוא דמשום דאי לא ייבז ליה ישראל וזוי אחי נכרי ותפיס לה לבסמה ואי לא אשכח בהמה תפיס לה לולד כו' ומקשין עלה הסו"ם שם דמ"ם מבהמת ארנונא דפ"ק דפסחים לל"ק דרבא דהיכא דמני מסלק ליה חייבת בבכורה ולא פטריין לה מה"ע ומחריין דהסם שאני לפי שגוף בהמה של ישראל הוה אכל הכא גוף בהמה של נכרי היחה כל כמה דהוה ליה לנכרי דז' זכייס באח"ל בגזל פטור בבכורה ע"ם כי קרתי וחלוק זס איחה נמי כנ"ד וק"ל. ואע"ג דכתב צו"ד בקיור או נכרי שקבלה מושראל משמע דאין מחלק הוי אין צדיקו פס מיימוני מה' קדשים לדקדק צו ובעירך מלויין הרבה דקדק קס. ומ"ם להחיר בולדות מטעם ס"ס והבאה ראייה מן המרדכי כל שעה כמו ששמעת כבר ממני. טעיה צום בכמה גוויי חדא דלא סיימי לורך כלום לראיה הוה דמרדכי דאפי' אי ליכא תאן דסבר דקי"ל חלב פוער מ"מ ליכא דפליג דספיקא הוא שמא ילדה כבר וא"כ איכא ס"ס שמא ילדה כבר ואלו גדיים עמיסם פשוטים סס וחת"ל לא בכרה כבר איכא למימר אבל אחד אינו זה הכתור. ומ"ם דשם חד ספיקא הוא ליחא דודאי אם ילדה העו זכר ונקיבה והוי מספקא לן איזה נפק תחילה כהאי עובדא אירע מקרוב קודם זס בטרודו"א ושאלני מה"ר משה על הדבר ורואה לומר גם הוא דשם חד ספיקא הוא והבאתי לו ראיות דחשיב שפיר ס"ס אפי' כה"ג וקף לפי דבריו לא דמי לס"ס דורך דהסם הספק סתהרון אינו מוסיף ומחיר כלום יותר מן הראשון וכן הראשון יותר

מן האחרון דספיקא שמא ילדה כבר ונפער כבר רחמס קודם שילדה עכשיו הוי האומים וכפך האחרון נמי יייוו מעין זס דשמא הנקיבה ילדה תחלה ונפער רחמס קודם ילדה סוכר דנקיבה גופא אין נפקותא אבל כ"ד דהספק הראשון מחיר טפי מן האחרון דאם ילדה כבר א"כ אילו התאמות שיהס פשוטות וכו"ג חשיב שפיר ס"ס דב' הספיקות אינם מעינין אחד. אמנם נראה דודאי לא מהמי ס"ס כה"ג כלל כדאיחא כהדיא בשע"ד אהא דבא זאב בתוך העדר ודרם בהמה אחת דכתב ר"י דהין להחיר מכה ס"ס שמא בשן דרם וחת"ל ביד דרם שמא אינה זאת פיון דספק הראשון דאורייתא אינו בטל אפי' ברוב כ"ם חד בתד ע"ם. אמנם נראה אחרי שהנכרי עמד דיבורו ובתנאו לטפל דוקא בשביל ולדות עממן ומיישער"ל הוה לו העיזם על דבריו נהי נמי דמיישער"ל הוה בטוח להכריחו שיתנס לו אפ"ס מן הדין היו של נכרי אלא שבא זס ליעול ממנו ע"י איזם ובחזקה והיה כאן משיבס ומשום דכיון דברשות הנכרי הוה בשעת התנאו כמו שגראס מ"שון מכתבך וקנה לו רשותו במקום משיבס ומשום נמי נתן כמה שקבל עליו להאכילה ליעול בהם כמו שכתבתי מאי לך לומר דבר שלב"ל הוא יש להביא ראיה ע"י מפרק המפקיד בתחילתו דפריך מהא דקאמר דכפילה דשומר הוא וסא אין אדם מקנס דבר שלא בא לעולם ומשנה נעשה כאומר לו לכשתגוב בו' עד הרי פרה קמייה לך מעכשיו וכ"ם ל"ד דכבר הוה סעיזים מעוברת ומלהא דעבידא דתתא הוה דאמרו נעשה כאומר לו קנה בהמה לולדותיה דמהי כעובדא דרב מרי בבכורות וקרא מוכה הכי גבי יעקב אבינו ולבן שקנה הולדות כמו שהכנה עמו בשכר טיפולו וטרחו. ואחרי דכמה גאוים פסקו דחלב פוער ואיך לן נמי הוי לדין להחיר המקול לא הפסיד מ"מ דהקדקו בעלמייסם בעירכס עם כל יודעי דת ודוין כי הוה דימעיזים לכל חד וחד שיבא מכשרא. נאס הקטן והצניע שבישראל :

סימן קלא

שלוש רב לאחובי עמיחי הס"ד יומ"ן כ"ץ אשר דרשתי אם מברכין שהחיינו תרי זמני אקידש"ן ואמערע"ן וכו"ג מלאחי בדרשות שנכתב בשם הגב' דלא אמריין דמברכין. כבר נראה לי ג"כ בדרשות ולא אשכחנא בכו כהא מילהא משום דדומה לי קתה דודאי שמועתי איפכא מהס"ד יום בן השב בשם אביו וכו' דאספר חסידים קסמינין וידעתי שהסר נכס מאד אחר אוהו הספר וסיאך אחרמי מילהא דפסק כננדו וגם הס"ר אברהם מענדיל"ל כשלמד פה אללנו היו לו חדשים מועתקים ממנהר"י מולין והיה כתוב בכו לריך לברך תרי זמני וסבא סלקין דכן קבעתי בחדשים שלי :

סימן קלב

ועל הנשים בשעת גדותן אחס הסתרי לסס בימים הנוראים וכו"ג שרבות מחאספות לבכ"ג לשמוע תפילס וקריאה שילנו לבכ"ג וסמכתי ארש"י שמתיר בה' נדה משום נחם רוח לנשים כי היו לכן לעצבון רוח ולמהלת לב שהכל מחאספין לכוות בצבור והמה יעמדו חוץ ואשכחן נמי דשריין להו סמיכס בזוקפן ידיהו אע"ג דנראה כמו עבודת חלול בקדשים משום כ"ד שלכן כדאייתי רבותינו מנייה ראייה על הקיעת שופר בר"ה במס' ר"ס ע"ס. ועיין גם בה' נדה של מורי דודי הקדוש מהר"א ז"ל תמלא שניהס מא"ז גדול בשם הגאוים דמשמע דאיסור גמור הוא וכו"א קטן כתב רק דיש נשים שמונעות ויפה סן עושין הא קמן דהין להבין אלא דריווח ופרישות בעלמא הוא. נאס הקטן והצניע שבישראל :

סימן קלג

שלמא יסגא לתדא לאחובי עמיחי הס"ד יומ"ן כ"ץ אשר כהנת לי מן הקיבן שהעתיק מספר הגודס דשיעור גערה נכטו ג' חדשים וכן סורס מס"ד יעקב ס"ל ומס"ד נתן ס"ל ומי יבא אחר המלכים לסתור דבריהם אמנם מלשון מהר"י ז"ל שסורס למהר"ו ז"ל משמע קתה שלא היה לבו מוטס ק' אלא שיהי משיב לשואלים כס' הגודס וכ"כ מהר"מ אגשיל בפסח שלבו הוה מוטס להדבר אלא שהיה משיב לשואלו פלוגתא דרבוותא היא :

סימן קלד על דבר האכל תוך ז' אי שרי ליה ללכת לבכ"ג ביום ראשון דסליחות. שאירי הס"ד יודא כתב לי ג"כ מזה ואמת כי כבר הסתרי כך ציטור בריה ונראה שהוא לורך קטס

שעה הרבה יותר מנהחלה הסליחות שהוא יום העמים לכל וכתבו החיבורים שמשום לורך שעה הסירו בליל יום כפורים לומר פיוטים לאור סוד אבל היכא דליכא לורך שעה הניכר משמע קלה דאכור וכה"ל אבל בליל ט' בליל הולדו החיבורים להסיר ללכת לבה"ל מקום דנלאו הכי גולם אבלים הם משמע אי לאו מהאי טעמא הוי אכור אף בלילה שהרי הזכירו בפירוש לילה ויום והסם נמי לורך שעה קלה הוא לשמוע קריאת איכה בלילה ואי שריקן בכל לילה משום לורך קלה לא היה לכתוב אלא שהאבל מותר לילך לבה"ל אפילו ביום וגרסא העעם כיון דסולך הוא בחוק חבורת בני אדם לא מקרי מתבודד והוי לילה כמו כיום שאכרו חכמים ללכת מפתח ביתו כדי לישב בדד. נאם הקטן והלעזר שבישראל:

סימן קדה

המקום יחסי בשורף אכזבי עמיחי סה"ר יוחנן כ"ף ראיחי וידעתי מנאכזב ומא אעסא כנר ידעם כי גם לכבודי ולכבודך לא מקתתי להלחם בעירך בשועים רק במילי ואף כי ידעתי כי בדברים לא יוסר עבד מ"מ הראיתי טובי על פניך ואני כותב כאשר תראה. ואשר קרא לך כמו ממזר עד אשר תגדר אין נראה לי לדון עליו שיהא כמו שהיה קורא לך ממזר כאשר תקום בעלמך דאף לפי כל ראויותיו אין להאשים אלא אם אמר אהם עושה כמו ממזר או שהתגבג כמו ממזר אבל בדרך הנאי והטובה זה יש לתקן דבריו וליישב רואה לומר שאם לא תגדר אהם כמו ממזר שרגיל להיות חזף ושקרן וכס"ג אבל אם תגדר כשר אהם וק"ל מזה אין להאריך יותר :

סימן קדו

ואשר שלחתי מהסווא יחוס שתובט בעל אמו אין נראה כלל לחייב הורשים אלא שבעת יורשין שלא פקדנו ולא מבעיא היכא דרודס אביהם שלא בפני ב"ד ללא הודאה היא אלא אפי' הודה בפני ב"ד והייבוסו ב"ד שבעת יורשין נשבעים שבעת יורשים ונפטרו דמאי סו"ל למורים למיעבד דאונס הוא עכבו דלא הוי מני לאשכחובי וכתבו החס"ר ריש פ' הפרס דכל היכא דלא הוי מני למיעבד לא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם וירושין נמי מס"ט פטורין מן הסורה כדתי אמי שבעת ס' חסי' בין שיהסם ולא בין היורשים ואע"ג דק"ל דאין אדם מוריש ממון שחייב עליו שבעת לבניו היינו דוקא לכוזא כדאיתא בהם אבל להחזיק פשוטא דלא. כתבתי בנחילה נראה דדינא קאמינא. נאם הקטן והלעזר שבישראל :

סימן קדז

היכתב לבנה טובה אכזבי עמיחי סה"ר יוחנן כ"ף י"ך אשר כתבת לי מהסווא דעשן חדיר שפסקתי שאפי' לכתחילה לא מני מעכב בעשן שאינו חדיר ומאזי מהסווא שובדא דירושלמי ועשה דחקתי ליישב הירושלמי דאיירי דוקא לענין דיש חוקא לעשן שאינו חדיר אבל לעולם לכתחילה מני מעכב כאשר כתב בסדיא כרמב"ן בעור חוש"ן. דע לך כי לא על לשון הירושלמי לחודים סמכתי דהיה אפשר שקיזר בלשונו כמו שהוא רגיל אלא גם מלשון המרדכי בשם השו"ב רב מתתיהו גאון אהיבא דרובין בקם פורני כו' מוכיח בסדיא ובפשיטות דעשן שאינו חדיר ומאזי לא מני מעכב אפי' לכתחילה שהרי כתב שבקש לעשות פורני חביריו מעכבים עליו משום דחוקא רב ומאזי משמע הא לאו הכי לא מני מעכב והסווא השו"ב מייחי נמי בסגס"ם במיימוני פ"א בהלכות שביעית. ועוד מוכח מנייה דאיירי לכתחילה דכתב שמינו יכולין לעכב מפני שהיוקו מרובה ומאזי מחמת העשן ועל המחזיק להרחיק את עצמו אפי' לר' יוסי כו' וסך דר' יוסי לא איירי אלא לכתחילה ואפי"ם לא חייב להרחיק אלא משום דחוקא מאזי ומרובה ואע"ג דמסכים בחר הכי ופורני זה היוקו מרובה ומאזי ואין לו חוקא אין לדקדק דאיירי לענין חוקא זו ואף זו קאמר משום דבעו לאחוי על הסווא דקועני דאיירי לענין חוקא נקט הכי. עוד דקדקתי עכשוו בסגס"ם בלשונות משם מהר"ח דע"כ עשן שאינו חדיר אפי' לכתחילה לא מני לעכב דכתב אהא דתקן חמת שבתור יכול לעכב כו' עד אבל עושה כלים ומוכרן בשוק ואין יכול לומר כו' וכתב עלה גרסא דאפי' אם רואה להחזיק בחומות אלו מחדש לא מני לעכב דהא דאמר רב אין מחזיקין לגזיקין מוקי לה רב זכיר בקוערא ובית סכסא אבל שאר מיקין לא ע"כ הו"א קמן דמייחי ראייה אמיליהא דלכתחילה מהסווא דקיערא ובהכ"ם

סימן קדח

הכתב ותחסם לשם טובה אכזבי שאירי משר"ר מיישטר"ל י"ז ועמיחי מהר"ר יוחנן כ"ף י"ז ועמיחי סה"ר י"ז. אכזבי מדוע כוונתם האתם האתם לכתב רגלים הנה גם אחי הערחתם ללא עה לויכנס במלחמה של חורב כאשר אין כלי מלחמה בידי כי כל ספרי גיטוי מרד"ל עדיין כמה בגרע"ף והספרים שלי שחס בידי פה אינם לפי חלי אורכי ואף כי כמה לקטחים מכמה בעלי בתים מ"מ אשיב לכם דעתי בדרך קלס. אשר כתבת אהם שאירי שיש ללדד להסיר כי היכא דלא חסיי לירי תקלה ובך ש' ביאר יותר והביא ראיה ממאי דכייפין מאים עליה כדי שלא תלאתה בנות ישראל לתקלה נראה דאי מבוס הא לא איירי וראיה ממה ששלחתי לפני כמה שנים בקובץ שהיה לס"ר מרד"ל אבי מס"ר משה ש' שסוכיח מסא דאמר באגידה פ' הנושא שאמר רבינו סקדוט בעת פטירתו בדרך נכונה דר' אחא בר אבשיים שמתינהו להנסו דאקפו פירי בכורא וחלוו שבת ואשתמוד משום דשמתינהו וקשה מאי אשמועינן תלמודא בכך מילתא ורבינו סקדוט גופיה למאי שילכתא יבא דבר זה אלא לאשמועינן דאפי' אם נראה לחכמים שמפני סגן מנדין ומחזיקין מאן דהוא ובשביל כך ילא לתרבות רעה לא יישאו בעבור זה מלדון ומלעשות כהלכה כמדומה לי שכתבת מקרוב שראית ג"כ כמה בקובץ בערווי"ז שהיה ביד סה"ר שמשון ז"ל והסתא קו"ח הדברים ומה שהם שגאין לדון ולהוכיח על מה שעבד כבר אין מבטלין ההלכה כ"ס שלא לעבור על הדת והלכה לכתחילה וכפיין דמאזים עלי כמדומה לי דהרמב"ם פי' טעם שאין אלו שזכרים דברי תורה באותה כפיהם כיון דכופין אותו עד שיאמר רואה אני דאין ססדי דגמר בדעתו לגרש ברטין כדי לשמוע דברי חכמים ע"ס וכס"ג סמיכין אלוהו טעם שלא חלאף בנות ישראל כו' הואיל ובהיתר נגמר. ואשר כתבת אהם עמיחי כ"ף דיש להסיר מהסווא דכתב שאירי באין לכו אלא שם שהוא מחזיק לעצמו בפנינו אפילו אם נמלא אח"כ שאין שמו כך וכתבת דזה נמי מחזיק שמו בפרישפור"ק יותר משלשים יום קודם נחיתת הגט אליה בן דן. דע כי הביאו ראיה זו מהר"י ומהר"א מארץ סגד והשבתה להם מנפשיה סה"מ בשם של עצמו אבל שם של אביו לא ידעתי מה שכתב א"ס בשם השו"ב אביו שכתב ג"כ כמה אמנם שובדא דידן וכפי מה שכתב מהר"ר טעב"ל י"ך היאך הוא שם אב והיכתה יש לחלק מעט כדבעינן למימר לקמן. ואשר באת ללדד להסיר מעטם דמשקרא קידושי טעות הוו משום שסעידי עליו שהיה מימר שתי פעמים ולא עשה השו"ב כהוגן כלל כאותן הריקים הסוכבים שהמירו ופעמים חוזרים ומחזיקים עצמם ביהודים ופעמים כזכרים לפי חומתם וי"ל דמש"ם נחשב עדיין מומר גמור ואדעתא דהכי ודאי לא נתקדשה לו והכתב ראיה מדברי מור"ם שביא ראיה לדברי הגאונים דיבמה שנפלה לפני מומר לאלה בלא חליצה ומתשובת מור"ם במרדכי סוף יבמות דחשיב ריקים כאלו כמו מומר גמור וכתבת עוד דמוכח סופו על החילתו שלא יתה בו לחלוותי חשובה לפי שבת מיד כששמע שבלו מנכריו נראה דכל דבריך הללו אינם כלל דברים של טעם אלא המוסין למיזין דמס

שייך לדמות מי שהוא שכ ויכנס ללכת לרת האמת לכל הפחות
 בפרסטיא ואפילו אם בדרך רמיא ועקיבא למלאות תאוותו אלא
 כדי הוא משמר שבתות ושאר מצוות וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה
 שמונת בדתו בפרסטיא ואינו מכניס עלומו לא בכלל ישראל ולא בכלל
 דיוויס ודאי בדידי' אמרינן דאדעתא דהכי לא נתקדשה כמו
 שכתב מור"ם להדיא דאין סהדי דלא יוחא ליה להחייבם לו כי
 יעבירנה על דת לבוא בגיזה והא לא שייך כלל בניו שניכנס לרת
 האמת אפי' רק בפרסטיא דודאי לא יבאנה בגיזה וקשה לי
 דאי נאמרי דידך מאי הוי לריך מור"ם לער לבוא לגיזה וימא דודאי
 לא יוחא לם להיות אשה מומר מה לריך תשמש דיעבירנה על דת
 ותשובת מור"ם דפ' בתרא דיבמות נמי מוכח מדברי מור"ם דריקים
 כחזקים כ"ג לאו תורה משומדי' . הם הלא כרי הם כרעיים ישראל'
 שהן פסולין לעדות מן הכהונה דכן הוא לשון מהר"ם דכיון דנתמדת
 וכפר בעיקר פסול לעדות משום דמובל במים לא הוכשר לעדות
 ומייתי ראיה מפרק זה בורה אהבא עבחה כ' וכל כהן דמייתי אינו
 אלא רשעי ישראל ופסולין לעדות ומאי עממה לא דייקתו מיני כבד
 כתבתי למוהר"א ז"ל ח"ל דמהר"ם סבר דאינו אלא פסול מדרבנן
 כס"ג מדכוורך לומר כסוף התשובה דאלין בהרוב דיעות
 בפסולי עדות ואי מומר גמור חשיב מאי לריכא לרוב פשיטא
 ופשיטא דאינו נאמן לאיכור ולא ליתר ואפי' אין שם עדות
 כנגדו וכתבתי כ"כ ראייה מהא דעל מנה שאפי' לדיק ואמרינן שמה
 בשרה תשובה כ' . האמת נחלק עלי וכתב דפסול לעדות מדאורייתא
 וכתב דעל מנה חירך דמשום הומרא דאשה איש אמרינן דהפק
 מקודשת היא אבל לא נחלק עלי כלל לומר דעדין מומר גמור הוא
 כ"ג ושיש חילוק בין רשע למשומר גם מה שכתב דאנלא מילתא
 למפרע דלא שב כלל מעולם מדברח וערק לו תמייה רבה אדרבה
 איפכא מסתברא דבשעת פנים הוין לו ומשום כיסופא הוא דברה
 מפני מכיריו וראיה ששכח דרענגשפור"ק יוחר משלשים יום בחורה
 יסודית ואי יתה כוונתו גרועה ורעשה מי חזקיקו בפשיטור"ק
 לסדר לו גט אין להאריך מזה יוחר דהיה נראה קולא רבחה ונפיש
 טובא להפקיע קידושין מטעם זה ואפי' לכהד בעלמא דהדרבין
 נראה אשה פחותה כזאת ענייה ומטופלת היתה בארבעה בנים ואין
 לה גואליה וקרוכים אפי' היתה יורעה שהמיר כבר פעמים אפשר
 היתה מתרסה להתקדש לו אם נכנס לרת האמת היתה חושבת
 ע"י אהבה וחבורה עמו ישוב בתשובה גמורה ויניה רשעתו . ואשר
 כתב עמיתי סג"ל לדין להחיר משום דבשם האב א"ג בגט ולכן
 גם השינוי אינו פוסלתו והבאה כמה ראויה ששם האב לא פסל
 בגט אשיב לך שני חילוקים ברורים האחד משום דהעד יוכי בלא
 שמו בכתב ידו וכן הוין חותמין כמו שסתקין רבן גמליאל רק אי
 עד בלי שם כלל והוין מקיימין מחוך כבד ידו עד שתיקון רבן
 גמליאל שיפרשו שמותיבין כדחק פ' השולח ולכן די בשמו לבד
 משא"כ בשם הכעל שהיתה אס יעשו בעד . האחר הוא ששמו כשמו
 מה בכך כולי האי רובא דעלמא כשרים הם לעדות אבל אם יעשו
 כבעל שהוא אחר ששמו כשמו ומלא שהוא פסול לגמרי דכ"ע פסלי
 להאי גיזא חוץ מבעל . ואשר כתב שכתבתי משמע כך דדין שם
 כבעל ושם העדים שוין בזה מדמיירי בכל הבבא בעדים ותנא א"כ
 הויכחו והויכחה דאיירי בשם הכעל ושם האשה משמע לך דשוין הן
 תימא כפלה ופלה כיון דע"כ רישא לא איירי אלא בעדים ולא
 כבעל דתנא כהדיא איש פלוני עד וסיפא לא איירי כלל אלא כבעל
 ואשם מדתן הויכחה ומשום דערביניהו תשמש היקשות ודומיות
 מלבד לפסוק ולהורות מהם חף מה שינוי כל כך יש בהא דערביניהו
 כיון דהרואיכו איירו דדין סוכרה שמוח . ותו אייתית ראייה מדאמר
 תלמודא בפ' גט פשוט שם האיש הוא הדין שם האשה ואולי שם
 אביו לא קאמר אחמסה אמאי נקיטת ברייתא כוי לך לאיתויי
 ממתינתין דר"פ כל הגט שמי כשמן ושם אשתך כשם אשתי ובסיפא
 תנא מקום האיש והאשה ומקום הזמן ובפ' הורק שניה שמו ושמה
 ושם עירו ושם עירה בכלהון לא מדבר שם אביו אלא ודאי לריך
 לומר שם האיש כמו שכתבין אותו בדיו וכן סקתיה לנפך מאי
 פריך תלמודא לשני יוסף פן שמעון ודחיה בקנה רוחא לומר סימנא
 בעלמא הוא ופירושו בעלי שהי רחל וכן הויה דלקמיה וליחוס

דילמא שני יוסף בן שמעון פירשה הכי תמוס לרבים איך הדעת
 סובלת דחקים הללו בכמה דוכחין בפ' גט פשוט תלם זימני ובפ"ק
 דבבא מיעטא ובפ' כל הגט וכו' וכו' שבוזוקו שני יוסף בן שמעון בכל
 הני דוכחין לסימנא בעלמא ובפרט בכך דקאמר רב שני יוסף בן
 שמעון אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה אי כפירושך דרז"א
 לומר שני יוסף בן שמעון ושתי לאה אחאי קאמר נשותיהן אין עושין
 גירושין אלא אלו בפני אלו מבעי ליה . ומה שבאה להוכיח מהא
 דכל שהחזק בעיר ל' יום ודקרי ליה לאו הוכחה כלל דמסיק
 לאבוס שמה אחרונה דהוא הויפוחא טובא אלא אשם עלמו שמו
 ודלמא הסיק לשמיה יוסף בן שמעון איוסף קאי ולא אשמעון ור"ל
 היכא דיוסף בן שמעון ורחובין בן שמעון בעיר אחת דילמא אזול
 דרחובין ומסיק שמהי כו' . ואשר כתבתי כיון דאין עדות ברורה
 דאין שמו דן תמימי וכי אין עדות די כמו שכתב מה"ר טעב"ל
 דורך שרוע לו שהיה שמו דן נהגאל והויכחו דעלוי . ושהיה ועדי
 בלד אסתן עיין פ"ב דכתובות במרדכי ה"ך מפרשין עדים בלד
 אסתן כמדומה לי שגם התוס' פ' גט פשוט מפרשים כמו במרדכי אין
 להאריך יוסף מזה . אמנם חרתי לחד מעט מועד ראיה וחילוק
 להחיר ואומר אי שרואין הדברים שאותו המגרש הם המוסק של
 אביו היה שבו ונעלם ממנו אפשר לפי רוב השנים שגפרד ממנו
 אבל הויכחו דעמליין וזורה לו וכל שכן דינו לכתוב דעמליין כמו
 וזרדי' ומונדי' שמו רגילין לכתוב וכן באמצע חיה הרווק היה
 רוצה ליחס לו ע"פ שם אב כשאר בני ישראל ובה מלבו בתחילה
 כשכתב הכתובה נתן שכוה הקרוב לדעמליין כמו נהגאל אלא ששם
 נהגאל לא שכיח כולי האי כמו נתן אה"פ כשרצא לסדר גט רמא
 אנפשיה עפי משום דכן מילתא אפי' ריקים ועמי הארץ יודעין
 דיש נפקותא גדול בניטין בשמות כבעל והאשם ולכן דקדק מחוך
 הספק ששם אביו דן היה שהוא קרוב יוסף להתיב דעמליין וכן כ"ג
 החזיק את שם אביו דן וי"ל דמעתה דכיון דמחוך הספק דקדק
 בסברא מן החיובים והלחיות עם אביו כך וכו' על כרחך האריך
 לבדות שם מלבו והאוי ולא ידע האמת וכל לומר דכ"ג יכול
 להחזיק שם לאביו אע"פ שאינו כן . ולא דמי לתשובת רמ"א דלעיל
 דהתם היה יכול לכתוב שם אביו המומר אלא שלא רצה ולרואה
 נמי לכתב למיחש כדחייש אשירי בתשובתו דהא דהרואה שכתב
 דין יוכל להבין ג"כ מדעתו שעי' הספק מחך מחוך החיבה ולא
 יאמר אחר הוא מה שאין כן בעובדא דאשירי או ינוא הכי דלוחו
 רווק כואיל ומכופק היה לאורך הגט רמא אנפשיה ולא רצה לכתוב
 שם אביו מספק והחזיק את עלמו בשם אביו ושמא היה לפי האמת
 שמו דן ולא היה ליה בוס כינוי ולכן זכר שמו ואי הוה כס"ג
 שפיר דמי כמו שהבאתי ראיה כבר מן המקראות לכן בן נחור
 ומפיבשה בן שאול וליכא למיחש דכדורש מהר"ט שיחי' אי ידע
 ליה לשמיה דאביו אביו כס"ג יש לו עדים בלד אסתן כמו שפירש
 לעיל במרדכי . ומסקת דעתי איני כותב להחיר אפי' עם אחרים
 אפי' דילמתיים ליה שינא מכשורא אבל אם דעתך נוטה להחיר
 אינוני קורא חגר ומערער ואפי' להיות כותרין לא הויה זכר דעתך
 להטיל על מהר"ם כ"ך באב"ן חוכלו בודאי לכתוב לו משמי שלא
 הויה קורא חגר ומערער ומתמהם כלל ועיקר . נאם הקטן
 וכאשר שזישראל :

סימן קל"ב על דבר האשה מרת קטנו"ך שהיתה בשכר אשה
 יחחק מולגשור"ק שגפל בה ספיקא אי שריא היא
 לאיכושי לעלמא וסחירה מחותני הישיב מוסר"ר טעב"ל לאיכושי
 לעלמא מטעם תרתי שריותא חדא מחמת שנתגרסה ממנו ע"י גט
 לפני המטפט באב"ן כאשר מבוחרת אותה סיבה ומסתוה בכתב
 מוסר"ר טעב"ל ומחוך הסדיות הכתובים בכתבו והאריך הרב
 הזכר למעלה ברואות וטעמים להחיר מחמת אותו גט כמבואר
 בכתבו . ואיך שריותא מחמת העדות שנתקבל מן הכרי שהגיד
 על מיתתו של ר' יחחק הזכר למעלה שראשו מה וסרוג כמבואר
 אותו העדות בשולי האגרת הזאת הושתק אות בלות מן ההשתק
 ששלה לידי מהר"ר טעב"ל וכתבו מחמת לעדים הושתק אות בלות
 מגוף העדות ואשר שריותא נמי האריך הרב הזכר למעלה בכתבו
 ובראיות ובטעמים כמבואר שם . וסנה אשירותא קמא מחמת הגט
 קר"ה

קארס רוחי יגאל וליתן בהנחו לרדיון כי כמס מיני תיוהא קא' חיונה כסו ואם סיינו באים ללדד כזכון להסחיר לפעמים סיינו לריכין למיטא פילא כזופא דמתקף ואפע"כ קלה לא סיה מספיק ושמה יראו תלמידיהם ויקבעו הלכס לדורות על כן לא קאמינה אלא אשדיותהא תניינא הגדה סוכרי ממינתו דליה בה אלא חד תיוהא שסגיד ע"י שאלה בר מן דין לכאורה גראה דהיה עדות מספקת לענין החרת אשה מנוס עינוגא ואסא תיוהא דשאלה חלק סרב הזכר למעלה ככתבו דבהך עובדא דידן כ"ע מודו הכבלי כמו הירושלמי דמחזי מסיח לפי תומו משום שסיס סוכרי מראה פנים לדבריו יותר משונדקיה לפי שסגיד כמה מאורעות וסימנים שאירעו בגופו כסריגוס הויה אבל פונדקיה לא ראהה רק מקלו והרמילו ומשמע כהו"ש שילבי יבמות דלא הוה הוכחה גמורה לא מהוויר לי חילוק זה כלל וכלל דאדרבה פונדקיה סיחה מראה פנים לדברים יותר מעובדא דידן דהסס אלו רואים ומכירים פנים אמת בדברים שסרי הויה אלהם להס מקלו ותרמילו אלו סיה ח"י וק"ל לדרבו לא הו" מניחו כהן וגם קבר הראהה להס ורלו בו קלה כוכחה ממש משום דבכתה אבל נדון דידן שסיסראל שאל העדות מן סוכרי לא ראה קום הוכחה על המיתה ועל הסריגיה רק לפי דברי סוכרי כיון דלא הססירו חכמים עדות של ככרי מסיח לפי תומו רק בלא שאלה ח"כ סדרינן לכלל דלוריותה דחסנינן כל עכו"ס פיסס שוא ועיקבה ורמיה כל דבריהן ואמרינן דכל הסוכחה והסימנים מענין סריגיה כדה מלבו כדי להטעות או עתמת שחדים או כמה ענדקי ואיכא למימר דאפי' לר' אחא בירושלמי מודה בכא דלא מיקרי מסל"ת. והו גמיי דשאלה דידן גרוע משאלה דליה סדרינו דהסס לא סריגיה המיתה כלל אלא ששאלו סייק הוה ויהא ססיחה המיתה לפי תומה אבל כאן שאל ששאל כסדיא אחר מיהא וק"ל. אמנם גראה אחרי פשיע' מה"ר עטב"ל סחיר זהה האשה קסע"ן וגשאה על פיו וסרב סוס מורה סיראה סיה כמה וכמה שנים ונסמך לבוראה מן הגדולים הראשונים מה"ר אג"ר ומורי דודי מה"ר א"ל ז"ל. אומר אחי דהך איתתא שרי למיחב תותי גברא דנסבס דהכי מסיק תלמודא פרק בתרא דיבמות דהא אמרינן פל למים שאין לכן סוף אשתו אסורה סני מיילי לכתחילה אבל דיעבד שפיר דמי וכבה בתשובת המיימוני הועתק מספר אביהסף דכל סיכא דלין האשה מוידס לעבור על דברי חכמים שריגה ולא מנדין גמיי לא להדה ולא לבעלה דנסבס כי סהוא עובדא דהסא דהסס לא סהירה סוס חכס אלא שפעתה כדבורה דר"י ואפי"ה שרי כ"ס ג"ד שהוסרס על פי חכס כבר זמן מרובה קודם שבה מה"ר פרך ואסרס דכ"ג לא מקרי כלל מוידס. וא"ת שאני עובדא דהסא דהסס סיו מסל"ת דהסס דנפל למים שאין לכן סוף ומפרשים הסוס' וסחבורים דרובן אין נמלנין אלא חשו חכמים למישע משום חומרא דאשה איש וכמרדכי בשילבי יבמות כהב דאפי' מישע שאינו מליי הוה ואיכא למימר דמס"ה אמרי רבנן דיעבד שפיר דמי כיון דמדלוריותה שריא חלוני בתר רובא כס"ג אבל נדון דידן אי לא חסבינן כן ססדוהא דהא נכרי עדותו כשריה בעדות אשה ח"כ מוקמינן איתתא אחזקת אשה איש ואסור מדלוריותה ואפי' דיעבד הלא מ"מ דהכי גמיי איכא לסחיר כיון דנפיק קלה דלא פסיק שרבי יחך הזכר למעלה מה ויסרג או טבעוהו ובעל סס סיה וישנו לו קרובים סרבה כמות מדינית זה כמה שנים כנסתקע שמו ואבד זכרו ובעומותיו סריבס עכשוו בגלותו או מפורדים ומפורדים מעט בכל מקום ואלו סיה חי כרחוק מאתים או שלם מאלה פרסה סיה נודע ונסמע לו. וכס"ג מיקרי רובא דשכיחי טובא אפי"ה שאינו בא אלא מכה סתמא סיו כמו ססס סופרי דדייני נגמר גמירי ורוב מליין אלל שחיטס מומחין סן דליניה גמיי מכה סתמא קאחי. וכמרדכי בשילבי יבמות שהבאחי לעיל מדמי לכו לסדרי מים שאין סוף וסרי רובים וכס"ג קאמר תלמודא לרבה מדרבנן קלה איה ליה אס איתת דהוס סליק בו' וזוכה מסתס בתשובה כמרדכי פ' בתרא דחליגין בתר אומדנא דרעיתיה ואפי"ג דמסיק תלמודא לא שנה לרבה מרבנן ופי"ה אייש דעלמא סיינו לכתחילה כדמסיק דיעבד אין לכתחילה לא משום

[תרומת הרש"י ח"ב] חית

לכתחילה אין לנו לחלק בגמירות חכמים כדמסיק גמיי בתשובה לעיל דלין לבדות חלוקים מלכנו אבל דיעבד שפיר דמי למיז: בתר אומדנא דמוכה טובא כי כן. ונראין סדברים כזמנינו אפי' ארס בינוני אס איתת דחי הוה עדיין סוס ליה קלה זה כמה שנים עפי ועפי מקלה לרבה מדרבנן בזמן חכמי תלמוד שהיו ישראל עם רב כמות וכמה מקומות וכו' דאיכא למימר דמים שאין לכן סוף ליכא חזקה דאשה דייקא ומנסבא כדפסיק רבינו הנגאל ועד אחד לא מסימוי דהסס משום דאמרי בדדמי וכל סיכא דאמרי בדדמי לא דייקא ומנסבא כדאיתתא להדיא בתלמודא אבל בג"ד דייקא ומנסבא וכן מרע לפזקת אשה איש וסרינן לה למיכל אפי' בתרומה דלוריותה מהאי עעמא כדאיתתא פרק שאשה שלם. ועוד דהס דבר קלה לגרומי הלי ססדוהא דנכרי מעטס ששאלו ממים שאין להס סוף ורבי אחא בירושלמי לא קפיד אשאלה ומ"מ בתלמוד דידן מחיר אפילו מחניין להסיד וזמנים שאין להס סוף ליכא מאן דשרי מכל סלין גראה דכיון דאינסיבא כן איתתא קסע"ן על פי חכס לא תלא ושריא למיחב תותי גברא :

סימן קמ

ומה שנעשו ברכותיו בלא עשרה ולכאורה סוס כלס בלא ברכה ואסורה לבעלה כוידס. אמנם מלאחי בתשובת הרשב"א ובתשובת המיימוני דלינו מעכב דיעבד כלל וק"ל. ועוד דמסכתה דכלס בלא ברכה אסורה לבעלה כוידס סיינו בלא חופס אלא דיקט בלא ברכה לפי שעושין ברכס בשעה יושאין ובפ"ק אמר רב יודא חף בניית סאירוסין מברכין אותה לפי שמיחדין אותה קודם כניסתה לחופס וזכורא שכו דקאמר ססס ועיקר דבר בחופס תלוי דכל ביאת אירוסין כביאת זונה הוה כל זמן שלא נכנסה לחופס אבל משנכנסה לחופס הרי היא כאשתו לכל דבר לירשה ולעמא לה להסר נדרים ואפילו בלא ברכה כדמוכה בכחובות פ' גערה ססס חזר דידס לנישואין ובסוס מקום ברכות אין מעכבתה אס המלית ובי ס"ד אס אין כמדוינה עשרה שלא כנסת אשה משום דכרכת חתיים בעשרה ועוד אמר בהגיוקין מעטס כהרוס וארוסתו שנשבו לבין סוכרים והשילאום זס ליה אמרי ליה לא תגע בי שאין לי כחובס מומך אבל משום כלס בלא ברכה לא נמנעס והו לא מידי שמעון ב"ר אברסס ז"ל ס"ה עכ"ל.

סימן קמא

יברכך ה"י ברכת אביך הכסן הראש אכובי עמיסי סה"ר יו"מ כ"ץ. כאשר כתבתי לי מלומת סגדין דשוף אמת סגיד לך עמיסי אליעזר שאני רגיל לשער כפי ראות עינין כי סובר אני אחרי שיש חילוק בין סור סגדול ובסוסס דקס גדול לפי גדלו וסקטן לפי קטנו אס כן ס"ה בשוף לפי קטנו ואס מהר"ל ז"ל שיער כרוחב אצבע באולי משום דבשיעור מבורר לעוף עביד ליה מילתא דפסיקא. הללעד"כ. גלס סקטן והלעיר שבישראל: **סימן קמב** שלומך יסגא לתדא אכובי מה"ר יעקב אבשע"ע. אשר שלחת אלי ודרשתי היאך כותבין גיטין במקום מושבך רועי"נ בורק ונסתפקת בשמות איהם והלשנה ובסס סעיר וססר ואיהס נסרוס כותבין או לא וככתב סדרשת וחקרת בכל סביבותיך היאך נסגו סס מנסניגים הראשונים ולא מלאה כקשחקר זולתי זקן אחד סמעיד לך גס ממע"ן שלא לך סרב סססן עופס אחד מועתק מטופס גט ישן סככתב על סס רועטנבור"ק וככוב על סעופס סהוא סכוא מסודר מפי מור"ס מרי דאחרת סדיין ומלאתו עופס עלו לך ספיקות במקלה דברים סל"ל גס נפשעו לך מקלה ספיקות בדברים סל"ל ועתה סניי משיבך על ססדר ובלשון קרר כי הליד נחוך לדרכו. אשר נסתפקת אי לריכין לככוב סס סלידה באיש ובאשה כאשר מלאה כטופס סל"ל סך ככב מור"ס מרועטנבור"ק נראה דמע"ה לא כותבין כלל דכספר מלוס קטן ככב דמנעו לככוב מקום סלידה מפני סעועים לשון נמנעו משמע כפשיטות דסגו ככר לככוב ואח"כ נמנעו מפני מישע ידיעות סרור וסכלו וממור"ס אין להביא ראיס ססיה מופלג ובקי לא סיה כדורו כמותו ואף כ"י כסגס"ה כמיימוני ככב להדיא שאין לככותו מפני העשות וככב שאס נלעריך לכותבו יותר יהא סעווה מן סחיקון מפני סעועים ע"ס. גדולה מאלה מקום סוידה ססגו לככוב כל סקדמוניס

דבריו בקצרה. והנה לא ידעם שאף רבנן קמאי כתבו דלי אפטר
 לבין דין תורה ממש בעיניו מסיס אלא לריבין אלו לפסוק בדין
 דומה קאת לבינוע. ולכך נראה לפסוק לכס דודאי סבר"א כ"ל חייב
 ליתן מס וכל העולים מהחובות אלו שיש לו איזה מסן שירצה
 לעשות יאושם יתנם לזיבור ויהא חורקם כמסכג הקהל עם וכל
 אוחס שלא ירצו לעשות יאושם יחבוב הקרן בלא רביח מעולם
 וכסך שיעלה מסן יתן ממומס לפי סערך שעל שאר הקהל אמתס
 אחרי סבר"א אומר בחומר שאין לו לפרוע כלום במזומנים וגם אין
 בידו לא כסף ולא שום כסף כמבואר לעיל שיוכל למוכרן עבור
 מזומנים לבד העניינים המבוארים שאינם מחוייבים במס על זה לריך
 לישבע אותה שבעה כמו שרגילין הקהל לישבע בשבעות הולאות
 שאין לו לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות ולא מזומנים
 ולא שאר עניינים המחוייבים במס שיוכל למוכרם עבור המזומנים
 ובאותה שבעה יפרט ויפרט כל חובותיו עם כל אחד ואחד וכן כל
 אחד ואחד ואז מה שיעלה לו לפירעון לפי סכומו יפרט להם אותו
 סך מן חובותיו כגון אם יעלה לו לפרוע חמשים דוק"ט יתן להם
 חוב אחד עם זכויותו שהקרן עולה לכל הפחות לאותו סך ויהיה
 לקהל ברירה בכל חובותיו ליקח איזה מסן שירצו ואם יעלה אותה
 סך הרבה ממה שיעלה לו לפירעון כמס אז יהא אותו החוב מונח
 ביד נאמן בחזקה שיהיה ואלו ישתדלו שיבא אותו החוב ופרע מן
 סוכרי עלמו או אם יוכל למאול מי שקוים אותו ואז יבררו שיהיה
 מהקהל שהם נאמנים והם יקבלו עליהם במס שלא יזלו
 בקבלת הפרעון מן סוכרי עלמו או דמי מריח החוב אלא יעשו
 כאלו היה של עלמס ואם יקחו חוב שעלה עליו רביח זמן רב והם
 מבקשים לקבל רק הקרן ולא יחוש אם יופסד הריבית טולו או רובו
 לא יהא נח בידם לעשות זה כפי רצונם והפסד רק יעשו כן על פי
 החרס כאלו היה של עלמן. ואם הקרן והשעיר שבישראל :

(אחיל ליקוטי מהר"ם ודעת מורי"ע ז"ל)

סימן קמה

מס"ק ז"ל וכן לאסור מלס שפלה במזר
 באפייתם ונראה הענין דהאש אין שולט בין
 הכפולים כל כך מהרס והדחי מחמת. וכס"ג אמרין בפ' כל שעה
 לא לחלוט איניש כו' עד ולא סליק דיקולא דמיא מד' רוחותיו סני
 נמי דילמא לא שליט חוס בכפילות ועיין במס"ק בענין דלאסות
 תחת הערפא דמשמע שם שסאפיית שולטת בין הכפילות בשיעור מיל
 ונראה לע"ד דלא נחשו שיעור מיל לבצק ההון בחוס ההנור וכן
 כתב להדיא במדרי"פ' אלו עוברין בשם ספר יראים דכתב ז"ל
 ושיעור זה בביה שאין בו אש ובאר חמימות אבל לפי יחרון חמימות
 ממהר להחמיק ע"ש. אמנם בערב פסח טוגס שאם הכפל וסע"א
 כך שיש ס' במלה כנגד הכפל פורסין מקום הדבק ומשליך וסע"א
 מותר אבל בפסח שחמץ במשכו אסור כל המלה לעולם ע"כ :

סימן קמו

במס"ק כחוב בסלכות פסח במלות אכיל מלה
 שמוסגין בהרבה מקומות לברור החטין מאותן
 ששוכין מעבדריס וכבה בסלכות שלא לאכול חמץ שאם נתלא חטין
 בחוך סכרי שלמחו מלחלותיה הארץ שקורין גיירמ"א שאין בעלים
 אפי' אם נעמן קודם הפסח כיון שכוה יבש יאיב טעמה בשעת
 אפייה בערב פסח בס' ובפסח במשכו וא"ו כתב דשפיר מתבטל
 קודם הפסח ולא חשיב מתבטל איסור לכהחילה כיון שאין מזיין
 לבעול עכ"ל. ובכל גבוליו לא נכחו לברור חטין כלל בדיוק רק
 מרקדין אותו הישיב ובורדין אותה בעיניו בעלמא ולפע"ד נראה
 אע"ג דאין מרקדין בדיוק רב כל כך מנהג של טעם סמיכין אכמ"ג
 דכתב בלאזין בסיומן קל"ה במלות חלב דקמה בקמה מתערב יפס
 ומקרי עירוב לה בלה כמו שסוכים כבוכמות גמורות מוסכת
 מנחות ומוכסג פסח הוא להחיר לה בלה שנתבטל קודם הפסח
 שאינו חוזר ויעור בשעת הפסח ואעפ"כ לריך לברור ולראות שאין בו כל כך
 הרבה יותר מס' וגם סכריה מוכתה שאינה מכוון לבעול ובהוסר
 גמור מתבטל אפילו אם ישר שלא נמאלו כבדריה טוב אינו חוזר
 ויעור בפסח ואעפ"כ לריך לברור ולראות שאין בו כל כך סכריה ועיין
 במדרי"פ' כל שעה כפסוק ראב"ה על תבואה שירד עליה דלך דמשמע
 הסס קאת תוכתה להא דכתיבה"א אבל לפי הרקדוק יחייב שפיר :

סימן קמו

מס"ק הנהיג להחיר תפירות השקין לסכנים כסך

קמה לפסח וסביא רחיס מפרק בחרא דע"ו דקאמר ודכיתא מיישן
 ואי אית בסו קיערי שרו לבו אלמא מה שכתבן סקריס אינו
 מחיישן ומתנבב ס"ה שאין מחכבס חוך סתפירה. ולראה לע"ד דראה
 ז' היא לדחות כדדחי ליה במדרי"פ' כל שעה שאין רחיה
 ממש שלא יפלוט ע"י הגעלה מה שחחה הטלחים משום דין נסך
 לזול הוא אותו שבקיטי :

סימן קמח

בע"ד הוריתי לאסור שלא להוליך השקין שבסך
 הקמה על גב סוס אל"כ שיש עליו לזכף תחת השק

מפני שהקמה מחתמם בגוף סבהמס ונחמץ :

סימן קמט

מרגלא בפומא דאינשו ליזכר שלא לדבק יייר
 קרמי החלומות בנצק סמוך לפסח חוך שלשים
 יום אבל קודם ל' יום אמרין דכבר הוקש בנצק ונעסס מאוסס
 ואינה חייבת לבער. ודודי מהר"ר אהרן זק"ל סחירו ודרש כן ברבים
 והביא רחיה מן הרמב"ם שכתב בנדים שכבסו בחלב חטים וכן
 ניירות שדבקו בחמץ מותר לקיימן בפסח לפי שאין לורת חמץ
 עומד. ואשירי ומדרי"פ הביאו דבריו לפסק הלכה ולא חלקו כלום
 בדבוקס סמוך לפסח או מופג כדפליג ספר ספרותא ומדרי"פ בוחן
 עיסה בשולי החבית לדבק הסכרים שאם נתן חוך שני החדשים
 סמוך לפסח אמרין שעדיין העיסה רכה ומותנה טעם ביין ואסור
 מן היין חוך הפסח ומס"ג במלום שלא לאכול חמץ כהב שאם נתן
 חוך שלשים יום סמוך לפסח יש לחוש ומשס נראה לע"ד קאת לדקדק
 בכל עיסה שטוחין אותו כל כך דק כמו בשולי החבית ובקרמי
 החלומות אין חובה לבער דאל"כ מאי אירייה משום דנותן טעם
 העיסה ביין חיפוק ליה דחייב לבער כיון דחוך שלשים יום היתה
 לפי הסמ"ג יש לדחות דהתם פחות מביה במקום אחד כיון דעשוי
 יותר מביה כל כדדבק זה בזה לאורך הדבק. ועוד י"ל דהתם
 איירי בביה בטיט ואפי"ה אסור בנתנית הטעם ביין מס שחח
 הטיט לכך נראה לע"ד דלריך ליזכר לעשות בליס רכה מאד
 ולהכנישו לגמרי בין סדבקים שלא יבלבן כלום וכס"ג אומר הרמב"ם
 שאין לורת חמץ עומד והמחמיר לטוח פניו בטיט חמ"ב :

סימן קנ

במס"ק במלות שר בחלב כהב דהגעלה לריכה מים
 רותחין שמעלין רתיחה וזא מסיי אס סיד סולדת
 זו. ובמדרי"פ כתב פ' כל שעה שאין מגעלין כליס הרבה בבת אחת
 אלא בזה החר זה והאסיר הרב מהר"ם כשמכים אח"כ כלי לריך
 להמתין קאת עד שיחזרו להעלות רתיחה יפס ובמדרי"פ בע"ז כתב
 דוירס מרוחה סעעבירו מן האש חמ"ג שפסקה רתיחה חשיב
 פלי ראשון לעיני הגעלה ואשילו אס בואבין בכלי חמר מן היורס
 בעוד שהיחה על האש דרוחה חשיב מה שבלוחו כלי ככלי ראשון
 לעיני הגעלה וכן כתב האשירי פ' אין מעמידין בדק ר"י להגעיל
 ע"י כלי ששואבין זו מן הרתיחה. מ"מ נראה לע"ד דהסיד
 הגעלה דמדרי"פ ואשירי קאי דוקא אמילתא דסני הגעלה ע"י
 עירוי שמערין מן הרותחין על הכלי כמו לגבי יין נסך דליוו לנו
 להחמיר ולהלריך לערות עליו מן הרותחין אבל כליס שנתחמטו בסך
 איסורי חמין שזריכין כלי ראשון להגעילן איכה למימר דכ"ע מודו
 דבעיין שמעלה רתיחה בשעת הגעלה וחדע דאשירי גופא כתב
 פ' כל שעה שזריך לחבר המגעיל כליס שלא ימחו מים מרתיחה
 ונראה כמו שחלקתי דהסיד איירי במגעיל כליס שנתחמטו בו חמים
 בכלי ראשון וה"ג מחלק באשירי בשם מהר"א פ' כירס לעיני הגעלה
 בכלי ראשון לעיני עירוי :

סימן קנא

מס"ק איזיק מקרימ"א דרש ואסר להגעיל לזרך
 פסח כליס של כסף המזויירים שקורין בארזינו
 גשמעל"ט ובארציה אחרים לעזים גפלאכמאל"ט וקבלתי הטעם
 לפי שידוע הוא ע"פ האומנים שאין לעשות יזור זה כלל כי אס
 ע"י זכויות. וכתב בסמ"ג דוכג שלא להשתמש בשום כלי זכויות יסן
 בפסח דחלמודא מדמי ליה לכלי חרס דאיוו יולא מידי דפיו לעולם
 וכן כתב במדרי"פ' אין מעמידין בשם רבינו יחיאל חמ"ג דתשמיש
 בלזין מ"מ לפעמים שורין צכין פחיתים וכבשנין בחוכה וסוי כמבוסל
 וא"כ הליור שנתעש מחכות כל מוס שכנסו בחוכה ע"י כבוסה
 אינו

אזנו פולט ע"י הגעלה כדון כלי חרס והכי נהגו כמה גדולים
 מאשתדלתיך וגם מהר"ן מאגר"א נהגו כן לאיסור. אמנם נראה לע"ד
 דאם היורד מבחוץ רק על הכיסוי או על הבית יד דכולי האי לא
 חסרינן כיון דליכא למוחס כה"ג דשרו שם פתיחין ואע"ג דרמב"ם
 במדכ"י פ' כל שעה מנריך הגעלה לכלי כסף משום דלפעמים
 מרחיחין בו יין ובשמים ולפי טעם זה אין חילוק בין מנפמים
 ומבחוץ על הכסוי דאם כסו הכלי בשעת הרחיחה עולה ונגלת
 בכלי מ"מ נראה לע"ד דהאידיגרא לא שכיחא כלל להרחיח אלא האם
 בכלי כסף החשובים כל כך שגששו בליורים וכל כה"ג נסמוך דבריו
 ראב"ם דפ' אין מעמידין דמחיר אפילו כלי זכוכית עלמנו בעירוי
 משום דשביע ולא בלע כל שקן יזור זה שנעשה רק מחיטוך כלי
 זכוכית והתערב בעינינו אחרים שאין לחוש לאקראי דלא שביח לומר
 נהי דלא שביח כולי האי שמרחיחין אלא האם כה"ג מ"מ יש לחוש
 שמה הרחיחו יין ובשמים בכלי אחר שהלל האם ועירו מאותו
 כלי היין ובשמים אל כלי הכסף כזה וק"ל דעירוי בכלי ראשון
 לחומר ולפי זה יש לחוש גם בבית יד או בכל מקום מבחוץ
 דמינא כשבלע מן החמץ הולך בליעתו ככולו אפילו במקום דלא נגע
 בחמץ דבסמ"ג במזות חמץ ככל איסורין שבתורה חוץ מקדשים
 אס בשל במקלח אין לריך הגעלה אלא במקום בליעתו והגם"ס כתב
 בשערי דור"א דלע"ג דקאמר כלי מהכת חס מקלחו חס כולו לא
 אמרינן דהולך בליעתו ככולו. וכן בסמ"ג במזות כשר בחלב והכי
 נהיגינן ולא כה"ו והגם"ס בסמ"ק דסברין דכלי מהכת חס מקלחו
 חס כולו ומשערינן כנגד כל הכף אפי' לא נחשב כי אס מקלחו
 הרחיה דבסמ"ג יש לדחות דמה שאין טעון הגעלה אלא מקום
 בליעת הטעם משום דאמרינן כבולטו כך פולטו וכן טעמא לא מהני
 סגא בכלי המזוייר דאם בלע היורד חו' לא פליט כדון כלי חרס
 וע"כ לריכא לתימר דטעם הכי הוא דהל"ב חקשה לה"ו והגם"ס
 בסמ"ג מהסו' דאם לא בלע במקלח כלי דאין טעון הגעלה בכל
 הכלי דהכי איתא בהדיא בגמרא בזבחים ואכלי נחשת קאי הסם
 וה"כ אמאי לא ינמא דחס מקלחו חס כולו וע"י כך הולך בליעתו
 ככולו אלא ע"כ מטעם כבולטו כך פולטו. ומ"מ משערי דורא
 וסמ"ג מזות כשר בחלב יש רחיה מבוררת בהדיא באשירי פ'
 בתרא דע"ו :

וא"כ ע"כ עדיף הוא מהגעלה ומסחמא לא סו מלבינן הכלי
 למרי ע"י מילוי גומרי אלא שהיו עושין כמו היסק החמור כדמוכה
 הסח והיינו כמו שנהגו לשבח במדוכה שמיחין בנחלים הלוחשות
 כעין היסק ואפי' ע"י ספחה מדוכה אינה יוסוק בשעם מועטה :
 ולע"ד דליתר יד ימיו מיסב בשמאל של כל אדם והיינו טעם
 משום דרשב"ם ור"י פירשו שמה יקדים קנה לושט ויבא לידי
 סכנה בהסיבה ימין אע"ג דפי' ג"כ טעם אחר דלריך לאכול
 בימין א"כ אימר הוי לריך להיכב על ימין מ"מ טעם הראשון
 הוא עיקר בדכחב הרא"ש משום דחמירא סכנתא מאיסורא כדמסיק
 פ"ק דחולין רמב"ם וסמ"ג כתבו אימתי לריך"הסיבה בשעה אכילת
 כזית מלא ואשירי ומרדכי והגם"ס מנריך הסיבה כשאכול בהחילה
 כזית מלא וכן כזית אפיקומן ולע"ד מדברי כולם משמע דכזית ראשון
 של המזלח לא בני הסיבה :

סימן קנב

מהר"ם הורה והאמר שכן מלא בחשובות ישות מי
 ששטה להספלה מנחה בע"ש עד שטנו הקהל ברבו
 ועדיין לא עברו זמן המנחה שאל יתפלל מנחה באותה ברכ"י שבו
 הקהל והש"ך מהפלגין אחרי שסקלו קדשו היום לא יעשו חול
 אלא אלא ילך לחוץ אורו ברכ"י ויתפלל מנחה של חול וכן סורו
 תלמידיו אחריו דודי מהר"א ז"ל ומכר"י ז"ל. ונלע"ד דלריך להשייב
 הסיח דכתב מרדכי פ"ב דשבת אס שטה להספלה מנחה וכבר ענה
 עס הקהל ברבו הואיל ועשבו קודם לא יעשו חול אלא יתפלל ב'
 של שבת וי"ל דלא פליג דיפה דקדק בלשונו דכתב וכבר ענה עס
 הקהל ברבו דדוקא כה"ג דהוא עלמנו עשבו קודם צעמיית ברבו
 חו' ל"ל תקנתא אכל אס לא ענה עמסם גנון שלא סיה ברכ"י
 סמוך לברבו לא ימחין מלהספלה עד לאחר ברבו כשביל עייית ברבו
 דכיון דשעם עוברת לתפלת מנחה כדפי' אין להקפיד אס לא יענה
 ברבו והכי איתא בהדיא בסמ"ק במזות תפילה. ולע"ד אין להקפיד
 אמאי דמתפלל תפלת חול אלא הכבוד שכבר ענו ברבו וקדשו היום
 הואיל והתחיל בהיתר וכה"ג אשכחן עובא לתק דדוקא בשלה ידעו
 שלא יוכל לגמור קודם ברבו גנון שסבור שאלו מן הקהל וישבו
 סחן מעט מ"מ אס סיה יודע שלא יוכל לגמור א"כ התחיל באיסור
 כדאיתא ברכ"י במרדכי :

סימן קנד

נראה לע"ד דבשבת שרי להקיש בגודלו באצבעו
 לשחק בו את התינוק אע"ג דחנן בפ"ב דבילה
 אין מספקין ואין מטפחין בשבת וכו' מ"מ כה"ג שרי ורחיה
 מדחק פ"ק דיומא בקם להסנוס פרחי כהונה מקיפין לפניו
 באצבע לרדס כדי להפגי שינתו דהיינו כה"ג כדמקשינן סחם ולא
 מידק עלה משום דאין שנות במקדש התיירו כדמסיק במלרי' גלח
 בפרק א"ל המנונס דהא אפילו במדינה שרי אע"ג דרש"י לא גרים
 ליה בפ' א"ל המנונס הא משום דאין שנות במקדש התיירו חוס'
 ואשירי גרסי ליה סחם :

סימן קנה

כתבו האוס' פרק אלו קשרים וכו' אשירי שם
 דאסור להרבות בעישה בעילה בשבת כדמוכה
 בירושלמי כעובדא דאימיה דרשב"י ואפילו שאילה שלום התיירו דוחק
 ומכאן יש חששה שנהגינן אדרבא בשבת טפי מנחול להתאסף ולספר
 שמועות מענייני מלכים ושרים וארצותיהם דהיינו שיחה בעילה אס
 סיו כולם מהענגים בספור השמועות לא הוי קפידא כדמוכה בסמ"ק
 דמחיר לפסוע פסועה גסה לכתורים המתענגים במרוצתם ונלע"ד
 הטעם דכיון דמהענגים נכך חשיב דבר מזוה וחספי שמים כדבר מזוה
 דמותר לרין בב"ה ולהרבות שיחה דעלם קאי הסמ"ק ולדבר מזוה
 שני. ול"ד לשאלת שלום אע"ג דנמי מזוה הוא מ"מ לא התיירו אלא
 בדוחק כיון דלית ליה עוגן לשאל ולנשאל נמי לא קפיד כיון
 דמיחו בשביל כבוד שבת בדוחק התיירו אכל מקלסם אינם מהענגים
 בספור השמועות אלא שושפין לרין כדריבס איסורא קעבדי ואף
 רוב העולם אינם מהרין בכך :

סימן קנו

מהר"ם פסק על הא דאמרינן נכריה שאלו על
 עיירות בזמן שכלו על עסקי נפשות מחללין עליו את
 השבת אכל על עסקי ממון לא וכו' אפי' על עסקי ממון מחללים
 ידוע הוא דבאו על ע"מ אס לא יתה היתראל לשגול ולבז ממנו
 וסרגו והוי עסקי נפשות ומטעם זה היתר גמור הוא כדליקס
 גמולת

גמולת

שנפלה בשנת אפי' בבית נכרי לישראל ליתך ולכנות דהאידיא
 כשיש ליתקם הנכרים הולכים והורגים ח"ו ישראל אם לא יכנו
 כמותם וכו' הוא ואפי' במקום שאינם הורגים מ"מ שוללן וכוונתן
 והיו סגת ממון דשריין אף בבאו על עסקי ממון כדפי'. והם דרש
 מה"ר אהרן הקדושכפני רבים בפני קהל ועדם והודיע שיש לישראל
 לכנות הדליקה אפי' בשנת דלא אחי לאימועני ח"ו והיו סכ"ג
 ואמר דהדרבה מזה הוא דהוי כהלת נפשות והשגאל הרי זה מגונה
 כלומר שלא הודיע כבר ואף כי יש נגמגמים ומערערים לומר דוקא
 בפלג הדליקה בביתו של ישראל תחילה דלא איכא סגת נפשות
 דהרבה להשליך סיודי לטוף הדליקה בני שולחא בביתו אבל
 בפלג בבית נכרי לא מתחיליק דליכא סכנה כלל וראייה מכמה
 עיירות שהולקו ולא נשמע כדוד סכנה מ"מ משם אין ראייה
 מהנסו דפונא אשכחן דיש סכנה אפילו נפל בבית נכרי תחילה
 ופשיטא דמתללין. אמנם הכל לפי ראות עינים והזמן לפי מה
 שיתקרב לביתו של ישראל וכן לחכם ויחכם עוד :

סימן קנז פתילה שלא הוכנסה דכתב במרדכי שאם הדליקה
 בשנת וי"ט בחד בשנת אסור להדליק ביו"ט

דאין שם מנין ליו"ט וראב"ה פסק דאסור לטעלם מכאן פסק
 מורי הגאון מהר"י דאסור להדליק אפי' באורך גיסא דאי מותרת
 א"כ אגלי אסורס לטעל ודוחק לומר דראב"ה איירי דכבר
 הולקת משני דרין וגם אמר מורי דאפי' אם הפתילה צפי סכ
 ואיך לגר דאסור לפותחו כיון דפסק ראב"ה דאסור לטעל :

סימן קנח וסיכא דכנו הכרות בסוכה בשנת גראה דיכול
 ליתך לביתו ולאכול סעודתו עם וראיה מהא

דאמרינן פ' ע"פ רב הונא קדיש יבטי למטעם אהעקד שרגא עיילו
 לבי מאני בו ע"פ דדרך הוא ליתך מדירה לדירה סיכא דשכיבו
 וכתב מרדכי פ' ה"שן מיי שאינו בקי ישער הפער אם היה יולא
 מביטו בשביל לער כזה וא"כ ש"מ דלעז מקרי וכו' לכבוי נרות
 דאיכא נמי לער והוי כמלעז ופטור משמע נמי הסם דאין דרך
 ורגילות בשנת לאכול בלא נר דקאמר הסם טעמא מתעקד לבו
 שרגא בו' וכתבו הסו"ם הסם ואשירי דמה שלא אמר כן הסקפיד
 על הקידוש ועל הסעודה כיון דיוכלו למחר לאכול ג' סעודות
 וללאה י"ח בשבת בסעודה לא לא סקפיד וא"כ ל"ל דאין רגילות
 ודרך לאכול בלא נר דאל"כ למה לא יאכלו ויעשו קידוש בלא נר
 דלגבי קידוש לא ליתך נר כדאיתא באשירי דיכול לקדש אלא ודאי
 ל"ל דאין סעודה בלא נר וא"כ מותר ליתך לביתו כדי שיאכל סעודתו
 בנר וכ"כ מתוך פרש"ב. ואע"ג דכתב במרדכי דסקפיד על
 הקידוש ולא על הסעודה כלל משום דיכול לאכול סעודתו בלא נר
 ומשמע דלא ליתך נר לסעודה מ"מ כדי לקרב הדיעות מכל לומר
 דלעם לומר המרדכי כלומר ללאה י"ח בני סעודות בלא נר יכול ללאה
 דלא מצינו בשום מקום מלעזר לא יאל י"ח שבת אבל הקידוש לא
 חיקו אלא בנר וע"כ לאו מלעזר הוא דאפי' לאכילה לא בעינן
 נר כ"ש לשתייה לכן נראה קתא להחיר דאפי' חבירו אלאו בסוכה
 בשולחן א' דאינו חייב ליתך אלאו דניחא לו לאדם בשלו ולא בשל
 חבירו מידי דהוה ללאה מביטו לדירה אחרת דהוי לער לפי שמה
 לו לאדם להיות בשלו ומיחו דחק דהסם לעקוד מביטו לדירה
 הוי עירחא אכל האי לפי שעם עד עבור סעודה לא דמי כלל :

סימן קנח בסמ"ק וא"ל ככתבו דנשאר הימים אינו יולא בגזול
 נראה דאפי' לפי סידורנו יוכל אדם לברך אלוכל

דחבריה בשאר ימים בלי ידיעתו ואע"ג דאמרינן דשאל בלא
 דעתו הוי בגזילה אפי' כהא שפיר דמי כיון דלא מחסר ממוניה
 מידי יוחא ליה לאיניש דלעבד מזה ממוניה והא דאמרינן דלא
 יוחא ליה היינו כשמחסר ממון אכל בלא מחסר לא וראייה מעלית
 דאדם נובך בה בלא דעתיה דחבריה ואם היתה מקופלת יחזר
 ויקפלו ואע"ג דאמרינן בפ' אלו מציאות מלא ספרים לא יקרא כסן
 ספרים שאני דמטעמיה ועשיין להחלקלל וחסר ממונו ובא"ל נמי
 מחלק אהא דלא יוחא ליה בו' דוקא בביר אבל בחבר יוחא ליה
 דיליגוד בחוכם אלמא דלא יוחא ליה איש כללא דלישתמע לגמרי לא
 יוחא ליה :

מית

סימן קס

פסק בסמ"ג ובאשירי דליילס ראשונה של סוכות חובה
 הוא לאכול בסוכה אפי' ירדו גשמים דלישין ע"ו
 מט"ו דמלואו בו' מה הסם לילה ראשונה חובה מכאן ואילך רשות
 אף כאל לילה ראשונה חובה מט"ו רשות בו' אלמא ר"ל אפילו
 ירדו גשמים דאי לא ירדו גשמים היכי קאמר מכאן ואילך רשות
 הא אינו כן דכלא ירדו גשמים ליתך ביו"ט למטעם פת משום
 כבוד יו"ט וממילא יתחייב בסוכה אלא ודאי ל"ל אפי' בירדו
 גשמים. וכתב רב אלפס פי' בע"א דר"ל דאיכא דירדו גשמים וסליך
 ואכל בביתו ופסקו דחזיר ואוכל כוונת בסוכה וכו"ג אמרינן מט"ו א'
 רשות ונראה דאין לומר דסמ"ג ואשירי ר"ל בעינן זה דירדו גשמים
 בעת שרויה לאכול סעודה יו"ט ופסקו אה"כ אבל לעולם בשעת
 ירידת הגשם אינו חייב לאכול בסוכה אפי' ירדו גשמים כל הלילה
 דמדמתסיק בסמ"ג עוד טעם אחר משום דומיא דמלא ומלא א"ל
 ליפטר כלל א"כ משמע אפילו ירדו גשמים כל הלילה חייב לאכול
 כוונת בסוכה ובסמ"ק ובא"ל מוכיחים אדרבה מכאן מדקאמר
 מט"ו א' רשות ע"מ דאין חובה ביו"ט לאכול פת אלמא דלא ס"ל
 דבליילס ראשונה חייב בירדו גשמים דאל"כ מ"ל לסוכה דלא
 מחייב ביו"ט לאכול פת וקיי הא דקאמר מכאן ואילך רשות בירדו
 גשמים. ומתוך כך נראה דלס דלס ירדו גשמים לילה ב' דלא מחמירין
 לאכול כוונת בסוכה וסמכין אסמ"ק וא"ל וכו' אם ירדו כל הלילה
 דסמכין אשמויה דמשני בשם ר"י בחו"ם רב אלפס כיון דבקיאי
 בקביעה דירחא בירדו גשמים דאינו חייב לאכול כוונת דהוי מדרבנן
 כיון דבקיאי בקביעה דירחא ולא באשירי דכתב דלדין יוס ב' כיום
 א' ודמו להא דמביא בסמ"ג דהיטי הגמלאות במשי דתרגולת בפסח
 דמותר ביו"ט האחרון כיון דיו"ט האחרון מדרבנן מותר וה"ל מדרבנן
 ואינו חייב לאכול בסוכה או דמי לפסולי אחריו ולולג דיוולג ביו"ט
 שני ע"כ מלאחי נמוקי הגאון מהר"י. אמנם שמעתי שדרש בבבב"ג
 דכליל א' וב' ליתך לאכול כוונת בסוכה אפי' ירדו גשמים :

סימן קסא

שלוש יסגא לחדא אסובי עמיתו מס"ד טעב"ל
 י"ו ואסובי מס"ד דוד ור"ק וכו' זמן
 סג"ל י"ו. על דבר העדות של האשם מ' געליין' בהם של מ'
 פעסן שתייה אשה ר' וכל מעבדו"ל ששלחם ליד דקדקתי בהם
 אני וחבריי ש' קריתי אותם שתיי ושלשתי ומלא לדעתי במקלח
 העדות נטה יפה לשריותה דהאי איתחא ובעיקר בעדות ר' יונה
 בר אלחנן שהעיד וז"ל איך שמע מעירון פה שאמר בפס מלא
 אל האמינו שיהודי הפוס אף הוא נכר וסמאל בו' עד זה אמר
 כיום פעמים כאשר היה יודים רועים ליתך ולדרוש ולחקור אחר
 היסודי אם הוא הפוס או נכר ובכל פעם אמר אותו העירון כי
 הוא נכר אף לא אודה בפני השירים כי לא אחיה שום מסור
 וכל זה אמר בקרב אחר שנאבד עכ"ל. עדות זה מספקת לדעתי
 יותר מכל העדות מכמה טעמים חדא שהנכרי הנ"ל סח דבריו
 בקרב אחר שנאבד בעוד שהיו מסופקים בו אם עושה חי ופוסם
 וליכא למימר עליו דקאמר בדדמי כמו באיך עדות שכל מה
 שסחו הנכרים היינו לאחר שילא קלא דל"ס דנהרג דאיכא למיחש
 שסחו בדדמי כדמשמע במרדכי פ' בתרא דיבמות דאיכא למיחש
 בנכרי מסג"ל דנהרג דשמה אמר בדדמי. וכו' דעירון זה מיושבי
 טעו"ל הוא ומסתמא ידע והכיר אחר אינו יהודי חוקרים היסודים
 שם שסרי אביו ואמו ואשתו של הנאבד מיושבי העיר הסם ועל
 אותו יודי אמר שנהרג משא"כ בשאר עדות שלא העירו
 אלא שסחו הנכרים היסודי הנאבד הוא יסודי מטעו"ל ולא
 סוכרו כלל יסודי פלוני וסיינו לריבין לדקדק היחר מתשובת מור"ם
 מתשובה שב' המיימון טעובה המתחלת חזרו על כל דרין ודאי
 לדדין בו' שכתב אה"כ שלריבין לבדוק שלא נחסר שום איש בלוחו
 מקום שילא ולא חזר או שיש הוכחה מבוררת מתוך דברי הנכרי
 שזכו שסגידו וסח עליו כדאיתא בסם. וא"ל דהדרבה עדות זה
 של ר' יונה משום הא דהעיד דכמה פעמים כשחקרו ודרשו אחר
 היסודי אחר ככל פעם שסוח סרוג משמע לפוס ריכטא דע"ו
 שאלם ודרישה אחר מה שאמר נראה דלשון העדות לא משמע
 שדרשו וחקרו היסודים בלוחו עירון' אלא משמע כששמע הקול
 בעיר

בעיר שדרשו וחקרו אמר אז מעלמו מה שאמר וכו' מיקרי פסיר
 מסל"ב הואיל ולא שאלו כלום מאותו נכרי המסל"ב אפי' נדפק
 קול דשאלה כדאיתא בברייתא בשבועה מור"ם דלעיל וא"כ כיון
 שאמר אותו עירון כפה מלא שהוא סרוג לא דייקין בתריה איך
 ידע שהוא סרוג אלא אמרינן ששמע בברור מהורגיו או מאותם
 שהיו עם סורגיו שסרג. וכו' כתב מהר"ם בשבועה דלעיל וכו' וכו'
 ראיה מהא דאמרינן בגמ' מאן איכא בי חסא כו' ומסא דאמרינן
 ווי לפרש' כו' דלא הוי דייקי בהרייבו ה"ל בג"ד והי' דמטמע מהוך
 דברי הנכרי דלא הוה משקר מדקאמר ותמלאו אותו אלא כפר
 פלוגי ואי הוי משקר הוי מוכחש כשיבדקו ע"ס ולא ימלאו כדבדו
 וכעין זה כתב מהר"ם בשבועה דלעיל דה"ל מהימנ עפי משאמר
 סתם וסרג. ועוד נראה קצת דע"כ מוכח מהוך דברי העירון שדברים
 כבירים ידע מדקאמר אבל לא איניד לפני שהי"ס כי לא אהיה שום
 מסור משמע אלו הוה חולס לטיות מסור הוה בידו למסור הדולה
 וא"כ ע"כ דבר ברור ידע דאי לא"ה אין דרך נכרי למסור נכרי חבירו
 בדדמי בעלמא. עוד העיר ר' יונה הג"ל וכן העיר ר' יחיאל כחוחו
 איך ששמעו מנכרית אחת שהסל"ב ואמרה וייר ליגן אלהיא אין אייבם
 גילוייט די הבן איין יודן דר מורט נון כוט מן אין דרייבוק
 גילובט דם זי זולן ווייזן וואו ער איז דר מורט ווארדן עכ"ל. גם
 עדות זס מספקת די שהרי אמר אין יוד פון עכווא אייז דר
 מורד ווארדן אפי' פלא סוכירס שמו יבדקו שלא יא' מעכווא
 שום יכודי שדך עס שלא חזר כ"א זס וכו' כתב מהר"ם בשבועה
 דלעיל ממש כה"ל. עוד הוה לנו לדקדק היתר מעדות אחרים
 אך היינו לרייבין לדקדק ולפספש יותר מבאלו העדויות אמנם בעדות
 הנוך בר' מנחם שהעיר מה ששמע בו: זע"ק מפי הרב עירון שם
 אין נראה לסמוך עליו משום דאותו רב עירון שהעיר וכו' ע"כ שאלה
 ששאלו הנוך ואמר אם אמנת הוא שהודס בעיניו שהרג יכודי אפי'
 ששאר נכרים נניו אמרו פמי שמעפט שהודס שהרג יודי וואתם לא
 סחו ע"כ שאלה מ"מ זס הרב עירון לביחמו דוקא מועלת לפי שהוא
 אמר שהודס על יודי אלא עכווא וסוא ע"כ שאלה סח וכעין זס
 כתב מהר"ם בשבועה דלעיל אפי' לקולא לא מקרי שאלה אפי'
 כשאלו אותו הנכרי עלמנו שהוא סח אפי' שילא הקול בכל המקומות
 ומסתמא כמה נכרים נשאלו אפי' לא נפק מידי מסל"ב הואיל
 ואותו הנכרי עלמנו לא הוה ומסתמא ה"ס איפכא לתומרא וק"ל. וזס
 שהעידו על שהי"ס שפי"ס מהם באמנע שורה של להי העליון הו'
 גדולים משאר שהי"ס ששפי' לידים נראה דהאי לאו סימנא כלל
 ולא מביעה דלאו סימן מובהק הוא אפי' למ"ד סימנים דאורייתא
 לא הוה מהני משום דבדקין בהרבה ב"א ומיניו דרוכס בני שניים
 האמלטיים בשורה העליונה גדולה יותר מהנכו ששפי' לידים ואף
 אם הוה אלו שהי"ס מופלגים קצת בגדלות מ"מ אחרי שרגילות הוא
 שסם גדולים לא מהני אם הוה מופלגים קצת דמיא להא דקאמר
 תלמודא בפ' בתרא דיבמות ובפ"ב דב"מ סימנים דגופא דהריך וגו'
 דלא חשיב סימן כלל אפי' למ"ד סימנים דאורייתא ונראה דמסתמא
 לא איירי דהריך ברוחב אלבע משאר ב"א בינוני דשפיעה דהאי
 לא הוה סימנא כלל ולא אייטריק לאשתמינן אלא ודאי איירי שמופלג
 קצת באריכות ואפי'ם לא מהני והיינו עממא כיון דרגילות הוא
 בהרבה ב"א מהסם ארוכין וגו' מבינוני ולכך אפי' אם הוא קצת
 בהפלגם לא מהני וכל העדויות שהעירו על סימני כלים לא דקדקתי
 כלל בהם ללמד בהם שריותא אפי' ללרפן לסעד ולסיוע לשאר
 אומדות כדמשמע בדברי סדר מס"ר אליה י"ז שכתב וז"ל וישאלו
 אם יש סימנים בבגדי ואו כתונת שמאלו וכמה כתונת נשא עמו ח' או
 שנים או אם הכירו הכתונת בע"ע עכ"ל. נראה דודאי לא הוה דעתו
 דנסמוך ענ סימני כלים לחודים דתלמוד ערוך הוא בפ"ב דב"מ
 ופ' בתרא דיבמות דחיישינן לשאלה רק עבעת כים ואריקין ואוכף
 כדנפיש בכו תלמודא עממא אמאי לא חיישינן בכו לשאלה אבל
 שאר כלים דלא מפרש תלמודא מסתמא אין לנו לבדות סברא מלבנו
 וטמר דאף בכו ל"ח לשאלה הלא מסתמא דעתו הוה ללרפן סימני
 כלים לשאר אומדות וכן שמעתי כבר לפני כמה שנים שמורי
 הישום המופלג מהר"ר נתן הנקבר באדמת קודש ז"ל מלא בם'
 אחד וקמו מה"ס דמגרפי סימני גליו לשאר אומדות. אמנם לכן

מהסם מאל על שריותא דא נראה דמוכה מתלמודא דך חששא
 דשאלה דכלים הששה גמורס הוה ולא מהני אפי' לרף מדרפין
 תלמודא פ' בתרא דיבמות ובפ"ב דב"מ ומי חיישינן לשאלה כים
 ואריקין ועבעת כיכי מהדרינן פי' הוה מהדרינן על ידס ואי
 אמרינן סא דחיישינן לשאלה לאו חששא גמורס. ואי אית לן עוד
 אומדות אחריתי לא חיישינן לה א"כ מאי פריך מנע דמסדרי' ליה
 לשליח שאבד הגט ול"ח לשאלה יומא דכתס ה"ע משום דאיכא אומדנא
 אחרת שזס הגט של זס השליח הוא כיון שזס האיש שואל כנט
 ויודע שאבד הגט ואין אלו מבידין אחר ואין לחוש שמה יש אחר
 ויפול בימנו כמו כן כאן אבל גבי עדות אשה שמה בעלה ואין אלו
 יודעין אם זכו בעלה שנמלא מה אין ע"ס שום אומדנא שהוא הוא
 ולא אחר וכו' מהלקין הסוס' לסדיא לפי שיווייה בתרא פ"ק דב"מ
 ובפ' כל הגט אליבא דאביי דחייש לתרי יאחא אפי' לא הוחזקו
 ומתני' קאמר גבי גט דיחזיר ול"ח לתרי יב"ש. נראה דקשה
 לקבץ הלכה לדורות להחזיר א"א ע"י לרוף כלים לאומדות אחרות
 דכל חד חד וחד באפי' נפשים לא מהני ולא מועיל אפי' דמשום
 עיגונס מקילין עובא בעדות אשה סא אמרינן פ' יש בכרך כי
 אקול רבנן ס"מ בסופו אבל בתחילתו לא אקול ופרש"י בסופו
 לאחר שכיוונו יפה שזכו הקילו הנכמים בכוף עדות להחזיקו אפי'
 דשפחה ועבד אבל תחילת העדות דהיינו ראשית שמה לא אקול
 עד שיברר יפה עכ"ל ונראה דכל הסימנים שהוא הוא בעלה של
 אשה זאת בכלל תחילת עדות ניכסו ולא אקול ביה רבנן וכן מוכח
 בברייתא במימון פי"ג דגירושין וכן במרדכי פ' בתרא דיבמות
 דחשיב כה"ל תחילת עדות דאיתיה ראיה מהא כי סיכי ללדיך
 אחרתים ניכס כו' אימא איניס אחריתא אחי לאלולי כו'. סיומא
 דמילתא דנראה וכן הסכימו חבירי דעתי דהאי איסתא מ' געליין
 דהי"ס אשת ר' זכאל מעכווא שראו לאכסוני לעלמא לכל גבר די
 מייבין ואחס האכובי חבירי ששלתחם אלו הסכרים לעיל העיינו
 בדברי בראיותי ובסברותי אם מקובלים לכס וגם תשלחו והכתבו
 לעמיתי מס"ר אלי' י"ז אשר החלל בגבול בית דינו אם נראים
 ג"כ דברי תהיודס בפירכוס ואם לאו דעתי מבוטלת לכס. ואם
 סקטן והעיר שבישראל. וכן עשו והסכימו כולם להחזיר :

סימן קסב שלומכס יסגא לחדא האכובי האלוף מס"ר ליב"א
 י"ז והס"ד אברהם שטן והס"ר לז"ן והס"ר
 שמואל י"ז. על דברי ביצוע ופסרה ששלתחם בין יורשי עזז"ל
 מעריני"ע והפדהם בפיוס ובפסרה איש מעל אחיו לתועלת כולם
 כאשר כתבה ישר כחכס ויפה עשייתם אף אם הפסרהם במקצת
 מלך זס ללד זס בשביל השקט ריבי. וכו' משמע פ"ב דב"ק דשני
 לב"ד לוותר בממון היתומים חון מן הדין כדי להשקטם מריבות
 וקטעוץ מהסיוא דאמר ר"ג להנסו דבנו אפדנא אקיקלי דיתמי זילו
 פייסו ליתמי ולא אשגחו ביה ואגבי רב נחמן לאפדנא מינייכו ופי'
 שם אשירי דמן הדין הוה חייבים ליתומים לפדוע כל האחת לפי
 שסכרו אותם מעט ואפי'ם אמר בתחילתו שפייסו היתומים במאי
 דיפייסו ולא גבה מנן לפי הדין לגמרי במקום היתומים עד
 שסירבו לפייסם :

סימן קסג גם מה שסכסכתם לגזור ולהסרים שתחזיקים
 הפסרה ושלא יוכלו היתומים לחלוק ולמחות
 לכשיגדלו דינס סכי הוא דיש כח ביד ב"ד על היתומים כל זס
 דקי"ל כר' נחמן דאית ליה דא"כ מס כח ב"ד יפה. ומס שבקתם
 להסכים על ידכס אין לי מילון בזה אף שלבי מגמנס קצת שלא
 ראיתי ליורשי ר' מנחם איש עומד במקומם כמו לפני האדדין
 האחרים וחושש אני שמה יא' לי מזה הרעומת מקרובי יורשי ר'
 מנחם. ושלוס מאלת האכובי סק' והעיר שבישראל :

סימן קסד שלומך יסגא לחדא האכובי עמיתי שאירי מהר"ר
 יודא י"ז אשר דרשתי הטעם שנמלאת בהרנגולת
 בפסח אם לריך לשורפה או ישליכס במקום הפקר. דע כי מנסג
 הוא לשורפה כדכבס מרדכי פ' קמא דסכחים בסס ר"י דהטעם
 בהרנגולת לריך שפייח כלי כדי לשורפה בחוס"מ ואין נראה דלחתס
 גופא קאי דפחות מכזה א"ל ביעור כדאיתא פ' אלו טוברין ור"י
 מייחי ראיה משום דקי"ל אין ביעור חמץ אלא שריפה ע"ש. מס
 סהוג

שכונד לך משמי שהתרחי חמץ מוקפה בנותן טעם לפגם אפילו במקום שמוהגין איבוד לא ידענה מהאי מילתא כלל אע"פ שגראס שיש לחלק משום דלא מחמירין בלא פלוג כמו בנוף הגזירה דמשו וסא קמן דאפי' בחמץ גמור רוב הפוסקים הסכימו להחיר נט"ל דלא תליין וקחן טעם לפגם בטעם משבו מ"מ אני זוכר דאחיא סאי עובדא לקמן ולא כוריתי בס לא איבוד ולא היחר :

סימן קסה סדר טעוין באשכנז הוא הסך גמור וכן ספר מלות גדול במלות חמץ וכן תוספות ש"ך בריש פסחים . ולא תקטן והצטיר שבישראל :

סימן קסו שלום לאחזבי נכרה רבא הכ"ר חיים י"ו אינו כדי ששלחה וגם קשה לי להשיב על עיני זה כי

כבר כתבו חיים ומתים בדבר זה המחלוקת בכבוד וכמה דיוואות משתפסין וקולמסין משתברין וסיקופים הלכות כחמור של עכנאוי גם אני זכר שפעלים כתבתי אז עניות דעתי על אוהו כבוד ועוד חוששתי שלא יתקיימו דברי כי כן נעשה לי בטכנר ג"כ בעיני כבוד אחי במדינה היתה דאחרותא דעמי הארץ היה וקלים בדעת וינסו כמו שכתבתי בעלמך ולאסתברך לא אשיב פיך ריקס אך בקולר .

עגל הראשון אינו פוטר אף כי כרוך אחריה דכל בני כרוך דפ"ג דבכורות פרט"י מניקה וקי"ל דחלב אינו פוטר כר"ם לחומרא אף כי יש חולקים עליו וע"כ עגל השני ספק כבוד הואיל ומניקתו וסא ודאי ישראל יכול לקיים ספק כבוד לעגמו דקי"ל תקפו כסן מוילאין מידו כדמסיק בריש ב"מ גבי מכותא חבן הכסן כששולחים לו סבכור אינו רשאי להחזירו דגראס דמבזס מתנות כהונה כ"כ הרא"ש ואפי' בספק החמיר מהר"ם על הכסן בזה שרצה לזולל .

וח"י כתב לא כייפינן ליה איפשר דלא פליג עליהו וסבד לא כייפינן ליה לקבלו מיסו מודס דאוסורא עביד וחת"ל פליג סיי בתראי וינסו . ומה שכתב ח"י במס' יום טוב דשמע מפ"י רש"י דכייפינן ליה וכתבו כבר דלא קשה דידים ארדידיס דסיהא איירי כשרוצה לקבלו לאחר זמן כדמוכח לשונו וכי יביי דסקפיד מהר"ם על הכסן שאינו מקבל ס"י הקפיד על כמכוין להקניט כסן או שלחו לו כדי לנקום ממנו דכתב דכמה עבירות עשה כמבואר בתשובתו להר" מאיר כסן ודון דידן בספק כבוד הוי כדלעיל

וסבדי אינו נאמן במסיה לפי חומנו שכבר ילדה ואסימנים דקרינים לא סוכינן אע"ג דמהר"ם החמיר שלא יזול בו סכסן מ"מ הואיל וגם בע"ס אלו ידע שיכול לעכבו לעגמו לא הוה משלחו לשום כסן בעולם א"כ בטעות שלחו ויכול לחזור בו דקי"ל תקפו כסן מוילאין מידו כדלעיל וכו"ג בנדרים לא חשיב קיום ביום שמעו כי לא ידע סבבל שיכול להסיר וגם סכסן לא קבלו עד שיחקרו כמו שכתבתי מדאס לע"ד כל הכא דאית ביה ספק בחזקה דישאל בעל ספרה קאי וכן פסק מהר"ם על הסולה מעות לחזירו ליחס לנכרי

וסבכו דסדרי זוי למרייכו דאדעתא דסבי לא שלח ורתייתו מרב ספרה אדעתא דמרא אפקדיס פ' הגוזל בהרא ומייחי לה במדרכי פרק אלמנס ניזונת וכן כל קיני בטעות ומחילה בטעות חזר ס"ג כ"ס סיי רבותא דסקי דחלב פוטר קמאי ובהראי אע"ג דלענין איבוד מחמירין כר"ם כל כס"ג כדי לסמוך עלייהו וישאר בחזקה בעלים הראשונים משרתך ק"ל הוי . הועתק מפסק מס"ד

ועליקמן אהדרין :

סימן קסז שואל ומשיב כענין . כמשפט עושה סחירה וכוין

אחזבי מהר"ר משה ס"ל מיניץ ל"ע הולב אני עסה את ידי בפודגרא ע"כ אבוא בקגראס . אשר דרשתי על אחד שנולד לו ולד זכר מפרס שסיהת חולבת כבר אבל אינו יודע אם בכרה אם לא ומכר הוולד לנכרי בעדו במעי אמו בכסף ולא במשיכה אם יש לחושנו כספק כבוד אם לאו . דע לך כי לא מלאני לבי להחיר מטעם חולבת אע"ג דרמב"ם ואשירי פ' בהרא דיבמות פסקו דקי"ל דחלב פוטר מ"מ הואיל ומהר"ם פסק וכתב דנהגו כר"ם דחלב אין פוטר וכן פסק בא"י אין לנו להקל אע"ג שכתבתי כבר באחת מתשובתי לדין להקל עמה בזמנינו ובא"י איתנו לפי שדרשתי והקרחי מיוודים וארמאים נשים ואנשים רבים אם ראו מיימיסס פרה חולבת שלא ילדה כבר ולא שמעתי אחד מהם שראה דבר זה מעולם אך בעוים שמעתי ממקלס

שלפעמים הם חולבות ד' או ה' שבעות לפני הלידה וא"כ אפי' אי אשכחן פרה אחת מני אלהי הוי מיעוט דלא שביח ומיעוט כס"ג לא אמרין כמון מיעוט לחזקת אפי' לר"ם כדאיתא בחוס' ובאשירי ובמדרכי פ' בהרא דיבמות אע"ג דתלמודא פ"ג דבכורות לא חשיב סך מיעוטא דחולבת אלא לחד מיעוטא ולא מיעוטא דמיעוטא י"ל דבסמות שלנו משוים הם מבהמות שלהם וכו"ג איתא להדיא בחוס' ובאשירי פ' אלו טריפות לעיני פרה בה שלש ודאי לכסן ולעיני עינויתא דוורדי עינינו רואות דבסמות שלנו משוים הם משלסן . כל זה אדרתי להקל אך מ"מ לא מלאני לבי לסמוך על דרשתי והקירתי נגד מה שפסק מהר"ם דמסתמא לאדלויתו ולדורותיו פסק בן אה"כ הוי לו אומדנת הוכחות אחרות מלבד החליצה שכבר הכר הייתי מזרפן לעממא דלעיל להחיר אבל בג"ד אין נראה לי לזרף קיין הכסף לעטם דחולבת ולהחיר מביימינו דשייכס לא שייכי אהדדי כלל דעממא דחולבת מחיר משום דמוכח מילתא דכבר בכרה וקיין אדרבה מחיר מטעם דלא ביכרה אלא משום שחפזת סבדי . ומו נראה דכמה גרגא אית למשרי בקיין כסף דג"ד חדא דרוב הגאונים פסקו דקיין לא מהני אלא דוקא במשיכס דמתיק באשירי פ"ג דבכורות . ומה שכתבתי לדברי הא"י מהני קיין כשמקיין העובר אפי' לפר"ם כבר כתבתי בתשובתי דסא לא חס מהר"ם לרדרי הא"י ומלריך משיכס וכסף ג"ל עממא משום דכל עגמו של א"י אינו מחיר אלא משום דאי אפשר למשוך הוולד ומשיכס האס לא מהני להוולד משום דר"ם פסק דעובר לאו ירך אמו הוא כדאיתא במדרכי פ' סוכב וכנס החוס' פ' שור שנגח את הפרה מסקי דקי"ל בכל דוכחא עובר ירך אמו הוא לבד לענין טריפה כיון דעובר ירך אמו הוא יש כאן מה למשוך וכו' אין קיין כסף קוים לר' יוחנן . ועוד נראה דבג"ד לפי דעתי כמו שכתבתי שספק הוולד משמע דלא הקנס הכהונה לעוברס וא"כ אין הקיין כלום ואין אדם מקנס דבר שלא בא לעולם כה"ג לפי ר"י כדאיתא בהנה"ס באשירי פ' מי שמת אע"ג דלפי' רשב"ס מהני מ"מ מו יכניס ראשו בפלוגתא דרבותא כ"ס דרבו האורחין :

סימן קסח ומה שכתבתי אי כייפינן ליה לכסן כה"ג לקבלים

הואיל ואית ביה כמה ספיקות . דע לך כי כבר נדרשתי על כס"ג לא ידעתי בפעם ההוא מתשובת אשירי שכתב שמסר"ם סקפיד על כסן שלא רזס לקבל אפי' ספק כבוד וחשיב ליה מוצא במתנות כהונה לפי שאס היה ישראל רוצה שלא לתחו לכסן כרשות בידו הואיל וספק כבוד הוא כדקי"ל דאפי' תקפו כסן מוילאין אותו מידו ואיך יתכן שיבא כה ביד ישראל לכוף הכסן לדעתו מתי שירצה אם רוצה לקיימו מקיימו אם רוצה שיקבלי יתוף אותו לקבלו אדרבה כה"ג איכא זילול כהונה אלא שלא באתי לחלוק על דברי

מהר"ם מ"מ סבו דלא לוסוף ענה וגימא דמהר"ם לא איירי בספק דלא תלי בפלוגתא דרבותא אלא בספק שנולד מעגמו כדאשכחן כמה ספיקות במס' בכורות אבל כה"ג דאיכא כמה ספיקות דפלוגתא דרבותא אם אמו הולכין להחמיר משום איבוד כרת כדי ללאת ידי כוין לא יזיול כולי האי להחמיר בבביל זלזול מתנות כהונה וק"ל . ואשר דרשתי אם שרי להסכיר כבוד לנכרי כדי לגדלו נראה דמשמע בפשיטות בא"י בתשובה דשרי שכתב ח"ל כבוד שמסרו ישראל לשומר נכרי כו' וכבר עלה פסק שחף אם הטיל בו השומר מוס דשרי כמבואר סהם ע"ש . משמע בפשיטות דשרי למוסרו לשומר

נכרי דמסתמא לאו בעצריינא כתב דבריו וכו' אי הוה אסור למסרו לשומר נכרי זה הישראל עבר ומסרה לו לא הוי שרי ליה במומו שסטייל בו סבדי כמו שיש לדקוק קלח מדברי ח"י גדול כההוא עובדא וגם נראה בן קלח לדקוק מדברי ח"י קטן ע"ש .

בהשבות הגאון מהר"י מויליץ דקדקתי וז"ע היטב כהא דכתב בסתמא נכרי מוסל"ת אינו כשר לעדות כבוד משמע קלח מדבריו דאפילו אי לא מנינו למימר דלשביח מקחו קאתי לא מסימן וז"ע ע"י באשירי פ"ג דבכורות . גם מ"ס דעגל הראשון אינו פוטר משום דכרוך היינו מניקתו וקי"ל דחלב אינו פוטר לפי קוטר לשונו משמע דכרוך ומניקתו היינו מטעם דחלב פוטר וסא ליתא כדאיתא להדיא לפירש"י בגמרא פ"ג דבכורות דעגמו משום דאין מרחמו אה"כ ולו ז"ל דתרי מיילי קאמר וקלר מאד בלשונו במתנתא מיך חדרוס ותבסק

ותבקש לדרוש בכל גזולך מיודים וארמאים אם ימלא שום אדם או אשה שראו מימימה שום פרה שסיחה חולבת קודם שילדה ומה שתעלה בדעתך סודיעוני עי"מ. ואם הקטן והלעזר שבשראל: **סימן קס"ט** שלומך יסגל לחדא אהובי מס"ר משם ס"ל י"ו אשר דרשתי ע"ד הכבוד שכתבתי לך עליו כבר

ידעתי בלשון מבורך הוא בידך. והנה עתה נחחדם שנלמד אנו דהכוא בוכרה ובעינא לפרושי לך הסיא מילתא לקמן אמנח שלחה עתה הנה העתק מפסק מהר"ו כ"אג"א י"ו קחינא זיה דברים חמוקים. חדא מ"ם דמונכ וסוגיא דעלמא כוא להקמות העובר רק בכסף כדברי רש"י ורשב"ם דלא מזריכי רק קנין כסף משום דנכרי כל קניינו בכסף מנהג ודרך כפושא הוא לא שמייע לי כלומר לא סבירא לי אדרבה ראייתי כל רבתינו הגדולים שהיו מורים הלכה לנעשה והיו מזריכין קנין כסף ומשיכה לרשות נכרי או לסמטא וכו"ג מהני משיכה אפי' בבהמה גסה ע"י שכירות מקום כדכתב באשירי שזה המחזור שכתבתי וכ"כ הור"ד משום דליח ביה חילוקים כמו בקנין כסף ומשיכה. ופליאה גדולה לעשות מוכר וסוגיא דעלמא נגד דעת רבנא קשיטי רבנא בחראי בעל הסלכות ורב האי גאון עסקי דמשיכה בנכרי קונה ולא מעוה כדאיחא באשירי פ"ג דבכורות וכן הוא מסקינת החוס' שם וכן מהר"ם דבחרתא סוה כתב במדברי משמו שהיה מחמיר ומלריך משיכה וכסף כדי להפיק נפשיה מפלוגתא ולא ידענא מס דקדק מדברי מהר"ם דלא רתה לומר כ"א חומרא בעלמא לכתחלה דבכמה דוכתי בהלמוד אשכחן דכתב דבאותו לשון להחמיר ולשון לחומרא ר"ל דאפילו בדיעבד כדמכח חסם וכן האשירי דבחרתא סוה מסיק בבכורות וב"מ וכו"ג דהלכה כר"י דמעות אינן קונות ואיך יתכן לעשות מנהג להקל נגד כל הגאונים הללו באיסור דאורייתא שיש בו כרת. ומ"ם בלי לרדים נגד דעת מהר"ם דעדיין טפי קנין כסף לבד מקנין כסף ומשיכה משום דאיכא למוחש שמה דעת הנכרי אמשיכה ולא לקנין וצדא על בעינין ז' וגזירה זו מדעתו והביא כמה ראיות לדבריו וגזירתו דברים חמוקים הן דכמה וכמה פירכי איחנהו על ראייתו ועל דבריו קתא פירכי לא ראי זה כראי זה וחד פירכא מדל הסוס ככולהו אינן לי פנאי לבאר אפשר מוכנים הם למדקדק בראייתו ודבריו. והסיא דא"י כתב להחיר אפי' בקנין כסף לחד אפילו לר"ם וחביריו דפסקו כר' יוחנן משום דאינן כאלו למשך וסגר עובר לאו ירך אמו הוא. כבר כתבתי לך נגדא רבא אהסוה שריותא מן החוס' פ' הפרה דפסקו להדיא דק"ל בכל החלמוד עובר ירך אמו הוא לבד מטרופס ומזה אינן להאריך יותר. מעתה נעשה מזה פרישה ונחזור על הדרישה על לרס און הכבוד הלז שכתב שבהכרית הסיחה דעתה לפ"ת שיודי אחד לזוה לאמה שתעשה לריוה באון הכבוד יותר ובבביל כך לשחוט ובכן אחס בהכרית זותה לכה לעשות לריוה וכן עשה בכה א"כ הוא לית דין ולית דיין להחיר אפילו בכבוד שיש בו ספיקות דבעשיית מוס כס"ג אין שום לד הספק להחיר לשחוט עליו דהוי כאלו לדעתו ממש דמשנה שלימה היא בפ' כל הפסולים זה הכלל כל שדעתו אסור שלא לדעתו מותר ופד"ש שלדעתו של המטיל בו מוס מתכוין להחירו אסור ובגמרא מפרש דזה הכלל שלא לדעתו מותר מרבה מסל"ה להוכרי משמע להדיא מפרש"י שם כשמזוין נכרי להדיא דאסור וכן מוכח שם בגמרא להדיא ואין חילוק אם הבעלים מזוין או ישראלים אחרים דאסור ואין זו לריך פים ודאי אם נראה לך ספק בדבד כואיל ואין איסור זה אלא קב דרבנן אפשר בבכור כנ"ד דאית בזה בל"ה ספיקות אם הוא קדוש בבכורה כל עיקר אם מחמירין באיסור דאורייתא שיש בו כרת לא נחמיר באיסור דקנס דרבנן כולי האי:

סימן קע

אשר שלח את חייב אדם להשלים פרשה של יו"ע ביום מקרא ואחר תרגום כבר דקדקתי ג"כ וגרסא דלא נכחו רבותי להשלים והבאתי קתא ראייה מדברי רבינו שמחה בהגה"ם במיימוני שכתב וז"ל אע"פ דעיקר מזהו כל פרשה ופרשה בשבת עם הליבור אם לא עשה כן ישלים מוס בשמיני עזרה שבו גומרין הליבור ובלבד שלא יאחר ולא יקדים יום אחד מן הליבור עכ"ל. ומכאן היה נראה דקבע היום שמשלימין בו הליבור ה' חומשי תורה בכל שנה ושנה משמע דעיקר חיוב דאזכרו רבנן להשלים

עם הכבוד היונו שכל יחיד ויחיד יקרא לעצמו כל התורה מראש ועד סוף בכל השנה כיון דעממא סכי הוא לא לריך אלא שיעלים פרשיות של כל התורה רק פעם אחת בשנה וא"כ פרשיות של יו"ע אין לריך להשלים שכבר השלימו כל אחת בשבתו אע"פ דלפי פי' ר"ח דפליג אר' שמחה ומעט משמע מפי' רש"י בפ"ק דברכות דפי' ישלים אדם פרשיותיו של כל שבת ושבת ויאלו יו"ע לא סוכרי דההגה"ם דכתבת לי מונה קשה לי מאד להכין דרש"י פי' ביום' מגילה הסיא דמאחרין לבא וממחרין ללחא בתי גוויי בפנים אחרים ואף האי דמייטי מרב דלא מוקים חומרא עליה מיומא עבא לחגריה ומפרש בגמרא דלאחר חיליה קאמר דעממא משום שכרות ולא קאמר אשכות בבב"כ כלל ע"ש:

סימן קעא

ואשר שלח את מותר למחוק סככים בסדרים והפילות בגרשמים בשני יודין וי"ו על גביהן גרסא העעס דנכתבין סכי היינו משום דעולים מיינים כ"ו כשם המיוחד וגם שני היודין שם לבד כזה י"ו וגם יש טעמין שני ווי"ן כזה וי"ו ונסתפקת שמה יש בו קדושה או שמה עושין הוי"ן למעלה ושכבה כדי שלא יבא בו קדושה נראה דמעט גימטריא אין לאסור דא"כ הודאי נמי לא יהיה נמוק שהוא גימטריא שם המיוחד ומעט שהוא רמז לשם ונכתב כדי להורות לשם אין נראה לאסור בשביל כך שהרי אמרין בפ' שבעה העדות דכל שלמה שדיר כשירים קודם ונכתב ג"כ להורות על שם אפי"ס כתבו החוס' דנמחק הוא אך בכה מסתפיקנא כיון דזה השם יו"ד בתחילה והיינו שהחלה שם המיוחד ככתבנו והיו כמו רגש התיבה. והחוספות פ' שבעה העדות כתבו בשם רבינו הנה"ל דא"ד מהר"י אינו נמחק דהוא השם בקריאתו ואע"ג דפ"ד משדי נמחק ול"ב מלבוש נמחק הכל בא"ד משום דמשם המיוחד סוה יש להחמיר יותר כל זס איחא בחוס' אע"ג דא"ד הם שתי אותיות מהשם וגם דלא כתב אחרים מיידי משא"כ כנ"ד דאין כאן אלא הסתלה אות אחת ומור"ד כתב אחריו אותיות וסימנים שאינן מן השם מ"מ אולי י"ל דהואיל והוא מן השם המיוחד בכתבנו יש להחמיר יותר ואם אין לורך גדול בדבר למה נחיר למוחקי:

סימן קעב

ומה שהקשיה בדברי הספר מזה גדול בשניות באשח אחי האם בין מן האב או מן האם. דע לך כי בדקתי כמו בו' ספרי סמ"ג ובשלי ועוד בלחד הים כתוב בן כמו בלשון המיימוני בלי גמגום אבל ברוב מלאתי כמו בשלך דאשח אחי האם מן האב בלבד אשח אחי האם מן האם אין לה הפסק ולא ידענא עליה פיזוקא כלל ואין חסרון בפשט הסמ"ג אפשר דסגר משום דאחי האם מן האם כיון דודאי משני לרדין היא יש להחמיר בה יותר. והכי עביד לריכותא פרק הבע"י אלא דהא קשה דהוא בספק מוכרת החלמוד לגמרי דהא אשח אחי האם מן האב תניה בשריא בברייתא לאסורא ואשח אחי האם מן האם מבעינא ליה לחלמודא או אסורה אי לזו משום דליכא לד אב ונסי דפשט ליה לאסורא מ"מ אך יתכן דהיהו גריע טפי מאיך דאיכא לד אב ואפילו אי בדורות האחרונות גזרו כדאיחא בחוס' מ"מ קשה המתי לא גזרו מכ"ס דאיכא דאיכא לד האב דלא יחא לה הפסק ופי' דע"כ אי אפשר לומר דאשח אחי האם מן האם אין לה הפסק דא"כ אשח אחי האם אסור ואמימר מכשיר אשח אחי אביו אע"ג דאיתא בהסוה דר"א ערוס דאורייתא. וגרסא דסמ"ג כבר להלכה כאמימר מדלא מייטי ומונה שניות ידיה ומהאי טעמא נמי נראה להוכיח דאפילו אי הוי הסמ"ג כתב אשח אחי אמו מן האב ומן האם משני לרדין שאין להם הפסק אפי"ס א"א להעמידו דא"כ אשח אחי האם אמו שהוא מן האב ומן האם משני לרדין היתה אסורה ואלו אמר מכשיר באשח אחי אביו אע"פ שהוא ג"כ מן האב ומן האם משני לרדין ואע"ג דאיחא בדרא ידיה ערוס דאורייתא דאין לומר דאמימר וכ"ע מודין כיון דהאסורה משני לרדין אסורה דא"כ מתי מוקש לאמימר פ' החולץ סיכי מוקים לה לוקי באחי אביו מן האב ומן האם משני לרדין דאסורה לכ"ע. ותו דאיך יתכן דאחות אב אמו דלמטה ידיה ערוס דאורייתא שריא לאמימר כדמוכח בחוס' פ' בילד דהיינו אחות אביו אביו ואשח אחי האם אמו דע"י קידושין באם תיהו אסורה לדברי סמ"ג דכתב

דכחב דאשת אחי האם מן האם און לה הפסק מכל הלין נראה ליה
נגד ובר נגד דפרקיוניא וזר ישראל יאיר עיניו בחורתי . גאס הקטן
והשעיר שבישראל :

סימן קעג

שמועך שלומך יסגא לחדא אסובי מסר"ר שמואל י"ו אשר
שאלתני על דבר קנין סודר שנעשה בין איש לאשה
שיעשו גירושין וגם העמידו קנסות על ככה מי שיעבור שיחייב
קך וכן והארכת הרבה בדוים אכמכחא . דע כי אינו רגיל להשיב
בדוים עמוות אנוס גרסינא בעלמא אי משיב ודע דאשירי כתב
במסכת נדבין דהוף פרק השופטין דכל קנין דמקמי ביה לאחרא זמן
ז"ל כסדיא מעכשיו ואי לאו הכי לא קנה משום דכבר חזר סודר
למריה והיכא דמקנה סתמא ולא פירש לאחר זמן נראה דהו ממילא
מעכשיו דמסתמא לא שקנה מימי דכדי הכי משמע כמדומה בחוס'
ובאשירי ומדכי פרק איזהו נשך . מו נראה לפקפק אהאי קנין
סודר שהקנה בעלל לאשה שיגרשנה והאשה אין שום קנין חל כלל
כדאיתא במימון להדיא פרק ה' דמכירה דאין שום קנין נחפס
על זה א"כ י"ל דאף על הקנס אינו חל כיון דקנין אחד נעשה הו
כמו קנה את וחמור דמסתמא ליה פרק מי שמת ע"ש . גאס הקטן
והשעיר שבישראל :

סימן קעד

הנה זעקת מה"ר דוד י"ו גדלה עליך עד מאד
איך שלחם ידך בו בענייני מסירות בכמה גוונא
קנה ילאו משך וקנה מפי אחרים כראשון על ענייני מסים בתחילה
ביאחו לשם גס א"כ ואף בענין הלוואות העירוים גמרה לו
סהורג לאויה הון רב הוא ואחרים בשבילו לכבות דליקתו כפרע
האידנא שנתגרש ונטרד מביחו ע"ד הסגמון ואומדנא דמוכה הוא
שהוא הכל בכלך ובעתך הרע ועל ידך בגרמתך נעשה הכל כי
הדבר ידוע שאין לו שונא כנורנב"ע אך וכל פרוסה כי אם אופך
והמאורפים לך גם קלל"ר העיר מייסטרמרטין אמר כנורו איך
שהסגמון אמר לו שיודי עשיר מנורנבע"ק סתמו על דבר זה לרדוף
מה"ר ה"ל מוסף על כל זה עתה בעת שליכתו משם והתה לא
ידעת שהלך הסכמה לדברי עירון שחפן ואמר שהוא מן סראוי שיתפסו
אותו העירוים ושיקשרו אותו שלא ירדוף העירוים וכל המיושבים
שם כי גברא מבלבל הוא וחסר דיעה הוא ואם יהיה מנלע ובלבל
כל העיר . כל הדברים הללו ה"ע לפי והדבר מפורסם כי מוחק
הוא לאיש חס וישר לא מנלא בפיו עולם ושקר והרמיה וכשמעי
את דבריו נספך לבי בקרבי לראות כי יבולע לדיק על לא חמם
ככפו ולא אהיה לו לעזר ולמשען ואמרתי אמרו רבנן ח"ה עבד
דינא לנפשי לעושה ולגדות אפי' לכבודו אם ביזוהו כל שכן אם
ירדפו וטורדים אותו על גופו ועל ממונו והיה בדעתי להשיאו
שיחמיל הוא לנקום נקמתו כסלוא דלא מבע דמא ובחייא דרבנן
ואבא למלאות דבריו דתא ודין איך מפני לזות שפתים מהמון העם
אמרתי לו שיתפש אחר זכותו על מקלם דברים ה"ל שיתראם
מתוכן אומנות מוכחות מאו ישלח ידו כך וישסה כך נח"ש ושך
ותהיה מאו ידי עמו בכל חוקף וגזירה עד אשר תתקן עווקר כחורה
וכסלסם שיתלקן מעליו והזיקות . גאס הקטן והשעיר
שבישראל :

סימן קעה

שלומכם יסגא לחדא אסובי נכבדי ופרנסי מורנבר"ק
הנה אסובי זעקת מה"ר י"ו גדלה על הסוא
גברא סדר עמכם וקנה ניכרים דברים דברי אמת והנה ידוע שאימת
אותו גברא מוטלה עליכם לכן הנני גוזר עליכם שתוקף גזרתי בואם
לא יגיד שכל אחד מהם יגיד לו ולהבא מכחו כל אשר ידוע לכם
מזכותו ותכחו לו עדותכם ביחודי כל אחד בפני עצמו מה שידוע
לו . ואל תחמה על שאני מוזיק אחכם להעיד שלא בפני בעל דין כי
ראב"ן כתב מדקבלת עדות פשר להחליט שלא בפני בעל דין מחמת
אונס ש"מ דבידעבד כשר בלא אונס וגם כתב דאם אין שום
לסתמן עליו מקבלין אלמא מקילינן בדבר היכא דאיכא זד וטעם
ובנ"ד נמו כיון דידעינן שיתעבד קבלת העדות ע"י כחות ואלמות
אם יודע לו מקבלין שלא בפניו ואף כי עקן אינו אלא לברר
אמיתות הדברים לפי אומנות מוכחות . ושלוס מאם אסובכם הקטן
והשעיר שבישראל :

סימן קעו

הנני אשיבך על אשר כתבת למסרד"ו דרך משא
י"ד [תרומת חרש ח"ב]

ומתן ושלחם לידי כדי לראות שהוא לפי הדומה בעיניך לדיק וישר
לפי דעתי לא ימלא כן . כתבת שתלמוד ערוך הוא בפניו כפ'
המפקיד דאין מקבלין עדות אפילו על האלם שלא בפניו מדברין נראה
שהכנת הגמרא דסו עדים דחלי רק להעיד בפניו אבל שלא בפניו לא סו
דחלי . והאי מלתא לא כסוכחה ולא כדמיוז לא כגמרא ולא כפירש"י
ולא בחוס' אדרבה כגמרא משמע להדיא שהאח אמר לר"ה
כפני מרי דאיה ליה סהדי דחלי מימי ורש"י פי' אוחן עדים שבאו
משם ומכירין בו מי הוא הא קמן דס"ל למרי להרניש מי סן העדים
שיעידו ואפי' אם היו מעידין שלא בפניו היה מוצא ומזיק לסם .
אבל לשולס היכא דלא דחלי . אלא להעיד בפניו דלא כל האלמים
שוין איכא למימר דגובין שלא בפניו מטעם דסכי דיינין לך ולכל
אלמי דחברך ואפי' אם לא הוה להרניש הוה דחלי דילמא
האידעיה ליה לבתר הכי כי בודאי ידע מרי דר"ה לא יחייבו לפלוג
עם האח מחוך סכנואס אלא מחמת ידיעס על פי עדות אבל אי
לאו הכי דהו דחלי פשיעא דהו יחא ליה לר"ה להכשיר עדות
שלא בפניו על מרי מאשר הזיקו לאחויי איכו ראיס דילפינן נמו
מקרא פ' הפרה דהממע"ה ואיזו פסול בעדות מלינו שיקולו בו
חכמים עפי מקבלס שלא בפניו דהוה חולס או עדים חוליס
או מבקשים לייך למדינת הים וקיום שטרות שלא בפניו ק"ל כדבא
דפסק הילכהא דשרי שלא בפניו ופרש"י וכן באשירי דקיום שטרות
דרבנן הוא ואלו בפ"ק דכתובות ואלו נאמנין בגודלן מה שראו
בקוטנן שפלוים ואלא כסימומא ומפרש בגמרא משום דרוב נשים
בהלות נשאות גילוי מילתא בעלמא בשיון ולעיל מימי מהדך נמי
הכי משום דקיום שטרות דרבנן סימונ רבנן דרבנן . והשתא אי
הו חמיר להו לרבנן לקבל עדות שלא בפניו אפי' היכא דידעינן
דאלמא הוא דחלי מימי להעיד כמו שהתא סובר א"כ גבי סימומא
אמאי הזיקו לשוב עדות כיון דעדוה דרבנן היא ואפי' פחות מדרבנן
כדפרש"י הנה ס"ל לאידך לאחויי ראיס דלאו בתולס נשתא שטרי
החירו עדות שלא בפניו בקיום שטרות משום דמדרבנן אע"ג
דחמיר כל שכן להזיק למוחזק לאחויי ראיס במילתא דמדרבנן
הוא אין לריך להאריך יותר בזה והסיה ראיס דפ' כסן גדול
מעיקרא לאו מילתא היא דהוא דיני נפשות דחמירין בהו בכל מימי
חומרא ועבד כעניי סהורגו מי שאינו רבו חייב עליו כסן חורין . ומ"מ
הואיל וגופו קניו לאדון הוא מקרי בעליו ולא הוא עצמו ואם יש
כה ביד חכמים מכה הפקר ב"ד הפקר לקום את האלם להזיקו
ראיה או לקבל עדות שלא בפניו לגבי ממון וכי מש"י ופיקשו איתתא
של זה והתורס אמרס והזילו העדה מ"מ כשתקו שלא לדונו ולהעיד
גם לגבי ממון תקמו ולא חלקו . ומס שדקדקת מלמא לא תקמו לקבל
עדוה שלא בפניו כמה דקדוק משוכם הוא זה דמי ס"ד רהוי חמיר
תקלס מחמת שדונו והעידו סו כל שכן אם דווסו על פי קבלת
עדוה שלא בפניו שיארע תקלס מפני יראתו שהרי כסך עובדא
לא היו העדים בפניו כל עיקר רק הדיינים כבשו פייסם ואיך
יתכן מאו שתקו שלא לדונו כלל שיתקמו טוב לקבל עדוה עליו
שלא בפניו . וכו' דהיכא אשתחן דמעידין על מלכות בית דוד כפייסם
או שלא בפייסם דרב יוסף לא קאמר אלא דדינן מלכות בית דוד
כדיליף מקרא אבל במעידין אוחו לא איירי מידי ותלמודא דפריך
אסכודותא דכסן גדול למלך וסא דתקן מלך אין דנין ב' אדנין אותו
פריך כדפרש"י להדיא . ואשר כתבת מלמא מונס אלא כפ' הגול
בתרא גבי סנהו דהיה הוא חולס בו' לאו מילתא היא דלאו ברשיעי
עסיקינן ובקסא לא קמיירי דאינו מן סדין אלא משום דהכי
דיינין לאלימא וגם דבר היתן לשיעורין הוא דאיכא אלס דחלי
אפי' שלא בפניו אין לריך להאריך יותר כל אשר כתבתי לא באתי
רק לסתור דבריך ושלא חסבור דכל דבריך כשולחן ערוך הוא אבל
ללרי ולסייע לדברי לא הייתי לריך לכל זה כי לא ימלא כפייסי
לא רמו מהאי טעמא דסכי דיינין ליה לאלם ולכל דכותיה ופשיעא
דאיה ליה ראיס מעובדא דמרי בר איסק כמו שמחלקין בחוספות
וכא"ו אינו אלא פירוש לדברים . גאס הקטן והשעיר שבישראל :

סימן קעז

פרי לדיק סוליס . הנה וחסדא מוליס . אסובי
עמיחי סר' אלעזר י"ו . הנה דרשתי על עין
החקקה

התקנה אשר תקנה אשהקד כנופיה ובהסכמת המנהיג ז"ל שיחזרו
 השוחטים השחיטות וגם השוחטים קבלו עליהם ולא נתקיים הדבר
 הזה. דע לך שאם כן הוא מה מכוונת הדבר ויש עונש בדבר
 שרבים נמנים ומסכימים לדבר מאוס ולעשות גדר וסייג למאות
 השם י"ז וחוזרים ומבטלים ע"י אכזב ופלוס או ע"י סגור וקגחא
 איש מרעבו האמנם נראה לע"ד דאין לאסור בשביל כך שמיעת
 אותם העבדים אפילו לכתחילה אפילו להגך רבוחת דכתבו לכתחילה
 אין סומכין ארוב מוויין אלא שמיעת מומחים הן ה"מ היבא דלא
 שחטו לפניו מעולם אי בעינא למיבדקיה אבל היבא דאחמחא
 כבר ע"פ המנהיג או על פי טבח מומחה לית לן למיחש דילמא
 לא טבח כדון כס"ג עוקמיין ליה אחזקתיה דעדיון מומחה הוא
 ודמיוא ליה דמיוא פ' אין מעמידין חרז שמוכרין בו תכלת הרי
 הוא בחזקתה עד שתיפסל ואע"ג דתכלת נמי אינו ניקחא אלא מן
 המומחה ושיך בקגחא בדבר כדאיתא פ' תכלת. ולא דמי לייבאר
 שהעילו חרס שלא לשחוט וזלתי הטבח בו' כדאיתא בתשובת
 הר"ש דהתם מפרש הטעם כהדיא דמשום מיגדר מילתא יש כח
 בידם לאסור המותר ובגדון דידן כיון שלא רזו הקטל לעמוד
 בחזקתה ומרפין יודים ממוס א"כ ליבא משום מגדר מילתא דמה
 לי בטלוס בסוף ומה לי לא קבלוס מעיקרא וכס"ג כתב ראב"ם
 בתשובה במדרכי פ' קמא דכ"ב ע"ג :

סימן קעח ועל אשר דרשתי מה עמדי ממינתה חבירו אם
 לריבין להמחין אפילו בשנה פשוטה יכ"א ר"ד
 קוחר על חדשי הלכנה לא שמעתי מחמיר בה כלל. וגם מתוך
 הסברה והראיה נראה לע"ד. דלא לריבנה דאפילו אי דייקין לשון
 המדרכי דכתב דכ"ד חדשים מלאים בעינן לא אחי לומר אלא
 דלא נחשוב אחד גולא ואחד חסר אלא כולם מלאים של שלשים
 יום אבל לחשוב אחר חדשי החמה הסיח לאו מלאים הוי קרי ליה
 ומלאים גופייהו נראה לע"ד דלא נהגין להחמיר דבתשובת מהר"ם
 ייבב ותיקן אמאי חשבין חדש העיבור להיוק כיון דנקט התנא
 עשרים וארבעה חדשים הוה לן למודק דוקא עשרים וארבעה
 חדשים בעינן ועפי לא. ותירוץ דמשום דתנן פ' מי שחזו כמה
 הוה מיקחו שתי שנים ר' יודא אומר י"ח חדש ופרש"י דת"ק
 ור' יודא לעעמייהו דפלוני באל"פ כמה הוה זמן הנקח התינוק
 ר"ג כבר כ"ד חדשים וכיון דהוא פלוגתא הוה ונקט התנא
 בכתובות כ"ד חדש ה"א אפילו נתעברה השנה לא בעינן עפי
 להכי נקט שתי שנים. ואי הוה נקט שתי שנים ה"א למינן שנה
 העולם ומכי אחי ר"ה של שנה שנים הוי שריא להכי נקט כ"ד
 ע"כ. ומכאן נראה לדקדק דלא בעינן להוסיף יכ"א ר"ד דע"כ
 בלשון שנה ליתא אלא מיום ליום כמו ב' בניסן עד י' בניסן דהכי
 תני כהדיא בגדרים פרק קונס המודר הגאס מחבירו לשנה מונה
 י"ב חודש מיום ליום וע"כ בכלל כ"ד חדש נמי ליתא דאל"כ
 אמאי לא תירק מהר"ם להכי תני כ"ד חודש לאשמועינן דבעינן
 להוסיף יכ"א ר"ד או שזריבין כולם מלאים אחאי דחק דס"ה
 דחושבים לפי שנות העולם כיון דלא נקט התנא שנה זאה כדמתלק
 התם בגדרים ע"ג. ואין לי להאריך מזה עתה כי לריך דקדוק
 יותר ליישב ג"כ הגס"ה דבמיינון דכתב דלא בעינן חדש העיבור :

סימן קעטו והסיח דקשר של תפילין. נראה לע"ד דיפה
 דקדקת דאין אורת הדל"ת כלל ברעושה התלווה
 דהא בני למימר פרק הקומץ רעושה כשרים אפי' לא ילא מהן
 אלא משכו חוץ לקשר משמע דאין אורת הדלת בהן וורת הדלת
 הוא בקשר לב"ע וליבא דעמי בהא. וגם איתא התם דשרי
 התם לתפור הרעושה שחון לקשר ע"ג. וגם כתב אשירי בשם
 שמושא רבה כהדיא דורת הדל"ת בקשר עלמו ע"ג וכן משמע
 מפרש"י. ונראה לע"ד דלריך שיהא יוכר כמין ד' לאוחו העומד
 מאחוריו שיראה דל"ת בכתובתו כו' ד'. נאם הקטן והאשירי
 שבישראל :

סימן קפ חזכה לראות בביאה גולא עם כל אחיו ביום ישראל
 אסובי הוסיק כד"ד וזסקינ"ט י"ו. אשר שאלתי
 מקרוב המסענה ג' ימים ולילות לראות אם יתפלל בכל יום ענינו
 לא

סימן קפג הסיח דקשור אמת הגידין לא ידענא מאי
 סיבשי לך רש"י פסק לסדיא דק"ל כחמיר
 שבונו ומתחילין מעיני ערקומ' וכלו ממקום שמתפשטין ומתפלגין
 וסויו בשור הגדול ושיעורו לרש"י ד' אלבעות ולרמב"ם י"ו אלבעות
 ובכסמס דקס יסיב תלמודא סימנא בלטי הוו אמת הגידין בלטי

או דוקא ביום השלישי. נראה דיתפלל בכל יום במנחה ענינו
 דהא קמן דאי לא חיישין לבלומוס הוה לריך להפלה בכל התפילות
 ענינו. וס"י אפילו אי כיומא אריכתא חשבין לסני ימים מ"מ
 מתחייב בתפילת תפנית בכל קפילותיו ועשום שמה יאחזו בולמוס
 אינו מתפלל בכל יום אלא במנחה. וא"ש שמה יאחזו בולמוס
 ביום ב' או ביום ג' ונמלא שקרן בתפילתו בימים הראשונים משום
 דכיומא אריכתא אינון הא ע"כ ליתא כדמוכח פ"ק דתענית דכתב
 דהא דאמרינן דאמר ר"ה יחיד שקבל עליו שני ימים בהא דהא
 זה אע"פ שאוכל ושותה בלילה בנתיים לומר מתפלל הפלת תענית
 ומפרש שם במדרכי וזכוח' דאלסם דרבוהא נקט דלא סימא
 כואיל וקבל עליו שני ימים בהא דהא דהא דהא דהא דהא דהא דהא
 אחד ואח"כ אוכל ושותה בלילה בנתיים הוה כדפסקו בתענית יום
 וכלו אבל בחגי היום קמ"ל דמסמחא אדעתו הוה לאכול בלילה
 בנתיים עכ"ל. והשתא אי ס"ד דר"ה דה"א דה"א דה"א דה"א דה"א
 ימים היינו גם עם הלילה שבנתיים א"כ מאי הוי דקאמר קמ"ל דלמחר
 מתפלל תפילת תענית אפילו ביום הראשון הוה לריך לאשמועינן
 דשפיר מתפלל תפילת תענית אע"פ שאכל בנתיים אינו שקרן
 בתפילתו משום דמסמחא דעתו בחתילה הוה כך אבל אי לא הוה
 דעתו בחתילה כך שלא להסמחא גם הלילה א"כ הוה ימים כיומא
 אריכתא אינון ואין ראוי להפלה בהן תפילת תענית אפילו ביום
 ראשון אם יודע שיפסיק בו באכילה כמו הפסיק בחגי היום
 אלא ע"כ לא אמרינן כיומא אריכתא הן אלא לענין זה שאינו
 מתפלל תפילת תענית כיון שלמחר הפסיק באכילה אבל ביום
 שקודם הפסקת האכילה הואיל ואותו היום התענה כדון שפיר
 הפלל ענינו ביום תעניתו אפילו קבל ב' או ג' רעושות. ומעתה
 ק"ץ הוא אפילו בודאי אבל בנתיים לא חשבין ליה שקרן למפרע
 כמו שסוכמתי כל שכן משום חשש בולמוס דאין לחוש :

סימן קפא ואשר שאלתי ביישוב שיש שם מנין ואין מי
 שיודע לקרות בתורה ככלכה בדקדוק ובטעמים
 או יש כאן היודע אבל לא למד וחזר לידע לקרות. נראה דאפי"ה
 יקראו בתורה כמו שקורין בנכור בברכה כהלכתה ומשפירין בנביא
 ואע"פ שכתב הרמב"ם שאם טעה הקורא בדקדוק אחד מחזירין
 אותו משמע קלה דאפילו בדיעבד לא ילא אלא כתב שבור א"ח
 דראב"ם פליג אהא וכתב דאין להכנינו ולהחזירו על כך מייטי
 ראייה מומדע דאם קרא לאסרן חרן ילא ואותו מדרש מייטי נמי
 בהגס"ה באשירי בשם מהרי"ח פרק במה אשה משמע בפשיטות
 דבשעת הדחק קורין לכתחילה בדרך זה וכן ראיתי כמה פעמים
 לפני רבותי ושאר גדולים שטעו הקוראים בדקדוקי טעמים וגם
 בפה"ח וקמ"ץ סגול' ויר"י אע"פ שגדור בו קלה מ"מ לא החזיר
 מכן. אמנם אם יש שם יודע לקרות בדקדוק ואינו מקפידין להשיאו
 כדי שילמוד לקרות כס"ג לא יקראו בלא דקדוק כדאיתא בהגס"ה
 באשירי דלעיל דה"מ דלית רבא למגמר עיין שם :

סימן קפב והסיח דנשבר העלם למעלה מן הארכובה וחזר
 ונתרפא דמספקא לך אי בעינן שיתרפא לגמרי כמו
 לא נשבר כדראשונים לגמרי נראה דל"ל וסבי מוכח בא"ז פ' בהמה
 המקשה דכתב מעשה שבה לפני ר"י בואח שגשבר העלם וחזר
 ונקשר ואמר שאם אין קולקול בבשר כלל בו'. ואח"כ כתב במעשה
 שבה לפני רביו קלוגיומוס שגשבר העלם וחזר וסבריא כאלו לא
 היה נשבר מעולם בו' משמע דנקשר העלם דכתב לעיל מייטי לא
 איירי אלא שנקשר היעב אפי' אם רואים בטוב שהיה נשבר אין
 קפידא רק שלא יראה קולקול בבשר וסויו משום חשש דלומא
 הגידין דלא תרפוחיטו בעלם כלל אבל למעלה מלומא הגידין
 דהתרפוחיטו משום שנירת העלם ויחיאחו לחון אם חזר ונקשר
 היעב סגי וק"ל :

סימן קפג הסיח דקשור אמת הגידין לא ידענא מאי
 סיבשי לך רש"י פסק לסדיא דק"ל כחמיר
 שבונו ומתחילין מעיני ערקומ' וכלו ממקום שמתפשטין ומתפלגין
 וסויו בשור הגדול ושיעורו לרש"י ד' אלבעות ולרמב"ם י"ו אלבעות
 ובכסמס דקס יסיב תלמודא סימנא בלטי הוו אמת הגידין בלטי

לא

לא סו' ל"ה ואסא קאי מרדכי דפירש עד מקום שנבטעיס בבשר ורש"י דפירש דקאי אבהמה גסו ופירש בהעלם ערוס היינו לחד מ"ד בגמ' וע"ש בגמרא ולא תקשי לך מידי :

סימן קפד

שלוש רב לאסובי הר"ר אברהם יצ"ו לא אוכל להסתפק מלכתוב לך קטעונים ע"ד הגט כי הקפתי בחשובת חבילות שאין בן ממש ובמילי דכדי דברי הבאי ופוק קראי קראך לברא. מה הבאת ראייה משמות הכתובים בחורה שכתבה שכל מהסס י"ז עליהם השביל ובנזוזה וברז"ק לשם דרשם וללמוד מהסס עניינים של חורה ואתה הבאת לדרוש ג"כ שם של אחוה רווק דלחיק שמיים בן הקדוש נתן משום דנתן הקב"ה בלבו לשוב אשתבשת מיינה וביה ובי לא קראוהו לחורה אליה בן הקדוש ר' נתן ומאי דרשם ברבי וכו' דר"ל לשון ריבוי וגדולה אין רבוי אחר ריבוי אלא למעט ואף כי הגעת את עצמך לחלק בין שמות הכתובים בחורה אמנם חרה לי שכתבה אם אדחוק לומר כך וכי זו היא פרצה דחוקה לך א"כ לא מרווח לך אפילו ברחבה מני ים. ואשר ירדה לחלוק דשלמה ע"ה כתבו לעצמו לשמו לא חילק ולא בילק בזה דאף מה שכתב על עצמו ברז"ק וללמוד ממנו כתבו. ואשר הארכת מרוב סברות הכרס ומסתמות גרושות ומסתמת שרידא וקיימת שכתב דאין יתכן שאומר שחזר בחשובת מחליף השם מיראה כדי שלא יסורוהו שיהלף שם אביו ושם עצמו לא יתלף וכי ירא הוא מן החזונים הקוראים אותו לחורה או מן הטובים הכתובים ולא ירא מן הריקים ופחחים ומומרים וערלים שיסודו בשם עצמו. ואשר כתבה דבאובין חדש ס"ד אהרן חזן ידע בשני השמות מהמם הכתובה שהיאם מונחת בקופסת כבר כתבתי לכם שלא ראיתי ומלאתי בכל דבריכם הראשונים שבאובין חדש לא ידעו אלא משם דן ובאובין ישן לא ידעו אלא משם נתן הכי אהרן חזן לפיכך חדרשבו אם ידע ושם על לב כלום מה שכתוב הים בכתובה. ואשר הבאת ראייה קתא מאה"ע תשובת סרא"ש קתא משמשת ראייה יש לך בזה אמנם לפי שהקדוק אפי' מעט אין כאלו אפילו זכר לדבר דסרא"ש שורש הפסול קטע דמ"ט שנים שם אביו פסול משום העשות ואשמעינן דלא דמי לשינוי מקום הלידה דמכשיר ר"י משום דהתם ליכא טענה משום דא"ל לכתוב אכל כאלו שרין לכתוב אחי למעטי ועוד וכול לומר דהסווא עובדא דיוסף שמואל לא הים בל להלף שם אביו אלא אבי אביו או אבי אמו הים וקרא שמואל וכתב עצמו בו להם דבני בניו הרי הם כבנים ואפי' פסול מפני הטעם. מהקרא דמילתא כבר כתבתי ג"כ למסר"ר יודא כך אלו החדשים והשקראם הגט בלתי ידעתי לא הייתי קורא תגר כל כך מפני שלבי אומר לי דאוחו רווק שיקר במזיד להטעות לו שם אב מהקידושין ועי"כ תהליף השם ולפולס דן הים שמו אמנם מאתי לא תלא סוראה להסיר כלל :

סימן קפה ואשר כתבה לי על דאיתקריא אובין באל"ף ופקפקא בדבר. תמימיני על בעל השלשון כמותך לפקפק בזה הלא ידעת דעיר לשון נקבה היא כמו העיר הזאת קרובה היא ותיא מלצר וכ"כ בגיטין לשון נקבה מהא דיתבא ולא ידתיב ולנקבה כותבין דמתקריא באל"ף כדאיתא בסדוא בסמ"ק. עתה על סדרך כשהלכתי הסם מלאחיותו בסמ"ק ולא ידעתי כבר שהיה כתוב שם אלא אסתרתיה כבר לקרובי מסר"ר יודי"ל ז"ל מדעתי כשספר לי שהיה מסתפק בנט של נקדימות אם לכתוב דמתקריא ב"ל אמרתי לו אם הייתי כותב הייתי לרין לכתוב בלשון נקבה דמתקריא או דמתקריא. גאס הקטן והאעיר שבישראל :

סימן קפו שלומך יבגא לחדא אסובי עמימי מס"ר ישראל יצ"ו על הדגים שנכתבו ומאלאו בן בחוך הקדירט שעל האש ב' קארטין מיייר כפול נדבק ע"י בלק וכתבת דיש רואה לומר דחמץ נוקשה ואינו במשכו אפי' חוך הפסח וכתבת ג"כ דמאלא במרדכי ריש פסחים דישום בזה במרדכי דילן לית מזה לא רמו ולא רמיזה וכן בהוספת אלפס ליתא אמנם י"ל דמי דמי דלסתותו שרי כמ"ש סרמנ"ס בסדיא דמירוח שדבוקס בחמץ דמי דמי לסתותו ואשירי ומרדכי מייחו דבריו לפסק וכן דרש מרדכי דודי הקדוש מס"ר אהרן ז"ל ברבים וסמיר לרבך סמוך לפסח בבלק הקדמים שבפני סחלונות. ואע"פ שזכרתי בלי ספק שנמנעו מקאת

ב"א בארץ מולדתי לשחוק עם הקרטיין בפסח וכמ"ש לי המש דרשות הגדול מהר"ר ס"ל קרוב צעירי שמתאוה הארץ קבל חומרא זו. י"ל דהטעם הוא משום דמשחקים בן על השלחן שאוכלין עליו ודילמא מקלף אקלופי ונתרי פירורי חמץ מייניסו ואחו לאיערובי חוך המאכל דנראש ודאי דאסור לאכול כמ"ש סרמנ"ס על כעריא"ק אפי"פ שאין מאכל האדם שאסור לאוכלו אפי' אין בו מן החמץ אלא משכו וה"ה דאפילו נוקשה במשכו הוא דאשירי כחז פ' בחרה דע"ז הטעם שהחמירו חכמים לאסור חמץ במשכו טפי משאר איסורין משום דלא בדילי אינטי מיימי ולפי טעם זה חמץ גמור ונוקשה שוין כדמוכה דזיבור קמא דמס' פסחים דרוקא לפי טעם האחרון ז"ל דסתמירו בנוקשה משום דלא פלוג אבל למעמא דלא בדילי לא לריכנא ללא פלוג לגבי נוקשה וחמץ גמור ע"י תערובת. ואם השיבני דמשמע בפירש"י פ' כ"ט גבי חמץ בזמנו בין במיניו כו' דבכרת ולא בדילי תליא מילתא מ"מ משמע נמי דמעמא דלא בדילי עיקר הוא כמ"ש אשירי וא"כ וכול לומר לא פלוג אנוקשה ול"ד לחמץ קודם זמנו דמני לא בדילי ואפי"ה ב"ע ד"ל דכיון דזמן הביעור והסתבחה הוא בע"פ לא החמירו דהשיב קתא בדילי מטעם דהוא עצמו מסדר עליו לשורפם. עוד מלאחי בהג"ה הגדולה שבמיימון בסוף ה' חמץ ומלס ז"ל מטעם שהגעילו יורה וכששפכו המים מותרין ירדו לבשר ואסורו לשאוב המים בפסח שחמץ במשכו עכ"ל ה"א קמן דממים המחומלים אינם אלא חמץ ע"י תערובת דודאי אין בן כותב כדדי אבילת פרס ואפי"ה קאמר דאסורין במשכו וס"ה נוקשה בעיניה. ומאן דמייחו ראייה מבלק שבשולי הכתובים דלא יסיב טעמא כיון דהוקשה כבר אינה ראייה כל עיקר דהתם החמץ עומד בקושו כל ימי הפסח ולכך לא יסיב טעמא אבל אלו הקרטין שנכתבו ע"י הביטול שנתרכבו ונתרסק החמץ שבהם בודאי שהיה ראוי למרה אותו וכו' יסיב טעמא שפיר ויפס כהכתב דעיינו רואים דלאו כמו עפרה בעלמא הוא :

סימן קפז

על סיון שנכתבו בכלי חמץ קדירות וכפוח כך נוסגין פס' ע"פ מס"ר גרשום ז"ל ומס"ר מרקל ז"ל שאין שותין ממנו בפסח רק ציו"ט האחרון דלוי אלא מדרבנן וכן אני נוסג אחרים ואלו הים לי יין מבוטל בכלים מיוחדים לפסח לא הייתי מנע מליטלו ל' טובות. ואע"ג דרש"י וכמה גאונים קמחי כתבו דאין מברכין עליו בפס"ג החוס' פ' הסוכר פירות ופ' כ"מ ובהג"ה במיימון בשם ראב"ה ומסר"ס בהל' ברכות שלו ואשירי ומרדכי כולסו סבדי דמברכין עליו בפס"ג וסביאו ראייה מפורשת מירושלמי דפסחים ושקלים דוולחין ודי טובות וסבי גאונים בחדרי איומן וסוגיא דעלמא בחר דירסו חולא :

סימן קפח ושם יודייה אם כותבין אותו היבנה אחת או שהים וסבאת ראייה מטופס דהר"ך ז"ל שכתב פדה אור עמי נדב כה"ג סיבא אחת לא דמי דאותן שמות לא אשכחן דמחלקין לכו בחדרי שיטין כמו יודייה כדאיתא בפ' ע"פ אליבא דרב דנחלק לשנים ידיו חול יה קדש ומסתמא פ"ל דומיא דהללויה דבכתבים דר' חייה דהוה כותבין בחדרי שיטין כדפירש רשב"ס שם. אמנם הים נראה דכיון דקאמר תלמודא ופלגי ריב"ל בהללויה ומאיו למימר דס"ה פליג ריב"ל אידידיה וכדריב"ל קו"ל אפי' כנגד ר' יוחנן כמו שהוכיח ר"ם מההיא דמגילה בהסכ"ג ובסמ"מ ור"י הלכתא כותבים כנגד רב ושמואל כדאיתא פ"ק דיו"ט אך לגבי ר"ח לא ברירא כלל אי קו"ל כריב"ל. ומ"מ וכול לומר דהא דקאמר רב יודידיה נחלק לשנים ר"ל אם ירעה אבל ס"ה אם יכתוב סיבא אחת שפיר וראיה בזה הבענה בדקתי בתיקון ס"ת ובס"ת עצמה דכותבין בחד שיטת ואפי"ג דכפ' א"ט מסיק בסדיא דבחדרי שיטין כותבין אלא ע"כ ר"ל אם ירעה ולכך נראה דכותבין יודייה וכה"ג סיבא אחת בנט לא הפסיד :

סימן קפח

סחור סחון שהגיד חדוק בשם הגאון מהר"י ס"ל ז"ל על סחומן שמלאו בכלי חמץ ואסרו ליהנות ממנו בפסח. דע כי כך הים מנסג פשוט בארץ מולדתי שכל יין שמלאו בכלי חמץ חוך שלשים יום קודם פסח היו מסרין לשמות ממנו בפסח כמדומה שלא היו נוסגין לאסור באיסור גמור אבל מסרין היו וכמדומה זו לא תחמירין ואינו מעטב על יום

דמי לן תומרא וחסירות יתירא דפחו ביין אבל דבכל מפליט ובולע
כברא לזכר עפי :

סימן קצ

והוליס דחולס שלא סיה לה כח לעמוד וחולס
מיושבת פשיטא דכשירה לכתחילה ורחיס מפורשת
הכח מסכיה דביני עמודים כו' לחד פירש"י וכו' כיון דאינו אלל
למזוס ולא לעכב כדתיבא לסדיא בין עומד בין יושב וכל דבר שאין
לו חקיה חשיב דיעבד כדפי' ר"י אהסיה דקדירות של פסח פ' כל
שעה ע"ש . נאס הקטן והלעיר שבישראל :

סימן קצא

ועל דרך המנהג דקדקת מן המהמיקן על מה
שמניחין בשר בלא ניקור עד לאחר שלשה ימים
פשיטא דשפיר דאפילו שאר בשר שאין בו חלב אין נוהגין כלל
לכתחילה להניחו בלי ניקור עד לאחר שלשה ימים משום דסו' אין
ראוי לבשל רק ללילות וחיישין דילמא משחלי . אבל השאל לבני קהלך אם
החזיקו איסור בדיעבד אפילו באחוריים ששהה לאחר שלשה ימים חף
ללילה ואם החזיקו בך לאסור למס נחיר להם :

סימן קצב

ועל דבר אוחו שאמר ע"ר ז"ל ז"ך טויפין
אוי"ב זי"ן טויגי"ר ז"ל אי"ן זי"ן כוי"ש גי"ן
דע לך דפסק זה שכתב דמי שאמר אם נשאל על נדרי אינו יודע
אין מחזירין לו אינו במרדכי שלנו כל עיקר ומרדכי דבני ריב"ס
אין לנו פס אף מרדכי קצר ושם מלאכה פסק זה ולא כתב כלום
מדבר חבירות והנה נראה דבטוי כה"ג שאומר אפי' בפירוש אם
יעשה דבר פלוני יכפור בהשם י"ז אין זו לא שבועה ולא כתיב ולא
יד הואיל ואינו מוילא שום רמז שבועה או נדר או איסור נפשו
ולא דמי אפילו למו' שאמר אם יעשה דבר פלוני חבא עליו קללה
זו דהסם נמי אשכחן בתלמוד דארור בו נדוי בו קללה זו שבועה אבל
שבועה כזו לא מלינו וא"כ וכל לומר לריך התרה לגמרי . וא"ס מכל
מקום יאסר לעשות המעשה שקבל עליו משום טעמא דלעיל פן
יכפור י"ז דלא חיישין להכי אלא דוקא היכא דקאמר הכי שלא
ישאל על נדו דהכמים גזרו שלא להסיר שום נדר שיוכל לבא
שום מנשול ותקלה מן הסתרה ודמיה להא דכתבו הסבורים מן
הירושלמי דאין מחזירין נדר של שחוק אע"פ שאין ב"ד מוחזין
ומחזירין כלום על השחוק וכמה אנשים ותיקוס רגילים בשחוק אלא
ע"כ אין מחזירין שום נדר שיוכל לבא שום גזרוד פקס . ומן
הסבורים שכל שכתבם פשיטא דאין דברים אלא נס אונס כדאיתא
לסודא באשירי בהסיה דגודרים להרגין ולחזמין ולאוסין כולי
איפשר הטוב סיהם שסיסה חמותו וכנסה לביה בלי רשותו אפילו
אם ימחה בה דלגבי דידס ליכא איסורא . נאס הקטן שבישראל :

סימן קצג

שומך יסגא לחדא אסובי עמיתו שאירי כר"ד יודא
י"ן . אשר שאלתיו אם הוכח דבר מוקס על איזה
חפץ לפני שבוע או יותר כמו שרגילים להסית חפשים זה על זה
בחיבה אי שרי לגער המוקס מן החפץ הואיל ולא הניחו עליו
במחזקין לא נעשה בסיס ודקדקת הכי מפ' טול בפרש"י לטוק
משמע דלא נעשה שום דבר בסיס אלא"כ סיה על דבר מוקס
בשביל שיהא מתיישב עליו בטוב אבל מה שמניחין בדרך אקראי
כמו שרגילין להסיס בחיבה חפשים אלו על אלו מפני שאין לו ריוח
לפוט לכל חפץ מוקס בשולי החיבה לעצמו כס"ג לא חשיב מניח
אלא שוכח . נראה דאם הונח המוקס בדרך זה בין השמשות בע"ש
אין לך ראייה מפני' דש"י להסיר דאיכא למימר דוקא בשוכח שלא
מדעה כשכבר סיה נח עליו לא נעשה בסיס אבל במניח בע"ש
אפי' באקראי הואיל ויודע שהמוקס יהא נח על החפץ בשבת גם
החפץ נעשה מוקס מפני שמוקס דעתו ממנו . אמנם בגדון דידן
שסיס נח המוקס על החפץ לפני זמן מרובה נראה אפילו
הניחו בתחילה בטווס ולא בדרך אקראי שרי משום דבע"ש נעשה
שוכח וכן משמע פירש"י דפירש כשכתב האבן עליה בין השמשות וכן
כתב המיימוני פ' כ"ה בסדיא אבל הניח משת על הכר בע"ש
אסור משמע דמקמי הכי שרי . ולא ידענא כלל מה דקדקת מן המרדכי
פ' במה טומנין לפי סה"ג דהסס איירי שהניחו מדעה בע"ש
כמו כל הטמנס שהיא כטווס בע"ש :

סימן קצד

מי שהעניו שלשה ימים ושלשה לילות ראיה
למורי הקדוש זקן ז"ל שסיס קורא חגר על

על המבדילין בכניסת ליל ד' ומסתמא לא סיה ס"ל סכא דרמב"ם .
ואחי הארכתו כזה מאחת מהשבותי ודקדקתי הרבה מן האשירי
בשם ס"ג בסוף חגיגה ע"ש וכתיבתי דים לחקן על שלשה דרכים
היאך ילא ידי הבדלה והמחזור שבכין שישמע צמול"ש הסבילה
מאחרים ויאל ידי מוצתו עמסה וכן כוריתיה פס לשני בחורים שהעניו
בימי השבוע שלשה ימים ושלשה לילות :

סימן קצה

מה שכתבתי אם נוהגין כרמב"ם שכתב דהאידיא
דבקיאי בקביעת דירחא אין מערבין על החגאי .
נראה דים לעשות כדברי אשירי דמייסו כך פוסקא לפסק הלכה
ופירש האין יתנה ואי לאו הוה נפקותא לדידן לא הוה מאריך ביה
ואפשר דבשון האלפס כתב ובשל סופרים סך אחר המוקל :

סימן קצו

שלוס לך אסובי עמיתו סה"ר אליעזר אשר שאלתיו מי
ששכרה לו חבית של יין ושפך היין לארץ אם
מוחר לשאוב יותר מלזורך היום ובעת לאוקומי סה"ר לחבית
ששכרה לאסור דוקא מחזר לחזר אבל באותו חזר שרי כמו גחמור
לו פירות בחזר ורואים לרמות סה"ר סלסל לדליקה ולהסיר
בחד אוינא ובניה המקורס כמו שחלק בספר התרומה ודקדקת מן
הגמרא דטעמא דרך איסורא משום שמא יביא כלי דרך רס"ר . אמר
כי הרמב"ם כתב לסדיא הכי פרק כ"ב דהיינו טעמא דגזירה זו
ולכך יש לחלק להסיר לית לן רס"ר דאורייתא ונס בחזר המעורבת
כמו שמתקן בספר התרומה . ותו דבסג"ה במיימוני שם כתב בשם
ר"ח דוקא בשכרה אבל נסדקס דעביד טיף טיף שרי דאינו כסול
כל כך ולפי זה היכא דנשפך לגמרי בארץ צמאי יהא כסול וא"ס
דכסול הוא שלא יבלע בקרקע מאן לימא לן דרך כסול הוא כמו
שכרה דילמא כמו נסדקס הוא . ומאי דמדמית ליה לנחמורו לו
פירות נראה דאין לרמות לאיסורא דהסס איירי בפירות יבשים
דלא מתקלקלי אגב דקרקע אבל כהא במוקס פסידא כל היכא
דליכא כסול דאיכא למיחש דחתי מחוך הכסילות לאיסור דאורייתא
שרי ואם שאוב ושופך בכובות קטנות שקורין שא"ף ובתוך עריבות
כה"ג לאו עובדא דחול הוא ובדאי שרי וכן משמע במיימוני
דהיכא דמטני מעובדא דחול לא חיישין דחתי לדי מלאכה
דאורייתא :

סימן קצז

שלמא רב לאסובי שארי מס"ר מיישטר"ל י"ז על
דבר הגע היתה באוב"ן ה"א ידעה שכבר נדרשתי
על ככה מסה"ר סיר"ך וכמדומה לי שדבר השאלה היתה שהאשה
נשאת כבר באותו הגע וע"כ כתבתי להסיר דיעבד אם נשאת
כסורני שאם הייתי נדרש בלא נשאת לא מחזירין לאסור כל שכן
בענין זה שיש עורה גדול להמליא אחר מן המומר כמדומה לי
שכתוב' פ"ק דעירובין גבי ספק דנדיסס להקל כתבו דכל דבר
שיש בו עורה לתקן חשיב כמו דיעבד . אמנם חמיהו עליך אמאי
קפשיט לך להסיר כולי האי משום השבות ר"י פרק בהרא ופי'
השולח דמתיר היכא דשינס מקוס הלידה מטעמא דכיון דאם לא
נכתב כשר אם שינס נמי כשר הרי מתקוס שמיים בלוד במרדכי
שם פ' השולח דראבי"ה בשם אביו רבינו יואל פוסלו וע"כ אינו
פוסלו משום דאפי' אם לא נכתב נמי פסול דלא אשכחן כטולי
תלמודא שהוא מטבע חכמים וכמה גאוניס וכן אנו לא נהגין ביה
אלא דספירא ליה דשינס גרע משאם לא כתב כלל וכן בחחילת
הסוגיא בשינס שמו ושמש פ' במרדכי דאם דלג שם כשר ואם
שינס פסול . ותו דטובא יש לחלק בין ר"ד דשינס סעד שם אביו
ובין שינס שם הסגר או מקוס הלידה דשם הסגר ומקוס הלידה
אינס לא מעלין ולא מחזין כלום לפי מטבע חכמי התלמוד
שעבדו מטבעות הטוין אבל שם אב של סעד השריבו חכמי
המשנה היכא דלא כתב עד כדתנן בסדיא פ' המגנס ע"ש ואדרבה
רגילין היו לחתום כך בימי חכמי המשנה פלוני בן פלוני כדתנן
וכך היו נקיי הדעת שבידועים כותבין לפירות קמא שבתים'
לשם וכן מוכח במתיתין שם דמפרש חתימה עבדי ויוני ופרש"י
לשם שסיו חלוקין בחתימתן ע"י שמוס האבות אלמא דסו' רגילין
בסבי . ונסי נמי היכא דכתב עד דלא בעינן שם האב דנימא איפכא
היכא דכתב שם האב לא בעינן עד או לא בעינן שם סעד עצמו
דכן עצמו עד נמי כשר כדתנן סה"כ אין צירים והכל מטבע
חכמים

חכמים הוא משא"כ בשם הסדר ומקום הלידה כדפרש"י ואע"פ דאני נמי כהבתי ראי' זו לאוב"ן מפני שאנו מדמין לא נעשה מעשה לכתחילה. ואפשר היה לדמות ק"ח לשלשה עדים הנמאליים החומים נגע ואחד מסן קרוב או פסול החקיים העדות בשאר כדאיתא בהדיא הסם וכו' דכח לא מיקרי שינוי כולי האי הואיל וסרגילי כן ועולם כן בחורה דכח פשיטא דיכול כל אחד לכנות שם לעצמו כמו שיראה דאפילו גר ששינה שמו לשם נכרי מקרי שם וגרם בו כשר היינו הוא דוקא ולא שם אביו אכן כמדומה לי שנמאל בתשובה האשירי דאפי' מבני אביו מכיין ע"ש כ"ש כס"ג דאשכחן דאיוני מכור ידך מחוקקים ודרשינן מייני' פ' הבא על יבמתו דבני אבות כבשים :

סימן קצח שלמך יסגה לחדא אסובי האלוף מס"ר משכ' יל"ו מאי דקשה לך בתשובה במרדכי פ"ק דבבא בתרא דמשמע הסם דכתובס נבית משכר פעולה ובמרדכי פ' יש מוחלין איתא אופכא אין זו קשיא כל כך דבתשובה דפ"ק דב"ב לא אתי לאורוי לן דין זה אלא דפרישות בנז זמנים ונקט האלמנה ולא נקט הירודים דאפשר הוה עובדא הוה דהוה שם גס כן נכסים אחרים שסיחה יכולה לנבות מסן ובתתה הוה לעבות הירודים לנבות מתאן ולפטור האחרים ואם כן הרי הוה באה נכה הירודים ואפשר במימם קטנים הוה ויתיה כמו אפטרופוס לטם שסמכו אללס. וחדע שבסוף התשובה איתא אלמנה וירודים אלמנה דלא אתי לדקדק בבאי דינא היאך כתובה נבית מנינו שנעשה לנו אוקימתא כמו שנוכל ואית לן נמי לאוקימי כגון שיחה לו כלי לשכר פעולתו ווטולו וחזר וספקידו אללו דכ"ג חשיב מוחזק כדאיתא פ' הוסיב נבי עשק שבר שכיר ותשומת יד ע"ש :

סימן קצט מס שקשה לך אמרדכי פ' מי שמח הוה דמעמד שלשה בנכרי כו' שנית ולא דקדקת יפה דבהדיא כתבו הסוס' ומרדכי ואשירי פ"ק דגיטין היאך דנספקד או הלוה נכרי והנזון והמקבל ישראל לא מסני מעמד שלשה משום דנכרי לאו בר זכיים הוה והיינו ממש כמרדכי פ' מי שמח :

סימן ר ומאי דקשיא לך מתשובה פרק השואל אשר חשיב שאלה בבעלים השאיליני ואשאינך דהא רש"י פירש דהא דפרך פרק האומנים אמאי שמיים בבעלים הוה לא קאי אלא אשמור לי ואשמור לך ולא אשאייליני ואשאינך והוה לא מיקרי שמיים בבעלים מאן לימא לן דמרדכי סבר ליה כרש"י דאי הוה תשובה מס"ר סוס קשה ודאי דמס"ר ס כתב בתשובה בפרק המפקיד על ראובן ושמעון ששאיילו זה לזה סדר קדשים וסדר מועד דסבר כרש"י דמייתי הגמרא וכתב כרש"י ומשם יש לדקדק קתא דלא פשיטא הוה מילתא דרש"י מדכווארך לבארו בתשובה דלא נעשה דלא כרש"י וה"כ אפשר דמרדכי פרק השואל סבר כמשמעות הגמרא דאכולא מילתא פריך תלמודא אמאי שמיים בבעלים הוה. והא דנקט שמיים ולא נקט שאלה י"ל דמילתא דרישא נקט שמור לי ואשמור לך ומכל מקום מדלא פריש תלמודא בקושייתו הכי שמור לי ואשמור לך שמיים בבעלים הוה משמע דמקשה נמי אאחרוני וחדא מינייהו נקט. ואפילו אליבא דרש"י יש ליישב התשובה בקתא ויש לומר דיון דהשאלה אשת ראובן לאשת שמעון הטיגולים סטובים שוין שלש זקוקים ואע"פ שהיא היתה ג"כ לריכה לטיגולים שהרי שאלה מומס גס כן טיגולים פתוחים נראין הדברים שהיתה כפופה לה ומשועבדת דלא גרע מאשקין מיה וכו"ג מיקרי שאלה בבעלים :

סימן רא מה שרזית לחלק ככתב ידו אם כתב חתימתי תהא מעידה עלי כמאה עדים לא מני למימר פרעתי לכל דיעות. אין נראה לחלק דאשירי פ' שני דכתובות פ' טעמא דרב אלפס וחזיריו דנאמן לומר פרעתי ומשום דילמא המלוה זייף ליה לשטרע וטלוס לא חשש לחובצו משום דאין עליו עדים או שמא אינשי משום דלית ליה קלא וסני טעמי שייכי נמי בשטר ושכתוב בו והמא מעידה עלי כו' דבין כך ובין כך אינו אלא חתימת ידו ולא של עדים. וה"כ למס כתב הכי י"ל דשטרע לשטרע להודיעם [תרומת הרשן ח"ב] יא

בחתמתו דסודאח בע"ד כמאה עדים דמי ולא מני למימר לשטרע כתבוני. נאם הקטן והאשירי שבישראל :

סימן רב שלום לך אסובי מס"ר פתחם יל"ו אשר הקשית לי דברי אשירי דפ"ק דסנהדרין אסודי דכתחילה כתב למ"ד אין עירוב פרשיות כתיב כלא יחד שאינו מומחה דן מן הסודס אלא שתכמים תקום שלא לדון בפחות מג' ובדיעבד דינא דיחיד דינא אפי' מדרבנן אבל לכתחלה לא ידון ואח"כ מקשה אליביה דשמואל דאמר שמים שרנו דיימס דין אלא שנקראו ב"ד חניף וסיינו אותו מ"ר דסבר אין עירוב כו' דסיכי דמי אי בדלא קבלוה אמאי דיימס דין הא אפי' שמואל מודה דבעין ג' או יחד מומחה כדפי' לעיל וקשה לך הא פ' אשירי לעיל דבדיעבד דיימס דין. נראה דלכ"מ דע"כ שמואל לאו בדיעבד איירי מדקאמר אלא שנקראו ב"ד חנוף משמע וכו' לא וסא חקנו חכמים שלא לדון בפחות מג' ומאן דקא עבר אחקתא דרבנן חנוף הוה דמקרי עבריינא לא מיקרי בחמים וכו' פריך תלמודא פ"ק דנדה מאן דקא עבר ארבנן למוע הוא דלא מיקרי רשע נמי לא מיקרי בחמים אלא ע"כ שמואל רוצה לומר דלא קא עבר אחקתא דרבנן ואסא פריך ס"ד וסא דנקט לשון דיעבד ב' שרנו משום דקרו לכו חנופין נקט הכי. ומתוך אשירי דאירי בכה"ג דלכתחילה יכולין למידן אלא שנקראו ב"ד חנוף וכו' לא עיין סיטב האמת כך :

סימן רג ואשר כתבת על הכוא גזירה שחדשו השלטונים בצריסלא"י שהיוודים המחוייבים שבועה יעברו ליבעט בשם המיוחד בקריאתו להדיא ובגילוי הראש וס"ל לדמות זה לשמדה דשני ערקתא דמסנא. לא פירשם דברין יפה אס כיווניו סככרים בסזכרת השס להדיא ובגילוי הראש משום דסבורים סס שבדרך זס שבועה חמודה יוסר על ישראל ולא יסקר בה א"כ אין כוונתן לבעביר על דת אלא להנאחס וכתבו מיימון ואשירי דבכל עבירות שבתורה אפי' בפרסטיא חוץ מג' עבירות יעבור ואל יסרג. האמת כסמ"ק חתמיד דבגד. אבל אס כוונתס כדי לחלל כו' בכבוד שם המיוחד פשיטא דיסרג ואל יעבור אס בפרסטיא ואינו יודע כ"כ איסור מפורש שלא להסכיר השס להדיא ובגילוי הראש לזורך שבועה שמחוייב בה דסא לאו הזכרס לבעטס הוא שזורך הוא להעמיד סחוקי שלא להאמין על שבועתס ובגילוי הראש לא אשכחן קפידא להדיא לאיסור :

סימן רד ואשר הקשית על המנגב שס"ף מברך בבכ"כ על הכשמים וחזר ומברך לבני ביתו דמ"ס ממי שאינו מריח דכתב ר' אפרים דאיו מוילא ב"ב. לא דקדקת כלום לפריך בקושיא זאה דס"ף אע"פ שברך על הכשמים בבכ"כ יכול לברך לעצמו עוד בביתו דברכת נסגין הוא ומי יעכב על ידו אס ירעה לברך על הכשמים אפי' בחול ולכך יכול להוילא ג"כ אחרים משא"כ בני זמנינו מריח דאיו רשאי לברך בשביל עצמו כל עיקר שהרי אינו נכנס ואפי"ה אס היתה ברכה זו לבני ביתו. מזה וחובה כמו קידוש והבדלה יכול להוילא לב"ב ולפטור אותס י"ח ולכך מקשה שפיר כמרדכי מקידוש וסבדלה דמברך ברכות שהן על המטה ולא של נהיין להוילא אחרים אע"פ שכבר ילא הוא ואין רשאי עוד לברך בשביל עצמו וק"ל. נאם הקטן והאשירי שבישראל :

סימן רה הארו בלבנון אסובי סר"ר מייס י"ן מאי דמספקא לך אס יש להאמין לשוחט על שמועת הקיס והביא מר לשון המרדכי כללו של דבר שהוא איסורא דאורייתא אפי' גדול לא מסימן עכ"ל. בעופס שלמו אין כתוב קן אלא כן הוא הלשון כל דבר שהוא בחזקת איסור מן הסודס אין קטן ואשה נאמן ולא גדול דלא מסימן כבי תרי ר"ל מסימן כבי תרי דאיו מן הרייקים ופוחים כדמוכה בקונטרס מרישא דמילתא וכ"ס שוחט וטבח המומחה לרבים דים להאמין וכ"ס לפר"ם דכל דבר שהיה בידו אע"ג דאין עכשו בידו מסימן ע"א אע"ג דאתחזק איסורא וכן הוה מסקנת שיטת הסוס' בריס גטיין דביבור ע"א נאמן בליסורין וע"ס. ואין חלק דדוקא בסתס שחיטת מסימן ע"א דליכא רישותא אבל בנדון זס דאיתא רישותא לא. הא ליתא דסא עבל ועלס וממלא דבר חוץ עליו דמדמה ליה לחזקת איסור דשחיטת פ"ק

פ"ק דחולין דהסס נמי איכא ריעותא כדאיחא הסס ואפ"ה כי אמר ברי לי שלא הים עליו מקודם לכן הים נאמן כדאיחא הסס . ואין לחלק דר"ד מיקרי לא הים בידו משולם דאם היה שמועט קודם שמיטה ח"כ לא הים בידו להקין בשום ענין דאין ה"כ מ"מ האי חזקה איכור לא ה"ל אדרבה ה"ל חזקה היתר להאי מילתא דרוב בהמות אינן שמועטות רק חזקה איכור אבר מן התי דה"ל והאי איכור הוה בידו להקינו :

סימן רו ועל השטר שכתב בו רק וכל הדברים דלעיל עשוינו בקנין גמור ואין בו במונח דכשר כו' והביא מר ראיס מן הסוס' דאע"פ דהסס קנין שכתלמוד הוא קנין חליפין . אמר הוא כך דהכי איחא בחוס' דביבור הכחו והחמו אמנס דביבור מהגה ש"מ שכתבו בו קנין כהא שמעתי חילק ריב"א וכתב דקנס מידו משמע דוקא חליפין אבל קנס מנייה משמע שפיר קנין חזקה כ"ש כי האי לישנא ועוד מהן לימא לן דמדמינן לישנא דסופרים לישנא דגמ' ואדרבה מוכח דהאי קנין לאו קנין חליפין איירי מדלא כתב במונח דכשר כו' שהוא לשון שגור כפי כל וכתב קנין גמור ר"ל קנין שמועיל . אמנס לעד"ז דאין להוילא ממון בשטר זה דיד בעל השטר על התחובה וראיה מהשבות רבינו שמחה ורבינו ברוך פ' מי שמת על שטר שלא נכתב בו קנין פירות כראוי כי לא הקנס לו קרקע לפירותיהם כו' מוכח שם דוקא משום שהים כתוב בשטר כחומר כל שטרי פירות העשויין כתיקון ונמלא שהעדים העידו שנועשה כתיקון ומש"ס הוכשר השטר אבל בשביל שכתב בשטר שנתנו לו הפירות של הקרקע בקנין גמור לא הים מועיל כדאיחא הסס ע"ש בחוך השבות כי לע"ד מבורר שם היטב :

סימן רז והיה דלא קבעין זימנא בניסן יתשרי . וכתב מר דרביס וכונין אם התחילו לרדת קודם ניסן דקבעין בניסן מנהג זה לא כדירא לי ואף לפי הטעם שפירש"י לפי שהם ימי קציר ובלוי ס"ט לא שייך כולי האי לגבי דידן דאין אנו עושקין במלאכת שדה עתה . אמנס במדרכי משמע דאיכא נפקותא אף לדין שכתב ח"ל וכן נהגו קדמונים שאין קובלין בבהב"נ בניסן ובימי הסודאים כו' ואפשר הטעם הוא דבניסן ערודין בנג המנא ובימים הנוראים בעירדת ר"ס ויוס"כ וסוכות ואם ראה מר מנהג כמו שכתב סמך יש לו קתא מסיחא דפ"ק דשבת דאין יושבין לדין מן מנחה ולמעלה ואם התחילו אין מפסיקין ועוד אשכחן כה"ג בתלמוד דתחילת דין ביום ונגמר בלילה וכו"ס בגדול זה . אסוכך הקטן והלשיר שבישראל :

סימן רח יגדל לעד הוד כסאך אסובי שאירי עמיחי מה"ד יוד"ל י"ז מה באת לדרשני שלא ידעת כי נער ובער אני מ"מ הללע"ד לא אכחד מכ"ה מ"ש אי יש להאמין לנחבל ששבוש כשראו שנסכס שלם חתם ידו וילא חובל אין להאמין להחבל דכל כס"ג לא תקון רבנן להאמינו דהכי הוא לשון המשנה הנחבל כילד היו מעידין כו' וכ"כ הלשון כל המחברים וכ"כ הרמב"ם מ"מ יש עסק עדות ביניהם אבל אי ליכא עדות כלל ודאי לא מהימן וכע"ג לא תקון וכן הביא המדרכי לשון הרמב"ם אדינא דנגזל פ' כל השבעין ח"ל וכן טוען את חבירו את כלי גזלה וכו' אומר לקחתיו דרך משטן בחוב שיש לי אלך ובעס"ב אומר אין לך בידי כלום אע"פ שסודר כו' עד פה שאמר הוא הפס שכתיר ונחבל ונגזל דין אחד להס ובהדי הדדי מחייה וככא שהוא התחיל בו דמיא להא דרך משטן לקחתיו . ומ"ש ח"כ מה הועילו חכמים בחקנתן הועילו והועילו היכא דאיכא עדים דאל"כ תקפס לך אדרך משטן נמי מה הועילו אלא שאדרך כו' לא תקון רבנן מידי ולא יכולתי לעמוד על דעתך במס השרת סמוג מטעם מודע בקנס פטור שלא הדבר ידע בלילה ואין עדים עומים ולמה ירא ומה קנס איכא כהא אע"ג דמשמע קתא מדבריי הרמב"ם פ' החובל במזק ולער קנס אינון וכן סמ"ג הביא דבריו בעניוחי לא יכולתי לעמוד על העימן דבהדיא מוכח בשמעתא קמייתא דב"ק דכולהו ס' דברים ממונא אינון גבי אונס ומפסה דממונא הוא ליחתי וכן בכמה מקומות בתלמוד . ואי נפשך לומר דגמירי לים למימר נמי דגמיר דרא"ן שסקס על הראב"ד דבעין מומחין וכ"ד ואלו מודע בקנס בפניסס פטור ואין מומחין עתה

כדאיחא באשירי פ"ק דב"ק . וגם מה שכתבתי ודמיה שחבל בו ודאי אם הניד כחורו פעם שחבל בו בלי פשע וכלי התחלתו אי איכא עדות קך חו לא מהימן לומר הוא החביל וליכא מגו אבל אם הניד בתחילה בכל פעם איכא למימר הפס שאכר הוא הפס שכתיר ולא משקינן ממונא בהוכחה אלא בהסיוא דגמל האחר בין הגמלים דליכא לאשחמוטו וכן הסיא דעלתס לו נשיכס בגבו אבל היכא דליכא כוכחס גמורס אפי' שסיס שונאו אפי' גימס לו סלל כהכס דעביד אימיס כו' ואשכחן פ' סמיחא שור שהים רודף אחר שור אחר זה אומר שורך הזין חס אומר בסלע לקס קי"ל המע"ס ולא כסוממוס דלמר חולקין ואע"ג דאיכא הוכחס גדולס וא"כ ה"נ איכא למימר שלא הפקישו ממון החובל ע"י שבושס כ"א ע"י עדות . אמנס נראה קתא לע"ד דאף לפ"ד הנחבל החובל הים להסחייב כמ"ס שהודס בעלמו ספרגיס שהכחו רק ברוכס הסכין אי"כ הו"ל לידע שלא כיון להזיק ולחסרו אבר ח"כ מי הסיר לו לקטוע ידו הו"ל להסמיט ממונו דרך נחת כדלמרינן פ' סמיחא הו"ל לשמוטו והכי פסקו רבוותא שם דלס דחפו לחבירו כשכסס לו זס יש לעשות לו דין וכן איחא בשבות מוכר"ס סוף ב"ק דווקא היכא שא"ל להליל א"ע ח"כ חבל בו אז מותר לחובל בו מטעם הנא לסורדך השכס לסורגו אבל כה"ג ספרגיס שלא בא עליו דרך אכזריות לא הו"ל להליל א"ע במכס רשע לחסרו אבר נמי דלא כיון הא קי"ל אדם מועד לעולם ודמיא קתא להא דדרשו רבוטיו ז"ל אם זרחה שמשם עליו דמיס לו אם ברור לך הדבר בשמש כיון האב על בנו שרמתי האב על בנו ואינו בא אלא על עסקי ממון לא הכירס הסודס את דמו וראוי לקנוסו במלקות ובמיני הרדפות וגם בשלשומי רפוי ושבס שכתב ראב"ה פ' החובל ורוב הגאונים הגובין אחרו בבבל ועבדינן שליחותיכו . אמנס חק ולער ובושס ר"ס חולק על האלפס פ' החובל וכתב דלייקטיוס לכוכסיס כו' וכן כרא"ש פ"ק דב"ק :

סימן רט ומה שכותב ראובן עוד את שמעון ע"ד הסמירה הנה יודי בשבות מוכר"ס פ' החובל איחא כמעט כהאי גורס דשאלתך ח"ל ראובן שכותב את שמעון שמסר אותו ויש לו ע"א וגם הסכרים מעידין עליו ישבע להכחיס כו' והשבות מתחלת והניי משיב בקלרס . אמנס מה שחלקת בין הסגרייס יסח חלקת אמנס מהן קיס ליה בגויס האידנא להוילא ממון מקוקתן באומר דעתו ובהערכת לבו כמו שכתב הרמב"ם פ"ק דב"ק בס' שופטים וע"ש כל הפרק לע"ד לפי דבריו דמיא הא קתא לדין מרומס שאסור לדיין לחוסכו אלא יסתלק ממונו אמנס אם לב דדיין אומר לו שראובן אחר המסירה וסרעס הואס הא קי"ל ב"ד מכין ועונשין שלא מן הדין . ואמרינן פ' בתרא דקידושין מלקין על לא עובס השמועס . נאס הקטן והלשיר שבישראל :

סימן רי כאשר בלא לפני לדין ר' אליעזר בר שלום ור' גרשום בר שלום ולעק ר' אליעזר על ר"ג על אשר נהנו ודחפו בעת סיבוב השענות בנג הסוכות וכיון להזיק כאשר הים שוגא לו כבר זס ימיס ושמיס ודחק כ"כ עד ששבר עלמי כהפו ומקק לרופא לרפואתס ור"ג שביע סכבב כמנהג העולס שרגילין בדחיסות בעת הזאת ואס דחק ממונו בלא כוונתו להזיק אירע לי ועוד האריכו דברי ריבוסת לפני וגם ראיתי כל עדיוחס ודקדקתי בהס ולא ראיתי שום עדות מזכרתס שדחק ר"א מכתו של ר"ג רק אומדנתס והוכחות הכרתי מןן ספדיות אף ע"א שספיד שא"ל ר"ג בלילה שלפני יוס דחפסס שדעתו לדחוף למחרת ר"א וכן א"ל בלאתו מזהב"ל למה לא שיימס לבכס"ב שלך כשדחק עדות זס מזכרת יתיר משאר כל ספדיות . ומ"מ אם היימ יורדין לעומק דין של תורה לא היסס מספקת עדות זאת דמס שא"ל ר"ג לסעד בלילה כדלעיל אית לן למימר דעביד איניס דגיס ולא עביד כדאיחא בספדית כפ"ס בהסיא דאזיל ואינוצר דיקולא דפליא . וגם מה שאמר אחר לאחו מזהב"ל כדלעיל הסוה סודלס חוץ לב"ד הוא ומפי עלמו וגם שלא כנגד סבע"ד ולא מהני מידי כמבואר בל"ז ריש ב"מ ומטעס אומדנתס וסוכחות אין לספניס ולחייב אס ר"ג דקי"ל כה"ק דר' אחא פ' סמוכר פירות וסיסא דשור שסיס רועס על גב הכסר ונמלא שור הכוג בלאו אע"פ שזס מועד ליגס חס

זה ממנה אין אומרים זה נגחו כפי פסק רב אלפס פ' הפרס
 וכ"ש כדון זה שריק אומדות טפי שיון להזיק דאם לא כיון להזיקו
 אפי' דודאי נחזק מכחו הים פטור מכלום כיון שבשעה שמהם של
 מלוה הויק כדאיתא בא"י ובאשירי בשם הרום' בסוף מס' סוכה. אמנם
 רואה אני וגם לבי אומר לי ששני כזה לריך גדר וכיון גדול שאם
 ח"ו יארוב איש לרעהו במקום הזה היבטל מלות הסבוב מפני יראה
 הסיק איש מפני שגולו ואף אם יזיק איש לחבירו בגופו בעת
 שזאת עומו גדול יותר משאם יעשה כזה במקום אחר ובשעה אחרת
 האחד ממולג בקדושה בהכ"ל והפני שעושה מלות ה"ל בעבירה
 מוסף ע"י צדק שם עוונות על הבימה שכתוב בה לא יוסף פן
 יוסף ודרשו רבותינו משם שלפני ים אדם רשע מישראל שמכה אותו
 עובר בלאו כיון שקבל עונתו ואף לצדוק שמלכה עם המלך בבית. ואחרי
 שהדברים מלאין ומוכיחין שר"ג כיוון לצדוק ולצדק ר"ל בגופו ועל
 כל כה"ג ב"ד עושהו אפי' אם הים שלא נק' הדין וע"כ בני
 מטיל על ר"ג שיעשה חרטה ומחילה וככה יעשה יך ציוס קס"ה
 בעור שהס"ת על הבימה ממקומו למקום ר"ל דרך פני אש"ק וילכו
 שמה טובי הקהל ויאמר לר"ל אליעזר חטאתי לאלהי ישראל ואח"כ לך
 כי זלזלתי בקדושתה בהכ"ל ובמלות ה"ל וגם עברתי על מה שהסוירה
 חורה שלא להטות ולצדק איש את חבירו בגופו וע"כ אני מבקש
 סליחה וכפרת מאלתי ישראל ואח"כ מחילה מאתך כי נחמרתי על
 אשר עשיתי. ושכר הרופא שיערתי במדע ביטויית ויהן ר"ג לר"ל
 ב' זכובים ואותן ב' זכובים יתן ר"ל בידיעה ב' אגשים נאמנים
 לכבוד ב"ס בנרע"ץ לאיזה מלוא שירטל כי אינם באים לו אלא מטעם
 קנס כדי לחזק הגדר כאשר ביארתי לעיל ומש"ס לא חייבתי כלום על
 השתם כיון שאינו מבוחר כשכר הרופא שהוא יודע שילצרך ר"ל
 להוציא ממנו על ככה. ואם הקטן והצעיר שבישראל:

סימן ריא

שלומך יסגל לחדא אהובי מה"ל ליבא י"ו על דבר
 הגט שנתן אחד מחלמידך על פיך וחזר וקורא עליו
 ערער ומשום דלא נכתב בגט רק שם אחד שיש לו והוא אומר
 שנשחטו שמו כבר מחמת חולי ואותו שם השני לא נכתב בגט כלל.
 ידוע להוי לך דידענא כבר בהאי עובדא וידענא נמי מאן כיח
 ובריה דמה"ל זמל"ן ז"ל שסיס נשו לכת הגר"ז מעריש"ט הוא
 הקדים וכתב לי המאורע והאריך לו הספור כתב בהדיא שבכיון
 ובדעת נתן הגט ומתלל הוא כי הים מוכרת לך מפני שהאשה
 בגלה בו חטפה וגולה כל אשר לו ואפקא עליה שום גיש ותשב
 מזימה להשיב לה גמולה בראשה וכתב ר"ל שקודם נתינת הגט
 הניד ללא"ץ מוג"ל שרואה לרמוזה בגט מוטעה ע"י שמיס אחרת
 יוסף דאית ליה ואחר כתיבת הגט אמר עוד ללא"ץ הגט פסול ולא
 עלה כלל על לבי לגרסה בגט כשר. כתב עוד שאמת הדבר שאמתה
 לו כמדומה לי שיש לך ב' שמות ואמר לך לא כי לא רלס להודיעך
 כלל אבל לא כתב כלל שהשבעת אותו וששבע על ככה. עוד
 בדבר אחר כתב הפך מורדיך שכתבת שתינת בשטר כחובת אשתו
 וכל שטרותיו ולא מנאת לו שם אחר וכו' כתב שבשטר חליה
 של אשתו וכן בשטר חליה שנתן לאשת אהוי מה"ל משה י"ץ כתב
 בשתיסן יוסף יקותיאל ועל כל זה בקשני מאד לבלתי אכניס ראשי
 בענין דבר זה שלא אכניס עמך להחיר אם תכתוב לי. והנה אם
 הים כדבריו שלא נשבע שאין לו שם אחר אפי' דאפי"ס הים מטוער
 הדבר וחליהם למיעבד הדבר להכשיל המורה ועשות רמאות
 בפסק גיטין דחשו בה רבין עובא להזכר מהולאת לעו עליהם
 ולגרסו שום גמגום ופסול מ"מ אפשר הייתי דניה כמאן דאכניס
 ירדיה ולקוסו נקמתו ממנה ולהשיב גיזלו ולשלא גמולה בראשה כאשר
 כתב בהחללתו אלי. ואפשר הייתי נשמת בשביל כך מלשכנס
 בדבר משום כבוד אבותיו והייתי חושב באולי האמת עמו שעשתה
 לו החל בעקב ורמייהו בחק ובעשה ויפסד זמנו כדרך זה דחשקול
 מערפסא אך כאשר כתבת שהשבעת אותו בשבועת ספר תורה וכן
 נשבע שאין לו שם אחר וגם בשאר דברים מכניש אהם אותו נאמן
 אהם לי יותר ממנו חלילה וחס לישבע בשוא ובשקר כדי לשלם
 להשיב גמול שכל העולם כולו חרוע בשעת שאמר הקב"ה לא תשא
 און לחוס עליו בדרך זה לכן אהוני דע לך דגראם הגט זה כבר
 גמור הוא אחרי שכל העולם מכירים ויודעים אותו בשם הזה

יקותיאל ובכנויו קיפמ"ן ובמקום הכתיבה והסתימה וכלל הגבול
 שהוא אינו מוחזק כלל רק בשם הזה ובכנויו לא גרע מהחיתו
 לבד דמכשור אשירי ככה"ג כשהוא ידוע ויכיר לכל אפי"ס שהוא
 עולם לחורה לקרות בשם המוכס ושירי אפי' לכתחילה וכן לפוס
 חד שנויית בתום' סס. כ"ש כדון זה שכתבת שמיים בואו לארץ
 הטיח לא עלם לקרות בחורה רק בשם יקותיאל ואפי' לאידך
 שנויית דתום' דבעינן חייכה קדושה לשם המוכס היינו דוקא
 לכתחילה אבל בדיעבד ודאי כשר כה"ג דעדיף עפי מגר ששונה
 שמו לשם גיזת וגיזת בשם גיזת דכשר וגראם ודאי דשם של
 יהדות נגד שם של גיזת עיקר טפי משם השני עפי' חולי עיקר
 הוא נגד שם הראשון ואין להאריך יותר כי אין לורך כל כך
 אך אין עליך שום הכסור ותרעומת שילא גט זה מתחת ירך כי עשית
 כל לורך כשרי השבעת אותו בשבועת הסורה מאי הוי לך למיעבד
 טפי ואשר כתבת שיש לו מסיחים להוציאה שלפני הזה אחמסה אי
 יודעי ספר הם מדוע לא יחשו עממן מגזירת ר"ת ומכנימיו. ואם
 הקטן והצעיר שבישראל:

סימן ריב

כפרים עם נרדים הוא אהובי וידיי הח"ר זיינו"ל
 כ"ץ אשר דרשתי על מרי ספיקי דדינא לפוס
 ריעתא אשיב לך ולא בהסכמת דעתי כלל כי אם כמראה לך מקום
 הראשון שהוציא ראובן שם רע על שמעון ואשכנח שיקרא.
 נראה לע"ד דאינו חייב כלל לפייסו בממון דהכי פסקין בהדיא
 פ' החובל ביישו בדברים פטור ומוכה מן האשירי לשם דהולאת דבס
 ושם רע בכלל ביישו בדברים אפי"ס שכתבת דירד לחיוי שטורע חזקה
 גרמא בעלמא הוא וגרמא בחקין פטור ולא דמי כלל למאסר בדבורים
 מקאלא קלי וק"ל. אמנם באשירי כתב פ' החובל דמנדין אותו עד
 שיפייסו בו ראי. וגראם לע"ד שאין בזה מדה קבועה לבעלי אורחה
 היאך משערינן הפיוס אלא לפי דאות עיניהם לפי הענין ולפי הזמן
 ולפי המבייש והמתבייש ואם ירלה שמעון שלא להספייס כלל
 ולנטור לו איבה אין איכור בזה כדאיתא במ"ג במלאת תשובה
 דמייקי ירושלמי אהא שלא יחא סמוהל אכזרי הא דהינא שלא הוציא
 עליו שם רע אבל הוציא עליו ש"ר אין לו מחילה עולמית. וטעמא
 רב אית ביה לע"ד דדילמא איניש שמע באפוקי קלא בישא ולא
 שמע בפיוסו ולא נפיק להא האי גברא מידי חשדא:

סימן ריג

על דבר אבן עוב שהשאלו שמעון לאשה ראובן כאשר לא
 הים ראובן בעיר וגנגד (וראוין) [ושמעון] מעריך אבן
 בדמים יקרים משום דמרגלית אין לו אונאה. האי חזבחה דהא דמרגלית
 אין לה אונאה דברי רבי יודא היא ופליגי רבין עליה וק"ל יחיד
 ורבים הלכה כרבים ובר מן דין טענה של הכל היא דהא דקרקעות
 נמי אין לכן אונאה ואפי"ס כן שמין אותם בלמנות דהכי פסקו רוב
 הגאונים וכן מהר"ם ואפי' האידנא לא מחייבין אשה אפי' אגוילס
 ופקדון אלא כותבין פסק דין עליה שאם החלמאן או סתגרש השלם
 מה שנתחייבה אבל בעורה תמה בעלה לא אפי' יש לה נכסי מולג
 כדאיתא מבוחר במרדכי פ' החובל אבל אין לפטורה כלל משום
 דאכדס ג"כ אם שלה דמה בכך אין זה גדול מאונס גמור ושאל
 חייב באונסין. והסו' דירושלמי דנתן במקום שנהג לשה אח
 שלו פטור שביאור אשירי ומרדכי פ' המפקיד היינו דוקא לשומר
 חנם וקמ"ל דלא מיקרי פשיעה בהכי אבל לגבי שאל דמחייב
 באונסין פשיעה דלא מהני מה שטען שמעון שיהחייב ראובן שיהיה
 ברפואות אשתו יפה השיב ראובן דאם נתחייב ברפואה מ"מ לא
 הים לשמעון להשאל לאשה שדעתה קלה דבר הרכיך שמירה וס"ל
 לאותנים שומר עליהם דהיי דאי הוי ראובן בעלמו בעיר הוא מנער
 ליה שפיר. ועוד דלא עדיף כלל ממי שסלך למדינת הים ועמד אחד
 ופרנס את אשתו דק"ל בפרק בתרא דכתובות שסייה מעותיו על
 קרן הלכי אפי"ס דבעלה חייב במזונות וכ"ש כה"ג דאין החייב
 מבורר כל כך כי הסס. הגראם לע"ד כתבתיו ואם נוגע לך הדבר
 לא באיזה מן הגדדין אל הסמוך עלי כי לא כתבתה בהסכמת דעתי כלל.

סימן ריד

שלמא יסגל לחדא אהובי נאמנים ק"ק רגשבור"ק
 הלא המם הר"ר בנימין והח"ר אברלן והח"ר משה
 שאולמן וסר' מאיר הלוי י"ו. אשר דרשקוני על עסק חד גברא
 דאשכחתי

דאשכחון יחסי נשבע לשקר על הודאתו וסולחן לתת קנס לעירוים ולדוכוס ולשופטים עבור זה ומלך קהלם נתפטרם עמו כאשר ראיתי בכחב אשכנז שנתקיים ביניהם ששלחם לידו שהתקם ממנו . ועשה ונתפטרם אס יש לכס רשות לסוסיבו עם טובי קהל כאשר הם יושבים לתקן ארבי רבים ובמגדר מילחא ונפקח על עסקי רבים ויחידים אחרי אשר ידעם אותו צבירור שנשבע לשקר ולא קבל תשובה וכפרה פני שמים על ככה ואם תמנישו אותו מלישב בקהל כדמבואר אס תעשו כזה נגד קיום הכחב שבלשון אשכנז שנעשה ביניהם אס לאו ע"כ הורף שאילתכס . איני כדוי ששלחם אלי אמנם כך דעתי נוטה שאין אסר רשאין לסוסיבו בקהל כדמבואר אש"כ ועשה כבר תשובה ע"פ אחד מרבותיו בעלי הורלות דכיון דברי לכוין שנשבע לשקר בשביל חימוד ממון גרע מנגד וגוף דתרחי עבדי ותלמוד ערוך פ' שבעה בעדות מניין לדיון שיוצב בחבירו שהוא נגד או גוף שלא יטרף עמו ה"ל מדבר שקר תרחק וטובי קהל כשיושבין לפקח על עסקי רבים ויחידים במקום כ"ד קיימי כדמוכח בהדיא במדכי פ"ק דב"ב דמדמי להו לגזירותיהם להא דכל אשר לא יבא לעלם הזקנים והשירים ולהא דבי שויהא גזר חגיגתא וכיון דהכי הוא אשילו אי הוי מפורש בהדיא בכחב קיום שביניהם שמתלחם לו לגמרי על כל דבר פשע הסודא לשמים ולבריות חלקים יהא לכס להחיר חלק מוצה מי יחיר מקרא מלא הוא אס יטעה איש לאחיו ופללו אליהם אס לה' י"ו יטעה מי יחלל לו ואמרו רז"ל שבעבירות שצין אדם לחבירו אס יביא כל אילי נביות אין מוחלין לו עד שיפייס את חבירו כל שכן איפכא דחיליה שלא יהא כח הקדש ככה הדיוט ק"ו בן בנו של ק"ו דעדיף טפי ואע"פ שנתקיים הכחב בהרס ושבועה ביניהם הרי הוכחנו דלאסרה מן הסורה היא שלא לסוסיבו בקהל ואין התרומה והשבועה חלין אלא על דבר הכסוח כל שכן שאין קיין סודר נהפס עליו . ואף כי דקדקתי בלשון הכחב וכל הלשון משמע שנתפטרם ונתלחם ונתחל לגמרי מה שיש בין כהס לחביריהם ר"ל כל דבר הטוב בעלמיהם שהרי בחיליהם הססכמה כתוב בלשון אשכנז וז"ל או"ר ו"ר ריב"ט זי"ן גנלויב"ן מי"ט אדר"ן ובסוף כחב ג"כ ממש יוכ"ן מעל"ן או"כ סב"ן זמל"ן או"כ וואל"ן גי"ן אייגנד"ר . כל אלו הלשונות אינם חופפים אלא מה שנוגע ביניהם אבל מה שנוגע לשמים אין הלשון חופס . וזכר לדבר הא דתן בכחבב דר ושבועה אין לי עליון ועל יורשיך ולא על הבאים מכחך הוא אין יכול להשביעה אבל יורשים משביעין אותה אלמלא אפי' תס דיורשין מכחו קאחו אפי' מפלגין דבריו ואמר דלשונו אין חופס רק לפוערה ממנו וכל שכן וק"ו בנו של קל וחומר לגבוס אע"ג דפסקין תס כחבב שאלו בן אימא מרים דבין גקי נדר בין בלי נדר מדינא אין יורשים משביעין אותה אפשר תס הטעם משום דיורשין מכחו קאחו כדפירשתי ואף כי אשירי כחב תס לדעה רב אלפס דנגדר ושבועה אין לי עליך מודא אבא שאלו כסחם מחי' ולא קאמר אלא בלא נדר וקיי נדר ונ"ד כאין לי עליך דמיא כדפירשתי הואיל וכחב גי"ן אייגנד"ר . כחבתי לכס בדרך תשובה על שאלתכס לא בפס"ד ביען כי לא שמעתי דברי שנגדיכס . נאס הקטן והלעיר שבישראל :

רמז שרומך

יסגא לחא אסובי מס"ר ישראל י"ו . ע"ד האשס בלחו של ליברמ"ן אשר השנתך כבר עלי ועשה כחבתי לי שנים לקדק יוחר ולמד להחיר כי קשה עליס להתחין עד סיון כע"ל חמישי קלה הלא אינו זמן גדול ואף כי איני יודע לחדש מאחר שכחבתי כבר אכן יפה כחבתי דכיון דאינו רק גורס דרבנן שאין להחמיר בה כ"כ לכך דסבר תלמי בידיעתך ורלות עיניך אס סדברים נראין לך דליכא למיחש בהאי דוכחא דאפי לדי קלה שלפ"ד תעמוד היא בחלימתה אס יא דבר תס"ל להחיר יא אין מערער עליך ואס ח"ו יקרא עליך ערער תנאל . שאייה בעורך מה אין להאריך יוחר . ואשר שאלתי על הסודא שבהא לידך דנמאלו כמו שחי מרות ולפי מה שצויה נראה שנתקום דבוקים בכבד כמו רוחב אצבע סיו בלחתי ולאח"כ נתחלקו לב' כיסין ולפי דעתך סיה לאסור אפי' אי הוו שפכי להדרי משום דלא שרינן בסכי אלא בחדא דמתחי כהרתי וגם נראה לך

להחמיר בב' מרות כאשירי ומיימוני ומא"ס דפליגי ארבי אלפס ור"י מדורא וחזיריהס . דע כי גם דעתי מסכמת להחמיר בב' מרות בגאונים שמעריפיים דגס תוס' דמיימיהס אוו שוחים סכרי דעלס סמרה עריפס דכתיבה ריש פ' א"ע וא"כ ס"ה אי משאכחי תרחי דכל יתר כעול דמי לכ"ע ומסר"ס ואשירי דבתרתי הוו אין לבטל דבריהם מדברי ר"י מדורא ובטל תוס' סלך אחר המחמיר ואי נהגין כר"י מדורא במילי דאיסורא להחיר במילי דטרפות לא קיים לן סדקדק במ"ש בעינן בהמה שנתחבו דגליה ובעינן סמפון דאינקב לחבירו חמלא שכתב נגד סגמ' מ"מ איני כמשי' אס ארי . אמנם מה שדעתך דאפי אי שפכי להדרי לא מהכי לא ידענא מנ"לך דכס"ג לא מקרי מתחי כהרתי הואיל ובמקום דיבוקי בכבד נראין כחבתי . וברוחב אצבע במקום דבוקי ושרשו אחת סן יש לדמותו להא דאמרינן פא"ע גבי שני בני מעיים סיולאוס במקום אחד כסמך זה כזה דאיכא למימר אפי' אס הם מחולקים כל אורבין רק שבסוף כלום באלבע דחורו וערכו כשירה ונראה דכ"ש אי ערבי נתחלקו כאלבע ואח"כ מתחלקין דהשיני חדא אפי' למ"ד דסבר דבעינן סדרי וערבי כסמך אצבע ונהי דאין מדמין בטרפות מ"מ נקטינן סכרנא מסחם דהא קמן סחבורים נקטו נמי סהי סכרנא דבזעינן ליה אי שפכי להדרי כגורס מקרי טועי :

רמז ומה

שכתבה על שני ושלשי אי איכא שום חשש איסור אס תחלוך לפניו . נראה דאין כאן בית מיוחד וכן עשיתי מעשה עם קרובי מסר"ר וידיל בן מסר"ר שלום ז"ל שהיה עמו שני ושלשי וישבנו יחד בחליה האמת אמרתי לו בפעם היות דיש לחוש לדר"ה דפסל שני ושלשי דכתיבה פ' ז"ב ונסי דלא קי"ל כותיה מ"מ הא במדכי בהסוא פירקא מוכח דהשואין שני בנות אחין או בנות אחיות כשרים ואע"פ לריך לזכר שלא יעידו לכתחלה דיש לחוש לב"ד טועין הא קמן דאפי' לגבי ממון חיישינן כ"ס לעינן איסורא י"ל דשאי תס משום דתלמודא קאמר סתמא בעל כחשו ולא מפליג בנתרחק קלה יש לחוש לב"ד טועין אבל כאן יש גאונים דפסקו דאפי' ראשון ושלשי כשר כ"ס דלא טעו איניש בשני ושלשי . נאס הקטן והלעיר שבישראל :

ריי ואשר

דרשתי על מה שנתפשט המנהג שאלה תובע אס חבירו בשביל אחר ואין הרשאה בידו רק שאומר שרואה להערב הרשאה וטפין את הנשבע לדון ע"י קח ותמיה אהס בדבר כיון דכתב הרמב"ם דאפי' הלא בהרשאה גמורה אין כופין את הנשבע אלא שתק"ח כדי לאיים על הנשבע א"כ כ"ס מי שאין לו הרשאה שאין כופין עכ"ל שאלחך . נראה דאין לסמוע על מנהג זה דבמדכי פ' מרובה בשם רבינו יואל וכן באשירי פ' הגזול קמא מוכח בפשיטות דל"ל סיה דרמב"ם דכתב אהא דקאמר תלמודא כל אדרכחא דלא כחבו בה זיל דון וחי ואפיק לנשפך ליה בה מששא דמלי למימר לאו בע"ד ידדי אס . ומקסא אמאי לית ביה מששא הואיל ותלוחו ש"א כמותו למח יתנו ב"ד יד לוח לעכב ממון חבירו שלא כדון . ומתוך דהא דאמרינן דלא מהכי הרשאה לכוף אס זה לדון סיינו סיהא דמית ונפלו נכסי קמי יתמי ואשירי מתוך דחיישינן שמה ביטל זה סהרשאה ונמאל הנשבע מפסיד משמע דכל סיהא דליכא למיחש לפסידא דנשבע כופין אותו לדון דטלוחו ש"א כמותו ולפ"ז יש ליישב סמוכא שפיר וכיון דקי"ל דזכייס מטעס שליחות אחרבאי א"כ דזכין לאדם שלב"פ ס"כ נעשה טלוחו שלא בפניו טעובתו וחמין טובא דתתמי דהנשבע אינו בעיר והנשבע רואס לייך למרחקים וטוב לא יוכל לסכריחו לדון או כגון אס אחד מחייק בשל חבירו שלא בפניו שאין מוחין בידו אס יש לו אוסב או קרוב שרואה להערב הרשאה שלא יפסיד הנשבע כמו שהוא דן עמו נראה דמנהג יפה הוא לב"ד לתת יד לחובע לסכריח הנשבע ודין חורס הוא להליל העשוק מיד עושקו ובעינן זה כחב נמי אשירי פ' מרובה בשם בעל העשור ותשובתו רב אלפס דעבוד רבנן תקיגתא בהרשאה כי סיוי דלא ליפסדו איניש ממומיהו . אמנם סה"מ דרואין ב"ד שהוא טובה וזכות לנע"ד שהוא אינו כאן אבל אס הוא בעינן זה שום סרואה להערב הרשאה כוונתו מחמת מריבס ומחמת קיגאח הנשבע או כדי להבדילו לתת לו ממון פשיטא בדרך זה לית מששא

משעה כתיבתו ואלו כ"ג נאמר אין לדין אלא מה שעניו רואה נאום הקטן והענין שבישראל. כן הטיב למס"ר אליה:

סימן ריח

במותב תלמה בי דינה סויגה ואחא לקדמנה ר' גרשון ב"ר שלמה וסעיד בת"ע עפ"ה בואם לא יגיד איך שדבר עם סכ"ר מיכל שרא"ץ ואמר סרבה דברים סולמות במדינות על אביך ואיך סהרגתם סכ"ר דוד בר' יעקב בעלם של מרה אסתר ב"ר אברהם. והטיב איך סהכ"ר מן מבער"ן נדר לו ש"ק שיביא לו כתב עדות מאביו או מאמו וסוף. אומר שרואה להביא עדות מהם מחי שיוכל להקרו והדברים האלה נדברו ביום השבת ולמחרת סלכתי עם סכ"ר מיכל סכ"ל ובי' אשתיס יודים עמו חוץ לעיר לרדכיני ואמרת לי סכ"ל סכ"ל מסתמא ודאי שמעת כבר בסויתך אלא איך איך נתגלגל סעיני עם אוחו ר"ד סכ"ל בחסדך תגיד לי וסעיב לי וסבע שבועות גדולות ששאל את אמו כמה פעמים ואמרה לו איך ססקולות בכל סמדניס רק עליה ועל בעלם ססס חייבים באבידתו שלא נודע להיכן בא. וסעיב לי ר' סיכל סכ"ל שלא שמע מאמו רק שאמרה לו איך שאוחו ר"ד רכב על סוס והיא ובעלה זנוו"ל שרא"ץ ונגה סקטן וכתס סקטמה סלכו עמו מעיר סוי"א סויו"ן לילך לפראג ונגה סקטן סכסיג אוחו ססוס סרכב עליו אוחו דוד סכ"ל במתג והיא ובעלם סלטו מאחוריו דרך קצר ואוחו דוד סכ"ל נפל מן ססוס לארץ והיא ובעלם ממסרין לילך ולסייע לו ולהגביעו על ססוס והיו סבורים שסעש כחו מחמת תלמות והיו מדברים עמו ורלו אוחו ססיס מת:

סימן ריט

יהא שלמה רבא לגברא רבא מאלוה רבא מס"ר אליה י"ו ידוע להיו לכבוד מר ששמעתי מר' מיכל שרא"ץ איך שאמו אמרה לו סמעס של סכ"ר דוד קויטע"ל ז"ל כך אמרה לו אחי ואישי ובני יחקו ובתי סלכנו עמו מק"ק בודוויו"א והכ"ר דוד רכב על ססוס ובקש בני יחקו לגסוג את ססוס ברסן וכן עשה ושוד יסר דברים ספר לנו כשבאנו אל סיער שבין בודוויו"א לכווי"א סויו"ן אז בני נכב ססוס ברסן ואחי ואישי סעכנו אחריו כמתחי קשה או יותר ובין כך ססוס כשל והוא נפל מעליו וכשבאנו אליו וראינו שסכב על סארץ אחי סרדה אחתו ואמרנו לבנו ודאי חלשות אחו אוחו וסוף אמר לא אלה ססוס כשל ונפל לארץ ואח"כ ראינו לסגביהו מן סארץ וראינו כן שמת מוס אין לסארץ כי יותר לא שמעתי וג"כ לא שמעתי מהאשה עמם אלא מבנה שמעתי שאמרה לו כך. וסלום מאלה ססוכך יוסף בר' יחקו ז"ל:

סימן רב

אנא מלא פלפלין על כל קוץ סילי סיליס ססוכי סאלוף מס"ר אליה י"ו. ע"ד סגוס מרה אסתר אשה ר' דוד ראיתי ככת סתתק סגאון מס"ר יעקב י"ו סדעתו נוטס לסחמיר וסולה סריותא ברעמי סעבורס מס ידעתי אסר סוף לא ידע רבי ל"ס ר' חייא מנ"ל. אמנם מפני תקנות עגונות אעשה חלקי והכל"ד אכתוב כאשר כתב סרב י"ו ודקדק מדברי סרמב"ס דסקטן אינו נאמן אלא כשמיד לאלתר מדנקט רמב"ס עכשיו באנו מסספד פלוגי יפה דקדק דאין ליישב ברוותא אחאי נקט מעשיו אי ס"ל דלאחר זמן נמי סוו נאמניס. והא דכתבת דדפתך לומר דנקט עכשיו אנו באים לרבותא דאפי' אי אמרו עכשיו ז"ל כך היס מעשה אבל לעולם אפי' בלא עכשיו נמי סמימני אין נראה כלל דנקט עכשיו דוקא משום לאשמועינן רבותא ולא משום גופא דא"כ גבי נכרי מסכ"ת אחאי לא נקט נמי עכשיו וישמיענו רבותא דאפילו קאמר עכשיו לריך לכוות מסכ"ת ולא לשם עדות ולשון סמסנה נמי משמע סכי פרק בסרף דיבמות דתנן אפי' שמע מן סחינוקות סרי אנו סולטין לספוד וכן בתלמוד סתס מפרש סרי אנו באין מסספד פלוגי משמע דלאחר קאמרי ורמב"ס לשון סתנאס ואמוראים נקט וסויל ואין לומר דלאו דוקא נקט בגלגן לאלתר וס"ה לאחר זמן סא כתב מדרכי פ' א"ע גבי נפלה לאור וכמרו בני מעיה דכ"מ דנוכל לומר דלשון סתנא דוקא לא משוינן ליה לאו דוקא. ומאי דכתבת דלפוס ריהעא קשה מיילי אהדדי דבתחלה קאמר דאין מעידים מפיסס ולכסוף קאמרינן מעידין סמיסגי עונב עיך דלא ידענא מאי קטיה כלל דיהא דקאמר מתחלה אין מעידין מפיסס היינו כשאין וסתינן עמם ומשל לדברים אלא אומרים מת בסתס ואפי' קאמרו לאלתר מת לא מהני אשל כסותהינן עמם ומשל לדברים

[הרומת הרשן ח"ב] יב

כמי שמסכ"ת כגון סרי אנו באין מסספד פלוגי או משלס ועעמיס סיולא באלו וקאמרו נמי עכשיו מסני וסכי פריך תלמודא ודלמא קמלא בעלמא סכיב לכו ומסני דאמרי כך וכך ספדי סוו אלמא דבעינן אמתלה ומתני' נמי סכי דייקא דתנן אפי' שמע מן סססוס איס פלוגי מת דיו ר"א אפי' שמע מן סחינוקות סרי אנו סולטין כו' ר"י מוסוף אה"ק דה"ק נקט דוקא נסיס דבני דעת ניכסו ואחי ר"י לומר אפי' סחינוקות שאין בני דעה אבל מ"מ לריכין לתת משל וטעם לדבריסס וסיוסו כמסכ"ת אבל אי לא"ס אין מעידין וסיונו דמסייס רמב"ס ע"פ סדברים סאלו וכיולא בסס ר"ל דלאו דוקא במסיוחן מן מסספד אלא אף מסיוחן מאורעות אחרים כס"ג מועיל ג"כ ומסיומי כל כמה דלא אמרי נ"ק מת סתס ותו לא. ומס שכאס דקדק מדלג נקט רבותא דאפי' סן עלמן בלא עד מפיסס אין מעידין ס"מ דס"ל דדוקא בעד מפיסס לא מסיומי אבל אינוס גופייסו מסיומי לפולס נראה דלאו דיוקא סוף כלל כס"ג למגמר מיניס ספק או סוראס דסרמב"ס אנו סיפא נקט סכי משום דבני לאסוקי עלס סרי ששמעו מן סחינוקות ססס אומרים כו' עד ס"ו מעיד מפיסן ע"פ סדברים סאלו וכיולא בסן ומסיוחן את אשחו עכ"ל. רבותא עונבא היא דאפי' עד מפי סחינוקות מעיד לסכי נקט נמי כרישא דמילתא בעד מפי עד ולא כמו סדקדקת מדכתב וסרי שמו לשון רבים דאדרבה דוק מסיפא לסיפך דנקט תרי זימנין לשון יחיד ס"ו מעיד ולא נקט סרי אלו מעידים ובטופס ימן מלאחי כך ס"ו מעיד וכן בשאר עופסס סבידי. ותו נראה דלאו רבותא ודאי סוף למנקט סכן עלמס מעידים דאשכחן אדרבא קולא עפי במעיד מפי אחרים מבמעיד סוף עלמנו כמ"ס רמב"ס בטר סכי דמעיד מפי אשס או עבר סני כמה שאמר ששמע מוכן שמת וא"ל יותר וכשמעיד אני בעלמי ראיחיו מת שואלין אוחו היאך ראיית וס"ס דהתס אי אפשר למעיד מפי אחרים לשואלו היאך היס ססרי סוף לא ראה סמעשה מ"מ סויל ואשכחן חומר במעיד מפי עלמו דליחא במעיד מפי אחרים ולא אמרינן כיון דבמעיד מפי אחרים סני בני דרישה וסאלס וכ"ס דליסוי כמעיד מפי עלמו דלא ללריך סאלס ודרישה מדלא אמר סכי א"כ ליכא להקשווי דשמיענו רבותא כלעיל דלא רבותא ודאי סוף וק"ל. לאשכחן סארבתי לך כזס אש"צ דודאי לא דייקי כסני דיוקי ובסני שימיו דפסקין סורלות ובמאי דבעיה לאלתר ואי יכול להעיד אפי' לאחר זמן. אנו חורפך לא עיינת דחדא דכבר כתבת דלשון סמסנה וסגמרה משמע לכו להני גאונים מדקאמר סרי אנו באים דאל"כ מנ"ל לחלק מדעתו בין לאלתר ולאח"כ ולשון סמסנה וכמ"ל לא קאי אלא אסגדת לאלתר ולא אראייה לאלתר. ותו דכי דייקת בא"ז מוכח דלאו בסכי איירי דכתב בשס ראב"ן דקטן עסג"ס לאלתר כשר לעדות אשס וראב"י סכת דאפי' לאח"כ סמכינן אקטן בעדות אשס ובמסכ"ת אבל במסכוון להעיד לא סמכינן עליס אפי' להעיד בגודלו מס סררס בקוטנו משא"כ בשאר מיילי דרבנן דבעודן קנייס סמוכוו רבנן אפי' להעיד עכ"ל. מלשון זס נראה להוכיח דלאחר דקאמר בתחלה ר"ל להעיד לאלתר אחר ראייהו ואין ר"ל סררס סמת לאלתר אחר מיתתו כמו שאסס רולס לפרש מדקאמר דראב"י ס מסיר אפי' לאח"כ דוקא במסכ"ת אבל במסכוון להעיד אינו נאמן אפי' להעיד בגודלן אי אמרה בשלמא לאח"כ דקאמר ר"ל להעיד לאח"כ סררייס ספיר מסייס עלס אבל במסכוון להעיד אינו נאמן לאח"כ להעיד אפי' בגודלו כלומר לא מיבעיא דאינו מעיד לאח"כ בקטנותו אלא אפי' אס יעיד לאח"כ בגדלותו אינו נאמן אלא אי אמרה דלאח"כ ר"ל כמו ספירסס סררס סמת סני ימים אחר מיתתו וקאמר עלס דלס מסכוון להעיד אינו נאמן על כך מאי סאי דמסייס עלס אפי' להעיד בגודלו סא לא אמר מידי כמה ססוף מעיד לאח"כ ומס סייך חדוש דמעיד בגודלו להך מלתא דלא ררס סמת מיד אחר מיתתו. ותו מאי סאי דמסייס נמי עלס משא"כ בשאר מיילי דרבנן ולפי פירוךך מס סייך סך ששאל דלאח"כ בשאר מיילי דרבנן דדוקא גבי עדות אשס דמת בעלס מלינו לחלק בין ררס אוחו מיד אחר מוסו ובין ררסו אה"כ אבל בשאר מיילי דרבנן כגון כדיוק חמץ וסחומין איך יחקן סתס לחלק וק"ל. ומס ססכאח ררייס מפ' סגול מדלג פריך אקטן

והא

והא' אפי' במסל"ת לא מהימן אלא לאלתר השוכן בדרך כהיה דה"ז לעיל דוקא בעדות אשה מחמירין ובעינין לאלתר למאן דאיה ליה ולא בשאר מיני דרבנן כמו שמהלק ראבי"ה לענין מהסיון להעיד ס"ג מהלק ראבי"ה לענין לאלתר ובלה"ה לאו דיוקא הוא כולי האי ולכך לא מקשה הספר מלאלתר משום דמלינו לתרץ בלאלתר ואע"ג דסתמא קהני דטא בדוכתין עובא וסגיאין עובא משני תלמודא הב"ע הכי והכי אע"ג דסתמא קהני. ומהיכא דפ"ק דב"מ אין ראיה דהא דפריך תלמודא ההם מדלא מפליג ע"כ איירי לזמן מרובה דהיינו משום דאשכחן הנה דמתני' דגנין דמפליג בהדיא ותנא לאלתר ולהכי דייקין מדהאי הנה לא פירש ולא מפליג ע"כ סבר אפי' לזמן מרובה אבל כל היכא דלא אשכחן הנה בעלמא דמפליג בין לאלתר בין לזמן מרובה ליכא למידק מידי ובהכרח דנחיל של דבורים לא אשכחן הנה דמפליג בה וכו' לא הוה מלי' לאפלוגי בה דאי הוה הני לאלתר ה"ל דאשה נמי בעי לאלתר והא ליכא. ומה שדקדקה מדנקט אשה וקטן יחד משמע דדין אחד לכן במסל"ת אפי' אי מודינא לך אהך דיוקא מ"מ הא כתיבנא לעיל מהסייא דה"ז דבשאר מיני דרבנן לא בעינן לאלתר בקטן מסל"ת מכל הנין נראה כמ"מ מס"ר יעקב ש"י דאין לסמוך על עדות הילדה כיון דלאו לאלתר סכיחא דבריה ואע"ג דראבי"ה מכשיר אפי' לאלתר מ"מ בשל חורה הלך אחר המתמיד והכי פסק מהר"ם בתשובתו ג"כ אעדות דבתרי לישנא דאזלין לחומרא אמנם מ"מ דאין לסמוך על העד שהעיד מפי אמו הואיל וכבר יא' מן הכלל וכפר בעיקר וה"כ עבר על כל עבירות שבסורה ופסול לעדות מדאורייתא וכיון דפסול לעדות מדאורייתא ח"כ פסול הוא לעדות אשה אע"ג דחזר לדתיו מ"מ לא חזר בתשובה שלימה וכ"כ מהר"ם בתשובה המיומני עכ"ל. דברים הללו לא מהווין לי לגמרי דמ"מ דכיון דלא חזר בתשובה שלימה פסול הוא לעדות אשה נראה לכוניה מאותה תשובה מהר"ם דמהר"ם לא סבר הכי דאותה תשובה איתא במרדכי שלנו פ' השאש בתרא ממש כמו בתשובה המיומני וז"ל בסוף התשובה וכ"כ הוהעב הזה וכיונא בו שטובלים ופרץ בידם ודבר ידוע שאין מחזיקין עלמן יהודים אלא כדי שיחזרו לו לחבול ושיוכלו לגנוב ולעשות כל האותם דודאי פסול לעדות הוא ובהא כל אפי' שוין דכיון דאידי ואידי פסול לעדות ניכסו דאזלין בתר רוב דיעות ושריא איתתא לאינסובי ע"פ שלשה נכבדים המסל"ת ואין דבריו של ע"ה פסול במקום שנים ואפי' לזמן שפטים ליכא עכ"ל מהר"ם מדפסל ושלש מהר"ם לתת טעם אמאי לא מהימן ע"ה הפסול שמשוין דע"כ ס"ל דאע"ג דאותו הוהעב וכיונא בו פסולים משמע אין פסולים מן התורה וכשר הוא לעדות אשה להסירה דאי ס"ד דרשע הוא מן התורה ופסול הוא לעדות אשה להסירה ח"כ מכיון דהוכיח מהר"ם דלא מקרי בעל תשובה שלימה עד דחזין מיניה בעיד תשובה מעליהא כהך דמייסי ממלוה רביה ומשקחי קוביא וכיונא בהן מה לריך הו' לומר דבהא כל אפי' שוין דאזלין בתר רוב דיעות ואין דבריו של ע"ה פסול במקום שנים פשיטא ופשיטא דהך עד פסול אפי' במקום חד ליתא דכיון דרשע דאורייתא הוא ככ"ג ופסול לעדות אשה אף להסיר בלא הכחשה היאך נעמידו אפי' כנגד אחד מסל"ת דאיכו כשר לעדות אשה בלא הכחשה ומאי לזמן שפטים הוי שוין כהך כיון דאינו נאמן אפי' להסיר בלא הכחשה ודאי אינו נאמן להסור דע"כ לא פליגי ר"מ ור"י ור"ש פ' השאש בתרא אלא בלרס דסבר ר"מ דנאמנת ואסורה אע"ג דהינה נאמנת להסיר וכיונו עממא משום דמוכה מלחא דקושטא קאמרה שברי אוסרתה אבל בחמתה ובה בעלה ושאר נשים דאין נאמנות להסיר לא אשכחן שום הנה בעולם דסבר דנאמנות לאוסרה כיון דאין נאמנות להסירה ואפי' בלרס פסק הרמב"ם ואיירי דקי"ל דאין נאמנות לאוסרה אלא ע"כ מהדוראך מהר"ם להסיר משום רוב דיעות ע"כ סבר משום דעד פסול כה"ג לאו רשע דאורייתא מקרי וכשר לעדות אשה להסירה כיון דחזר לדתיו אמרין דהסיר בלבו לעשות תשובה גמורה ומכיון שברבר בתשובה השיב לדיק כדאמרין פ"ב דקדושין ע"מ שאני לדיק אפילו רשע גמור נקודשה שמה הריכר בלבו לעשות תשובה אלא מדרבנן פסול עד שיטעם תשובה מעליהא. והא

דכתב מהר"ם באתה תשובה וז"ל ועולם הוא בפסולו עד שיסתבר הדבר שטעם תשובה שלימה כדאמרין פ' ז"ב אין לכוניה מדקאמר לעולם הוא בפסולו כלומר שלא יוכשר לעדות אלא עדות פסול ומדרבנן וכיון דאינו פסול אלא מדרבנן סו"ר מהר"ם להסיר ולומר לנו דאין דבריו במקום שלשה נכבדים אע"ג דאינהו פסולין לשאר עדות מן התורה דמ"מ הואיל ועד פסול הוא אזלין בתר רוב דיעות בעדות אשה. וגם הים לדקדק בעדותו של יוסף ב"ר יצחק ששלח לך הכהן אש שטעם שמועתו ממיכל שר"ף שספר אותו מיכל הדברים ומסל"ת ואם הים כך הוי עדות כשירה ואפי' אי משוין ליה פסול מדאורייתא כמו שפסק הרמב"ם להדיא דלא גרע מגמסל"ת ואם ימלא שלא היה מסל"ת מ"מ מוכך דתשובה מור"ם היה נראה דהאי איתתא שריא לאינסובי ע"פ עדות של מיכל שר"ף אע"ג דלא חזר בתשובה שלימה אלא דלבי נוקף להסיר מעשם זה דלכאורה משמע דכה"ג פסול מדאורייתא ולכך לא מלאהי לבי להסיר על דעתיה לחודיה ובעינין מייך אסובי שאם יזמין שליחות להסיר אשלי רבנא מהר"ף ז"ל. שפעניק לו דבריו אלו אם יכדים עמנו להסיר הו' לא לריבנא למידי ואם עוד יסלק מהדורא הו' אזי אסובי הואיל והסתחלת במלוה גמור אותה ושלח דבריו עוד לשני תופסי ישיבה שהן מוחזקים לבעלי הוראה בדור הזה אם יכיומו להסיר הני נמנע עממס להסיר וגמעייה לכל חד מנין שיבא מקבולה. נאם הקטן וסלעיר שבישראל:

סימן רבא

שלומך יסגל לחדא. גברא דלבושים מדה אסובי עמימי מה"ר ישראל י"ז. מ"ש לי מהסווא עובדא מאיתתא חדא דאסכיד לה מיכל שר"ף דמת בעלה דדיינין עליה מהר"ף ואני ונאח לכוניה דפסול דאורייתא דעבד תשובה אבל לא תשובה מעלייתא דעדיין פסול הוא מדאורייתא ופסול לעדות אשה מהסווא מתני' פ"ק דר"ה דהנן אלו הן הפסולים משחק בקוביא כו' ומוקמת לה דהתנא ר"ל בלאו הן הפסולין אפי' אי עבדי תשובה דלאו מעלייתא כדמפרש פ' ז"ב ומחך כך באת לדקדק הא דדייקין מהסייא מתני' דגזין דדבריהם כשר לעדות הא דאורייתא פסול איירי נמי בכה"ג דעבד תשובה דלא מעלייתא עובא ופסי איה לן לתמוס עלך שתכתוב דקדוקים אלו למרחקים דמעילת פילא בקופא דמתעא כדי לסתור הדין היכי דמורה במידי בלשון התנא דאיירי שטעו תשובה כל עיקר הא תנא דמתני' פ' ז"ב נמי לא מפרש מידי בלאו הן הפסולין דתנא הוה דאיירי בדעבד תשובה כל עיקר אלא הנה דבריייתא מפרש לכו הסם וכדפוקמין נמי מתני' דר"ה דבלא עבד תשובה כל עיקר אפי' אשמשוין חידוש עובא דהכחו לא פסולי אלא משום דחשידי אמונא ואמאי נחשדונו שיעידו שקר בקידוש החודש ויכול לומר דלעולם קים ליה לתנא דסיכא דעבד תשובה אע"ג דלא מעלייתא כשר לעדות אשה כמו שר"יתי לכוניה מלשון תשובה מור"ם ולכך איירי דוקא דלא עבד תשובה כלל משום דרנא להשמיענו זה הכלל כל עדות שהאשם כו' דגזין דדבריהם כשר לעדות אשה הא דאורייתא פסול דמדאצטריך ללשמשוין דהני דדבריהם כשרים מכלל דמדאורייתא פסולין ודלא כד מ"ד פ"ב דיבמות ואי הו' איירי בשטעם תשובה קתא הוי הך דיוקא עשוי וק"ל וכמו שסתרת את עלמך נמי דפשוט אפי' לחיותות הוא. ואע"פ שחזרת להסיר הוכחך ממאי דפריך תלמודא פ"ב דיבמות ממתי' דהתם חרב מנשיא ולא מוקי מתני' בשעבד קתא תשובה ורב מנשיא דלא עבד תשובה כלל לא יכולתי לעמוד על דעתך היאך הבאת הקרבים מיבמות בלולאות דר"ה לחברם להיות אחד דלפי דעתיה ביבמות לחודים תקשה דע"כ לריך אי לומר בלתי הוכחך מר"ם דר"מ איירי בדלא עבד תשובה כלל כל עיקר דאל"כ גזין דאורייתא נמי וא"כ מה פריך עליה ממתי' לוקי מתני' בדעבד קתא ותו תקשה לך אמאי לא מוקי מתני' בדעבד תשובה גמורה וכ"כ מאי למימרא דלאו לדיוקא ממתי' הסם דלגופיה איצטריך דלא יתאנה אלא ע"כ משמע ליה לתלמודא מתני' בסתמא דלא עשה תשובה כלל א"ג לגבי רשע במיזד בריחם כס"ג בעינן תהלהו וסופו בכשרות והאי מועיד מאי דחזא בעת שהיה רשע גמור אין להסירך יחד מזה. גם מאי דאיתיה מפ"ק דחולין

דחולין מהסי' דרב עקן לא ידענא מאי קאמר דאוקימתו דיוסתר
 אשכחן בר מדיין גנון מומר לע"ז בשביל יראה או אכנס או לא
 ע"ז בדבר שהייבין כרה ומיתה ב"ד ומה הבאה רחיה ממומר
 שהפקיר כיחו דליכא סהם אלא אומדנא בעלמא אבל מי שחזר לדת
 האמת ע"י טבילה והעניות ומלקיות וכופר בע"ז כפס מלא ואמרו
 רבנן כל הוטרב בם כמודס בכל הסודס כולם אלא דהיישין שמה אין
 לבו שלם בתשובה וטונוהו לאיערומי כדי שיוכל למלוא חלואו כמ"ש מור"ם
 בתשובה אכ"ג ר"ת לומר דחששא ו' מדרבנן כוה וטכחבת דמ"מ
 מומר לחיבובן כוה או חשוד על טערויה כוה אם פסלה כל
 הריקים ופוזחיס שבמדינ'ס ו' והכא לא דייגינן אך כל מו"מ דידן
 לא כוה אלא תשובה דלאו מעלייתא פוסל מדאורייתא או מדרבנן.
 ואשר השגת עלי במאי דכתיבנא דכיון דכא פסול להסיר משום
 דעדיין רשע דאורייתא כוה א"כ כ"ס דפסול לאסור וחלקת משום
 דלסתי' איכא חוקת א"ל כנגדו וסבחת רחיה מן החוס' פ' האשס
 שלום לא מביעילא דלית לך רחיה מסתם אלא אדרבה יש משם רחיה
 לדידי ואסת חכמת סדבור לשיטת ושלח לי חלק האחרון ואני אכתבנו
 לך כוה ואפרשנו באמת ויושר וז"ל בה ישראל לכהן האכל בתרומה
 מספקא ליה לרבינו יצחק אי דוקא בתרומה דרבנן א"ל בתרומה
 דאורייתא דמוקמוס אחזקתא דדייקא ומוסבא ועל ארתה אין
 להאמינא דמוקמוס אחזקת א"ל מידי דכוס אשני שבילין כו' ע"כ
 ברם הכי כוה כפשת אי איירי בתרומה דאורייתא א"כ שבקינן
 לכו למיעבד הרי קולי אדאורייתא דסתרי אסדדי דישתא לאחר
 בחזקת שסוא מה ואידך' אולכא בתרומה בחזקת שסוא חי ומתעליין
 דלסרווייהו אית לכו חזקת סך נישתא משום חזקת דדייקא ומוסבא וסך
 משום חזקת א"ל מידי דכוס אשני שבילין דמטסרין לסרווייהו מטעם חזק'
 לכל חד וחד ס' קמן דאיכא חזקת להסיר כמו לאסור ואע"ג דמ"מ יש לחוש
 לחומרא עפי מוקולא כהסי' דס"ד דלזלינן בהר רוב דיעות דאורייתא
 לרחיה מ"מ כ"ד אי כוה רשע דאורייתא פשיטא דאין שומעין
 עדותו דסתורא אמרה אל תשת רשע עד ולהסיר איכא מ"ד דמכשר
 ליה. ומה שחלקת משום דלססיר היישי' דלמא שקיל ארבעס זוזין
 ואססיד שקרא אבל לאסור מאי איכפת ליה הימא ארתה או חמותה
 שדכוסו או איכו גופיה כוה לה ולקרוביה או כוה אמתלאות שמלינו
 בדבר ושפיר דייקינן אהא דפליגי ר"מ ור"ג ור"ש ברהם אי נאמנת
 לאסור ולא פליגי בכל הנשים שאינן נאמנות להסיר אי נאמנות
 לאסור וע"כ דהיינו טעמא דפשיטא שאין נאמנות ודוקא לרה משום
 שאסתה על נפשם נמי מסימנין לה עפי. ומה שהשגת דברי מהסת
 תימה דלא מני' לרקוק מלשון סגמ' משום דנקט כל סיכא דאסת
 עד כשר משיקרא דמשמע כשר לגמרי ויה כוונה. ומינה נמי דייקינן
 כוה להשיג עליו אך מה שסתרת אותו מפ' סדר דקרא ר"ג ללדוקי
 תועב אע"ג דאינו לגמרי לא דקדקת יפה בדבריו דאיכו לא כתב
 אלא משום דאי השיב ב"ה מדאורייתא לא כוה קרא ליה תועב משום
 אסורה לא תונו כדאיתא פ' סוסי' וסך לא שייך גבי דוקי דלאו ב"ה כוה
 וקרינן ליה ודאי תועב משום דפוקר בכמה מלות ומ"מ לא סיה כל כך
 רחיה דכיון דלא ילא י"ה בתשובה מדרבנן א"כ אינו מקיים דברי
 חכמים וכל שאינו מקיים דברי חכמים נקרא רשע כדמוכח פ"ק
 דנדס גבי עד שלישי דלנועות לא דקדקת בדבריו כהא דכתב
 מור"ם באותו הסוועב סיה ג"כ מסל"ת ונראה דחזיק כוה כוה
 מנפשיה כהא דלרתס דכולה תשובה לא משמע הכי וכוה ס'ה
 דקאמרין סהס דכיל כוה לחזור קודם שנתקרה עדותו כ"ד ומייחי
 רחיה מתוספס דכוסהדין וחי כוה כבר מסל"ת אך מור"ם בתשובה
 משום דאיכא למימר דמסופק ועביד כהא לחומרא והכא לחומרא יפה
 כוונה כזו וכך אמרתי לאחד מחבריי כשקריתי עמו תשובה מסרי'ו
 דבריו האחרונים כששלח לי מסר'א דפראג סיה נראה לנו דחזיק
 ואוקי לנפשיס אמר לי למת ככתב דלכך מוקפך להסיר כלא רחייקך
 כדורס לפי דעתי אמרתי לו מהאי טעמא דילמא מסר'ס מסופק
 כוה כדלעיל מינה ספק דאורייתא אית לך ביה אי כשר אי פסול
 כוה השיב לי א"כ אין לך רחיה כלל אמרתי לו לכך כתב רחייתי
 מדכוורך מסר'ס לכפול ולשלם דבריו בתהלה כהב דסרווייהו פסולי
 עדות נייסו ואזלינן בהר רוב דיעוס וכפל ואין דבריו של אחד

פסול במקום שנים או שלשה ואפי' לזות שפחים ליכא אי כוה סוא
 פסול דאורייתא אפי' בספיקא לא כוה לריך להטעים לו כ"כ
 דבריו שחמין לכרים מסל"ת עפי מיניה ומ"מ דדייקא דכ"ל לא
 רחיה לסמוך למעבד עובדא להסירא וגם איסור לא רחיה לומר
 כה משום דלב כולנו יודע דמת איתו האיש וכאשר כה אלי אחי
 האשס שסוא כנבוליו וסביא מס"ד זימנן עמו להפזירי מאד לחוש
 על עיגון אחותו לא סיה יכול להוליח מפי לא סיתר ולא איסור כלל
 או בקשני שחנן לו העתקות מן העדיות והעתקות עכבז מסר'א
 הרשון ומכתבי ומכתב מסר'א מסר'א ג' ובקש מהס"א סל"ל
 להוליכס עמו לארץ לעזו אולי ימלאו לו שם בעלי סוראה מסירין
 ונתרתי לו כזה וכן עשם מסר'א סוליס עמו והעליא לה מסירין
 מסר'ד משה דעערו'ו ומס"ד יעקב דפדואה ומסר'ו סל"ל וכה
 אלי אחי האשס וסר'ס לי כתבי מסירין ואני אמרתי כבתהלה
 לא איסור ולא סיתר מפי ילא. נאס הקטן וסליעיר שניסר'ל.
 ואותה האשס לקחס בעל סמוך למרפור'ק ע"פ מסירין :

סימן רכב

שלושן יסגא לחדא. גברא דלבוש מדה. אכובי
 עמיתו מס"ד ישראל. אשר דרשתי על עובדא
 חדה דאשס כהן אחת סיהס מוסכרת לגברא חד איניס מעלי ומייטין
 וגלה בניו סקטניס וסמה שכבו עמה כחדרה וגם בחולה אחת
 שכבס עמסן כחדר וסיה ג"כ לגברא כוהא משרת פמו כביתו
 וסכחלה רחסת כהמשרת וכנס כחדר סהו וספרס דכברים
 לקרוביס עד שסגישו דכברים להסוה גברא כהס"ב טוב עמד
 כהס"ב כיליס באשמרת שליסיס וסלך לחדר ססיה סמשרת
 טובכ שס וקרה ולא עוכו וסיה עס כהס"ב ג"כ נער אחד
 ובעלות שסחר ילחסה סמשרת מחדרס ואמרה לנער מי נועק
 כחדר סמשרת וגלגל עמו כדברים עד שסוליס מפיו ססורס לו
 שזינה עמה ובקש תשובה על כהס או קרא כהס"ב ג"כ למשרתה
 וסוכיח אותה כדברים כהחלה אמרה להס"מ ואל' כחי כוה סודס
 לי שזינתס או חזרס ואמרה לכהס"ב אחת סיה אללי אכ"ר ע"ר
 סו"ט יו"ט רעכ"ט כ"י"א מו"ד גלעג"ן ולא פירשס דברים יוטר
 כל זס סגיד לך כהס"ב כלי סודת עדות רק כינו לביין. אח"כ
 ילא סקול יובא סכסן בעל האשס להסויב סלמדיס ועמד ואמר
 בפני רביס וסכבניס סליוו מלמין על אשסו שוס דבר רע כו לא
 מלא כה עול מעולס גס האשס לעקה כמר נפש ואמרה סהכל
 שקר וכזב ובקשו סיה ואביס שיכריזו לה חרס עבור עדות וכן
 עשו וסכריזו חרס וסאלס אח סערה אשר שכבס אחת כחדר כנס
 ממנס ילא סקול וסעידס ע"פ חרס ספסס אחת סיהס טובכס
 על מטס אחת באותו חדר ולא על מטס סמשרת וסיה נר
 דלוק באותו חדר וכנס סמשרת כחותו חדר ונפל כנגדו על רגלי
 סמטס וסיה סיהס טובכס כמטס ועמדה סמשרת וילחס וסוס
 דבר אחר לא רחיס יוטר וכו פלס קטטס בין מקבלי סעדות ולא
 מלאס האשס וקרוביס ססועד יוטר ע"כ סיוגנן סך עובדא דשאלת
 לך עלס. ועסת חמיסי עלך כו דקדקת כהסתקת כתב מסר'א
 ס'י' ששלח לי ששניס לכחוב סך עובדא כדבר אחר דאיכו כתב
 כהך עובדא שסאשס סודיתס שזינתס עמו וככז ופסק עלס ממנסס
 אחרונס דגדריס וכלורס דלעיל ככתב לי שלא סודית מעולס לסדיא
 שזינתס אלא אמרה ע"ר סו"ט יו"ט רעכ"ט כ"י"א מו"ד גלעג"ן
 וסובל לפרש דברים שפיר ולומר שבה עליס דרך איברים או גיפפס
 ונשחגע עמו וככז עליס וסנשימו סמנאסיס אבל גוף סמעסס לא
 עשו כהסיח בתשובה סמיימוני דמינה מייחי מסר'א רחיה וכלז
 זס עיקר'א דסך דינא תליא אמנס אחרי דמסר'א ס'י' וכן אסון
 דייניתון אסך עובדא כלאו אמרה עמאס אי לך גס איני אדון
 אכ"ג ואכא כהחלק לרקוק כדברי סוס' סרק ב' דיבמות ובכתובות
 פ' קמא ופרק אע"פ דסתרי אסדדי כמו שכתב ומסוך דקוק זס תלא
 לו סור'ס אגדון זס כמו שכתב. סוס' פ"ב דיבמות כהס ר"י
 מוקמי סהו עובדא דשליסי דגדריס כאומרת עמאס אי לך משום
 דאס איתא דעביד איסור'א אירככו סוס מירכס כיון דשוייס נפשס
 חד"א ומוקמי לה דאיתא סריא ר"ל לבעול וסוס' פ"ק דכתובות
 דף י"ג ובפ' אע"פ דף ס"ג משמע נמי מדכריסס דלא סל' לאוקמי
 יאכו

הנהו עובדי באומרת עמאס אני לך וסתתא הסוס פ"ב דיבמות
 ופ' אט"פ נמי דליט נגר וב"ג דפרקויכו אסדיי בחד אפי דהא
 פליגי כהדיא כשלתן ערוך לפניו ונראה דהסיה דיבמות היינו
 דעת ר"י כמו שהזכירוהו להדיא ודאט"פ היינו מסקנה רשב"א
 שחבר הסוס' כדכתב וב"ג כו' ולשון זה ככ"מ בהוס' דעת רשב"א
 משנ"ך שחבר הסוס' הוא ופליגי בהכי סברות דר"י אין נראה לו
 לאוקמי הסוס עובדי כזועל משום דלשון איתתא שריא לא משמע
 הכי אלא לגבי בעל האשם כהסיה וימנא ולרשב"א אין נראה
 לאוקמי בעמאס אני לך דאין סברה כלל להסיר כה"ג הואיל
 ושוייה אנפשה חתד"א ואין לומר דרוב גשים משקרות כה"ג כיון
 דאיכא נמי רגלים לדבר כמו שאבאר הו קמן דהסוס' דיבמות
 נמי הוהר"ו ליישב שאין לתמוס אמאי שריין כה"ג. ומאי דקשה לך
 מ"ש ממשנה אחרונה דלא חיישינן הסוס למאי דשווייה לנפשה
 חד"א פשיטא דמתוך הוא יפה כמ"ש בלשון דהיכא דאיכא רגלים
 לדבר נמי בלא"ה ואומרת נמי עמאס אני כה"ג אין להסיר ותדע
 דהכי הוא דהא הסוס' דיבמות הוהר"ו ליישב אליבא דר"י אמאי
 שריין הסוס עובדה הא שוייה אנפשה חד"א וכן אשירי הסוס כתב
 הכי ליישב אליבא דר"י ומאי קשה להו משנה שלימה היא בנדריס
 דלא חיישינן לה אט"פ לא קשה להו אלא היכא דאיכא נמי
 רגלים לדבר וק"ל והסוס' פ"ק דכחצות מי יומנא דס"ל כמסקנה
 הסוס' דפ' אט"פ דלגבי כזועל איירי ולא באומרת עמאס אני לך.
 י"ל ברותה דמקשה אהא דקאמר הלמודא מלקין על היחוד ואין
 אוסרין על היחוד ומפרש הסוס דמלקין קאי אשנייה ולא על א"א
 משום דהתם מויתא לעז על גביה וא"כ ע"כ אין אוסרין על
 היחוד אפי' לזועל שאם האסור לו אהא מויתא לעז כדאיתא פרק
 שני דיבמות הא ביש לס בניס כו' להכח גלויה דמפרשים
 השיטת תלם מבעלה ותו דאין אוסרין על היחוד משמע כלל אין
 אוסרין לא לבעל ולא לזועל מדלא פליגי באוסרין גופיה וטלי
 בא"א ולא בפנייה וא"כ תקשה הויה דשגלי נדרים ומתוך דנוהף
 שאני דאפילו אי יומנא דס"ל לחוס' דפ"ק כר"י דפ"ב דיבמות
 איכא נמי ליישב מתך סברה מדלא מפליג כולם בא"א בין אוסרין
 לאוסרין משמע להו דאין אוסרין כלל משום יחוד וא"כ תקשה
 הויה דנדריס דמשמע הסוס אי לאו עמאס דיתא ליה דליות
 כו' אסורה והיינו ע"כ מטעם יחוד דאי לאו יחוד הא משנה
 שלימה היא דאפי' אומרת עמאס אני לריכה להביא רחיה לדבריה
 וא"כ כו"ל לפלוגי בין אוסרין לאוסרין וכ"ה כוליה ביחוד לחוד
 קמפלגי ולא ביחוד כהדי עמאס אני ודאי אי הו מלקין נמי בא"א
 הו שפיר לפלוגי הכי דאט"ג דמלקין יחוד לחוד אפ"ה אין
 אוסרין עלם אבל כיון דאפי' מלקות בא"א ליכא הו יחא עפי
 לפלוגי בא"א כוליה ונימנא הכי דאט"ג דיחוד כהדי עמאס אני
 אוסרין עלם ביחוד לחוד לא אוסרין וק"ל והוהר"ו לפרש דנוהף
 שאני אט"ג דאיירי באומרת עמאס אני לא הו הכי כדפירשתי
 הארכתי קת לאו נורך דאין כאן דוחק כלל אי סברי הסוס'
 פ"ק כמו כפ"ה אלא לנורך מלחא אהריני נשיקנא להאריך. ומסתתא
 נראה דאפי' לדברי הסוס' דפ' אט"פ המחמירין עובא ואפי' אי
 הוה סוס' דיבמות וכל הגאונים סברי כותיהו אפ"ה נד"ד שריא
 דהא כתבו הסוס' פ' אט"פ כהדיא [דהא] דאין להסיר באומרת עמאס
 אני דוקא משום דשויה נפשה חד"א אבל משום דנראין סבריה
 אמת לא הו אוסרין אלא הואיל ויש רגלים לדבר כדפי' לעיל ואיכו
 נמי מודה לא אמר כה"ג דהנשים משקרות להאכילה דבר האסור לה
 וכיון דהכי הוא א"כ כ"ד שכתב"ב אף ע"ג דגברה מעלי ומסימן
 הוא ולב הבעל סומך לדבריו מיהו לא הו שום קלקול אלא ששמע
 הודאתה שאמרת עמאס אני וא"כ אף אם יאמין לו בודאי שכן
 הודים לו מ"מ לא הו אכירה ליה אלא מטעם דשויה אנפשה
 חד"א ולא משום שאלו סבריה שסדנר אמת כדפירשתי לגבי ידע
 לא שייך כלל לאוסרם משום דגברה דמסימן שיש לו לב להסוך
 עליו קמססיד דהא איכי ידעם אי קלקלה אי לאו ומה שייך
 שיכמוך לבס ע"ד של זס ולגבי דבעל אין כאן דבריו לאיסור דלגבי
 ידיה ודאי אמרינן נהנס עיניה באחר ולכך אמרה עמאס אני
 ולפיכך ממ"נ שריא ק"ל כי לפ"ד אמת וליזב חלוק זס. ומ"ש דמשום

לאשם כסן היא נחמיר בה עפי ואט"ג דאית לן לרדיו להסיר
 כדאמרינן פרק האשה רבה איסור כהונה שאני נראה דאין כאן
 בית מוחסות דלא כלל מילי אמרינן איסור כהונה עפי חמיר מדלא
 משני הכי פ"ב דכחצות אהא דפריך אנושפת העיר שכבשה
 כרכס אלא דוקא בהא שנישאת לאחד מעדיה כמו שמתק מסר"א
 ש' אי משום דהרי ודאי איכא לזות שפתיס עפי דאפי' חד לגבי
 חד איכא לזות שפתיס כדאיתא פ"ב דכחצות ותו נראה לומר
 דדוקא אאיסורי כהונה דלגבי ישראל שרי כדפירשתי הסוס דאיירי
 כה"ג שאחוריה ואמרו לא מת באותו שעה ששאלה זס ואח"כ מת ומנא
 אסורה לו משום ז"ה כה"ג אמרינן איסור כהונה שאני דכיון דלישראל
 שרי דדוקא לבסן קדשמו תורה לאסור לו הקפידה תורה לקדשו כדי לבדר
 קדושתו ולהחמיר על המוסות שנתנו לו יוחר מיישראל אבל מילתא דלישראל
 נמי הו איסור לא שייך הסוס וקדשמו ולכך קאמר איסור כהונה שאני
 ולא קאמר לבסן שאני משמע דוקא איסור דליתיה אלא כהונה.
 ומ"ש שמרנניס לומר דלא אמרינן בנדון דירך נהנס עיניה
 באחר דקלוחה ואמרה אוהבת אה בעלה ומכשתה כל האומרים
 דסודיה דעומאס היא אין מוכח מילתא דלא נהנס עיניה באחר
 הכ"מ מדפסק אגרא ודקארי לה מאי קארי לה דע"כ אהא זאת
 אה אמת הוא שודית כבר שהיא נעמאס א"כ אה"כ ששתס
 דעתה אי מחמת עלמא אי מחמת אביה וקרוייה דאלפוס ששתס
 בידים ורגלים ולא תורה מידי שטעמא מגודל הכוונה ופנס משפתה
 ולפ"ז וכל לומר נמי דלעולם בשאמרה עמאס אני נהנס עיניה
 באחר ומה"כ זכרה היא בעמאס או הזכירוה ואלפוס מרוב כושת
 ופנס שיאלו לה ולמשפתחה נחזקה נגד יזרה ולכה והעלימה
 עיניה מאחר שנתנה בו חללה והפכה נדריס ק"ל מזה אין להאריך.
 ואי ה"ל לרקדק בנדון זס כך הוה לן לרקדק דכיון דהשיד כהנ"ב
 שנתחלה כפרים ואמרה להד"ע עד לכסוף שאמר לה ששתס
 הורה הודתה גם היא מוכח מילתא דלא נהנס עיניה באחר דאל"כ
 מעיקרא ה"ל לסודות וכסברא זו אמרינן כמה דוכתינן בתלמוד
 דשתק מעיקרא ולכסוף לזוה ובעי הלמודא בכל דוכתינן עמאס
 וחת"ל אמאי שתיק מעיקרא דאי לאו הכי אמרינן מדשתק
 מעיקרא אט"ג דלוח לכסוף לאו כלום היא אמנס הו נמי לאו
 מילתא היא דהתם נמי עמאס דאמרינן מיסוד קסדר אמאי דשתק
 מעיקרא ובנ"ד אי נמי דמהדר קסדר אפ"ה שפיר דמי דנתחלה
 לא היה בדעתה לומר שקד ולקבל כושת ופנס כשכיל אחר שנתנה
 בו עיניה אה"כ מכבשה יזרה לתם עין באחר ואמרה עמאס אני
 אט"פ שאינה עמאס. ותו דמוכח בהשונה במיימון כסיום אהא
 השונה דאיתיה לה מהר"א יז"ו באחד ששמע מאחורי הכותל כו'
 דחיישינן שחערים היא ותעשה נדריס משוים כדי שתיאסר לבעל
 משום שנתנה עיניה באחר וא"כ כ"ד נמי יומנא הכי וסא דמיימון
 פט"ו דהיו העם מרנניס אהריס דחיישינן לה משום זונה לק"מ
 דהתם מיירי דדומה היא מהכרה כ"א כדמוכח בסופה פ' ארוסע
 דמתסע פסק הרמב"ם את דבריו אלו ולא דמי לאיתתא דאיתרע
 בה חד עובדה דמרנניס עלה בהתם ותו דכחא איירי לענין שאם
 יזרה כסן לישאנה וכו' קלא דקמי נישואין אבל קלא דבהר נישואין
 לא חיישינן ליה לא ידענא אה שנתן ג"כ לזס כהא דאוקיימאס לה
 בפנייה אפס אי קשה ליה הו ק"ל דאם השמוד עודנו מודה שזינה
 עמא אט"ג דלגבי ידיה לא מתימן דאין אדם משיס עלמו רשע
 לגבי חברים מתימן כמו פלוגי רבעני לרזוני במלרף עם אחר להורגו
 אליבא דרבה והכעס"ב נמי מעיד שהיא הודית שטעמאס וכו'
 כהודאס אחר סלואס שמתערפין ואלו לא אמרינן שנתנה עיניה
 באחר ה"ל עדות גמורה ע"י יזירוף דנעמאס ומאי לימא לן דאפי'
 כה"ג מוסי עמאס דנתנה עיניה באחר אהנס אחרי שכתב שבעל
 בית והשמוד קרויבס הס בפסולי וכתב בהשונה במיימון בהשונה
 מור"ם ג"כ אהא ששתתה נדריס מכווערים דהיעודו ר' שאלותאל
 ובניו ובתב מור"ם דלא חשיבי אלא כע"א ואין לאוסרם ע"ש דעובא
 מקיל מור"ם שלא לאסור אהא לבעלה ואט"ג דרגיל הוא ככ"מ
 למעבד כהא לחומרה וסבא לחומרה א"כ אין לנו אלא לנאס בעקבותיו
 דכתתרה וגדול הוה יודע דעת כל הקדמונים. מ"מ אל הסמוך
 על דברי להודות כלל אה"כ מהר"א מורה ג"כ להסיר להדיא תהא
 דעתי

מדכתב כך וכך סימנים וכו' סימנים היו בו משמע בהדיח
 שהפיד על כמה סימנים ועל כמה לורות אך שאין מובסקין והפע"ב
 כתב דלא מהני אלמא דלא מרפיין חרי ותלת סימנים לכוניל
 הואיל וכל חד לא מהני וכן מלאתי בהשבות האשירי עובדא חדא
 כמעט ממש כהדין עובדא שהפיד אחד ג"כ שמת ראובן בן יעקב
 והיה אדם ביוני לא ארוך ולא גוף והיו פניו אדומים ועיניו שחורות
 ובאת אשה אחת והמרה שבעלה היה נקרא כך וכך וכך סימנים היו
 בו וגם שאר בני אדם ידעו כך שאמת אמרה אבל העד שהפיד
 לא ידע כלום ממה שהיה היתה אשתו של זה וכתב אשירי עלה
 דאין להחירה כלל מחמת הסימנים לפי שאין מובסקין כלל כי כמה
 בני אדם נמלאים הן ביומים בקומה וגם שפניהם אדומים
 ועיניהם שחורות. ונראה ב"ד אלו הפיד שהיה חוטמו שקועה
 היפה כמו חרום דקרא דמפרשי רבנן שהוא טהל שחי עיניו כאחת
 היה סימן מובסק דב"ז כתב להחיר ולסמוך על סימן שהיה
 חוטמו עקין גבשושית וחשיב ליה סימן מובסק דמדאורייתא הוא
 לכ"ע והמכין עלים אפי' לענין איבורא ונראה דהרום כל כך כמו
 שפי' היו סימן עפי מגבשושית שעל החוטם אך דקדקתי בדברי
 העד ולא הפיד אלא שהיתה קלת עמוקה וזה סוגי בכמה בני אדם
 וכ"ע שערות שחורות מכוללות דשחיתי עפי אמנם אשירי חסיר
 עובדא יודים משום עעם אחר דכיון שהפיד שמת ראובן בן יעקב
 ולא הוחזקו ראובן בן יעקב אחר מוך מעל אשה, זאת סמכין עלה
 דר"ב אלפס פסק דלענין למישרי אחתא לעלמא הניה בחד לטיבותא
 לא הוחזקו אפי' דשחיתי שירתא והע"ג דלענין גט אשה צעין
 תרתי לטיבותא לא הוחזקו ולא שחיתי חלק אשירי משום דהתם
 אפשר בגט אחר לכך אזלין לחומר אלא לענין אשה שנתכסה
 בעלה מעיניה ומעשי כל אדם לריכה להיות ענוה כל ימיה ולכך
 מקילין. ועוד האריך ובאר יפה בהשבותא דאיתתא שריא משום
 דקי"ל כרבא דלא חיישין לחרי יתא ריש גלותא וזאת לריכין בדוק
 כלום אי איכא חרי ולא הוחזקו לפיניו מדקאמר רבא פ' האשה
 שלום ח"כ תבדק כל העולם כולו כלומר וכי יוכי דלא דקדין כל
 העולם כולו ח"כ לא דקדין כלל אלא משום כבודו דאבוה דשמואל
 שלחו דתבדק בנכרדשי כו' ובידא רחמי מדברי הרמב"ם כל מה
 שכתב מילתא ב"ד מני אי לא הוחזקו שני משה בן יונתן שנתכסו מן
 העין אחתא שריא ואפילו אם נמלאו משה בן יונתן עובא וסן
 לפיניו בחיים עודנו מה בכך אין להסתפק בהן אלא צעין שני
 משה בן יונתן שנתכסו מן העין וקי"ל ונראה דכ"ד אי לא הוחזקו
 שני משה בן יונתן איכא תרתי לטיבותא לא הוחזקו ולא שחיתי
 שירתא דכיון שהפיד שאשכחיה היה שמת סביר ידוע דלא שחיתי
 מלאשני בני ברית מאשכח לארץ ליע"וה דאשירי כתב ג"כ בהשבותא
 דלא מיקרי שחיתי שירתא רק בשוקים גדולים ובני דינא דר"ה
 דשחיתי רבים עובא משום שהיו נראה אם לא הוחזקו להם שני
 משה בן יונתן שנתכסו מן העין דהך אחתא מרת לפורע שריא לעלמא
 ויוכל מר להחיר לכל גבר דחיליבין אך בתנאי זה אם ידוע למר
 שהעד שערות בלי רמיה כי אינו מכיר את העד אם הוא מן
 הריקים הפוזים דלא חיישין בנידי לאסודי שיקרא וכל שכן דכ"ג
 דסבורין סן שבוודאי לא יבאו לידי הכחשה מחמת ריחוק הדרך
 כי יש לתמוה קלת על אשר כתבת שיכסב ענוה י"ב שנים וזה
 שמת אינו כי אם שלש שנים נמלאו שבע' שנים לא ידעה מה היה
 לו לכך אם נראה למר שיש שום עיקול ונכל ועוקבא בסודעת
 עדות זאת כעון אם חשדוהו להפיד וכ"ג אינו מנמס להחיר כלל
 שלא להחזיק ידי רשעים שבאים לפרון גדר וגזירות חכמים אבל
 אם בעדות נחום ונושר שאין יוכר בה שום עולה מספקת הוא
 להחיר השטה שזאת לעלמא. ואם הקטן והלעיר שבישראל :

סימן רכה אכובי ה"ר חיים מאייגרא אשר דרשתי אי שרי

לשנות הכלונסות לפתים שמשמנים בו ה"ס"ת
 לקריאה לוחות היום נראה לש"ד דאע"ג דהא כלונס תשמיש
 דתשמיש הוא ושרי כדמוכה פ' בני העיר דפרוכת גופים לפ"ד אי
 לא דעייפין בו לפעמים ה"ה היו תשמיש דתשמיש וכל שכן ה"ה

כלונס דאזינו אלא תשמיש לפרוכת ואין לתק דכיון דהאי כלונס
 מעמיד הפרוכת איכא למימר דהוי כמו פרוכת גופים דאשכחן
 בעלמא בכל סוף אחר המעמיד אין למר כן דלא עדיף מדרגא
 לפרוכת דלית ביה נמי קדושת פרוכת כדמוכה התם אפי' ג'
 דמעמיד. מ"מ נראה דהיי דבתי מיילי לית בסו כמו קדושת ארון
 אבל יש בכן כמו קדושת בס"כ דלא גרידו מספסלים וקחדרים
 דאיתא בירושלמי דאית ביהו קדושת ב"ה כדאיתא באשירי ומדכי
 פ' בני העיר וה"כ נראה דחשיב הורדה קלת לעשות פתים מן
 הכלונס ומ"מ תשמיש דתשמיש הוא ומכ"ע בפחים שאינו אלא
 לסימנים בעלמא לאורך בני אדם שלא יעשו ולא כל כך לנוי ס"ה
 ולא למלכות ולא ללישות. ואם הקטן והלעיר שבישראל :

סימן רכו גברא דמשתמע מיליה. כל רז לא אנס ליה. אכובי

עמייתי מהר"ר חיים יל"ז ע"ש תורתם וכל הכלים
 חלוק ש"ע. ערחת פרת מר ללא לאורך הלא כדי היתה לסמוך
 על עולמך אפי' במילתא דלריכא רבים כל שכן כדא מילתא דאין
 נראה לע"ד שיש בית מיוחד לפי העדות אשר ראיתי דאחכמים
 הסוה גברא צעדים דלא נהן לאחי הנערה הקרוין והלעיר כי
 אם דרך שליחות ופקדון מ"מ אי לאו דאיתכחש אחרתו לא
 סמכין כיון דכבר שיה ליה חשיכה דאיבורא לאסור בקרובותיה
 אהם אשר כתב מר דנגלים לדבר הוא דמה שלמר כן בחילה
 היתה כוונתו כדי ליפטר מן הסקם אי אומדנא מוכחא הוא איכא
 למיסוך עלה וכן מלאחי להדיא בהשבות הר"ש היכא דאיכא
 אומדנא דמוכה שכוונתו לשקר לא משגיחין לבריו אבל בנדון זה
 אפי' אי אחכמש לא מכוונתין ליה לאוסרה כמו שכתב מר היכא
 דהיא ספרת לאו כל כמיניה והכי איתא בהדיא באשירי פ' המגיש
 שמועט בל לפי רביו תם בלאחד שאמר קדשתי אחות אשתי
 קודם שקדשתי אח אשתי והאחות אשה היתה נשואה כבר ואמר
 שהיו עדים בדבר והם במדינת הים ופסק רביו תם כל זמן שלא באו
 עדים יוכא למיתם למידי דלא נאמן לאסור כו'. וכן מלאחי בהדיא
 בהשבות הר"ש דלא חשיבין קלה בכלום על פיו וה"כ אפילו אי
 אורו עביר ואפיק קלה לאו מלתא היא ובדיא איתא פ' המגיש
 לא שישמשו קול הכרה אלא גרום דולקות ומעוה מועוה כו' או
 כאורך מיתר כדי שיאמרו פלוני מסיבן שמת מפלוני ופלוני מפלוני
 כו' ובהאי עובדא איתא כל הני. עוד כמו שכתבת מה שנתקדשה כבר
 קודם הקול לר' איווק ובדיא פסקינן פ' המגיש דאפילו לקלה
 דבתר אירוסין לא חיישין ואף דמהר"ם פסק דמצטלין קלה היכא
 דאשתכח שיקרא כה"ג. ועוד בר מן דין נראה לע"ד דליכא למוחש
 למידי כפי דחיישין לודאי סבלנות או לקלה דקדושין נמורים אבל לקלה
 דקדושין דסבלנות לא אשכחן דחיי שששות ויכחו כל שכן בגבוליו עשה
 דמנהג פשוט הוא דרובא מסבלי וסדר מקדשו אפי' לפירוש ר"ח יוכא
 אלא חומרא יתירא דחיישין למיעוט וגם מהר"ם לא ראה ליכנס בספק
 וכל זה היכא דידעין בודאי בשליחות הסבלנות אבל קלה דסבלנות
 פשיעא דלא מחמירין ביה כולי האי. סדרה לעשות דעתי כתבתי
 ואין לסמוך עלי. ואם הקטן והלעיר שבישראל :

סימן רכז שפתים ישק משיב דברים נכוחים מאוין ומבחי

מרגיש ומקשיב אכובי עמייתי האלוף מס"ד חיים
 יל"ז. מאי דקשיא למר פירש"י מנתיב דפי' דוד גזר עליהם יפה
 כתבת דברים אלו נערוה ים דבור גדול זה דשם פרש"י ג"כ דרוד
 גזר עליהם והקשה רביו תם עליו ופירש הוא משום לאו דלא
 תתחקו כס' ורוד לא גזר עליהם אלא עבדות ויש שם גיליון וז"ל
 ומה שפי' בקונטרס דגזר חמנות ר"ל גזר עליהם עבדות כדי שלא
 יתחמנו בהם כו' והיינו כפירוש ר"ח וה"כ מוכח לע"ד פ' הערל
 גבי פלוט מוחל בנתיבים דבנתיבים איכא לאו דלא תתחקו וע"ש אי
 איכא למר ספרים מוכות ויתברר לו בהדיא דהכי איתא אבל עדיין
 קשיא דמר לא איתריין אמאי שניה פ' המגיש בהדיא משום
 דלא תתחקו ונראה לע"ד ליישב דכפ' המגיש לא נעש לפירש משום
 דהוה גזר עליהם דאיכא למיעט ממה נפשך אי היינו מבינים רש"י
 דר"ל דגזר עליהם חמנות הוא עשות מכה הנמרה דפ' הערל
 כדלעיל דמוכה שם בהדיא דמדאורייתא אסורי להתחקו ממכה
 סוכות

וכחות דמיימי רבינו תם ואי היינו מצינו בגיליון דלעיל דר"ל ולא עבדות דליבא למיטעי דעבדות ממש גזר עליהם ואיכא לאו דלא יסיה קדש וא"כ הוי מתייתין עמות לגמרי דאין עליו קידושין כדליתא ברישא להדיא לאחיך לעבד ולנכרי כו' אבל באלו נעדות ובסיווקין ליכא למיטעי אפילו אי אמרינן דעבדות ממש גזר עליהם מתייבב סבוגיא וק"ל אע"ג דבחוספות באלו נעדות מקשה ממי אי עבדות ממש גזר עליהם אמאי יש להם קנס דהא על השפחה אין לה קנס הא איכא למדתי כדדחו הסוספות משום דאגטרו נפשא טפי משפחה ואע"ג דהסוספות סברו סברה זו מן הירושלמי איכא למימר דליתא לה חש רש"י :

סימן רבח

והסיה דטופס הגט דקדק מר בלשון רש"י המימי אמאי לא דקדקת ג"כ דכתחילה לא כתב כי אם אחד ופטורין ואח"כ הרחי פטורין שבוקין ואח"כ תלחה ונראה לע"ד דכל גאון תפס לו סופרא דשטרא לפי דעתו ואין קפידא בדבר . ומה שיש בידי למאן עמם אבהא למד לע"ד נראה דרש"י מוסיף והולך דכתחילה כתב ופטורין דהאי ליטנא איתא בלשון הסמ"ג אונקלוס ושלחה מיצתו אשר שלחה כו' מתרגמין ופטורין ואח"כ כתב ופירש ומוסיף שבוקים תרגומו של ועזבתני והאי ליטנא נמי אשכתן גדל איכות על כן יעזוב איש כו' ודבק באשמו ור"ל דהאי גבירא עוב אמא אשמו ואח"כ מוסיף ליטנא דחירובין דהיינו עיקר הלשון הוסיף בגט דגרושה מתרגמין מתרבהא והא דלא אקדמיה קודם גט פטורין מותר דעיקר הלשון הוא או לכתובין לגמרי לכתוב י"ל דגט פטורין כתיב ממש כהאי ליטנא כתרומתו על ספר כריתות אבל ספר תרובין לא אשכתן כלל במילי דגט דבלשון קודש קרי ספר כריתות ובתרגום גט פטורין ואח"כ ח"כ לא לכתובים כלל ח"כ ה"א דחזר בו בשיטה אחרונה משהי ליטנא משום דכתובין לעיל והאי טעמא דליים דלעולם זריכין להוסיף לאשמועין דלא חזר וא"כ לכתוב רק חד ליטנא ולא יוסיף הא לא קשיא מידי דשפיר דמי למכתב כמה ליטנא לשופרא דגטא ולסמ"ג ולמכוננו דכתובין שפ"ת ופ"ת ותפ"ס נראה לע"ד דהאי סברה אית לן דכל ליטנא משמע כריתות טפי מחבריה שבוקים תרגום של עזיבא הוא הפחות ופטורין הוא תרגום של שלוח משמע טפי דלוח טפי מעזיבא הוא וחירובין תרגומו של גירושין טפי משלוח וכל זה ק"ל וא"כ ספיר כתב ושפ"ת כמ"ס לעיל דמוסיף והולך הוא ובסוף על כרחינו אתו לריכין לכתב דספר ואגרת לשון הקדש הוא וגט לשון חכמים ותרבות הוא ואין סברה הוא להקדימו בלשון ואין לומר דמי אמאי לא כתבין בסוף ספר שבוקין ואגרת פטורין הא לק"מ מכמה טעמים חדא דמחני' נקט הכי בהדיא דהו גופו של גט כתיב לישני ספר חירובין ואגרת שבוקין ואין אתו רשאין לשנותו ועוד דבתרגום איתא בהדיא גט פטורין ולא חכמי לן בלום אי הוי כתיב ספר שבוקין דלכתבי לא הוי וואף זו לגמרי מכה חירובין ופטורין ואין לגמרי מוסיף והולך בעיניו דלעיל ובין דבסופא בע"כ לריכין להסך גם המלכות לריכין להסך ולאקדומי זמנא חדא ופטורים דלא לימר האי ליטנא לא מעלי הוא ואינו לגמרי לשון הבדלה בין איש לאשמו ונסיק מנייה חרובה היכא דאמר פטורין וק"ל והשגירי דכתב שפ"ת תרי זמני אשפר דלא חש אהא להסך המלכות משום טעמא דכתבנהא וכתיב גם המלכותא כמוסיף והולך לבד בסופא מודם משום ליטנא דקרא קודם לשון תרגום דלעיל . נאם הקטן והלעזר : שביתראל :

סימן רכב

שגט טובה ומתוקה תהא לך נכתבה ונחקקה מרעות מלכה דכתיב ארקה אחובי מה"ר פרץ י"א אשר דרשתני בעיניו שבעת נשים אלמות על כתובתן שאין להם עדות קיום . דע כי מהר"ם דסג"א הוסיף ליב ולאנשי קהלו יזיר מיוחד וכן עשה בקרבן בהמשך תמוה שערך מתמה דברי ריב אשר בשער' ואבז זה שאלני על נשים אלמות שאין שטר כתובתם בידיהם אם מגבין להו לפי הסדרגל אשר במדינה שכתובים רבים לנשיהם אמנם אין מנהג קבוע להן כמו בכתובות כי הרבה אנשים משפין זה בכה זה בכה והשפתי לו בפשיטות דכיון דאין מנהג קבוע לכן אפי' אי איתפחה דרוב אנשי המדינה פותבין בסך אחד הואיל ואשתחתי ממי טובא דכתבי מאז דכתיב ק"ל אין כולבין בממון אחד

הרוב והא דפרין פ' שני דכתובות הלך אחר רוב נשים לרב פדיך כדליתא תם והתום' והגליון דמפרשי דלשמואל נמי פדיך מטעם חזקה הסוף הסוף עעמא לא שייך הכא אבל במדינותינו אשתר"יך ואנשים מנהג קבוע לאלמנה מאתים ליתר"א וינע"ד כמו לבחילה ארבע מאות ליתר"יין אין רגילין כלל לשמות פ"א ע"י שניו היווג כגון זקן עשיר הנשוא עמייה כדי לשמשו בכס"ג רגילין לפעמים שכותב לה סך מועט נ' או ס' ליתרא וכדרך בבחילה כן אלמנה וע"כ מנהג פשוט במדינותינו להגבות לאלמנות כמו לבחילה אע"פ שאין שטר כתובתן בידיהן לכל אחת כמנהג המדינה סך הר"ל כדכתב מרדכי ס"פ השואל בשם מהר"ם הלכה למעשה ובשם כל גדולי אשכנז מהר"י ב"ר מנחם בשם כל גדולי ארץ לארקראי בעלמא מלתא דלא שכיח כלל לא חיישין דמיטעו דמיטעא הוא ואכס"ג אזלין בתר רובא דרובא בממונא ובבאחי ראיות ליה עכ"ל . אמנם בסגנון זה אשר כתבת שכתובתה בידה אלא שאינה מקוימת מזה לא דרשוני ועסה ראיתי שבכדבר זה חלקת וסיה נראה לך אע"ג דאין כתובתה בידה לא מגבין לה אלא מנס כיון דאין לכן במדינותכס מנהג קבוע אע"ג דסכא דכתובתה בידה אינה לריכס לקיימה דלא חיישין לה לזופא ונחלק עלך מהר"א י"א ולע"ד נראה לי דבריו מדברין ואף כי איני כד לכתוב בייבוס . ועסה אבהא אשר באת להוכיח דלא טעינן מזוייף אכתובת מדלא כתבין עליה הנפק אין ראיה כלל דרגילות דסנפק הוא לאחר חתימת השטר זמן רב כשדואגים שימותו עדי החתימה או ילכו להס ואשה היושבת תחת בעלה אף אם תדלא שמא ימותו או ילכו עדי החתימה יריאה היא לחזר אחר קיום משום איבה פן יאמר לה בעלה עייך נתת במיתתי ובגירושין כדאמרין פ' חוקה הבתים אלוטא למעוטי שטר י"ל דס"ל איבה דאמר לה נתת עייך במיתה ובגירושין ומשום כך השתא שבקא לשעבודא להקטא ללוקח כ"ש בשב אל העשב וא"כ הלמיט סקיום מצעלה לאו מילתא היא דכל כי תלחה אית לכו קלא כדאמרין בסגולה . ואשר חלקת מדעך דלא חיישין לזופא משום דיראם לזיוף משום דאית ליה קלא ויאר טעמא דריתא להוכיח סברות אלו מן הסוספות במשנה דרש גיטין מדנקטו שטר מחר או מהנהג ולא נקטו כתובה דקיימו בה נראה דראיה קלוטה היא זאת להוכיח דין וכלל גדול כזה ממש דאין כאלו ראיה כולי האי מידי הסוספות מוכיחים תם מסברת העולם ולא מתוך התלמוד ואי הא קאמרי לא שבקת חיי ס"א דשבקת שפיר משום דרוב נשים לא ישתו לזיוף משום דמספק לא קעקרי נכשיוכו דשמת לא כתב ליד גבייה דלא תהגרת וסיה תמות החלה ש"מ מיהא אחרי שכותבו דטעינן מזוייף וא"כ החוש לזיוף אחר מיתת בעלה י"ל תקנה שיאמרו לה חירובים מיד הוליא כתובתך לראות מם כתוב בה ולא יהא לה פנאי לזיוף וכו"ג . והו דהקת ואוקמת אנשפך טובא דלא נטעון ליחומים לררי אשפסה במינו דאי הוי אביון קיום כוי עיניו מזוייף וכתיב דלררי לא אשכתן לזיוף ומה בכך הא נאכסו נמי לא שכיחא ואפ"ה טעינן לה במנו והלקת דנאכסו טענה טובה היא דנאמן אביון בה בלא מנו הר פרוע דאין נאמן אביון אלא מכה מינו דאי לאו אמרינן ליה שערך בידי מאי בעי וטעינן להו ולריכת למימר דשאני פרוע דשכיח הוא וכל זה דוחק ופרקת חד דו והו דלררי באלמנה שכיח כדליתא בהסיה בחוספות ואשגירי ומרדכי פ"ק דב"ב משום דכתבוהו ב"ד קאחי וכתיב אשגירי שם דשכיח הוא להפיש לררי דוקא סמוך למיתתו וא"כ נטעון לכל היחומים דלררי אשפסה סמוך למיתתו במנו דמזוייף ומשפחה אין לך ראיה כלום מר' יוסי דלא חייש לררי דתם איירי בבריחא סעינן עם אשמו בכתובתה דלררי לא שכיח והוכחה מר' יוסי אליבא דר' פפא ואליבא דרבינא בין לרבין בין לר"י . אמנם שרא לן מר נראה בעיניו שגגת קלת בראיה זו דאין לך ראיה דלררי גריע מפירעון אלא אליבא דר' ואליבא דרבינא עיינן ותמלא ותו נראה דלגבי מם אפי' פתאום דליכא למיחש לררי כדכתב אשגירי פ"ק דב"ב נראה דטעינן ליתמי מזוייף אכתובת דאי ס"ד דלא טעינן לה מהתך טעמא דכתבת ח"כ אליבא דרבינא דלעיל דמשני דטעמי דרבנן משום דחיישין לשתי כתובות ולכך לא יחזיר ופרש"י ותוילא על יורשים שטר אחר שטר והשפחה מם חיקן הבעל דאין מחזירין לה הכתובת דחושדה דחגכה

ב' פעמים אם תזייף כתובה אחרת תבא בכתובה זאת הנמלאת ותגבה בה כזאת כיון דלא עמינן לירושין מזייף אכתובה ולגבי זיוף זה אזלי לכו כולי פעמא דידך דאינה יראה מקלה דמכונה היא בראשונה ואין הבעל נמו ויכול לתקן הדבר וסיון דכתבו הסוס' דלא שבקת מי משום זיופה אלמא קרוב וקל הדבר לעשות וא"כ מה חיקן שלא להחזיר מהאי דהקשה לך מוכר"ה דאין תקנה בהנפק נמי דאיכא למיחש למיתת הדיינים לא מחזור לי דבריו דמ"מ שבאה ראיה מדזיכריו עלמא למיעבד קיום אשטרות ולא אכתובה אלמא לא חיישינן בה לזיופה ויפה כחבת כמה לרדן המועיל בה הנפק ועוד לא אחר דכחזיקו עדי חתימת עושין הנפק מיוקיים מה שהקשה לך ממכר דהיה ליה נמי קלה לה ויהרו לי דבריו גם כזה דע"כ לריכח לתקן בין קלה דהכח לקלה דבי תהא כדאיחא כהדיא בתוספות פ' השולח . עוד כתבה שלא להגיד קיום מעט אומדנא כגון שאין הכתובה גדולה משיעור לפי מה שהוא ויהא לא נראה דלאפקי ממון בעינן אומדנא דמוכחא וכיון דהרבה פעמים גורעים ופוחסים בליה עממא ואמתלא ידוע אין כאן אומדנא מוכחא כלל :

סימן רל

והסווא דמרח אחר בער חוב של סבירי עד שהביאו לדי פרעון והורד לו מן הבעלים רביעית והתקבל קנין ע"ז וכתב דהורה אחד מדייני דשפילי דלא קנה השכיר משום דאין אוזרים נקנית אלא בכתובה ומסירה . נראה דמשום מה אין מזיחין להסווא דיינא ודאי לאו שפיר עביד למיגמר עממא לאישי דשוויים נפשיתו הדרנין אבל מ"מ לא ברירה כל כך דזכה השכיר ברביעית שלו וליכא למימר דכיון דשכר פעולה לאו בעי קנין א"כ קנה בפעולתו בכל אשר התנה ופסקו עמו וסוי כאלו כתב ומכר לו לכאורה לא משמע הכי מפרק בתרא דע"ז דאמרין הסה לא קשיא הא דקאמר הבעלי נ"י בעלה זה הא דקאמר הבעלי לי בעלה סתם ופרדן עלה טלח זה נמי הא לא משך כו' ומקשה מה אשרי מ"מ שלא משך הא שכר פעולה לא בעי קנין וביאה דבר שותפין עליה שכר הוא בפעולתו קנה שכרו ומסיק דיש לתקן משה דהשוכר הפועל בחפץ פלוני אינו חייב לתת לו החפץ אלא מוסר לו דמיו אם ירצה אלא א"כ במשך החפץ או שהיה החפץ ברשות השכיר עכ"ל מהכא מוכח דאינו קונה בפעולתו ממש דמה שהתנה לו אלא שכרו בדמים א"כ כ"ד נמי לא קנה בגוף הכתב שהרי לא נכתב ומכר לו כי סיכר דהשכיר לא קנה בגוף החפץ כיון דלא משך וממלא דלא קנה אלא שכרו בדמים כפי מה שהיה שום רביעית הכתב כשהתחיל לטרוח בו אבל מה שנתרע ממנו אה"כ מסיבן זכה בו דבר שלא היה בעולם הוא כיון דלא זכה בגוף הכתב . ומה שדמיתו לאחים ולגם בהמה ומחזירו כדי לסקרו בולדות שומלים בדשלב"ל ולא לסקרינהו בזוי לא דמי כלל דהאחים זכה בגוף הקרקע ע"י חוקה שמטבת בה על תנאו זה וכן הסם בהמה מהחילת משכנתו זכה בה על תנאים הללו כמו השוכר בית לדור בו וק"ל דשכירות קרקע נקנה בכסף ושטר וחוקה אע"ג דדירה דבר שאינו נקנה כדאיחא פ' מ"ג יודר פלוני בנים זה לא אמר כלום משום דליחא בבריה אפי' נקנה בכסף שטר חוקה אלא א"כ השוכר זכה בנים כדי לדור בו ולא לענין אחר כלל ה"נ האחים זכה בחוקה שדה כדי ליעול ממנו מהאם שליש ורביע ואשכחן נמי קנין לתנאין כזה ברוב המפקיד דקנה בהמה לכפילה ולא לענין אחר כלל ודוקא ע"י משיכה דמשיקרא דמוכח הסם מדקאמר איכא ביניו דקיימא באגם אבל כ"ד אין כאן קנין בכלום דלמא זכה בו בשט"ח זה . ומאי דוכחת דאם איחא דאחים קנה בגוף הקרקע א"כ ליפלוג ביה ר"י ור"ל לא הוכחת מידי דבלא"ה קעביר לריכחא הסם פ' השולח דאי איתמר בהא ה"ה משום דאדעתא דלרעא נחית אבל הא דאדעתא דפירי נחית כו' וא"כ ארים דלאו אדעתא דמכירה נחית כלל אלא כדי שיהול לו התנאי כ"ע מודו דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי . ומאי דקשה לך גבי שם בהמה מחזירו האחריות על המקבל הא ליחא דאין לשון קנין בן אלא כדי לחול לו התנאי כמו השוכר בית וקונה שבתו בכסף שטר חוקה ודאי אינו חייב כלום באונסי הבית וק"ל אונס נראה דיש לתקן בהסווא דלשיי פ' בתרא דע"ז דהסם כיון שלעולם לריך לתת לו החפץ הרי תקינים לשכיר תנאו כדאיחא פ' מי שחחו ביבא

דליכא לעשרי קמטין אמרין מ"ל אלטילית מ"ל דמיס א"כ כ"ד אי לא יקנה בגוף הכתב א"כ לא תקינים לו תנאו והשוכר שיעבד א"ע לתת לו שכרו כן ובריש אע"פ כתבו בתום בשם רבי' אליהו דיכול הדם לעבד א"ע על דבר שלב"ל והכי דחקין למלא טעם ודאייה כדי לקיים מהגב הפשוט גם בארצו שעורחין עבור חובות למחלה שליש ורביע אין פולה פס לחזור דבר . ומה שכחנה שקבלו קנין סודר שמה לא גמר להקטוהו אלא בשטר ותלקס כיון דע"ס הוא דלא בקיאי כדיני ועבדי כולי מיילי בקנין לא מחזור לי תלוך זה דא"כ פלוגתא דרב ושמאל איירי דוקא בת"ח וכן כמה כלתה שמכרו לנו חמנים בתלמוד בדרך זה פ' המדיר בכתובות לר"מ אין הדם מוליא דבריו לבעלה דהדס יודע דאין מקדים דשלב"ל ונעשה כאומר יקדשו ידי לעושיסם וכהגס רבות ל"ל דולתו איירי בת"ח אלא כ"ל לתקן דהסם גבי מתנת שכ"מ דלאפקי ממונא מנייה קאמי אמרין שמה לא גמר להקטוהו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה וגמלא נשאר לו הממון אבל בני"ד נראה שדברים דהשכיר בקם לקבל קנין ולא בעל הכתב דלדודים למה ליה קנין וכיון דקנין זה לעוילי ליה ממון קאמי לא אמרין שמה לא גמר להקטוהו אלא בשטר ובכל מאי דנקנס לו ויחא ליה אי בפעולתו אי בקנין וכה"ג מחלק פ"ב דקדושין גבי מהיום ולאחר מיתת לענין גירושין וקדושין דאי איתמר בגירושין ה"א משום דלרמוקי קאמי ולכן מספקין אי תנאי אי חזרה אבל קדושין דלקרובי קאמי ודאי תנאי הוא ולא חזרה :

סימן רלא

היה דאשם שמכרה מודעה שלא מחלה על זכוסה שלא יוילא כבעל ממקום אביס שמשאח סם פשיטא דמהני דאפי' גילו דעת בעלמא סוי מועיל ואין לריכין ראים ע"ז .

סימן רלב

על כתובות האלמנה יפה כתב מהר"ם מהל"ה וכן איי רובג במדינה זו כיון שזוהיגין להרבות לאחיה ולמעט לאחיה ואין כתובות האלמנות שוות לא הוו כמעשה ב"ד ומש"ה ל"ל דלריכס קיום בעדים . ומה שכחבת במדינה ריו"ס ובגלילי התחתון אין כתובות הבחולות שוות ואין לכן קנבס ואפי"ס מנבינין להו בלא קיום אמונא כדהוה מר במדינתו עריר סוי מר בנידס' ולא עיין מר שפיר במנהג המדינה במדינת ריו"ס עד לקובלינא"ה ובכל מדינה ורק"ן פייער"ן שוב"ן לבד רענגשפור"ק בכל אותן המקומות וסבין לכתוב לכתובת ק' זקוקים כסף ושותפין בסכתובס ק' ליערין דכסף דהיינו ק' זקוקים ולא למנהג ל' ליערין דכסף דהיינו ג' זקוקים ומש"ה סוי כמו מעשה ב"ד כיון דכולס שוות וכ"כ האשירי פ"ק דכתובות א"ה משפחות כהנים כותבין לכתובות ד' מתום זו וכתב האשירי דהוי כתנאי ב"ד אבל במדינה זו כיון דכתובות האלמנות אינן שוות פשיטא דלא סוי כתנאי ב"ד וק"ל . מנגילי התחתון דהיינו מקובלינא"ה והלאה כתובת בתולה ס' זכוכס ואלמנה ל' . ברענגשפור"ק לכתובת מאה לערין במשקל הברזל דהיינו מאהים זקוקים כסף לאלמנה ל' ליערל דהוי ק' זקוקים כסף בכל אותן המקומות סוי כתנאי ב"ד כיון דכולס שוות ובכל אותן המדינות מוסבין שחתן מוחס הכתובס ובשמואלין שמטירין חסימת החתן סני וכשאינס מכירים חסימת החתן אז לריכין להביא ראיה באינס מדינה שאלת וגם לריכס להביא עדים שכתולה נשאל וכשאינן לה עדים על זה אז לריכס להביא עירי קיום וכן סייתי וסג כשסייתי באותן המדינות אבל כשסייתי במדינה זו כיון שהחמנים אינם מוסבס לתחוס הכתובס אינו משביע שום אלמנה אלא א"כ יש לה עדי קיום . וא"ה אמאי אין כותבין הנפק על הכתובות כמו על השערות ומשם אחס מביא ראיה דלא עמינן מזויף אכתובות מה ראיה סיה זו מה תקנתא יש בהנפק אי חישיקן למיתת העדים חיישיקן נמי למיתת הדיינים וגם אשטרוס לא אתבריר לן מה מועיל בהנפק וכמה זמנין שקלי וערתי קמי מוריטו מהר"י מול"ן ז"ל מה תקנתא יש בזה"ז בהנפק ולא שמעתי ממנו שום טעם ברור רק שינויא דחיקא . וא"ה דכתובות יש לה קול ומש"ה מסתפי לזיופה אבל הלואה מאן דזויף בלעגא יזייף בגטין במתני' בדבור אס יש שורדין כתבו הסוס' ומביאין ראיה דעמינן מזויף ליתחוסם דאל"כ כל הדם יכתוב שטר

מה

מכר ומתנה על חבירו ויוצא על היתומים ומכר נמי יש לו קול כדאמרינן בפ' ח"ה מאן דזבין בפרסטיא זבין מהאי טעמא משקינן מלקוחות אפי' במכור בעדים בלא טנור ולעטמא דידך כיון דמכר יש לו קול ומהאי לא אמרינן לא הויף ולאיך ניסא נמי מיימתי הכוס' ראייה מיהא דטעמינן ליתומים מוויף האמר שאני טנור מכר כיון דמכר יש לו קול ומהאי ל"ל קול מוכח מילתא דמויף הוא אבל בדוכתא אחריתי לא טעמינן מוויף אלא ודאי הכוס' מביאין ראייה כיון דאשתחן דטעמינן מוויף ליתומים לא חלקו חכמים ואיכא נמי לומר איכא מהכחרא גבי מכר טעמינן מוויף ליתומים אפי' דאיכא לממנר חזקה ח"ה טובע אלא ח"כ יש לו ואיכא לומר לא הויף אמיש ליוזפי אפי' חיישין ליוזפא כ"ס לגבי כחובה דאש מיעזר ליוזפא דסבל יודעינן שיש לה כחובה ודאי מיעזר ומעיר וכו' אמרינן פ"ב דכתובות אבל הכא כיון דאיכא עדים דקמייעזר לה מיעזר ומעיר והא האלמנה חפסא סיכסא ויש לה מגו כגון שיטלה לטעון אין בידי כלום אפשר דאמנתה בלא עידי קיום כיון דאיחל לה מגו אבל דרבר דריך דיקדוק גדול דבמלתא כל דהו אין לה מגו עכ"ל תשובת מהר"י ווי"ל. ילמדינו רבינו בענין סבבעת נשים אלמנות נשואות על כתובהה מאי דינה היה בכו כי מהר"ה פ"ה מהל' חמה עלי סבבעתי אותה ובכח שמהר"ה כתב בהשבעה שאין להשביע אשה על כחובה בלא עידי קיום רק לבטלות השואות שיש להן קבצה כמנהג המדינה וכן [הורה] מהר"ה כ"ן ז"ל. והשבעתי לו שאין המנהג כן בו' ק" היתה שאלת מהר"ר פד"ן למסר"י ווי"ל והאריך ברואיות לא רייתיה לכתוב ש' חמלא כן תוך תשובתו של מהר"ר איסר"ל"ן ותוך תשובה של מסר"י ופיין לעיל :

סימן רל"ג

שומך יסגל לחדל אחזכי עמימי מהר"ר יודא י"ו על אשר שאלתי על פדיון הבן שארע בשבת האך ישעו ספדיון וגם אם אירע כך כשנתן האב דמי ספדיון בע"פ כנו טרנזין מקאם הססנים עשירים להחזיר. דע כבר נשאלתי ונתתי בדבר זה הרכה מורה עלי לכתוב המשא והמתן מסקנתי היתה להמתין עד יום א' אחר השבת כי הוכחתי מפרש"י בפ"ק דביאה דמתנות כה"ג שסן חולין גמורין אין קפידא בהשיתות וכן משנה שלמה בערבין דאם משסה אינו עובר אלא דאין להמתין שום מלוה וכו' והיא דמשסה כדי לקיימנה מן המוצהר שפיר דמי וכשנזמנה שכן הוא המנהג גם מהר"ר שמשון ז"ל ספר לי כסיותו פ"ה שמהא כך בספר חבור אחד מן המחברים דלא שכיחי :

סימן רל"ד

והא אירע כך שנתן המעות בע"פ והחזיר סכסן הא יש לחוש לדברי ח"ה נראה דודאי לא היה לנו לחוש לדברי יחיד נגד רוב כל הסוסקים אך דסוסים פדק מרובה בשמעתין דרששאה סכוו בפשיטות כשמואל דאין פדיון האם החאלו המעות ור"כ ה"ה הא סחזירן ואלפס דכ"ג הוא אם סחזירן ודברי הכוס' עיקר הס' ככ"ו. וה"ה אין כאן לומר יוזל לחומרא משום דספדיון אינו אלא ממון כסן הא ליתא דאשרי פסק כרב לגבי שמואל דבכו פדיון סיינו מטעם דקי"ל כרב באיסורי אלתא חסיון ליה איסור הא אינו פודטו כסלכתו ולכן איכא דאפשר לפדות פגם שניה כדי לקיים דברי הכוס' וה"ה שפיר דמי טפי. והו דקורא אינו תגר על הברכה שמתברך אינו הבן בע"פ דאכתי לא מטא זמנא דפדיון ואפשר יש לדמותו לברכה דר הכובה בע"פ דמתברך שש גדולה קודם הלילה והתם נמי לא מטא זמנא דנ"ה דאינו אלא מתחשקת החמה אלא כיון דלא אפשר בענין אחר אין קפידא ויש לחלק דכתב אפשר להמתין כדלעיל אין לי פנאי להאריך יותר :

סימן רל"ה

אך מה שכתבתי דאם היה נוח הבן לכסן היה יוצא בדרך כמו בפטר חמור כדוחא היה דא דפטר חמור גופיה לא ידענא מטיבן דייקא דיוצא הא נוח סכסור לכסן דילמא לעולם לריך לפדות או לערוף והא דילפון מהקדש סיינו דא"ל דוקא שה אלא פודטו בשאר דברים כשישנו אבל מ"מ פדיון בפי ואפי' אי מהי הסה סיינו משום דסחמור קדוש גופו בכורה ואפי' בהכאה קודם פדיונו משא"כ בן כמור

מכר ומתנה על חבירו ויוצא על היתומים ומכר נמי יש לו קול כדאמרינן בפ' ח"ה מאן דזבין בפרסטיא זבין מהאי טעמא משקינן מלקוחות אפי' במכור בעדים בלא טנור ולעטמא דידך כיון דמכר יש לו קול ומהאי לא אמרינן לא הויף ולאיך ניסא נמי מיימתי הכוס' ראייה מיהא דטעמינן ליתומים מוויף האמר שאני טנור מכר כיון דמכר יש לו קול ומהאי ל"ל קול מוכח מילתא דמויף הוא אבל בדוכתא אחריתי לא טעמינן מוויף אלא ודאי הכוס' מביאין ראייה כיון דאשתחן דטעמינן מוויף ליתומים לא חלקו חכמים ואיכא נמי לומר איכא מהכחרא גבי מכר טעמינן מוויף ליתומים אפי' דאיכא לממנר חזקה ח"ה טובע אלא ח"כ יש לו ואיכא לומר לא הויף אמיש ליוזפי אפי' חיישין ליוזפא כ"ס לגבי כחובה דאש מיעזר ליוזפא דסבל יודעינן שיש לה כחובה ודאי מיעזר ומעיר וכו' אמרינן פ"ב דכתובות אבל הכא כיון דאיכא עדים דקמייעזר לה מיעזר ומעיר והא האלמנה חפסא סיכסא ויש לה מגו כגון שיטלה לטעון אין בידי כלום אפשר דאמנתה בלא עידי קיום כיון דאיחל לה מגו אבל דרבר דריך דיקדוק גדול דבמלתא כל דהו אין לה מגו עכ"ל תשובת מהר"י ווי"ל. ילמדינו רבינו בענין סבבעת נשים אלמנות נשואות על כתובהה מאי דינה היה בכו כי מהר"ה פ"ה מהל' חמה עלי סבבעתי אותה ובכח שמהר"ה כתב בהשבעה שאין להשביע אשה על כחובה בלא עידי קיום רק לבטלות השואות שיש להן קבצה כמנהג המדינה וכן [הורה] מהר"ה כ"ן ז"ל. והשבעתי לו שאין המנהג כן בו' ק" היתה שאלת מהר"ר פד"ן למסר"י ווי"ל והאריך ברואיות לא רייתיה לכתוב ש' חמלא כן תוך תשובתו של מהר"ר איסר"ל"ן ותוך תשובה של מסר"י ופיין לעיל :

סימן רל"ח אמנם מה שכתבתי אם אין לתלמיד רשות לחלוק על רבו באזהר פסק וסודרהא אם יש לו ראיות מן הספר ופסקי גאונים ספק מדעת רבו נראה ודאי אם הוראה ברורה קאם וטורא דשמעתיא משמע כדברי התלמיד למה לא יחלוק כך היתה דרכה של חורה מימי התנאים רבינו הקדוש חלק בכמה מקומות על אביו ועל רבו רש"י באמודאים רבא היה חולק בכמה דוכתי על רבה שיהיה רבו כדאיתא במרדכי פ' כ"ד תולד רבגל בגאונים אשרי חולק בכמה דוכתי אמרה"ס שיהיה רבו מוכסן. אין לי לבאר יותר מה בי דברים אלו לריבין תלמוד מפס אל פס נאם הקטן והטעיר שבישראל :

סימן רל"ט

שומך יסגל לחדל אחזכי עמימי מהר"ר מאיר י"ו סני ערוד ברוב עסקים ואין לי פנאי להאריך אמנם אשר הקדש מתשבות מור"ס דבפ"ק דעירובין ופ' סדר דסתרי אסרדי דבפ"ק דקדק מדשמיט רב אלפס אפי' מילתא דליכא מאן דפליג עליה שמע מיהא דסבר ליה דלא דסלכתא הוא ובפ' סדר כתב איפכא האי מילתא הוא קשה לי לפי כמה שנים לא פלגינן למיקס ביה אטעמא שפיר. אשכ נראה קת' ליישב דהסיה דפדק סדר מכל לומר שהיה בדעת רב אלפס שלא הוסיף לאיתויי משום דליכא מאן דפליג עליה הואיל ולא חזיקא מנייה דאלפס דאיייתו. מסתו דינה אלא סתו דלורס הפכה דפ"ק חזיקא מירי דאלפס דאיייתו שאר מיילי דלורה הפכה מאי דפסיק ביה תלמודא בלא פלוגתא והשמיט פ"ה ס"מ דסבר דלאו סלכתא היא וכתי מתייבב לשונו של מור"ס שפיר הכא והכא :

סימן רמ'

ומזמרת מגעל סחליטה. אין מוכרין בגבוליו לחלוץ במגעל שאינו תוחך בלדו ולא מאחזריו כל עיקר וכן קבלנו בשם השר מוויאשע"ט ז"ל וקושטין הרועות על בשר הטוק מבחוק. ולא על אזני הסנגעל כלל וכן חמלא בסמ"ג בשם ה"ר יקר שראש המעשה מה"ר שמואל מאייבר"ה וסדרועות לבנות בו לגמרי אך אם שוחרו קת' מחמת סקניה לא קפדו ואיננו פתוח לרוב לפיו רק אין אזניו ונגעות זו לזו. כי היכי דלא ליהוי מעל. דמעל וזכרתי לפני כמה שנים צעוד היתה מדינת אושטרי"ך על מכונס שלה מהר"ר יעקב ס"ל לגבי השר שישלחו לו אחד ממוגעלי אביהם וכן עשו :

סימן רמ"א

ואשר כתבתי אם יש כה ביד הרבנים עכשיו להקל בדבר מטעמא מה שכתבו עליו החיבורים שהוא אסור. פשיטא שאין להם כח ואין יסכן שיתאל לאיש לבדו לחלוק על החיבורים שנתפסו ברוב ישראל אם לא שהוא מקובל מרבנותו סגדולים דלא נהגו כתי כאשר הוא בידינו במקלס מקומות אבל מסברת עאמו לא :

סימן רמ"ב

ואם טוחבין מיני האשש שבגלגון פיה"ס כגון וורייד"ה וועסל"ן כיון דעיקר הלשון במדינה היא

היה פיהם וסוכרים קורין האשה כך בלשון פהמי"ם. דע כי בחשוריו פ' השולח משמע קלה דחוליון חבר קריאת הסוכרים דכתב שמוכרום באשכרו כ"ג לכתוב כל שום ותיכס מפני קריאת הגוים ע"ש אמנם אחרי שפירשו החוס' והחיבורים דאפי' בשם המוצק לא זריון לכתוב שני השמות אלא כגון ביחודם וגליל ולא במקום אחר וכל שכן בכנויים דכשר בדיעבד לכ"ע אפי' אי לא כתב שום כינוי דאין לדקדק כולי האי וכל שכן אם כתב כל שום ותיכס דסגי בסכי וית לכתוב הכנוי שקורין בו היחודים דלעולם עיקר טעמו. אמנם בעיירות וסכרות שמשתמין שמוסיפין בין יהודים לנכרים הפסמי"ם בזה לריך לדקדק אם לכתוב שמיס ושמתיו שבפרא"ג טופסין סתיר בלשון פיהם לא ידעתי האמה. נאם סקפן והלעיר שבישראל :

סימן רמג שלום ושלום אחריה ותקום אהובי מועד הימים והמופלא מה"ר שלום יל"ו הנה אהובי כאשר כחבת לי אם יש כח בצני השובו שאין להם רק ה' או ו' לכוף זה אם זה שיכרו מגין ויחפלו בעשרה חמוד מה טוב ומה נעים היה הדבר מן הטעמים שכחבת. אמנם בהשבעה מור"ם במרדכי פ"ק דב"ב ובסג"ס בניימון משמע דלא כייפין רק בימי הנזירות וכגון שאין להם חסדים רק ב' או ג' וכן דומה לי שאין ממנה בשאר הגנה לכוף הא"כ יש מנין להם מיושב בעיר כוספין לשטר שליח לצור או כגון ג' או ד' עשירים ויש להם חמוד משרתים ומלמדים למלאות המנין בכ"ג כוספין ולא בעיר שיש בה רק ד' או ה' בני ברית וכן משמע בניימון בהלכות תפלה. נאם סקפן והלעיר שבישראל :

סימן רמד תזכר לנש ולתכלה וקרנך תרום מעלה מעלה אהובי עמיתי האלוף מה"ר אליהו יל"ו. אשר שאלתי שיעור המוש בזה שמתקן או נפסק מקלחו יפה כחבת אמתייתן דפרק כל הפסולין מהיה עובדא שקשרו הסינוקות זכות הטלחים כו' מוכח דכוס מוש והשיעור מוכח מפ' אלו מומין דתמן הסם זכב שנפנס מן הטלם ולא מן הפרק ופרש"י לשם דחוליות יש בזה כמו שאנו רואים וכן קרויין פרקים ואם נפנס במקום חיבור לא הדרה בריא משם אי לומד דכ"ש אם נפסק לגמרי ממקום שמחולין החוליות ולמעלה דכוי מוש אבל מן החוליות ולמטה לאד שיער הוצב ודאי לא כוי מוש. והיה דנפגמה אנו מן הסחוס נראה דסחוס הוא קשה במשמש סיד ויש לו גובה קלה מבפנים בתוך החוץ ובחזי האדם נמי ניכר כך דכל בשר שהוא קלה קשה וקלה כך ואלו קורין אותו קרושפי"ל וכו' נקרא סחוס כמו ראשי כנפים והסחוסין כפ' כי"ד לולין במשנה ע"ש. נאם סקפן והלעיר שבישראל :

סימן רמה גם אכילת מרור אם אדם יכול לנאח ידי חובתו בקלה אחד עם טעלן שלם כמו שהוא אפי"פ שאין בו כוית. מטעם דבריה השיבא ולא בעינן כוית כהיה דירושלמי כהיה הר"ש כפ' כי"ד מזכרין אפי' לא אכל אלא פרידה אחת של ענב או של רימון לריך לדרך אחריו. ולע"ד היה דברים ק"ו דאפי' ברבס דכתיב ביה אכילה כהדיא באורייתא אפי' הכי תשיבין בריה פחות מוכיח כ"ש מרור דלא כתוב ביה אכילה כלל דיאכלוהו אפסק קאי וכ"כ הר"ש בערבי פסחים להדיא טעמא דבעינן כוית במרור משום דמזכרין על אכילת מרור ואין אכילה פחות מוכיח ולא יחא לשון ברבס כמאי דכתיבא באורייתא. ור"י לחלק בע"ד דלא מהני הכא טעמא דבריה משום דאין כל סדרים ראי למאור דהא אין ויאלוין בשרשים לבריי ר"ח אבל לגבי ברבס אחרים אפי' אם אין אוכל כל הבריה כגון שמשמר הגרעיני לריך לדרך אחרים משום דאכל כל מה שראוי לאכול ואי בעי נמי אכיל כוליה אבל הכא שרשים לא שייכי למאור והרי סדרים חסירה בע"כ :

סימן רמו ועוד מסופק אי היכא דאיכא פלוגתא דרבנן ותי בתפלה אי חוזר אי לא חוזר כגון בזכרתי ומי כמוך מי בעינן למיסדר מהאי טעמא דהלאזי שאדם יתפלל כל היום כולו וקא מפרשי רבנן היינו דוקא בספק התפלל והר"ש מסיק שם דאין לך חידוש גדול ממה שספק לו אם התפלל

ופליגתא דרבנן נמי ספק הוא אם התפלל לרעם ר"י לריך לחזור הוי כאלו לא התפלל כלל. ולא דמי לשאר ברבות דק"ל היכא דאיכא ספיקא לא מזכרין דגבי ברבות לא אמרין לטווי ויבדך אדם כל היום כולו וכ"ש דה"ג מחדש בתפלתו ור"א ר"ל שטרו שלא לחזור ודרשו כך ברבים :

סימן רמז ועוד מסופק אי אשר ראיתי בטופס הגע מסדר מורי לאברהם לוק"ד וכתב בו אלא פכ"פ העומד היום במקום פלוני וכל שום ותיכס וכו' ובתוספס שלנו אינו כך אלא אלא פכ"פ וכל שום ותיכס העומד היום. לפוס משמעות טופס שלנו מכוון קלה ויהר דמה לנו להפסיק בין שם המוצק ובין וכל שום ותיכס ופי"ג דבטופס ראבי"ה דמיימי לה במרדכי כתב ג"כ העומד היום קודם וכל שום ויראה לע"ד דהיינו משום דזכור ג"כ מקום הדירה ושפיר דמי למכתב הכי כי סיכי דליק נמי וכל שום על מקומו ועל מקום אהבתיה אבל מר לא כתב כי אם העמידה ויראה לע"ד דלא שייך לקריי מקום העמידה מקומן אלא מקום הילוס או מקום הדירה וכן אלו אין רגילין לכתוב מקומות אילו ומקום אהבתיה כלל כי אין אלו כותבין כי אם מקום העמידה. בדרך שקלה וטריא כתיבא דא ולא כקורא תנר כלל :

סימן רמח עוד מסופק אי אם משיבטין יורשין שבעה שלא פקדו בטענת שמה דבפרק הניזקין כתב מרדכי בשם מהר"ם דלא משבטין לא ודלא כרשב"ס. וא"ו כתב ג"כ כרשב"ס גבי שטר כ"ס פ' המוכר אח הביק כמדומה לי שראיתי רבואי שחייבו לישבע ופי"ג דבעלמא ק"ל בפלוגתא דרבנן לא מהייבין למחזיק אפשר סמוך אהא דגבי שבעה היכה נמי פסק ר"ח כלישנא דמיקל ולא איחייב אלא היכא דאיכא דרבה דמונה וככתב בקס"ס בניימון דהכונ כל בני דנין האידנא לשיבט וכן ר"ח בעלמו חזר בו. ואפשר דורות האחרונים סהיגו כך מפני הרמאים דלאשכחן בניימוני ובסמ"ג במאור שבעה וחרמות שהסיגו דורות האחרונים מפני הרמאים. וגם רש"י חולק קלה על סדרת מהר"ם דפי"פ דכתובות דהלא אומר אינו יודע לריך לישבע שאינו יודע והאי נמי טענת שמה הוא דאין יכול לידע אם הוא יודע אם לאו ויש לחלק בין הא ובין שטר כ"ס משום דאיכא טענה חשובה בהדיווחי וראוי להסתפק אבל מאן דטעין ביחמי מילתא דאיה ליה על אבוהון כלי לז סוכסה ועסק שבעה אמאי נחייבונס לישבע :

סימן רמט ועוד מסופק אי בשר שקבל טעם מחלב ולא היה בו ששים לבטלו ונאכר ושוב נגע בשכחה חס בבשר אחר וכתב מרדכי בשם ר"י כן בספר הארומה דליון אסרו בלא רוטב בשמעתין במיפת חלב וכויתו סברה זאת מהיה דמיער וכסה דכתב אפיפת חלב שגפל על חתיכת בשר וקשה לע"ד דמאי שנא מהא דכתב בספר התרומה דבשר בחלב שאני משאר איסורים להא דחתיכה הראיה להסתכנד לא בעילה דוקא בשכחה שורשו של איסור ולא שחאכרה ע"י בעילת איסור וגבי בשר שחאכרה מחלב לא אמרין הכי ואינה בעילה ואף כי משנס שלימה היא בע"ז דחתיכה הראיה של בשר בחלב אינה בעילה. הכך חמסם שאלות דלפיל שאל מורי הנאון ממסר"י ווי"ל ותשובתו לא ראיתי :

סימן רנ שלומך יסגא לחדא אהובי עמיתי מה"ר דוד ורנ"ק וי"ו אשר דרשתי בדון קרוב ונסתחק ויש לו עדיין בנים ממנה דפליגי בה ר' יודא ורבנן אם חוששין לר' יודא לכתחלה לענין גיטין וקידושין שלא לכתשירו לעדות כמו ששמעם אמרו דכל היכא דיש פלוגתא דרבנן דתנאי חד אכר וחד שרי אפי"ג דקי"ל שרי מ"מ אינו מנריך לכתחילה כדי לנאח ידי כולם וראיה מפ' המגרש מהא דאפקין מן יומא דין ולעלם נבטין לאפקוי מדר"י וכפרש"י שם אמה ששמעת משמי שהנחתי ראיה אכ"ג מהסם אך סיימת דברך בכחך דמסתמא טעם הוי שלא להזיז לעז על משפחה ישראל וטעם פרש"י להדיא באתו מיתרא סמוך ובאותו דבור ממש וכתבת הראיה ממשמעות קלה מדעתך ותמימה ששמעת וראית מקלה ולא כולם. אמנם מה שאמרתו ופסקתי כבר אהא אמרתו שגאלתי מפני מה עורחין כולי האי לפעמים עורה רב להמליח

להגות עדי החימה בניעון והאדגה בזמניו שאין האשה מוציאה
 נכס כלל לגבותו וכל בניעון קודעין מיד המנהיגים וגומין אותן
 א"כ עורה זו למען כיון דק"ל הלכות רווחות ביהרל דעדי מסירה
 כחיו וא"ל עדי החימה אפילו להחילת והירלתי משום דאפקחה
 כחמי משמיות דליבא דר"מ גט שאין עדים מחומים זו הספא
 בעלמא כוא מפיקין נפשיה מפוגהא דר"מ והכחתי ראייה מפרק
 המגדש ומפרש"י כלגעיל . וגראה קצת דלחו בכל פוגהא דהנאי
 מפיקין נפשיה מפוגהא אפ"ג דהלכה רווחת היא דלא ק"ל כמהן
 דאמר הלך אחר המחמיר אלא היכא דהוה מן הסברא והכחתי
 דהלכה כמהן דאסור כההיא דר"מ דסממי משמיות סברי הכי וכן
 הכיה דרבנן דר' יוסי דתחם משום דלא לא בחתי בוותיחו סברי
 והו דיהוד ורביה הלכה כרביה ברוב מקומות אבל כך דר' יודה
 בתלמודא מוכח בעובדא דמר עוקבא ובני חמות דלא ק"ל כר'
 יודוס וכן פסקו לסדיא הרמב"ם והמ"ג ואשירי דלא כר' יודוא .
 ומם שכחנה שרשב"ם לא פסק להדיא כר' יודוא אלא דמשמע הכי
 מדמוקי כר' יודוא וי"ל קצת דלרווחת מילתא פירש סבי כדרבו לאוקמי
 ככ"ע משום דמתבי הסם מהסיה בריתא חיובתא למח אמוראי
 כעי לאוקמי דאין לו בניס ויאל ככ"ע ולא תימא כיון דתוא
 ומתה בחו משמע דכל היכא דמתה בחו בכל ענין כשר הוא
 וחו דכנדון דידן הפסול מעיקרו אינו אלא מדרבנן כדפסק הרמב"ם
 להדיא דפסול קרובי האם ופסולי חיתון אינו מן החורה אלא
 מדרבנן וככ"ג לא פליגי אלא הפסול קרובי האם כדמייטי קרא אבל
 הפסולי חיתון לא פליגי . ואשר חלקת סיכא דרבנן פסולים לעדות
 לקרובי אשתו שמתה וביין דאין פסולים להם אין גראה להלן דנראה
 טעמם דסוף גלמיו עדיין אגיד בכו וחיוב לבו לקרוב כבדאשונה
 מהמה חיבה עולן וכן משמע מעובדא דמר עוקבא דקאמר אלו בקירא
 חדבקינא בכו משמע איכו גופים . ומם שכחנה חי מקרי דיעבר
 אחרי שנתא קודם שהיבעל פשיעא דדיעברד מקרי דלפוליא מבעלה
 או אפילו להכריכה קדושין וחופים ווישואין אחרים היינו דיעבר
 וכפ' פני דיבמות מחלק יש לה בניס לא תאל אין לה בניס תאל
 וככל שאר דוכתין כל היכא דקאמר אס נשאת לא תאל היינו אפי'
 אין לה בניס . נאם הקטן והאשיר שבישראל :

סימן רנא

שלומך יסגא לחדא הובני עמיתו מס"ד אלעזר
 י"ו . אשר דרשתי אס יש לכתוב רעדי"ם בעיי"ן
 גראה דפשיעא שכן כותבין כמו גע"ל רעד"ל שג"ל של העולם
 כך כותבין בעיי"ן . ומאי דמסקפא לך ככותבין אה העיר בלשון
 ביסמ"ם רעדי"ם גראה דא"ל דרעדי"ם שקורין זו האשכנזים אינו
 אלא לשון קיזור מלשון סביסמי דך דרין של סבסמי"ם להאריך
 סמלה בלשונם בל"י או בל"א וס"ה כחילת החיבה ג"כ ממוספת
 ואריכות בלשון וככ"ג כיו ממש כחיכחו דקרוכה ושוה לשם דאפי'
 לכחילתא כשר בחיכוכ לבדו כחאת כדחילתא פרק השולח . נאם
 הקטן והאשיר שבישראל :

סימן רנב

מין דבשמיא יפיש חיכון ויסגא יומטין ויאריך
 שלומכו אסובי סיקדים קהילות הקדש וחבורות
 הקדושות קלוגי"א וגעלר"ן וגוייל"ך ובראשיהם האלף מס"ד ויב"ש
 והחונים עליו הגביר סר"ד ליפמן והיקיר סר"ד קושמן י"ו . כחכס
 סניעני ועסה אבאר חוקק ושיקר דבריהם הלא הוא אשר לא
 סתרו כל עיקר לקבל עליהם הסקנות והגזירות שהקנו וגזרו
 עשה מקרוב מס"ד זעליקמן ומס"ד מאן ומסדרימיהם שנאספו
 עליהם כבי"ג וחתנו עטמים ומוקוסם לדבריהם בעבור כי שלל
 מדעתיכס נתקן ונעשה כי גס מקלם דברים אשר בהקנות אין
 רוב ליבורים יולים לעמוד בהם ופרעמם אחת מוכן אשר נתקן
 וגזר שאם הולך ספיקא בלשון כחב הסקנות בשאר מדינות דהיינו
 בכלל זה געלר"ן וגוייל"ך יפרש לסם מסר"ו בי"ג ותקנו זו יאל
 לשנים וללויים לבני שרי המדינות אלו מתרי טעמי הדא תפני
 רחוק וסכנת הדרכים ואריך שיתלקנו מביה דינס מסר"ו הסבר
 אשר לסם מנסיו ודבר בכל לרכיכס . גס מסר"ו סר' כחב אין
 סודיע כבר למסר"ו ומסר"ס שרלמו ופאנו לידע תחילה כביאור
 ולא ברמיזה כפרעות ולא כבללות מס ירלו לתקן ובחיכוס ענין וכדק

הנוס ואלים ובענין אחר לא יחלטה עוד סודיע לסם דחיות ותנאים
 אשר מוכן לסם בלשונם שאין בדעתו ליכנס אל"כ יראה תחילה
 מסות ואריות הסקנות ומסר"ו לא רלס להודיעו כביאור וכברור
 וכחב לו כי עוד לעלמו לא יודע מה יהיה ומם ישסה ומסר"ס הכיב
 לו בלשון המספיק וזה לשונו שאין לבו שיהא ממש כיוס כוועד
 כסוא לגמור הסקנות וגם שאין בדעתו לתחוס ולמסר קף אה
 יוסכס בדבר רק בהסתמכות והמלכה ואשר שלח מסר"ו אה בנו
 שמה ליוס כוועד ע"ז כתב שלח עשה זה רק לכבודו של מסר"ו
 למלאות בקשתו ולא לתחוס . ומם שחחס כחב אביו כתב שמתחם
 יראהו וגיוסם ואיוס דמסר"ו חוקק לכך וסר"ד ליפמן הסבר כחב
 אין סודיע למסר"ס רבו גס לסר"ד זעליקמן שאין רלמו כלל ועיקר
 לקבל עליו שום סקנות וגזירות כגיורם נגומים מיראת סכנת לו בדבר
 בקשותו ותןן עשה לדבריו טעמים נגומים מיראת סכנת לו בדבר
 וגם הסביר לסם דלא בדיחא דעתיה כלל בהקנות הללו גס מקלחכס
 אשר הסם מתלמידי מסר"ו יראים פן יאמר להכריחם . כגיורתו
 לקבל עליהם כע"כ ומכל הכי טעמי הסכמתם כולם לעמוד על
 משמרכם זאה בכל כחכס לבחתי ליכנס בהקנות וגזירות הללו
 כסוייהם לקבל עליהם כלל ועיקר ובקשתם מלחי ומחברי שארי
 מסר"ס ועמיתי מסר"ו בא"ה להסכים עמכם ולהורות לכס
 אה אשר הללו ודי חובתכם וסני משיב על ראשון ראשון כאשר
 יורונו מן השמים . וגראה דעלכס ג' המדינות סר"ל אשר על החוס
 וכל סגליהם אליכס אין עליכס חיוב והכרה כלום ליכנס בגירות
 וסקנות הללו ולקבלם עליכס וכן זה לריך ראים כל כך כי אין
 יתכן לססיע על קולחכס שלח מדעתיכס כ"ס כאשר כחבתי שאין רוב
 ליבורים יולים לעמוד באלו הסקנות וכן כחבתי כבר למסר"ד
 זעליקמן שאין גראה כלל שיש לו כח ויד להכריח אפילו סמוכים
 אליו אלא בגליל העליון דבריני"ם וסוואיל ומסר"ד נתן ומס"ד משה
 מי"ך ויתר לומדים ובעלי בתים ממליים לקבל עליהם הסקנות
 ואחר שנעשו שלח מדעתם כחבתי לו רלוח מספיקות לדעה סבר
 סוייתי שסיה ידו סולת כפושרים כי כחבתי לו כדך נועס
 ומסוסס קצת וגליתי לו ברמיזס סוכותס ודיוקיס גמורים שאלס
 יעמדו כנגדו לומר אדרבה על גזירתיכם ועושתין שלכם יועיל
 ויאסור ושל ויתר יובצל . ועסה על דילכון סני מבאר דעתי
 ואמר אני שאלס כדרכים כאשר כחתס כן סוא לא תלו מעולם
 הסקנות והגזירות עליכס כלום ואלס חס ושלום יאל מסר"ו ומסר"ס
 ומסדרימיהם כולם או מקלחס לסחויקס עוד עליכס ולהעיל עליכס
 עושתין וחרמות כשביל כסס על סולכס או על מקלחכס גס על אהד
 מוכס יש כח ואומין בידכס לעמוד כנגדס ולומר אדרבה כפס מלא
 ויחול ויתקיים אה שלכס ואלס שלסס הרוס ובעל גס כח זה
 יהיה גס ליחיד מוכס . ועל חסימת בנו של מסר"ו סני דן שאלס
 יתבררו הדברים כאשר הסכרתי לעיל שמסר"ק סיה נגוס ומליים
 על בנו דמסר"ו סר"ל עד שחחס אומר אני דככס"ג לא חלה
 קבלתו דחשיב קבלה כחונס ואפ"ג דאין סוואים מוזמן לפניו אלא
 יראה דבר ודלגתו חשיב חונס וככ"ג חיתא במדכי פ"ג דשבעות
 כסס ר"י דסשבעה והבדית שקבלו אבותינו בערבות מואב ס"ל
 מודעא רבא עלס כעל סהיא דסר סני שכסס עליהם כגיורת מסוס
 דבערבות מואב סני סוו יראים פן ייעוס כמדבר עוד ולא יכניסם
 לארץ וילין מיניה סחס מסר"ס דכ"ס יראה ואיוס כשר ודס ואפי'
 אס כרלון גמור חחס בנו דמסר"ו מ"מ סוואיל ומוכה קלח מתוך
 בהכתיבם ששלח מסר"ו כבר למסר"ו ומסר"ס וככתב שחשיב לו
 מסר"ס דלא אסוק מסר"ו אדעתיס שיתחוס כל כך מר לפי זה
 נראה דלא מתימן בנו כנגדו לומר מדעתו וברלמו ובשליחתו חתמתי
 אפי' אס יאמר בנו שאלינו אוס לתחוס אל"כ סהיס בידו כתב
 סימנו שיהא סיהו כפיו וידו כידו בענין אלו הסקנות ולא אמרינן
 מסתמא לא חיקף איניס למיתחם מכה אכוס אלא ח"כ טבו כדאמר
 פ' המגדש ופ' גט פשוט דלא חיקף איניס לשויים שמים דאבוס
 סימן כחסימתו דהכריס יש לחלק דודאי מאוי שאלס עובר על מצות
 אביו אבל אינו רגיל שמקיל ומחלל כבוד אביו דוגמא לדבר רוב
 השולם עוברים על מצות הסמקס ב"ס אכינו כשבסמים כלל יוס אבל
 אין

אין רגילין שמקילין ומחליטין כלפי מעלה וכיון דאיסור לא חסם
 אלא מכח אביו ולא מוכח עלמנו ולגבי דאבא בטלה בעלה חסימו ומי
 לגבי דידיס וק"ל. וכל התלמידים חמי דן דכיון דכתבו דכתי דכתי תקומת
 וגזירות אינן יכולין לעמוד בזה כ"ג חן מחוייבין לקבל גזירות הרב
 וכי מוכח מוכיח דכתב ה"ר ליפמן דגזרו הראשונים ולא קבלו
 מיניהו כי שלא ביאר כל האורך ואי אבאר בפ"ק דשבת אמר שמי
 והלל גזרו ולא קבלו מיניהו ואחרי תלמידיוסו וגזרו וקבלו מיניהו
 ואין ר"ל דכא דלא קבלו מיניהו דשמאי והלל שלא קדין עשו שלא
 קבלו דהא כה"ג אמרין פ"ק דחולין דר"מ ור"ג וביה דינו גזרו
 על הסתוים ולא קבלו מיניהו ורבי אמי ורבי אחי גזרו וקבלו מיניהו
 ופירש"י החס דלא מפני שהיה רב אמי ורבי אחי גדולים מר"מ
 ור"ג וביה דינו אלא שבמיים הראשונים לא היו יכולים לפרוש מן
 הסתוים לך לא קבלו מפני שלא היו יכולין לעמוד בה ובימים
 האחרונים היו יכולים לעמוד בה וכ"ג איירי הוה דשמאי והלל
 ותלמידים והסתא הלל הוא נשיא ושמאי הוא אב ב"ד כדאיתא
 בתנאים ופ"ה לא קבלו מיניהו משום דלא היו יכולים לעמוד בה
 בימייהו כ"ג גזירת הרב לתלמיד בכ"ג דה"ל לקבל דעדך ואליהו
 כה הנשיא על כל ישראל לומר בכבודו ומוראו מכה הרב על
 התלמיד כדמוכה בחלוקי מלוא דקומה וסידור מכל הני נראה
 כמו שבארתי למעלה וחו לא מירי. נאס סקטן והלעיר שבישראל:
סימן רנב מאלהיה רבא שלמא לאמרכלא רבא דלויאי עד הסורס
 מהר"ר י"ו כג"ל מהדוען לך אשר האלוקה מס"ר
 נחן ומס"ר מיר"ן סגני ליה י"ו שלח אלינו על המקומה גדולה
 והקבועות אשר נקבעו ונסדרו עשה מקרוב אפומי דמר ואפומי
 דהאלוף מס"ר מאן וימר לומדים י"ו גזרתי גזירות ועונשין
 דהקבין ולקיימן וכתבו שכל אותן המקומה גזרות ועונשין נשטו שלא
 מדעתם ובחתי רבונם גם רוב אנשי גדולים אלילי ותקופי הארץ
 כורמ"ש אופר"ם מג"ן ורקבור"ט לא ראו לייבא בהן כל עיקר
 עומדים ולוחים דלא יחא ליה בסון וכן ראיתי בכתב מהר"י
 אהרן לוריא"ו שכתב חרי זמנין דרוב אלילי ארץ לא יחא להו כלל
 לייבא בהקמתם גם מהר"י ווי"צ י"ו כתב שכל אנשי גדולי
 ארשו מיאוי מלקבלם וא"כ פלא נשגב ארץ יעלה לדעת להסתות
 ולחקן עליהם בע"כ שלא מדעתם והלא ידעת אשר כתב במדרכי
 פ"ק דב"ב בשם ר"ח דלסויע על קילתם הכתר ההו מדעת
 כולן קאי ואף אם נפקך לומר גדול אהס מסן ומש"ס יחייבו
 למילת לך מ"מ הא מסיק ההס במדרכי דוקא בגדול שאין בדורו
 כמותו אליה כמו ולא קאמר גדול שאין בעירו או בגבולו כמותו
 אלא בעינן שאין בכל הדור כמותו ופי דהנ"ז פליג ההס בהסא
 עניינא במדרכי על ר"ח ומסיק דהרוב יש לו לסיף מיעוט לקבל
 גזרות בעל כרחם י"ל דוקא רוב לגבי מיעוט משום דק"ל בכל
 הסודר מיעוט לגבי רוב כמאן דליחא וכדילוף בפ"ק דסוריות מקרא
 דרובו ככלו או כנון בי נשיא דכוס ממונה לקדושי הדור אבל
 בגדול בעירו או בגבולו לא תסתחן מאן דפליג וסבר דאליה כמו
 להסתות ולהקן שלא מדעת כלל וכ"ס דכתי שכנגד נמי לא קטלי
 קמי כדנפאל אינן ויאל להס שם בגדולתם לכן אמר לי לבי לסימאכס
 עשה ותושיה לבלתי חפון דעתכס לגזור ולענות כדווי והרמות על
 כל איתן שכנגדיכס הן גדול או קטן רבים או יחודים כן יקומנו
 כולם או מוקלתי או אפי' יחיד מסס ויכריז אדרבה מהאי דר"ש
 לקיש ומאלא דברי האקורים מותרים ודברי הסותרים אסורים
 ויתחלל בס שמים ויחמרו הסמוך זומת מפרסקותו ועל כל הנהנה
 עד היום לא חלו גזרות ועונשין כלום כמבואר לעיל ומה טוב ומה
 נעים שכן הסמוכים אליהם אנשי חכמים יודעים שפר דבר לעשות
 ומלאו עמאם לייבא כדברים הללו ולעשות ביניהם ולמה תרבו
 אלא נכתב לי מקרוב ממג"ן שהאבן פינה מן החומה המקמה
 כל בני בריה אשר בגבולם משלפומי האומות הגמון ממג"ן פרץ
 פרצה ב"ד מקומות וזדועזע כל החומה וחלילה לעמוד בלב חלוק.
 נאס סקטן והלעיר שבישראל:

סימן רנד נאס יכון כס ושיבתיך אבוי ה"ס מס"ר יוחנן י"ו
 אשר כתבה לי על דבר ר' חנינא כבר ידעת

שהיה נערד באותו מחלוקת כי כבר שלחו שכנגדו גם כן ליי
 מיוחד כנס כמו ח' ימים שבת עשה מחנגד של ר' חנינא וקבל
 עליו הרבה איך שדוחסו ומעט אפ דינו וכדעתו לסוב אחור מה
 שקבל מורשה שלו בהרס פ"ס שיבא הוא עלמנו לבריאל"ו
 וכנסה סלמות רבות ונעתייה וספלונו בי עד כוס שכחתי לר'
 חנינא כתב אזכרה ובדרך עשה שלא יבוג אחור מאשר נתקבל
 בהרס ואל יעיל תנאים ואמתלחות בדבר וכ"ג ועשה בנא זירכס
 רבי טוביה והראה לי כחב"ך וגם העידות דאפיך מיפך כולי
 מלחא גמרותי בלבי לבל מתעסק בהם לכתוב אפי' טרס אחת עוד
 בעיני הסס מהספסס הוזאת ואליך אך חס יתלחו טעמותיו ססס
 אלי ברעון שויסס כאשר קיימו עליהם בהרס אפסוק לנס דרין
 כאשר יורויו מן השמים ועל דבריך אטיב לך אשר כחכסס ססדבר
 מפורסס שסכסס היא לר' חנינא שיבא בעלמנו לבריאל"ו ומתוך
 כך דעתך שכווס פעור מן הסרס והנחת רחיה מהא דפטרינן נשבע
 לשרע לו וללאחרים לא יכולתי לטנין יפס רחיה זו אם דעתך
 לשבעות המורשס אינה חלס משום שנשבע לשרע לרבי חנינא
 נראה דאין זס רעת אחרים אלא הרעת עלמנו ששלחו של ארס
 כמותו וק"ל דמורשס שליח שווייה וחו דהסס לא איירי אלא
 לעיני פטור קרבן כדמוכה בכמה מילי אבל לעינין אסור פשיטא
 דלא בעינן הרעת דומיא דהעבס. אמנס נראה וודאי אי אחייליך
 אוסא כה"ג שאנשים כפרים ואלמיים יעידו שיש סכסס לרבי
 חנינא לבא בעלמו לבריאל"ו לאו דוקא סכסס טריגס אלא אפילו
 הפיסס או גיילס מלאכסס וסריגס כה"ג פעור הוא מקבלת הסרס
 דנדרי אוכסס ושבעות אוכסס סחירו חכמים כדאיתא בסריא פ"ד
 דנדריס ור"ה ישכור חירוס בעד מאס מנס ויך וישב לבטא כאי
 נמי חטיב אוסא כדאיתא פ' כל הגט אשו סרקא דדינריס בני
 למיחב לם הא כמ"ד יש אוסג בנטינן ע"ס ואמרין פ"ד דשבעות
 מוסחן לישרי ליה מר אלא מלעטר מכו מדמוקי לה מנלעטר ולא
 נשאר במוסחן וכנון שאין סכסס גמורס כודהו משמע דכלל אר
 סכסס שרי. ונראה דאפילו אם לא נהדרס אונס וסכסס אלא דידוע
 ובזור לאנשים כפרים ואלמיים שנשעת קבלת חרס סיה בלוס
 וסכסס לר' חנינא לבא בעלמו לבריאל"ו אמרינן אן ססדי להסבי
 לא שוייה למורשס שליח להקיס עליו ולאסור חיבר על נפשו בהרס
 שוכסס בסכסס ובלאו הכי כטורח יש לנו רחיה מן החלמוד שיוכל
 השליח להקיס חיבר שנשעס על המשלה שיתקשר המשלה באותס
 שבעס ע"י השליח והוא לא לויכו כפירוט לאסור חיבר שנשעס
 אע"פ שנתן לו הרשאת שיסא ידו כידו ופיכו כפיו לכל דבר דמיאמו
 לוימר דאמר אי קס בלוסור שבעס על ידו אלא שכבר דקדקתי
 כך סכסס מפ' השולח גבי דמייתר ר' יודא רחיה מהא דנשעסו לכן
 נשויי העדס דאיכסו נמי כווס אפוערופאל ושלמיס של העיר ע"ס
 סנה השנתי לך דעתי אבל לא בדרך ספק כלל. נאס סקטן והלעיר
 שבישראל:

סימן רנה כתבה ותחמס לשמה טובה ומחוקק אבוי ה"ס עסר"ר
 יוחנן י"ו כאשר בקשתני על דבר אותו רעבי"ל
 דע אבוי כי לא מלאתי לבי להסכים לדבריך עשה בעבור דמילתא
 דתמיסה היא בעלי הסמוך עם ואף בלב מורה סוראס דלידון איניס
 לפשקס ובקל לבצל דין לחלוק ובשכבר אינא לי כיואל כוס ע"י הר"י
 מברוק"א שנידס ג"כ אחד ללרבו ונטיחיו לו בסכסכמה ושכנגדו כרס
 והלך לו לבתי דינין מסר"ר ז"ל ומסר"א ש' וכתבו מנגד אמנס
 כתבו שלא ידעו מהסכסמינו מ"מ זאת היתס סגרימה שנתנגדו
 דס"ל מילתא דתמיסה דלידון איניס לפשקס. ואמנת גם לדידי קשס
 לסרגיל מפני תקנת הדור מהשש דייניס מקולקלס כי הססמיס
 רבים אבל כיודעים מועטים וכ"ס כאשר רחיסו שמהר"ק לוחס
 מלחמתו אלו סייתי מהדש על ידך דגר היו נושים להסתלה ויסו
 מחורים בכל המקומות להמליח להס שזרסס ומאלא ש"ס מתחלל
 ואף כי אין איס מלחמה ארבי ע"כ אמרתי טוב לכאבו למסר"ק
 מדוע יכנס בקשרי מלחמה עס אותו רעבי"ל ואוקיפו לססמיטי
 שבוכו וכן אכתוב לו עסס ע"י זיר מיוחד דבי בריאל"ו אשר
 עמדי גם סלרין לי על ידו מעניימס רבים וכפי דעתי לא ייח
 מלססוב

מלמדי לי תשובה ברורה מאז ידעתי מה לכתוב כי בקל לי יותר ועל דבר מסר"ם מה אעשה לך לפי דעתי לא חפצתי לדון עמו בבניסל"א או בשווי"ץ בני דינא דמסר"ף אם חפצתי בזה אכתוב לו יפה ואם לאו אזיקו לך אין בידי להכריחו כלל יותר כבר ייחדתי לכם דיינים ונאמנים לא אצו ליכנס בזה. ועל דבר זוזא ש"מ יפה כוונת דיון דלמשים מועטים בישוב אי אפשר ק"ת להסתלק וכו' כמו ס"ס על גטין דאברס רוס' מה אעשה אם יתענו הנשים לא מידי היא זאח לנס אפי כחבתי את אשר עם לבני כאשר הורונו מן השמים :

סימן רנו

הבעל שיש לו אשה מותרת ויראה לישא אחרת בארבעת ימים וכל אגפים ונשים להצריכה לגרסה כשראה לישא ומכאן לה גט ע"י אחר דכות הוא לה דבדלתי מזה היא בין הנכרים ומוטב לה הנה פנויה ולא חזרה אשה וישא אחר נעשה לה שליה לקבלה אבל בריו"ם לא קפדי ומש"לן אשה אחרת בלי גירושין דס"ל דאכתי לא תיקון בגאון. נאם הקטן והלעזר שבישראל :

סימן רנז

על זוארי דהבא מיניכא ריכא בר ריכא. אשלא ברבא מה"ר רפאל י"ו. יודע למד כי הניעני הריב בין ה"ר ברוך ובין ה"ר יעקב מזל גיבך אהובי מה"ר חיים י"ו וכן מזל שכנגדו ה"ר ליווא ס"ר ברך ורואי ברך ודברי מסכימך וכן דברי בעלי סודא שכנגדך הלא הסם מה"ר לוי ומסר"ז י"ט"א י"ו ואינו כדי להכניס ראשי בין הרים גדולים וכ"ש אשר ראיתי שושק גזירות מורי הישם מהר"א דלית ליה פירכא מקמיס ודברים ברורים כתב בספר אגודה דכל הקורא לחניו כמזמר דינו כקוראו ממזר. ובעיות דעתי ראיתי ג"כ להדש ראיס לדבר מהא דגריסין פ"ק דכתובות לעולם אל יפחה אדם פיו לשטן מאי קרא כסודם היינו מאי אסדר לכו שמעו דבר ס' קאי סדום וכלל לא חשד קודשא ברין הוא למיעבד מילתא בלא דינא אע"כ דא ודא אחת היא פ"מ אומר אני לפי דעתי דלא סיימוס קמי מר הישם מהר"א י"ו דינא דהאי גברא ה"ר ברך יען כי ראיתי כהוב לי ששים מעולם מרואס לדון בלשון ראובן ושמעון לב"ד השום לחוב או לזכות ופסק עליו סדין עד שלא נשמעו דבריו וידוע למד שכשינוי מועט מתחלקים הטעמים בזני ממונה שסס כמעין הנובע ואף כי א"י כתב בהשגחה בזהו ספרו שדריס על כס"ג לפי הקטוריים שקטרו והכעיסו עד שאמר לו גירופיס וכ"ש לאשוקי ממונה דחמיר טפי משמחא כדמוכה בסימנחא בשליחותא דבי דינא פ' כגזול בהרא ו"א"י הוא סגרא לע"ד שילא ידי חובתו באשר יתרס למינה דינא ע"י טענה בלשון ראובן ושמעון ולקיים באיסור אשר יסא נפסק עליהס אמנאס אם יעמוד מורי מהר"א בדבריו אחרי אשר יראו לו דבריו יכיו דבריו אל בעלין אללו. נאם הקטן והלעזר שבישראל :

סימן רנח

ויש מנהג במדינתנו שלא לפסול שום ב"ד לסדר סב"ד וכן מנהג עוד היום בגזולינו ובעצור זה הסוא גברא דשמים וייד"ל כשתחלק עם זעליקתן עריס"ע ה"ה בידי להכריחו לניאושט"ע עבור כי ה"ס בשרות שלנו אלא אמרתי אע"פ שמסר"ז ערו"ז פסול לעדות אין בידי להכריחו מב"ד הסמוך לו ועס יסודר לכס ב"ד כמנהגינו ולכן נאטרך ללכה לכבוד תורהו ואע"ג דיש להחיר אחר המנהג ידע מר גדולי עולם ישבו בארץ מי ישנה את מנהגם :

סימן רנח

כדי ליפטר ממורי מוקד דברי תורה של שמחה קא בעינא מיניה דמר אי אית לו שום ד' סיתר או טעם שאין רוב העולם מקפידים על סדס שוטס בברכה לולב כי בעינתי דקדקתי בכל הספרים ולא מלאתי שום ד' דנפקיא ב"ס אפי' דיעבד כגהו דלא קיימי הלה בחד קינא שמעתי ממסר"ר יעקב ס"ל אחר טעם למנסג בשס רבו הסר ז"ל אמנאס הטעם עמנו לא נאמר לי. במרדכי פ' אלו דברים בברכות כתב בשס בריוו אפרים ז"ל ואינו מברך על סדס שוטס יבש ואין בו לתועה משמע ק"ת דנאס בימיו נהגו לברך עליו בלולב דאל"כ למא סיו מברכים עליו לנשמים אלא מטעם דאחעביד ב"ס מל"ס כדמפרש

בטור א"ח ומסחמא דוקא קאמר רבינו אפרים דקדי ל"ס סדס שוטס ולא בבדיחותא בעלמא. נאם הקטן והלעזר שבישראל :
סימן רס אין שואלין בשלום אשה כלל כ"ש אשה כמותך אינה שריה בשלום את מרת סגדל אלמנת סר' פלטיאל כ"ץ ז"ל קול ענות אנוכי שומע עליך זממה את עקלקלות און זממה החשובי לגזול ולכחש הון עתק של ח"ח מסר"ר יוחנן י"ו חס"ס פייך כחלמים לכפור דברים סידועים ומפורסמים לרבים ובפרט לקדוץ דודך וגואלך ודוד בעליך ס"ס המוחזק לאיש המימן והלך מישרים סר' וחיאל כ"ץ ואף כסב יד של בעלך הסכס והסגון ז"ל מעיד ומוכיח על שקרך מלבד שאר עדיות שיפבררו על הדבר שבעליך ז"ל סודס והשבע סמוך לפטירתו שסכוס מחייבו מועטת סיחס מעט מעט מאשר נמלא סכוס נכסיו ואף כי לפי סגראס והשטמט לא סוי אמיד אפי' לאחד משכניו שסיס לו משלו כ"כ סכוס כנמלא ברשותו אחרי פטירתו וכלל זאח לא חתני לבך והעיו פיך והשטמי לעלם דרשנים ללכה בדרך העמים ופושעים לגזול ולכחש ולכזב לספר בריות ואלמלא שלא שמעתי ג"כ תשובתך ה"ס סדין נוהג לי לפסוק עליך כדון חורס קרוב בעיני שסייתי מחייבך מהאי טעמא חס"ס דבעליך לאו אמיד הוא כדאשכחן פרק סתתב גבי ר' מיישא דקאמר תלמודא חדא דידענא ב"ס בר' מיישא דלא אמיד ועוד סא קיטיב סימנים ופי' שס רשב"א כסוס' ובמרדכי איסא נמי להסוא פירושא דטעמא דלא אמיד לחוד סוי מספיק דאמרינן דלאו דר' מיישא סוס ולא אליטרין ועוד דקיטיב סימנים אלא דלא נימא דילמא דאיניס אחריני סוא. ובגדון זה דאח תוכעט את כחובתך ממס נפטר אי לאו דשל בעליך סוא לית לך עליה ולא מידי ולאידך פירושא נמי דמלריכין שני טעמים דלא אמיד ודקיטיב סימנים להוילא מחזקת כיתומים איכא דכל סני עדיות ואומדות דלעיל אפי' אי לא נחשבינכו לעדות כשר להוילא ממון מ"מ מכלל אומדתו וכוכחא למלחא לא נפקי וי"ל דעדיפי מסימנא להטטרך לטעמא דלא אמיד. ואס נפטר לומר שמ"מ כחובתך קודמת לבעלי סכוב גם על זה יס תשובות ישרות נכחות מפורשות בפסקי הגאונים אין לריך עתס לבא לבארס כי ביקן אשר לא שמעתי תשובתך לא אחרת ח"ו למסר"י י"ו סוס פן ספדרי בלכך והשיאך רוסך לעשות גדר מחילס לשקרך ושוחתך ותשנא לאחד מבעלי זרוע או למיך ואנס וחמסור לו ממוך לנדן או באחס זכות שיהא לו בו כדי שיליך באלגומו ובחוק ידו וכמלא בדרך זה בעלי דיק לקיי כפלים ססרחקא שטנדו והביעותו מזורף לאשר יקסס לו מאז להוילא את שלו ברין. ע"כ ראיתי לגזור בגזרס חמורס ובעוטס נח"ס על כל בני ברית סן מיושבי מדינתך סן מיושבי מדינא ואלוית אחרת שאל יעלס על לב איש לישאך ולקחח מנכסיך אפי' דבר מועט לא לנדן ולא לחורת נכסי מלוג ולא בשוס זכייס עד אשר חבררי לי תשובתך על כל אשר שרמחתי לך מן סרבי וחיאל כ"ץ דודך יפרש לך יפה כל דדרי זכיוס וברורי עדיפוט של מסר"י בעבור כי בחוונא דליבא דקך עמינא קא יתיב ותשיבי עליסן מה שחרי וסיס אם אראס בדברך תשובות שראוין לססתפק בסן לפי דין תורה לא אכריחך ספבררוי לדין ביניכס אך חקבע לכס ב"ד בשוס לשניכס אבל אם ימלאו דברך דברי עקלקלות ותסונח אדע מאז מה לעשות ואס חחני כסך סוררס ולא שמעתי לי ולא חענתי דבר שנוכס או סחללות סוך שני חדשים אחרי ראוך כחבי זה מ"מ סחא גזירתי קיימת על הנאים לישא אוקך כמבואר לעיל. ונראס לי ראיס דמן דינא סני סוס לן למגזר דהנן בסוף ב"ק אין לוקחין מן הדועים עוים כו' ואין לוקחין מן השומרים פירות ועלים כו' ומפרש הסס סטעס משוס דסחמא גזוליס סס כ"ס רוב נכסיך דאיכא אומדותו טובא דנגזילס קאחית לסחיק ככו ואע"ג דקי"ל כשמואל דאמר גזלן אפי' כשארא מישוט משלו לוקחים סימנו סיינו טעמא דהליק דמלוחו מישוט שסוא שלו קמונן אבל לדון דידן מה שסיסס מוסרס ומתנת לאיש מוכח מילתא סוי דממון סגזול סוא כדי לסרחיקו מבעל דיקן. עוד מזכיר אנוכי לכל רואי כתבי זה ושומעי קריאתו שאס ישנאס אנוכי און ומרמאס יסיווך ויפחוך לעשות עושר בלא

לעיל שחשו הקטילות לחקלה בזה דילמא יאמר שמתכוין ובלבו אין
 מסתין אלא למנון איכא למימר דודאי חלימא גדול עדיף ולא שבקינן
 לקטן לייבם כלל וא"כ לא זריכא לייבם רק גדול אחין וק"ל. ואשר
 נכתבתי אהם היבמה אינה רואה לחלק כלל כל דבר זה מפורש בדברי
 מר"ם ובסג"ה באש"ר פ' אה"פ בולטו כתבו דדינא דמורדת
 אינה לה ובמורדת פסקו להדיא דלא מפקינן נדווייתה מנחה
 ידה ומ"ש הרמב"ם שאין שומעין לה אפשר ר"ל נמי דכתבינן
 עליה גרמה מרד ומ"ש שפסקינן כמובנה וכו"ג. אמנם בשמחה
 מסר"ם דדינא דמורדת פ' אה"פ כתב נסדיא היכא דאימרתא
 מחמת ממון או מחמת קרובים כו' יבדיקנן כוליה לדידיה כו' כדאימרתא
 פסק וכו"ג לענין יבמה כיון דדיינין לה דינא דמורדת ידעינן
 שאין כוונתה רק כדי להחיק הממון ולא משום שגאה דקשה לה
 להיות שפלה וכנגעת מפניו ולחוק לו מנעלו או משום שמתביישה
 בכך א"כ לא שייכא הכא תקנת רבנן סבוראי דהלא לתרבות רעס
 ויבדיקנן ליה כוליה כדלעיל כך ר"ל אבל לא ברורס כולי האי.
 ועל כל הדברים הללו טוב ציינו שכתוב ספקות הללו למחרת
 שולד ומגדל סגבול שנתקו תקנות הללו פשיטא דאיכו דקי
 וידע בענין עפי מין אם תראה לכתוב לו דברינו טוב הדבר :

סימן רסה הסווא שהבע עלבנו מחבירו על אשר השדו במכירה
 והזיקו לישבע בפני השלטון ר"ל דלא מחייב מדי
 דנכסיה לא מחייב עד שיסתיון לביים זה כיון להועלתו ולחוליה
 זכותו לאור ומה הוה ליה למיעבד. ובפ"י ונחלין גרסינן עבדי
 גבחה אחת מכרנו לי רעוקי שבבע ועול כו' ואי אמרת כו"ג לריך
 לפייבו לפי שהשדו בגביה אמאי נקט הספר תביעס כוז דלא
 אצטריך למידי לענין אוחו הדין שבה לאשמעינן ע"ש :

סימן רסו ואדם שנשבע שמו מחמת חולי היאך כותבין ראוין
 שמשון או ראוין דמקרי שמשון. דע כי זה קרוב
 לשפי שנים ומחלה חזרת נע להוליכו ללג"ה יוט והיס עמנו פס
 מהרר"י ברא"ה פ' והסכמתו כולנו לכתוב משה דמקרי יודם
 וידי משמע במדכי פ' השולח דכותבין מרים דמקרי שרה ולא
 כחנין מרים שרה דמרים היא עיקר שמה כמו בנ"ד דשם השני
 עיקר כדאימרת בסמ"ק. מ"מ הכותב ראוין שמשון לא פסלינן ליה
 כלל וטעמים ודאי חוסמין ראוין שמשון וטעם יפה לחלק בדבר .
 נאם הקטן והאשיר שבישראל :

סימן רסז בתוונת דליבא יסיב ושקיל וערי ומחויב . אהובי
 ס"ד יעקב י"ו. מה באת להסות בקקני ושמה
 אפי' חדש אין בו ואף כי אין וסתי להטיב בדיוי ממותת אהם לא
 שבוכרתי לפסוק דתין מרטון צעלי דתין או דייניהם וכו"ש בענין
 זה אשר לפי דמתי מילי דעקופי קחזין סכא כי סח"ר נתן וכו"ר
 משה גר"מ כתבו לי האי עובדא גופא וכתבו שבוכרנו משני
 בעלי דינים ברענס לכתוב לי ביען כי קרובים המה ואין רענס
 לחוק ע"י ב"ד וטעמות וזיר הלזה אשר הביאני מכתבך יחדו הכ"ר
 יושא בע"ד אבי החסון. כ בודאי יש דברים בגו ואלמלא דמספיקיה
 דסדיומי לרעות רוחא לא שבכתי לשום אחד מכס דבר צביל
 עסק זה או ספק זה. ועתה הלע"ד אכתוב לשניכם בלשון אחד
 בריעמא בעלמא ולא דנחיתא לעומקא דדינא כי היכא דלא לסמוך
 עליו סר"ן סג"ל הוא הוסיף לכתוב גופא דעובדא דהשטר על
 בעלי התנות היה ביד החתן או ביד אביו והיס כתוב בו שכל
 שמתקרי השטר יפרשו לו המעות וכן עשו בעלי החתונה ופרשו
 להחתן ואף כי קרובי אבי הנומרת מיתו בדבר לא הסגיה כי החתן
 קבל עליו לפוטרו מהיקוח שקבל על ככה. עוד כתב שהותנה כי החתן
 בחתלה שלא יזיאו בעלי החתונה המעות מתחת ידם תוך שנה וחאה
 המירה תוך חצי שנה ואז הו"א המעות מיד אחר כך. עוד כתב
 שהחתן ענין כבר קודם שהמירה פתח פתוח וא"כ היה מקה טעות
 מעיקרא אבל מזה לא כתבה דבר לא ידענא איזה מילי דקוטעמא
 אינו ומספיקא קבעין לכתוב עלין. אשר כתבה דלא דמי האי
 עובדא לפונתא דרש"י ור"ם צטריא דכתב לה כמות וכלים
 כו' משום דהאי אונסא דלא שכיח הוא דמי לאכלא ארי. יפה חלקת
 אהובי וכן יש בידי תשובות הרא"ש דכתב ח"ל ראוין שבוכרנו
 אהא

אשחו בשעת הגזירה אה"פ שלא היחה עמו שנה זכה בירושתה
 ולא דמי לנדוויית החמים דהכא ליכא אומדנא דדעתה דלא עלו
 על דעתו גזירות הללו וגם לא לתקנת ר"ת דדוקא בנדוויית משום
 עגמה נפש סיקן אבל לא בירוששה שפלה לה והבו דלא לוסקי
 עלה ע"כ סא קמן דאפי' במיתה דלא שכיח לא דיינין הויה
 אומדנא דלא כתב לה אלא ע"מ ששהנה בהו ממנו ור"ל באונס
 כס"ג לא חסיק דעתיה כלל וה"כ מייסי פ' מי שחזו תרי עובדא
 דהוס קביל עליה כל אונסא דלתיליד ואירע אונסא דלא שכיח
 ומסקינן הוס אונסא דלא שכיח הוא לו ואסיק דעתיה ומחאי
 טעמא נמי לא מהי מאי דההנה בפירוש שאם תמות תוך שנה
 שוחזר הכן ליורשי המת כאשר כתב לי סר"ן הג"ל דדוקא אמיתה אחי
 דשכיחא ולא אלא דלא שכיחא אה"פ דהתנו בפירוש כהסיה דמי
 שחזו אבל מאי דלא אחי בתנאי כפול ללע"ד דלא גרע כמו
 בשביל כך דפירשו החוס' פ' שאיש מקדש ג' חלוקים היכא דאיכא
 סוכהס גמורה אפי' גילוי דעתא לא בעינן וסיכא דאיכא קתח
 סוכהס בעינן גילוי דעתא ולא תנאי כפול וסיכא דליכא סוכהס
 כלל בעינן תנאי כפול ושהתא גם נדוויית דחמנים לר"ם איכא
 סוכהס גמורה ואפי' גילוי דעת לא בעינן כמו שפסק דלא זכה
 הבעל. ואפי' לרש"י דמפרש סכא שמעתתא מן האירוסין משמע
 אבל מן הסגולין גובה הכל מ"מ איכא קתח סוכהס דלא כתב לה
 אלא ע"מ כו' וסגי בגילוי דעת בלא תנאי כפול דלא מפלגינן סברת
 רש"י כ"כ מסברת ר"ת וכו' דהא תשיב קללה וחס לריק כחכם
 וא"כ ודאי איכא סוכהס קתח ומחאי טעמא נמי כיון דאחתי בפירוש
 לא מהי מה שנתנו ביד שליט אפי' אי בעינן תנאי כפול לפי פסק
 ר"ת דמה שכתבו החוס' פ' נערה דמוקי הויה וחס לריק כו'
 שהחתן מוחזק ללע"ד דאין הטעם משום דכיון דמוחק הוא לא
 מפסקין מיניה דא"כ ה"ה ספק לרבנן דפליגי עליה דר"ל ואין סברא
 לומר כך כלל אלא כיוון טעמא כיון דאפקינן לנדוויית מרשותיה
 גמר ומקרי ואסה דעתא מיניה והאי גברא כיון דאחתי בפירוש
 ע"כ כי לא אסה דעתא מיניה ולא גמר ומקרי וא"כ לא הוה כל
 הטעמים ומספיקים לזכות החתן אלא משום טעם דלא שכיח הוא
 כדלעיל. ואף מטעם זה יש לחלק דאם נהפשת בארץ תקנת ר"ת
 שחוקן שלא מחוך הסלכה להחזיר הנדוויית תוך שנה ראשונה א"כ
 היה לריך החתן להחזיר אפילו באונסא דלא שכיח כדלעיל מוכח
 מהתבונת הרא"ש שדחה סברא דאומדנא ומטעם דלא שכיח ותקנת ר"ת
 נזקק לסברא אחרת ואין לומר נמי מילתא דלא שכיח לא תקמו
 ביה רבנן דע"כ אין. לומר הכי אלא כיון דתקון רבנן בחד אונס
 ה"ה צולסו אי שייך בהו חד טעמא דהא החוס' בכתובות פירשו
 דשלש ענייני אונסין הן ואונס דלא שכיח כלל כהסיה אינו גט
 משום דלעשות לא מוכי אדעתיהו וכן לפירוט נמי ליכא למיטש
 משמע דוקא משום דלא שייך ביה הטעם מש"ס אינו נע ולא משום
 מילתא דלא שכיח לא תקמו ביה רבנן משום לטעות ומשום פרוות .
 ומ"מ בנ"ד יש לחלק קתח וימא כיון דר"ת משום עגמת נפש
 תיקון כס"ג שנתמדה הבח חייטינן לעגמה נפש דאב כדאמרין
 פ"ד מיתוס כמתן קרינן האידנא כו' וקתח בעין זה פי' ר"י פ'
 מי שמה גבי בני רובל שלא דקדקו חכמים בדבריהם ולא החזירו
 בבית המדרש ס"ג וכל לומר דלא הזכירו כלל ר"ת בתקנתא
 וכו"ג ובחילוק כל דכו אמרינן בהו דלא לוסקי עלה אבל אין לומר
 משום דלא אחתי בפירוש א"כ מחיל לתקנת ר"ת הא ליחא דעביד
 איניס דזבין דיניה כדאמרין פ' ח"ה. ומה שטען החתן פתח
 פתוח מלאחתי וא"כ לפי דבריו כנסה בחזקה בתולה ומלאח צבולה
 דמסקינן פ"ק מכתובות דמקח טעות לגמרי הוא ולפ"ז לא היחה
 אשחו ואין יוכה נדווייתה ללע"ד אפי' אם טען פתח פתוח וטענה
 דמים ואפילו קבל בפני ב"ד לר"י וריב"ם שפסקו דלא קי"ל כר"י
 דמייסין משום חזקה דאין אדם עורה כו' אלא כר' אשי דאמר
 תני כל שלא מושטמ וא"כ חתן שאינו ממעיד שזבויים למשמשו
 ידע דלא מסימנין ליה אי עמי וסביד וקביל אפילו אישכחת
 בעולם ומחוך כעם ושנאה קאווח בחר הכי. וכו' אי התן בחור
 הוא וסכה הזאת נוגרת א"כ בפתח פתוח לא מסימן כדמסקי רב
 אהא

אחא כאן בכחור כאן כנשו וליכא למימר דלפי דבריו לאו אשתו
 יהיה דליכא למימר דטעם ואינו בקי וטענה דמיס נמי
 ליתנסו בזוגתה לפ"ה כפ"ק דכחוצות וכיון דהתתן החזיק כנדומיה
 לפי שסיה השטר בידו וסיה כתוב בו לפדוע לכל המחזיק בו
 לסוכו כדומיה דפסקו דמכני תפיסה אפילו כספיקא דדינא אף
 לאחר מיתת דכ"ג דכחזקה אשתו יהיה וסבכל יורש אח אשתו
 דבר חורס לרוב הדיעות מספק אל סולחמו מרשותו ולומר דלאו
 אשתו יהיה. ואשר כתבה שאם יטעון הטוען שינתן סדומיה ביד
 כ"ד שאם תשוב שינתן לה אחת היא כי הרא"ש כתב כפי"ק
 דקדושין על יורשם המומר אמנם יחר הגאונים לא משמע כפי

מדבריהם כלל ואף לדברי הרא"ש איכא דוקא כנכסי של המומר כנון
 ססיו של עולמו או שנפלו לו בירושה אבל הכסו וכסי לאן ברזל
 ססן באחריות הכעל ואין לו כח לתוכשו אלא לאחר מיתתו או לאחר
 גירושין אמאי חזיקו. להוציא את שלו מידו דלמורדה לא דמיא
 כלל דמורדה לא סרה מאחרי אלכינו כלל ועבדין לה תקנתא דלא
 תלחא כמות ישראל לתרבות רעה וסאי איסתא כבר נפקא לברא
 ומאי נעביד לה תקנתא. לאסתך כתבתי בדרך שקלא ועריותא
 ולא כחורה פסק הלכס למיסמך עלס כלל. ואס הקטן וסלעיר
 שבישראל:

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side]

תם ונשלם
ספר הפסקים והכתבים

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side]

התשובות והפסקים האלה נשמרו ממקומן

שאלה קצה

ככמו עיירות וסגים יסודיים - לשלוח דורות לבומרים ולשלטונים בינם שמיני לניחל בשמחה דשין להם השנה יש חשש זסירות בדבר או לאו :

תשובה

יראה דיש לזכר בזה שלא ישלחו ממש באוחו יום אלה יום קודם או אחריו וכן העתיק אחד מן הגדולים מדרשות הר"ח ח"ו שיש לזכר בזה בקל"ד ופנק"ש שלהם שלא ישלחו ממש באוחו יום אמנם כדומה לי שעכשיו מקפידין הם ביום שלאחריו דעיקר כוונתם מה שפאיים בדורותם ביום שמיני דקל"ד כיום משום דסמנין להו מלחא לכל השנה כולה כמו שאנו מסמנין כמה מיילי לסמן טוב ויפס בר"ם שלנו ולהכדיל בין הטמא ובין הטמור ולכן ביום שלאחריו כן מאי דהו יהו אבל ביום שלפניו כשמעריב היום קאת מהקבל להם ולכן מראה מי שרגיל לשלוח ביום שלפניו ואירע שחל בשבת שלא יוכל לשלוח בו מראה דה"ה לזכר משלוח ביום עלמנו דאי יאחר מהו ליה איבה הואיל והרגיל כבר ואשקתן פ"ק דע"ז דר' יהודה לא חייש לאויל ומודה משום איבה וכ"ש בזמן הזה דלא שפתי טלי האי דאזלי ומודו. ואף דכתבינן לשיל דעיקר כוונתם למסמנין מילתא ולא בשביל יראה ביום הזה ואפילו אי לא הוה לכו יום אד כל עיקר הוה מסמנא להו מילתא משום החלפת שנתם :

שאלה קצו

כומר תקף או שר שיש לו אלא או שתי וערב קבוע בבגדו או בכובע ובא יודי כנגדו לכבדו להשחחות לו ולספור מלגפתו מפניו שרי או אסור :

תשובה

יראה דטוב לזכר ולמנוע בכל היכולת מלהשחחות נגדו בכס"ג דהשחחות הוא מן העבדים שקייב עליה כרת ומיתות כ"ד לכל ע"ז שבעולם אפי' אינה עבדותה כן וכן זכורני בימי חורפי שכוומר מפראוסין שהיה בווי"א ממונה על כל הכנסים שבו שם בפראוסין וכל אותן הכוומרים שתי וערב קבוע להם בכרובלים כשהיו היסודים באים אלאו בשביל עסקיהם ידע שלא יבדוהו בעבור הטובעה שנגדו בפניו היה רגיל לכפול הסרבול ולכבותה כדי שיוכלו לכבדו. אמנם מלאחי ממש כנודן זה הטמאקא משפוחת מהכ"ר יאחק מאופנהיים ח"ל על אודות הכוומרים שיש להם אלא קבוע לפניהם כבנדיהם אם מותר לקום בפניהם ולהסיר הכובע. מראה לי שנתות להשחחות להם ולקום מפניהם ולהסיר הכובע נגדיהם מאחר שאין עשין עלמן ע"ז ואינם נעבדים אלא מפני גדולתן שהם שרים לא מפני שתי וערב שלהם וראי' מפ' ד' מיתות דקאמר להם אי אחת משחחותיהם אלא אחת משחחותיהם לאדם כוונתן יטלי אדם נעבד כהמן ח"ל לא העבד אלא אחת מותר להשחחות למי שאינו נעבד. אבל מ"מ יעניו עיניו בכל היכולת או יקום ערס בואם עכ"ל. והיינו ממש כמו שאלוהינו ואעפ"י שגדלה לחלק בראייתם ואיכה למימר דודאי שרי להשחחות לאדם שאינו נעבד ובלבד שאין לו אלא בפניו שלא יראה כמשחחותו לאלם וסבי איחא בחוס' פ' כלל גדול לחד שימוי דלסכי לא השחחותו מרדכי להמן אליבא דרבא דפטר עובדי ע"ז מיראה אלא משום דשני ללמים היה לו לסמן על לבו. ובא"ז בה"ל ק"ש כתב דאסור להשחחות כוומרים בהפלתו כשהכריב בא כנגדו עם שתי וערב. וכה"ל אמרין פ"ק דע"ז נחפזו לו מעותיו לפני ע"ז לא ישחח ויעלם דנראה כמשחחותו לע"ז ואם אינו נראה מותר ומעין המוסך מים לפני ע"ז לא ישחח וישחח מפני שגדלה כמשחחותו לע"ז ואם אינו נראה מותר ופירש"י אינו נראה מותר כגון שפונס לאחוריו או לזדיין או כה"ג ואע"פ דבשחחות ומלקט משות שחפזו לו שפיר יש לו לחלות שחח ושחח ומשחחותו בשביל לרכיו ולא בשביל הע"ז אעפ"כ אסור אח"כ שיהא אינו נראה כגוף השחחותו וס"ה בללם בבגדו דאע"פ דיש לחלות דבשביל הגדולה משחחותו ולא בשביל הלאם לא שרי. ושמא י"ל דכשתחפזו לו מעות ובשחחותו הואיל ולא שכיחי כולי האי לשחח ולהשחחותו כענין זה ומאן דחי ליה שחח ומשחחותו לא מסיק דאעפ"י דבשביל המעות או כדי לשחח שחח אלא סבור ודאי שלע"ז היא משחחותו דשכיחי טפי מן האומות לכך בעינן אינו נראה כגוף השחחותו. אבל כנ"ד דרגילות הוא עובא להשחחותו ששרים ולשלטונים חשיב שפיר אינו נראה. וי"ע גבי הא דכתב

לעול משהי וערב קבוע כנגדי השרים מפראוסין ח"ס יראה להסיר כסן ע"י מהא דכתב במרדכי ר"פ הללמים כסן ראבי"ה דשתי וערב שוטאים לזכרון לא מחמירין בזה וכן אלו השרים אין להם שתי וערב אלא לכוזיע שהם מאותה המדינה. אמנם סהול דמרדכי כסן ראבי"ה לא קאי אלא דאין לאסור אותו שתי וערב כדאמרין ללמים שנגבדו אבל לעינן נראה כמשחחותו להם אפשר אין לחלק. הנראה לענ"ד כהבתי :

שאלה קצה

מומר שילא מן הכלל וחד לדת האמת לריך להסחפר בכינופים גדולים כפי מה שעבר על כל מוצא שחזרה או לא לריך כולי האי :

תשובה

יראה דאין להוסיף ולהרבות עליו יותר מדי מפני שסודו רע יותר מבעל שאר עבירות לפי שהרגל בין הנכרים בכל עבירות לבו ואיכה למיחא פן יבעט בהשבתו. וכן מלאחי כספר המזות (קול' באורך שנקרא ס"מ מאורך דאין) [קולי באורך שנקרא סמ"ג דאין מאורך] להסכיד עליו סינופים כפי מה שבי' ראוי מעט אחר לפי שאין לך סינופים גדולים ורעים מאשר סובל בכל יום שמשחלק מכל הטובות והסגולות שאכזרים שרוים כסן וסוף היה ג"כ קבר שרוי כסן עמסה ומקבל עליו חמוד פחדים וכללות ורשעות וזרות שהאומות מזירים לישראל וקודם ששב לא היה לו דאגה בכל זאת ומלא שובתו גורמת לו כל סינופים הללו ולא דמי לשב מן העריות או ריחות דברשעו ומי היה בכל לזות הללו וחסבותו לא גורמת לו לזות הללו וקל לבין. הנראה לענ"ד כהבתי :

שאלה קצט

כל העבירות שנאמרו כסן יעבור ואל יסרג כגון בשאר עבירות בר מע"ז וגי"ע וש"ד אם יתראה אחד ליהרג כדי שלא יעבור ובה למלך האיך מודין לו :

תשובה

יראה דהאי מילתא תליא בפלוגתא דרבנותא הרמב"ם כתב על כה"ג שאם ימסור עלמו ליהרג שרי זה מחייב בנפשו. ובהג"ה באשירי פ"ק דכחכותה כסן מהר"ח מחתפק בה אי שרי אי אסור ובאשירי ובהג"ה באשירי כסן ר' יצחק בע"ז כתב דשרי ואינו מחייב בנפשו וכן מלות קמן כתב דמידת הגה"ה

בחס' שילבי ס' סורר ומור' משפט דאסור להיות נהרג אם נאמר בו יעבור ואל ירג ענו הוי דקטיל אשכפתה ועדי לחיותה בשבת וע"פ. עד כאן :

וכיה נראה וסוף פלוגתא דרבנותא אזלינן לקולא באיסור בסכנת נפשות כדפסק הלמודא בפ' מפנין בפלוגתא דאמוראי דספק נפשות להקל וכן פסק אשירי במס' יומא בפלוגתא דרבנותא. אמנם י"ל סוף דלענין קידוש השם שלא הקפידה חז"ל על אבד נפשות מישראל ואמרה מסור עמך על קידוש השם לא ילפינן לה משאר ספקא דליה בזה משום קידוש השם ונראה דלפי העינן ושרואין אלו כוונתו מודין לו :

שאלה רעו

חכם נידה אחד בשביל שסך עם עבירות בערכאות של זכרים ולא ראה לדון עמו בדיוי יסודים כי סמך על הקפידה עם הערכאות שחכם בודאי לפניהם וכאשר נידה החכם על ככה גרם עם השררה שגזרו בקנס חמור שכל מי שיחזיק יודוי על זה פלוני ילקח כבובד וחומר מחוייבין ליבור ליכנס בספק סכנה של עונש השררה שיחזיקו הנידוי ואולי יענשו או אין לריבין :

תשובה

יראה דלא מחוייבים ליכנס בסכנת עונש השררה בכס"ג וכן ראיתי מעשה בימי חורפי שאפי' התלמידים לא החזיקו בנידוי וחרם ששטיל הרב שהיה במלכות אחר כי המושל שהיה באותו מלכות של התלמידים איה וגזר בעונש גוף וממון על כל המחזיקים בחרם ובפעם סוף חד מרבנותא סיוא ראייה לדבר מהסוף דכתב אשירי פ' ואלו מגלחין דמותרת כהם אין אוכלין וטוחין עמו ואין יושבין בד' אמות שלו חוץ מבניו ובני ביתו ואשמו שמתחייב עמו ע"כ. הא קמן דבני ביתו סוף וזריבין לו ומולתו לא היה להם פרנסה ומש"ה שרי אלמא דלא מחייבין לקפח פרנסתו בשביל הגדוי ולב כ"ד מתנה על כה"ג בש"כ גזירה המושל בקנס ועונש דכתב ממכר הוא דיש לירא שיענש כ"כ שיזטרך כל ימיו להיות חסר פרנסה וממונה. אמנם נראה דדוקא בכס"ג שנתחדש בדברים שבינו ולבין חבירו עבד עניי ממון וכס"ג שסוכרין השררה שלהם סוף והממשלה לפסוק ולדון ולגזור ולאות

השממות

לבוש מלבוש כלאים סבד דישתאל הוא קרעינו מיניה בשוקא
ותשיב סהס דמסר נפשו על קדושת סהס דמסחמא סיה לו לירא
מן סלבוש ולא סהס ומסר נפסיה וריך לתא לב לפי סענין .
כנראה לעניינת דעתי כחבתי :

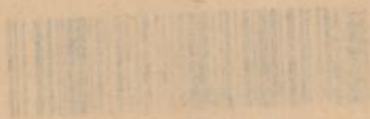
כרלוס ואין כאן פריקת עול סדת וסחורה אס סולך כחוקף ובאלמות
עס חכירו אכל אס סחרימוסו ונדוסו כשכיל סעבר עבירות כפרסכיא
כדכרים שבינו ולכין סמקוס כ"ס כס"ג מחייבין נפשינו ליכנס
כספק עונש כדי להחזיק דחינו וסורחינו ומשוס קדושת סהס
כדאשכחן פ' מי סמחו דרב אדא בר אבהו חזא להסיא כנרא דסוי

מפסקים וכתבים

למכור לכומרים קלפס ודיו מכו ליהן לסס יעים סנקראיס
וולעד"ר ווי"ס לסקי"ס סנקראיס סולפ"ד סלומדיס כחיבס סלהס
סמא עדיף סולס מקלף ודיו דלא נסחיר שוס דבר מסקולמוס על
סקלף כמו סאלפס וגס סמרדכי פ' גע פשוט גבי גע סמכס זס
כשד סקולמוס משל אחרים או מכל מקוס סוי מסיעו . לא יטלני
לכאר לך סאלס זו יפה כי אין א"ז גדול לפני פס מוישע"ס פ"ז .
אמס כקרב כסוסי כמרפור"ק סס א"ז גדול מכל סדר מיין ויחר
מסכתות ורתיחי כו איתו פסק לסר"ר אליעזר מפסי"ס אלא סכסוף
ססכיס לי משוס סומרא כעלמא כך נראה לדקדק סס . וסוס
ידעתי שס כעידך א"ז גדול מן סחבור כולו ע"ס :

סימן כז שלומך יסגא לחדא אהוני עמיחי מס"ר יודא יל"ז
על מכירת סספריס פסוליס לכומרים איני יודע סיתר
אס ידוע סאותן ספריס ספר יראס סמסן מומרים ועובדים
לע"ז כדאיחא להדיא כנמרא פ"ק דע"ז . אמנס אס אין ידוע מס
סיא סספר יס לסחיר דחלין כרוב ספריס דרוב ספריס סספרי
מספריס ספרי כפואות וספרי סכמות סכונס ותסבורת ומוזיקא
ואשילו אס סוא ידוע סספר יראס אס אינו מוכר לכומר אלא
לכרי אחר אספר יס לסחיר משוס דאלפני דלפני לא פקדין גבי
כרי כדאיחא פ"ק דע"ז :
סימן קיב ומט סכתב סא"ז סרבי אליעזר מפסי"ס אור

ULB Düsseldorf

17275 461 01

THE

... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...

THE

... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...

